

کتاب آبی انگلیسی نمرهٔ ۵ که مجموعهٔ

مخابرات و مراسلات نماینده گان انگلیس در سال

۱۳۳۰ میباشد و به بهترین ترتیبی حوادث و وقایع

تاریخی سال مذکور را بیان مینماید برحسب دستور

حضرت مستطاب اشرف امیر معارف پرور حاجی

علیقلیخان سردار اسعد مد ظله اینجانب میرزا حسن

خان اصفهانی دیپلمه مدرسهٔ عالی امریکائی ازانگلیسی

بفارسی ترجمه نمود امید است سایر بزرگان هم

بمعارف پروری حضرت مستطاب اشرف معظم تأسی

نموده بترجمه و تألیف کتب مفیده اقدام فرمایند

ایران نمرهٔ ۵ (۱۹۱۲)

مکاتبات در باب امور ایران

متمم کتاب ایران نمرهٔ ۴ (۱۹۱۲) از ۲۵ دسامبر ۱۹۱۱ مطابق ۳ محرم ۱۳۳۰

نمرهٔ ۱

تلگراف سرجارج بارکلی (وزیر مختار دولت انگلیس مقیم طهران)
بسر ادوارد گری (وزیر امور خارجهٔ انگلیس)

طهران ۲۵ دسامبر ۱۹۱۱ — تلگراف ذیل مورخه ۲۴ دسامبر از قونسول شیراز رسیده [illegible] بوده [illegible] بعد از ظهر ازطرف [illegible] کتل دختر نزدیک کازرون با آنها شلیك شده یك سوار مقتول گردید کنون شرح جزئیات وقعه بمن نرسیده قبل از آنکه برای اقدامی به طریق [illegible] منتظر استحضار ازجزئیات مسئله نداشتم ولی اکنون دولت ایران را اطلاع داده و توجه آنها را متوجهٔ اهمیت چنین حملات مینمایم

نمرهٔ ۲

تلگراف سر ادوارد گری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه ۲۵ دسامبر ۱۹۱۱ — سفیر ایران اظهار میدارد که برقرار اطلاعی که حاصل نموده عساکر روس مقدم مرین

پانصد نفر زن و بچه را مقتول نموده اند آیا این راپورت مقرون بصحت است

نمرهٔ ۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۵ دسامبر ۱۹۱۱ — واقعهٔ مستحفظین در راه شیراز — کفیل قونسولگری انگلیس مقیم‌شیراز اظهار میدارد که مسئلهٔ که امروز صبح در تلگراف خود راپورت دادم جملهٔ بود که قبلا ترتیب آن داده شده و از طرف مستحفظین راه از بالای یك برج و تپهٔ بعمل آمده مستحفظین راه متعلق به محمد علی خان کشکونی حاکم کازرون که مأمور حفظ راه است میباشند بملاحظهٔ آنکه ترتیب عبور مستحفظین اسمارت بطور امنیت داده شود کانل دوکلاس یکدسته مشتمل بر پنجاه نفر میفرستد که نقاط بالای گردنه ها را حفظ نمایند

نمرهٔ ٤

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۵ دسامبر ۱۹۱۱ — واقعهٔ مستحفظین در راه شیراز — تلگراف امروز مرا ملاحظه فرمائید — کانل دوکلاس بقرار ذیل راپورت میدهد این واقعه دیروز اینطور شروع شد مستحفظین راه که ظاهراً عداوتی نداشتند بردستهٔ سوار پیش قراول حمله نمودند مستحفظین راه بیرون یك برجی بودند یکی ازسواران مجروح گردیده قبل از آنکه کمك برسد سایرین برسر این دو نفر ریخته تفنگهایشانرا بردند سپس تفنگچیان از برج واز روی تپه‌های

مجاور بر تمام آنها شلیك نمودند قبل از آنکه آن دسته بتوانند
پیش روند لازم بود که تپه هارا از دست خصم گرفته آنهارا ازبرج
بیرون کنند قاصدی که از طرف آن دسته فرستاده شد که بمیان کتل
خبر برساند ازآنجا بفاصلهٔ کم باو شلیك گردیده اسبش گلوله برداشت
پس واضح است که قبل ازوقت ترتیب این کار داده شده کلیهٔ تلفات
ما یك سوار مقتول و یکی مجروح گردید و چهار قبضه تفنگ هم
از دست داده دو اسبمان مقتول گردید اشکال بزرگی که از ابتدا تا
انتها بان برخوردیم وضع سلوك خصمانهٔ مستحفظین راه بود

نمرهٔ ۵

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۲۶ دسامبر ۱۹۱۱ — راجع بتلگراف ۲۵ دسامبر
من — تلگراف ذیل از قونسول شیراز رسیده — هنگامیکه دستهٔ
بردود بدستهٔ اسمارت ملحق گردید وبطرف کازرون مراجعت میکرد
حمله برآنها شده و آنها بایستی جنگ نموده تابتوانند قریب دوازده
میل مسافت را تا کازرون طی نمایند و مردان جنگی تازه تازه ازهر
دهی برای حمله بانها بیرون میامدند اسمارت مفقودالاثر است اورا
آخرین دفعه قریب هشت میلی کازرون دیده‌اند و سپس اسب او
در حالت مجروحی در حال تاخت و تاز دیده شده تجسس برای
پیداکردن اوامکان نداشت چراکه دستهٔ قشون نزدیك بود درخطر
افتاده محاصره شود تلفات تاکنون غیر از یکنفر مقتول و سه نفر
مجروح دیگر بطور صحت بیش از آن معلوم نیست از قرار معلوم
اهالی تمام درهٔ کازرون از این حمله شرکت داشته باشند دستهٔ

بردود از شیراز فرستاده شـد که در کازرون به اسمارت رسیـده همراه او تا شیراز بیایند

نمرۀ ٦

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادواردگری .

سنت پطرزبورق ۲٦ دسامبر ۱۹۱۱ ـ احساسات عامۀاینجا بواسطۀ وقایعی که تازه گی در تبریز ورشت روی داده خیلی بهیجان آمده است روزنامه نیوورمیا وسایر مطبوعات توصیه مینمایند که برای جلوگیری باید اقدامات سخت بعمل آید

از طرف مسیو سازانوف مجدداً بمن اطمینان داده شـده که حادثه تبریز را با عـودت عساکر مربوط ندانستـه با آنها بطور مشائل علیحده عمل خواهد نمود (باینمعنی که باوجود حادثۀ تبریز بوعدۀ که قبلا داده است وفا نموده عساکررا باز خواهد خواست) و ظاهراً او اطمینانی را که دولت ایران تاکنون داده اند بطور کفایت پابرجا نمیداند که صدور حکمی را برای عودت دادن فوری عساکر تصدیق نماید

نمرۀ ۷

طهران ۲٦ دسامبر ۱۹۱۱ ـ کلنل دوکلاس بقرار ذیل راپورت میدهد : ـ

فقط کاریکه مستحفظین راه انجام داده اند این بوده که از قوافلی که ایاب و ذهاب مینمودند تهدیداً پول گرفته و هرگاه گذارده شود در راه بماند باید مواظب آنها بود که مزاحم قاطر دارانی که با قشون هستند نشوند بنا براین من تصور میکنم از مأمورین محلی

درخواست شود که در موقع عبور عساکر نگذارند آدمهایشان آنجا باشند و ممکن است بانها اشعار شود که هرگاه غیر ازاین کنند امکان دارد سهواً خصم شمرده شوند بعضی از آدمهای محمد علیخان همراه ماژور بردود میباشند ومن از مستر اسمارت خواهش کرده‌ام که صاحبمنصب فرمانده دستهٔ راکه امروز از تنگ ترکان عبور میکنند در تشخیص آنهائیرا که در راه می بینند کمك نماید بنا براین سهوی روی‌دهد از قراریکه ماژر بردود راپورت میدهد بصاحبمنصب دستهٔ قشونی که بایستی در مراجعت از وی کمك نمایند نزدیك خانه زنیان شلیك شد

نمره ۸

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۷ دسامبر ۱۹۱۱ ــ کفیل قونسولگری شیراز دیروز راپورت داده است که جراحی برای معالجه مستر اسمارت که پایش مجروح شده و فعلا نزد محمد علیخان است لازم است وگمان میرود محمد علیخان مایل است زخم خودش هم معاینه شود سواری اظهار میدارد که او دیده است مستر اسمارت دوگلوله برسینه اش برداشته ومقتول شده است خبر این واقعه بکازرون رسیده است

نمره ۹

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۷ دسامبر ۱۹۱۱ ـــ کفیل قونسولگری شیراز تلگرافا راپورت میدهد که تلفات ما دو نفر مقتول و ۷ نفر مجروح و سه نفر که مستر اسمارت جزو آنها باشد مفقود الاثر میباشند

قونسول بوشهر را مجاز نموده ام که پیشنهادی که نموده بود برای آنکه قوای بحری موجوده و عساکر جاشك ببوشهر پیاده شود مجری دارد کلنل دوگلاس امروز برای کازرون حرکت میکند قوام الملك احکام تلگرافی بسیار مؤکد برای حاکم کازرون فرستاده که لوازم قشونرا آماده نموده ومواظب باشند بانها حمله نشود

نمره ۱۰

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۷ دسامبر ۱۹۱۱ — از بابت مستر اسمارت اخبار صحیح دردست نیست ظاهر کلنل دوگلاس بایکصد نفر از شیراز حرکت میکند که بدسته ۵۰ نفری (که در تلگراف ۲۵ راپورت داده از طرف او فرستاده شده بود که گردنه های دشت ارجن را نگاه دارند) ملحق گردیده ماژر بردود را که بایکصد درکاروانسرای کازرون است مستخلص نماید ابواب آذوقه برای ماژر بردود ممکن است مسدود گردیده نگذارند آذوقه تحصیل نماید ولی احتمال نمی رود که تاهنگامیکه در کازرون متوقف است حمله براو بشود قبل ازآنکه بطرف شیراز حرکت کند لازم است که کاروانسراها و گردنه هارا مامون نمود چرا که میتوان یقین داشت که درراه شیراز براو حمله شود

نمره ۱۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۷ دسامبر ۱۹۱۱ — تلگراف ذیل امروز ازشیراز رسیده راپورت از طرف کفیل حکومت کازرون امیدواری میدهد

که اسمارت زنده است وبکازرون آورده خواهد شد جراح هیئت حفظ الصحه هندی آنجا است

نمره ۱۲

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارگری

طهران ۲۷ دسامبر ۱۹۱۱ ـــ دیروز چهار عراده توپ و یکصد نفر قزاق و یك رژیمان پیاده روسی به تبریز ورود نمود از طرف جنرال قونسولگری روس ۵ نفر مقتول و چهار نفر مجروح شده اند ولی سایر قونسولخانهـا ظاهراً مأمون میباشند شلیك سخت دوام دارد

این اطلاع درموقع کمی که وسائل مخابرات باتبریزبرقرار بود تلگرافا بسفیر روس داده شد

نمره ۱۳

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۲۸ دسامبر ۱۹۱۱ ـــ خزانه دار کل بجای مستر شوستر ـ من وهمکار روسی خودم بدولت ایران نصیحت نموده‌ایم که مرناردرا تعیین نمایند میل دولت ایران این است که تاهنگامیکه قرار داد تعیین او بطور دائم داده نشده یکی ازاجزاء شوستر برای خزانه داری کل موقتا تعیین گردد اینکار مسئله را بطور مناسب حل خواهد نمود چرا که تاخیری که از انتظار تعیین مرنارد بوقوع می رسد (وبعلاوه او باطریقه محاسبه شوستر آشنا نیست چون بزبان انگلیسی است) واشکالی که برایش حاصل میشود درصورتیکه عراده کار بدست کسی که بااوضاع سابق آشنائی دارد داده شود مرتفع

خواهد گردید لیکن همکار روسی من نمیتل‌اند اینطریقه را تصویب نماید چرا که میترسد اخراج شخص امریکائی از این مقام دارای اشکال باشد

نمره ۱۴

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۸ دسامبر ۱۹۱۱ — راجع بتلگراف ۲۷ دسامبر من — کفیل قونسولگری شیراز راپورت میدهد که کاغذی ازاسمارت که در خانه محمد علیخان منزل دارد رسیده مشعر بر اینکه راش مجروح شده او امید وار است که امروز بکازرون برسد و جراح هیئت حفظ الصحه هندی درکازرون است

وزیر امور خارجه همین الان بملاقات من آمد که ازطرف نیابت سلطنت و دولت ایران برای این حادثه که رخ داده اظهار تاسف فوق العاده نماید جناب معزی الیه بمن اطمینان میدهد که دولت ایران بمامورین محلی دستور العمل داده اند که اقدامات ممکنه برای تنبیه آنهائیکه مسؤل بوده اند معمول داشته و ازتجدید وتکرار چنین حوادث جلوگیری نمایند

نمره ۱۵

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۲۸ دسامبر ۱۹۱۱ — اعلان رسمی که امروز منتشر گردیده مشعر است براینکه نظر بحملات واقعه درتبریز ورشت و انزلی که متعاقب آن باکمال وحشیگری منجر بقطع‌اعضاء مجروحین وآزار و ایذاء نعشها گردیده و نظر باینکه دولت ایران

اگرچه خود در ارتکاب این اعمال دخیل نبوده از تنبیه مقصرین عاجز اند دولت روس تصمیم نموده اند که اقدامات برای سرکوبی اشرار درشهرهای مذکوره بعمل آورند ویجانشین قفقاز بنابراین در ۲۳ دسامبر دستور العمو داده شده که امر نماید فرماندهان نظامی پس از مشورت باقونسولهای روس شروع باقدامات سخت برای سر کوبی اشرار بنمایند اقداماتی که باید بعمل آید دستگیری تمام روسبان وایرانیانی که در حملات شرکت داشته ومحاکمه آنها از روی قانون نظامی وخلع اسلحه از فدائیان و سایر عناصر اغتشاش طلب و انهدام بناهائی که از آنجا در مقابل اقدامات حالیه مقاومت میشود وسایر اقداماتی که برای اعاده نظم وتنبیه مقصرین لازم است

نمره ۱٦

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۸ دسامبر ۱۹۱۱ — از طرف کفیل قونسولگری شیراز بمن اطلاع رسیده که علاوه بر اشخاصی که در حمله اخیر مقتول ومجروح گردیده اند اسباب زیادی هم که شامل یازده جعبه مهمات جنگی باشد از دست رفته و بسیاری اسب وقاطر هم از میان رفته است

نمره ۱۷

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۸ دسامبر ۱۹۱۱ — وزیر امور خارجه از من ملاقاتی نمودد وخواهش کرد یقین نمایم که ایشان باستقرار مناسبات دوستانه بادولت روس بی‌اندازه شایق میباشند

وزیر امور خارجه بنا برراپورتی که درجراید منتشر گردیده درخصوص اظهار قصدی که دولت روس نموده که بمناسبت وقایع تبریز از تبریزیان انتقام بکشد اشاره نموده باحواسی پریشان اظهار داشت که چنین عملی باعث خصومت دائمی خواهد گردید و خواهش نمود که ما برای منع انجام این تهدید بهر ترتیب خوشی که میدانیم وساطت نمائیم اگرچه چنانچه معزی الیه گفت اینکار فعلاً بیموقع است چرا که دولت ایران همین الان قصد خودرا برای اصلاح وقبول نمودن تقاضاهای روس مشهود ساختهاند ازقراری که جناب معزی الیه اظهار داشت دولت ایران برای خاتمه دادن بجنك از هرنوع جد وجهدی فروگذار ننموده مأمورین محلّی آنجا باو اطمینان داده اند که تبریزیان فقط برای دفاع خود جنك میکردند

آخرین خبری که برای وزیر امور خارجه ازتبریز رسیده این بود که نایب‌الحکومه وسایر مأمورین محلّی درقونسولخانهٔ روس باکفیل قونسولگری در باب اتحاد بهترین وسایل برای جلوگیری اغتشاشات مشغول مشورت میباشند وزیر امور خارجه خیلی ممنون خواهد شد اگر شما بتوانید دولت روس را وادار بعودت عساکر قزوین بنمائید حرکت دویست نفر آنها را بزشت نمیتوان اوّلین اقدام برای عودت آنها تصور نمود چرا که اینها فقط برای آن رفته اند که بقشون ساخلوی آنجا امداد برسانند

نمره ۱۸

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲۹ دسامبر ۱۹۱۱ ـ کلنل سوئدی فرمانده ژاندارمری بمن اطلاع داده است که لفتنان دوماره را با دو نفر صاحبمنصب سوئدی دیگر داخل خدمت نموده واین دونفر صاحبمنصب چون دولتی که بان مربوطند قبول ننمود از قشون منفصل شوند مجبور گردیدند از خدمت استعفا نمایند همکار روسی من درمقابل استخدام این دو نفر صاحبمنصب جوان که کلنل خدمات آنهـا را برای تعلیم دادن جداً لازم دارد اعتراضی ندارد امید وارم دولت روس اشکالی پیش نخواهند نمود فعلا در ژاندارمری اینجـا ده نفر صاحبمنصب سوئدی مستخدم میباشند گمان میکنم چون بنظر می رسد اینهـا صاحبمنصبان کار آمدی باشند بمرور زمان درصورتیکه پول بانها برسد این ژاندارمها بتوانند یك قوهٔ قابلی تشکیل بدهند و لازم است که بیش ازپیش ازطرف ما بانها همراهی شود چراکه ژاندارمری شوستر گمان میرود عنقریب بواسطهٔ اخراج او از هم متفرق شوند

نمرهٔ ۱۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۹ دسامبر ۱۹۱۱ ـ اوضـاع تبریز ـ قونسول علیحضرتی درتاریخ ۲٤ و ۲۵ ماه دسامبر تلگرافا راپورت میدهد که مأمورین محلی باتفاق قونسول روس کوشش داشتند از جنگ جلو گیری شود و روز ۲۵ جنگی واقع نشد

از قرار معلوم مخابرات و مکاتبات بین قونسولگری روس و فرمانده عساکر آندولت مقطوع گردیده چنـانچه عساکر چـون نتوانسته اند بطرف جلو بیایند مجبور باجتماع در اردو شـده اند

قونسول آنجا در تلگراف ۲۵ خود اظهار میدارد که قریب ۵۰۰۰ نفر قشون امدادی از جلفا برای الحاق بقشون روس در تبریز حرکت کرده اند تلگراف قونسول دیروز غروب برای من رسید

نمرهٔ ۲۰

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۹ دسامبر ۱۹۱۱ — راجع بتلگراف ۲۵ دسامبر شما قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز تلگراف ذیل را در ۲۸ دسامبر مخابره نموده است : —

نسبت قتل عام بروسیان — این راپورت ابداً صحت ندارد آنچه واقع گردیده مخالف این راپورت است عساکر روس ۱۲ الی ۱۵ نفر زن وبچهٔ ایرانی‌را در ساعت دوازده باردوی خود آورده بطور مهربانی با آنها سلوك نمودند و هنگامیکه یکنفر صاحبمنصب روس بطور آرام مواظب حرکت دادن آنهابود باوائیان براوسلیك نموده همانجا آنرا مقتول نمودند چنین ظاهر میگردد که سایر خانوادهای ایرانی ازروسها درخواست همین گونه حفاظت‌را نموده‌اند از قراری که مسموع گشت قزاقان در بعضی دکانهای شراب فروشی وغیره داخل شدند در تلگراف قبل فقرهٔ یکی از اشخاصی راکه داخل جنگ نبوده و بدون آنکه تحریك فساد نماید در اینطرف شهر مقتول گردید راپورت دادم اکنون کوشش دارم تحقیق نموده ببینم در سایر اطراف شهر هم اینگونه وقایع رخ داده و بعد تلگراف خواهم نمود وبعلاوه در باب کشتار بدون تمیز مابین مقصر و بی تقصیر که نسبت داده شده تفتیش خواهم نمود ولی حالیه که

احتمال دارد بعضی از زنها و بچه ها در موقع بمباردمان مقتول گردیده باشند عقیده ندارم اتهام اعمال خلاف انسانیت عمومی بعساکر روس دادن صلاحیت داشته باشد در صورتیکه برای ثبوت اینمسئله شهود و دلایلی در دست نیست

نمرهٔ ۳۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۹ دسامبر ۱۹۱۱ — قونسول اعلیحضرتی در تاریخ ۲۸ شهر جاری از تبریز بقرار ذیل تلگراف میکنند : —

ورود قریب ۸۰۰ نفر عساکر روس و ۴ عراده توپ — دستهٔ اول قشون امدادی — در تاریخ ۲۶ دسامبر در اوضاع اینجا بهبودی حاصل گردیده صبح روز ۲۷ قشون رولوسیونی ارگ را بکلی تخلیه نموده حالا قزاقان ایرانی وقشون روس آنجارا متصرف بوده بیرق روس‌را برافراشته اند اهالی درکمال آزادی درشهر در گشت وگذار بوده بمعاونت آنها اسلحهٔ مردم را جمع نموده و اشخاص مسلح امروز در کوچها دیده‌نمیشوند تقریبا تمام رؤسای رولوسیونی از شهر فرارکرده اند بقیه در خفیه هستند و همراهان آنها هم خود را پنهان نموده اند احساسات اهالی تبریز چنانچه‌ظاهر است با آنها همراه نیست عموم امیدوارند براینکه دیگر اغتشاشی بظهور نخواهد رسید

ضیاء الدوله کفیل حکومت چون کسیکه بتواند باو اطمینان کند نداشت و وسایلی که بذریعهٔ آن بتواند از اغتشاش جلوگیری

نماید موجود نبود روز ۲۶ در قونسولگری اعلیحضرتی بست نشسته هنوز هم آنجا است

نمرهٔ ۲۲

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۲۹ دسامبر ۱۹۱۱ – راجع بتلگراف ۲۶ دسامبر شما – شما باید به کلنل دوکلاس اطلاع دهید که پیشنهادی که نموده بود در باب آنکه هنگام عبور عساکر بمأمورین محلّی اجازه داده شود مستحفظین راه را بردارند تصویب شده البته اینرا باید در مد نظر داشت که این مستحفظین را بطور مستحفظ شخصی بکار وا ندارند مگر آنکه مطلقا لازم باشد و آنوقت هم باید بشما رجوع نمایند

چون مستحفظین راه محمد علیخان در آنچه بوقوع رسیده تقصیر دارند آیا وسایلی که بدان واسطه بتوان اورا مسئول قرار داد بدست نیست اگر نباشد باید دولت ایرانرا مجبور باتخاذ چنین وسایل نمود

نمرهٔ ۲۳

تلگراف سر ادوارگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۹ دسامبر ۱۹۱۱ – صاحبمنصبان سوئدی در ایران – شما باید مسیو سازانف را از عقاید سر جارج بارگلی (رجوع بتلگراف ۲۹ دسامبر اوکنید) که باعلیحضرت پادشاهی اظهار داشته مستحضر دارید و بعلاوه امیدواری دولت اعلیحضرتی را باینکه دولت روس موافقت خواهد نمود باو اشعار نمائید هرگاه

بعد از ظهر بامسیو سازانف من اظهار امید واری نمودم که قشون روس بهمین زودیها از قزوین عودت داده خواهند شد

مسیو سازانف جوابا اطمینان داد حالا که دولت ایران کتبا سه فقره مطالبات دولت روس را قبول نموده اند میل ندارد که عساکررا بیش ازآنچه لازم است درقزوین نگاه دارد یکدسته قریب هزار نفررا ازقزوین برشت تاکنون عودت داده اند ولی تازمانیکه احتمال وقوع اغتشاشات دیگر میرود برای دولت روس امکان ندارد کلیهٔ عساکررا عودت دهند ودولت روس نمیتوانند خطر تکرار حملهٔ شبیه بحملهٔ ناگهانی به تبریز را متحمل شوند وبنا براین دولت مشار الیها امکان ندارد که حالا بطور قطع تاریخ عودت عساکررا اظهار نمایند

بلاشك مدتی طول خواهد کشید تاآنکه نظم کامل استقرار یابد ولی قشونی که فعلا درشمال ایران هستند باید آنجا توقف نمایند تاآنکه اینمسئله انجام گیرد وعلاوه براین انکار نمود ازاینکه دولت روس خیال اشغال دائمی را دارند و مقصرین حمله به تبریز باید برای عبرت سایرین بطور سخت تنبیه شوند

نمره ۳۰

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۱۱ ــ قضیه مستحفظین شخصی ــ

تلگراف ذیل مورخه امروز از طرف قونسول انگلیس مقیم شیراز واصل گردیده : ــ

همین حالا تلگرافی از کازرون از طرف اسمارت رسید

باینمضمون که محمد علیخان وعده داده است اسباب رضایت تامه فراهم آورد

چون هرقسم تقاضائی برای جبران بنمائیم قبول خواهدشد وبدینواسطه ما فیما بعد نمیتوانیم اقدامی برای تنبیه آنها بنمائیم من شخصا مخالف تعیین هرگونه تقاضائی هستم

من تلگراف ذیلرا امروز جوابا مخابره نمودم : ــ

شرایط ما بیشتر بسته باین است که آیا دفعهٔ دیگر بقشون ما در هنگام حرکت بسمت شیراز حمله خواهد شد یاخیر در هر صورت ما بیشتر دراینخصوص باید دقت نمائیم که قبل از تعیین تقاضاهای خود بدانیم کی مسؤل آن حمله بوده اسمارت باید همین مطلب را بمحمد علیخان برساند

نمره ۳۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۳۱ دسامبر ۱۹۱۱ ــ اوضاع امور حالیه از قرار ذیل است : ــ

کلنل دوگلاس بایکصدو پنجاه نفر دردشت ارجن است ــ همراهان بردود بااسمارت هنوز درکازرون میباشند و این دسته را که ۹ نفرشان بطور سخت زخم برداشته اند باید بلا تأخیر عودت داد

یك استعداد مرکب از ۲۶۹ نفر قشون پیاده بومی هندی قرار بود در تاریخ ۳۰ دسامبر ببوشهر وارد شوند و قبل از آنکه پیاده شوند بایستی منتظر وصول اوامر باشند

نمرهٔ ۲۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۳۱ دسامبر ۱۹۱۱ ـ قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز بتاریخ ۲۹ دسامبر بقرار ذیل تلگراف میکند : ـ

همکار روسی من دیروز ازفرستاده شجاع الدوله که باتفاق سی نفر سوار وارد شهر گردید ملاقات نمود من میلررا درهمانروز ملاقات کردم او اظهار داشت که برحسب میل واراده عموم اهالی خود شجاع‌الدوله تاچهار یاپنجروز دیگر وارد تبریز خواهدگردید وچون روسها خودشان نمیتوانند متحمل اداره کردن شهر شوند وبملاحظه اظهار رای اهالی قادر نخواهند بود باورود شجاع‌الدوله مخالفت ورزند اورا حاکم واقعی آنجا خواهند دانست هر خطری که در ورود شجاع الدوله بوی وارد آید بکلی بعهده خود اواست ومیلر بهیچوجه باو ضمانتی نداده است آنچه میلر در ثانی برای من نقل نمود اینطور درك میکنم که احتمال نمیرود شجاع‌الدوله بیش از دویست نفر از همراهان خودرا بشهر بیاورد

ازقرار تقریر میلر وعقاید اروپائیانی که من توانسته ام باآنها مشورت نمایم وعقیده شان باعقیده من موافقت دارد ازاحساسات اهالی شهر چنین استنباط میشود که درصورتیکه اشکالات ارتباط شجاع الدوله باشاه مخلوع رفع شود ودولت مرکزی تعیین ویرا تصویب نمایند باتعیین او کسی مخالفت نخواهد نمود و چنین ظاهر میگردد که در هرصورت عموم براین متفقند که کسی دیگر قادر براین نیست باداره کردن شهر موفق شود

در صورتیکه ازشجاع الدوله جلوگیری نشود امکان دارد شاه مخلوعرا در تبریز بسلطنت بشناسد او از طرف آن اعلیحضرت شهر را در محاصره نگاه داشته بود

نمره ۳۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۳۱ دسامبر ۱۹۱۱ ـ تلگراف ذیل‌را امروز بکفیل قونسولگری شیراز مخابره نمودم : ـ

وزیر امور خارجه بمن اطلاع داده است که مأمورین محلّی شیراز راپورت میدهند که اشخاصیکه در حملهٔ دوم بردسته بردود مسؤل میباشند محمد علیخان آنهارا تعاقب ودستگیر نموده است

آیا شما این خبر را تصدیق مینمائید ؟

از قرار خبری که دولت ایران داده اند یکصد نفر از ایرانیان مقتول گردیده اند من میل دارم شما تخمین تلفات ایرانیانرا بمن اطلاع دهید برای آنکه دانسته باشم وسعت منازعه وقتال تاچه اندازه بوده وکدام طرف باعث آن شده اند ونیز لازم‌است هرقدر زودتر ازوضع شروع جنك وشرح جزئیات آن مطلع گردم

آیا مکزیم هم استعمال شد ؟

لطف نموده قبل از مخابرهٔ جواب بااسمارت مشورت‌کنید

نمره ۳۴

مکتوب سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۷ دسامبر ۱۹۱۱ ـ آقا روز ۲۳ شهر جاری از وزیر امور خارجه ملاقاتی نموده اظهار امید واری کردم

که حالا که دولت ایران قصد خودرا در قبول نمودن تقاضاهـای دولت روس اعلام نموده اند باوجود اغتشاش تاسف انگیز رشت و تبریز خوب است قشون اعزامی روس عودت داده شود

مسیو سازانف درجواب اظهار داشت تاکنون دولت ایران شفاها مسیو پوکلیوسکی را اطمینان داده اند وهنگامیکه این اطمینان بواسطه یك تعهد کتبی رسمی تصدیق گردید ووقتیکه اخراج مستر شوستر از استخدام دولت مشار الیهـا صورت فعلّیت حاصل نمود عساکری که فعلا در قزوین ساخلو میباشند فوراً عـودت داده خواهند شد جناب معزی الیه اظهار نمود مسئله این قشون باحوادث بسیار مهمی که تازگی در شمال بظهـور رسیده هیچ ربطی نداشته من اشاره نمودم که در این قسم مجادلات همیشه نمیتوان منشاء و مبدء مسؤل آنرا مشخص ومعین نمود جناب معزی الیه جوابا اظهار داشت که عساکر روس بهیچوجه تحریك بجنك ننموده وبانها حمله شده وبعقیدهٔ وی دونفر صاحبمنصب مقتول شده اند واین خود یك مسئلهٔ بسیار مهمی است یکدستهٔ پانصد یاششصد نفـری را با سرعت تمام از جلفا بتبریز فرستاده و از فدائیان تنبیه سخت خواهـد شد و بعلاوه گفت هـرگاه خبر صحیحی برسد مـرا از آن آگاه خواهد نمود

در این موقع بواسطهٔ خساراتیکه در ضمن جنگ تبریز بعساکر روس وارد آمده اذهان عمومی اهالی اینجا بهیجان آمـده بعلّت آنکه دولت از روی بیش بینی و حزم یك استعداد قوی و کافی درایران نفرستادهاندکه وقوع اینگونه حوادثرا ممتنعالوقوع

نماید و لذا بدولت فشار سخت آورده اند وآنها را برای آنکه در معاملات جدیده با دولت ایران یك پلتیك بی ثباتی تعقیت نموده اند سرزنش کرده اند و اگرچه دولت مشار الیها را از کلیه مسئولیت حملات بر عساکر روس بری میدانند با این اوضاع برای دولت امپراطوری خیلی مشکل خواهد بود قشون خود را از قزوین عودت دهند

مسیو سازانف بواسطهٔ مشغلهٔزیاد نتوانسته است این دو روزهٔ آخری مرا ملاقات نماید و در ضمن صحبتی که دیروز بوسیلهٔ تلفون با او داشتم مجدداً مرا اطمینان داد که با وجود حادثهٔ تبریز بوعدهٔ خود در باب عودت عساکر وفا خواهد نمود و بعلاوه اظهار داشت که تا زمانیکه تعهدات دولت ایران یك شکلی بهتر از حالیه پیدا نکرده است که بتوان آنرا محکم و مفید تصوّر نمود آن قشون را نمیتوان عودت داد و در جواب سئوالی که از وی نمودم اظهار داشت که مسئله تنبیه فدائیان که هنوز در مقابل عساکر روس مقیم تبریز ایستاده گی نموده بودند بمأمورین نظامی در همان محل واگذار خواهد شد و از وضعی که این اظهاررا نمود دریافتم که تنبیه آنها بقسمی بعمل خواهد آمد که اسباب عبرت سایرین گردد

(امضا) جارج بوکانان

نمرهٔ ۳۵

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران غره ژانویه ۱۹۱۲ — خزانه دار بجای مستر شوستر — یك کمیتهٔ موقتی را دولت ایران تعیین نموده اند که

امور شوستر بایشان تفویض گردد این کمیته مشتمل بر ۵ نفر است. و مسیو مرنارد هم جزو آنها است

دیشب موقعی بدست آورده همکار روسی خود را از اهمیت حقیقی اعتراضاتی که در خصوص تعیین مرنارد در دوایر رسمی ایرانی شده مستحضر بدارم مسیو پوکلیوسکی مخالفت آنها را سخت ندانسته و تعیین مرنارد را تقویت مینماید

نمرهٔ ۳۶

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران غره ژانویه ۱۹۱۲ ـ حاوی مضمون مراسلات ذیل که مورخه ۱۰ ژانویه است میباشد

آقا باکمال افتخار سواد دو یاد داشتی که برای وزیر امور خارجهٔ ایران در تاریخ ۲۷ و ۳۰ ماه گذشته در باب حملهٔ جدید بر مستحفظین شخصی مستر اسمارت در جنوب فرستاده شده لفاً ایفاد میدارم سواد یاد داشتهای جناب معزی الیه را هم بانضمام سواد یاد داشتی که در خصوص همان مسئلهٔ حسین خان بمن داده است در جوف است

من بوزیر امور خارجه اظهار داشته ام که در صورتی که حرکت قشونی که فعلا در بوشهر پیاده شده اند برای تأمین دستهٔ که فعلا در کازرون هستند مطلقا لازم باشد آنها را بانجا حرکت دهند و الا در بوشهر توقف خواهند نمود ممکن است جوابهای این مراسلات داده نشود تا آنکه دولت اعلیحضرتی تصمیم نمایند چه اقدامی باید بعمل آید

ملفوف ۱ نمرهٔ ۳۶

یاد داشت سرجارج بارگلی بوثوق الدوله

طهران ۲۷ دسامبر ۱۹۱۱ – آقای وزیر – بی اندازه تأسف دارم از اینکه بجنابعالی اطلاع دهم که مستحفظینی که در مسافرت مستر اسمارت قونسول از بوشهر بمحل خود در شیراز همراه وی میامدند دیروز حملهٔ سخت طولانی به آنها شد

این حمله در ۱۲ میلی طرف مغرب کازرون شروع شده و در تمام مدت مسافرت تا آنمحل دوام داشت از هر دهی که آن مستحفظین در اینمدت عبور مینمودند حمله تجدید میشد در واقع کفیل قونسولگری اعلیحضرتی راپورت میدهد که اهالی تمام دشت و درهٔ کازرون در این حمله شرکت داشتند

مستر اسمارت و عدهٔ دیگر از آن هیئت مفقود شده‌اند و تلفات متعدده راپورت داده شده مستحفظین پس از جنگ طولانی برسیدن کازرون موفق شده و فعلا در کاروانسرا هستند و چنانچه قونسول راپورت میدهد ممکن است ابواب آذوقه بر آنها مسدود گردد و بنا بر این در حال پریشانی هستند

من از دولت متبوعهٔ خود کسب دستور العمل نموده ام و با نهایت افتخار از این حادثهٔ وحشت انگیز مهم بعد بشما اطلاع خواهم داد در اینموقع باید از جنابعالی درخواست نمایم اوامر مؤکده بتمام مأمورین راه بین کازرون و شیراز بدهید که بعساکر انگلیس مزاحم نشده و مایحتاج صاحبمنصبان آنها را آماده سازند

امروز یك استعدادی از شیراز فرستاده میشود که گردنهٔ

مابین کازرون و شیراز را متصرف شوند چراکه فقط در صورتیکه عساکر انگلیس این گردنه ها را متصرف شوند امکان دارد قشونی که در کازرون معطل‌شده درمسافرت خود تااندازهٔ باامنیت پیشرفت نماید

(امضاء) جارج بارگلی

ملفوف ۲ نمرهٔ ۳۶

یاد داشت سر جارج بارگلی بوثوق الوله

طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۱۱ — آقای وزیر نظر به حملهٔ که اخیراً بر مستحفظین مستر اسمارت نزدیك کازرون شده لازم است که عدهٔ پیاده نظام هندی ببوشهر وارد شوند

ازجنابعالی باید استدعا نمایم حکومت بوشهررا دستورالعمل بدهید با جنرال قونسول دولت اعلیحضرتی در باب ترتیبات وارد نمودن این استمداد که مرکب از ۲۶۹ نفر است همراهی نمایند

دستور العملهای لازمه‌هم باید برای ادارهٔ گمرك فرستاده شود که اسلحهٔ این قشون را اجازهٔ ورود دهند

(امضاء) جارج بارگلی

ملفوف ۳ نمرهٔ ۳۶

یاد داشت وثوق الدوله بسر جارج بارگلی

طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۱۱ — جنابا — با نهایت تأسف عرض میکنم یادداشت ۲۷ جاری شما در باب حملهٔ که اظهار نموده بودید بر مستحفظین هندی اسمارت از طرف اهالی دهات حوالی کازرون شده واصل کردید

غروب یوم ۲۶ هنگامیکه عباسقلیخان شفاها مرا ازاین قضیه

مستحضر نمود پس از اظهار تأسف تلگرافات سخت مخابره نمودم که تحقیق مسئله را نموده مقصرین را تنبیه کرده مستر اسمارت و همراهان او را حفظ نمایند و فعلا منتظر وصول راپورت اقدامات مأمورین محلی هستم و بوصول آن با شما در این باب مکاتبه خواهم نمود

اینرا لازم میدانم که توجه شمارا بجوابیهٔ مورخهٔ ۳ اکتوبر گذشتهٔ خود جلب نموده در آن مراسله اشکالاتیرا که از ورود عساکر هندی بوقوع خواهد رسید پیش بینی نمودم و مخصوصا توجه شما را باینمسئله که در یادداشت مورخه ۲۴ همان ماه‌خودتان مندرج بود جلب مینمایم که درآن شما بطور وضوح اظهار داشته‌اید که این استعداد حفظ و امنیت طرق را بعهده نگرفته وهیچ اقدام خصمانه نخواهند نمود و لازم است عرض کنم که هرگاه دولت انگلیس در اظهارات خالصانهٔ من آنوقت مداقه نموده بودند احتمال وقوع حادثهٔ تأسف انگیز حالیهٔ که برای آن دولت ایران بسیار متأسف اندکمتر میرفت

در حالتیکه وقت جنابعالی را بعقیدهٔ که درتمام مدت دولت ایران اظهار داشته اند جلب مینمایم با نهایت افتخار اطلاع میدهم که دولت ایران بهر شکلی که امکان دارد در تنبیه مقصرین و حفظ شئونات مستر اسمارت کوشش خواهند نمود و همراهی دولت شما را دراین کار دعوت مینمایم که اقداماتیکه دولت ایران خواهندکرد بطور آزاد و بلا اشکال و ممانعت اجرا شود

(امضاء) وثوق الدوله

ملفوف ۴ نمرهٔ ۳۶

طهـران ۳۰ دسامبر ۱۹۱۱ ــ مقارن وصـول یاد داشت مورخهٔ ۳۰ شهر جاری جنابعالی درباب ورود پیاده نظام هندی در بوشهر ازطرف حاکم بنادر خلیج برای وزارت امورخارجه تلگرافی رسید مشعر براینکه جنرال قونسول در تاریخ ۲۹ باو اطلاع داده بودکه عساکر در تاریخ ۳۰ ورود خواهند نمود حاکم مذکور بعلاوه اظهار میدارد که بملاحظه هیجان حالیه عامه که بواسطهٔ این قضیه بظهور رسیده ورود عساکر احتمال دارد باعث وقوع حوادث غیر مترقبه گردند

بنا براین من باکمال احترام بجنابعالی اطلاع میدهم دراین موقع که هیجان عامه تسکین نیافته دولت ایران بیش از پیش در عقیدهٔ خود که در مراسله ۳۰ آکتوبر هنگام ورود سواران هندی اظهار داشته اند ثابت و باقی میباشند

من اطمینان دارم که یك دولت دوستی راضی نخواهد شد که قبل از آنکه اشکالاتی که از ارسال دستهٔ اوّل قشون تولید گردیده برطرف شود (و از آنجمله قضیـهٔ تأسف انگیز اسمارت میباشد) بواسطه اعزام عساکر جدیدی تولید اشکال تازهٔ شود

چنانچه از راپورتهای تلگرافی که ازطرف کارگذاری شیراز رسیده وبرای استحضار خاطرشما بسفارت ایفادگردید مستفاد میشود اقداماتیکه از طرف دولت ایران برای دستگیری مرتکبین بعمل آمده فوراً مؤثر واقع گردیده و آن اشخاصرا مأمورین دولت دستگیر نموده اند و البته پس از تحقیقات کامله تنبیه خواهند شـد

در اینصورت هیچ لزومی ندارد که از طرف آن دولت دوست قشون جدیدی اعزام شود چرا که چنین اقدام بر اشکالات حالیه خواهد افزود

با نهایت اشتیاق امیدوارم که جنابعالی در اینمسئله جداً مداقه نموده از دولت متبوعهٔ خود درخواست خواهید نمود که از این قصد صرف نظر کرده بواسطه رفع علل اشکالات حالیه دولت ایرانرا متشکر و ممنون خواهید نمود

ملفوف ۵ نمرهٔ ۳٦

یاد داشت دولت ایران بسر جارج بارکلی

بموجب تلگرافی که امروز صبح از موقر الدوله رسیده جنرال قونسول انگلیس باواطلاع داده است که امروز ۲۵۰ نفر سرباز انگلیسی وارد بوشهر خواهند شد

مقارن وصول این خبر مراسلهٔ از طرف سرجارج بارکلی امروز صبح برای وزیر امور خارجه فرستاده شد این اظهار را تصدیق کرده درخواست نموده بودند ترتیبات لازمه برای تسهیل ورود این عساکر داده شود

اولا ــ حسینخان مامور است بسفیر انگلیس اطلاع دهد که دولت ایران بدون فوت وقت برای اصلاح این کار اقدامات بسیار سخت نموده اند وچنانچه روز پنجشنبه هنگامیکه وثوق الدوله برای اظهار تاسف فوق العاده از سرجارج بارکلی ملاقات نمود به ایشان اطمینان داد که برای آنکه مستر اسمارت بسلامت وارد شیراز شود وبرای تنبیه مقصرین بطوری که عبرت سایرین گردد آنچه اقدامات

لازمه که بایستی بشود شده وبموجب تلگرافی که دیروز واصل گردیده و توسط عباس قلیخان برای سفیر انگلیس ارسال گردید مقصرین یا یك عده از آنها دستگیر شده و پس از تحقیق از روی قانون بطور سخت باآنها عمل خواهد شد

ثانیا ـ بعلاوه سر جارج بارگلی تصدیق خواهند داشت که سواران هندی بذریعه توپهای مسلسل که نبایستی بکار برده باشند تاکنون زیاده از آنچه لازم بوده در مقابل این حوادث ناگوار جبران و تلافی کرده منتج باتلاف زیاده از یکصد نفر ایرانیان شده است

ثالثا ـ از طرف دیگر نمیتوان انکار نمود که اولتیماتوم دولت روس که دولت انگلیس هم در آن شرکت داشته تولید احساسات برضد خارجه در مملکت نموده وتسکین آن چندان سهل نیست وبعلاوه برهیجانی که از تزیید مستحفظین قونسولخانه درعامه مردم پیدا شده افزوده است

رابعا ـ البته سرجارج بارگلی بخاطر دارند که در ابتدا با وجود پروتستهای ما این قشون امدادی ورود نمودند سفارت دولت بریطانیای عظمی رسما وبطور قطع متعهد گردیدند که این قشون را بطور مستحفظ شخصی بکار وا نداشته آنهارا برای سرکوبی اشرار نخواهند فرستاد وسرادواردگری درتاریخ ۲۷ ماه گذشته درمجلس مبعوثان انگلیس اظهار داشت که اقدامات آنها محدود بوده وفقط برای آن ورود نموده اند که در سه نقطه برمستحفظین قونسولخانها افزوده شوند وبرای آن درآنجا توقف خواهند نمود که درموقع

حدوث خطر جان ومالرا حفظ نمایند

باوجود این بدون آنکه توجهی باعتراضات ما بشود وبدون آنکه بمامورین محلی اطلاع داده شود این قشون از اینجا بانجا رفته و باکمال آزادی باتوپ در داخل مملکت حرکت نموده چنانچه اشعار شد این عمل باعث طغیان نایره احساسات عامه گردیده است

خامسا — چون موقع ورود این قشون جدید که درمراسلهٔ سرجارج بارکلی مذکور گردیده باایام عزا داری مذهبی مقارن‌شده واحساسات اهالی بی اندازه در هیجان میباشد برای دولت — که خود میتوانند باصلاح اوضاع موفق شوند — اشکال دارد که مسؤلیت حفظ وامنیت یك استعداد مسلح اجنبی را بعهده گیرند

حسین خان تعلیم دارد جداً تاکید نماید که از هرنوع اقداماتی که بایستی بشود صرف نظر شده دولت ایرانرا مجاز و مختار نمایند اعمال قانونی وحقوق سلطنتی خودرا بکار برند

کار بجای نازکی کشیده و باید با دقت تمام باصلاح آن پرداخت ومارا لازم است که از هرگونه عمل یااقدامی که باعث تهییج گردیده منجر بعاقبت وخیم گردد احتراز نمائیم سفیر انگلیس میدانند که عشایر جنوب بیشمار وباقدرت میباشند و شجاع وسخت جان بوده دارای اسلحه خوب میباشند واگر یکدفعه بهیجان آمده حالت تغیر درآنها پیدا شود — چنین دخالتی از طرف خارجه آنهارا باین کار وا میدارد — جلوگیری آنها کار بسیار بزرگی است

بااین اوضاع اعزام عساکر نه فقط بطور مستقیم حقوق

سلطنتی ایرانرا نقض نموده وبلکه برخلاف مقصودی است که انجام آن ازآنها انتظار میرود

در خاتمه عرض میکنم که حسینخان تعلیم دارد نظر به احساسات صمیمانه سرجارج بارکلی نسبت بایران و حزم و بصیرتی که دارند ومیل ایشان درتسهیل امور مشکله کابینه وزرا (درموقعی که انواع واقسام بدبختیها دوچار آنها شده) ازایشان ملتمس شود که بعلل وجهات فوق الذکر واوضاع معذوره اقدامات سخت ننموده بگذارند دولت ایران خود عمل را مؤثر اصلاح نمایند

بتاریخ ۳۰ دسامبر ۱۹۱۱

نمره ۳۷

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران غره ژانویه ۱۹۱۲ — تبریز — رجوع بتلگراف ۲۹ دسامبر من نمائید ـ تلگراف ذیل مورخه ۳۱ دسامبر ازطرف قونسول اعلیحضرتی تبریز رسیده :ـ

خاطر عالی را مستحضر میدارم که جنرال وردنف دیروز بعد از ظهر وارد تبریز گردید دورژیمان دیگر بفاصلهٔ کمی بعد از آن وارد شدند عده قشون روس باضافه قشون امدادی که تاکنون وارد شده بودند بچهار هزار نفر میرسد بعلّت اعلانی که از طرف همکار من امضاء ومنتشر گردید بعضی از دکاکین بازار امروز باز بودند بعضی از سربازان روسی مخصوصا قزاقان مرتکب سرقتهای بغلی واشیاء دیگر از مردم شده بعضی از دکانهـا را شکسته غارت نمودند باوجود این گمان نمیکنم اسباب اطمینان اهالی تدریجا حاصل

شود میلر آنچه میتوانست درجلوگیری ازاین سرقتها کوشش نمود وجنرالی که تازه وارد شد اوامری را که از طرف صاحبمنصبان فرمانده قشون دراین باب صادر شده بطور بسیار سخت تقویت نمود

علائم سلطه واقتدار دولت ایران دراینجا فقط پنجاه یاشصت نفر قزاقان ایرانی در تحت فرمانده روسی خود میباشند روسها شهر را کاملا در تصرف خود آورده دستجات قشون خود را در ادارات دولتی وگمرك خانها و ادارهٔ پست برقرار داشته اند و بر حسب لزوم کلیهٔ اقداماتی که بایستی برای نظم و امنیت عمومی و حکومت شهر بشود بدست آنها است

اهالی ازقرار معلوم فقط مایل بامنیت میباشند وگمان نمیکنم اغتشاشی بظهور برسد وکما فی‌السابق درتجسس اسلحه باروسها کمك میکنند و شیخ سلیم را بروسها تسلیم نموده اند این شیخ یکی از سرکردگان اغتشاش طلبان است وظاهراً اهالی اورا باعث بدبختیهای حالیهٔ خود میدانند میلر بمن اظهار نمود که این شخص را باید به قانون نظامی محاکمه نمود وهرگاه درمحکمه مقصر واقع شود بطور سخت باوی معامله خواهد شد

دستجاتی که برای تجسس و تفتیش مقرر شده بودند نعش چهارده سرباز روسی را که مفقودالاثر بودند پیدا کرده اند از قرار اطلاع همکار روسی من اعضاء بدن این سربازان را بیك وضع دلخراشی قطع نموده بودند وامروز آنهارا دراردو بخاك سپردند

نمره ۳۸

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران غره ژانویه ۱۹۱۲ ـــ صورت تصحیح شده تلفات جنك نزدیك کازرون بقرار ذیل است : ـ

دو نفر مفقود قونسول و هفت نفر سوار و یکنفر معاون مریضخانه ویکنفر ازهمراهان مجروح

نمره ۳۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران غره ژانویه ۱۹۱۲ ـــ دوزیمان ازعساکر روس امروز ازقزوین بطرف رشت حرکت نمودند

نمره ۴۰

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه غره ژانویه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۳۰ دسامبر شما درباب حمله بمستر اسمارت تصویب میکنم

نمره ۴۱

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه غره ژانویه ۱۹۱۲ ـــ راجع بتلگراف سرجارج بوکانان مورخه ۳۰ دسامبر در باب افسران سوئدی برای ایران ـــ هنگامیکه دستور العمل مشابهی بهمکار روسی شما میرسد شما باید ازطرف دولت اعلیحضرتی اظهار امید واری نمائید که هیچگونه مانعی درجلو این سه نفر صاحبمنصب موجود نخواهد بود

نمره ۴۲

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه غره ژانویه ۱۹۱۲ ـــ راجع بتلگراف

سرجارج بارگلی مورخه ۳۱ دسامبر – امید وارم دولت روس به شجاع الدوله اعلام خواهند نمود که هر گاه ایالت تبریز را بعهده گیرد شاه مخلوع را بسلطنت نخواهند شناخت

نمرهٔ ۴۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲ ژانویه ۱۹۱۲ – قضیه مستحفظین شخصی – کفیل قونسولگری انگلیس مقیم شیراز درتلگراف مورخه ۳۱ دسامبر خود شرح ذیلرا راجع بشروع حادثه که اسمارت برای او نقل نموده تلگراف میکند

محمد علیخان اطلاع میدهد که دونفر از سرکرده ها که درکاروانسرای راه دار خانه بودند دستگیر گردیدند رعلاوه مینماید که دستگیری یکی از مرتکبین حمله کتل دختر سهل است دو نفر دیگر هم مقصر هستند که او منکر تقصیر آنها است وکار آنها قدری اشکال دارد امیر الملك الان وارد شد و سعی دارد بوسیله کدخدایان که احضار نموده تمام مقصرین را دستگیر نماید اول کسیکه بکاروانسرا رسید من بودم دسته بردود چند دقیقه بعد از آن باتفاق یکنفر مأمور محمد علیخان وارد گردید آنمأمور بما گفت شما میتوانید لب رودخانه توقف نموده نهار بخورید و اسبهایتانرا آب دهید و مرا اطمینان داد از کاروانسرا بهیچوجه خوفی نداشته باشیم درموقعی که در شرف حرکت بودیم مأمور مذکور دوباره آمده گفت شنیده ام تفنگچیان کاروانسرا قافله شمارا از حرکت باز خواهند داشت وقرار شد برای محمد علیخان که در شاه پور بود

پیغام فرستاده درخواست اجازه حرکت نمائیم ومامور اصرار داشت ما باید منتظر جواب این پیغام باشیم قافله ما آماده حرکت بود من ز بردود خواهش نمودم بیك نقطهٔ کم خطری رفته من با مأمور و سواران ایرانی آنجا میمانیم که باتفنگچیان کاروانسرا گفتگو نموده آنهارا آرام کنم قبل از آنکه کاری صورت داده باشیم تفنگچیان کاروانسرا بنای شلیك گذارده والبته همراهان ما هم مجبور شدند جواب شلیك آنهارا بدهند از قرار تقریر محمد علیخان تلفات ایرانیان یکنفر مقتول و هفت نفر مجروح بود گمان میکنم این اغراق شده باشد چرا که محمد علیخان بجهات واضحه کوشش خواهد داشت که در تعیین عده تلفات ایرانیان اغراق کرده باشد و هرگاه هم از ایرانیان تلفاتی باشد بایستی بسیار کم باشد بردود این تفصیل را تصدیق مینماید

نمره ۳۶۴

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۳ ژانویه — رجوع بتلگراف دیروز من فرمائید — تلگراف ذیل مورخه دیروز ازطرف قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز واصل گردیده : —

با نهایت افتخار راپورت میدهم که قریب ساعت ۴ بعد از ظهر امروز روسها ۸ نفر راکه شیخ سلیم (رجوع بتلگراف قبل از این کنید) وثقة الاسلام هم جزو آنها باشند مقتول نموده بودند همکار روسی من اظهار میدارد که قتل اینها برحسب رأی محکمهٔ نظامی که بامر مقامات عالیه تأسیس گردیده بود بانجام رسیده

نمرهٔ ۴۵

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲ ژانویه ۱۹۱۲ – تلگراف ذیل را امروز بعنوان کفیل قونسولگری اعلیحضرتی مقیم شیراز مخابره نمودم : –

راپورت اسمارت را همانطوری که شما در ۳۱ دسامبر تلگراف کرده بودید برای وزیر امور خارجه عینا مخابره نمودم قبل از آنکه بتوانم سفارشات معینه بدولت اعلیحضرتی بنمایم لازم است راپورت تمام مشروحی از حادثهٔ کتل دختر و جنك نزدیك کازرون در دست داشته باشم

تلگراف ۳۱ دسامبر شما مکفی نیست و میخواهم شما دو راپورت تلگرافی تمامی که بطور علیحده شرح هریك از حوادث‌را حاوی باشد برای من بفرستید واین تلگرافات‌را باید بورود اسمارت بشیراز مخابره نمائید

نمرهٔ ٤٦

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲ ژانویه ۱۹۱۲ – تلگراف ذیل مورخه امروز از شیراز رسیده : –

دستهٔ کازرون به‌استعداد کلنل دوگلاس بدون وقوع حادثه درکتل دختر ملحق گردیدند

نمرهٔ ۴۷

تلگراف سر ادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲ ژانویه ۱۹۱۲ – مستر مالت بنابر تعلیم

من کنت بنکندرف را ملاقات نموده و از طرف من برای عودت ۱۰۰۰ نفر از قزوین اظهار رضایت نموده و اظهار امیدواری کرد که حالا دیگر بازگشت عساکر روس امکان پذیر است

نمرهٔ ۴۸

مکتوب سرادواردگری بمیرزا مهدیخان

وزارت خارجه ۲ ژانویه ۱۹۱۲ — آقا با نهایت افتخار خاطر عالیرا مستحضر میدارم که بوصول یادداشتی که در تاریخ ۲۵ ماه گذشته در خصوص قتلهائیکه از طرف عساکر روس مقیم تبریز راپورت داده شده باین اداره فرستادید از سفیر اعلیحضرتی مقیم طهران تحقیق کیفیت مسئله را نمودم

سرجارج بارکلی جوابا مرا اطلاع میدهد که برحسب راپورت قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز شرحیکه در یادداشت خود ذکر نموده اید با حقیقت مسئله منافات دارد و تا آن اندازه که معلوم گردیده است شهرت قتل بی اصل است و فی نفس‌الامر ۱۲ الی ۱۵ نفر زن وبچه ایرانی به‌اردوی روسها رفته درآنجا پذیرفته گردیده و با آنها بطور شایسته سلوك شد و بعلاوه خانواده های دیگر ایرانیان از قرار راپورت درخواست نمودند که از آنهاهم همینطور محافظت شود از طرف دیگر فدائیان یکنفر صاحبمنصب روسیرا هنگامیکه مواظب حرکت دادن زن و بچه ایرانیان بود بضرب گلولهٔ مقتول نمودند

علاوه برآن قونسول اعلیحضرتی چنین اظهار میدارد که اگرچه در موقع بمباردمان بعضی خانها عدهٔ زن وبچه تلف گردید

هیچ دلیلی برای اتهام اعمال خلاف انسانیت بروسیان دردست نیست
و بنا برعقیده مستر شیپلی چنین اتحادی بی اساس است

(امضاء)   گری

نمرهٔ ۴۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهـران ۳ ژانویه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف غره ژانویه
شجاع الدوله دیروز با دویست نفر وارد تبریز گردید

نمرهٔ ۵۰

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهـران ۳ ژانویه ۱۹۱۲ — تبریز تلگراف ذیل مورخه
۲ ژانویه متمم تلگراف قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز که دیروز
عینا برای شما مخابره نمودم واصل گردیده است : —

قونسول روس‌را امروز صبح ملاقات نمودم اوتصدیق نمود
آنچه راکه من تاکنون راپورت داده ام‌که محکمهٔ نظامی در تحت
اوامر مستقیمهٔ سنت پطرزبورغ تأسیس شده بعضی از مقتولین متهم
بتحریك قیام اخیر برضد عساکر روس شـده و بعضی را بواسطه
آنکه درآن قیام شرکت نموده بودند محکوم کردند درشهر شهرت
دارد که امروز عدهٔ دیگر درشهر بقتل خواهند رسید ۱۸ نفر فعلا
در اردو حبس هستند ولی نتوانستم از میلر تحقیق نمایم که با آنها
چطور معامله خواهد شد

نمره ۵۱

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۳ ژانویه ۱۹۱۲ ـ شاه مخلوع ـ راجع بتلگراف غره ژانویه ـ دیروز بطور غیر رسمی مفاد تلگراف فوق الذکر شما را برای مسیو سازانف نوشته بر آن علاوه نمودم که دولت اعلیحضرتی بهیچوجه شاه مخلوع را نشناخته وهرگاه در تبریز بسلطنت شناخته گردد بطور سخت باعث درهم پیچیده گی اوضاع خواهد بود

در ضمن صحبتی که امروز باجناب معزی الیه داشتم اظهار داشتند که اطمینانا تیرا که دولت روس درباب طهران داده‌اند درمورد تبریزهم بهمان اندازه مرعی است و تا زمانیکه عساکر روس آنشهر را اشغال نموده اند بهیچوجه اجازه داده نخواهد شد محمدعلی را بسلطنت بشناسند

نمرهٔ ۵۲

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۳ ژانویه ــ حاوی مفاد مراسله مورخهٔ ٤ ژانویه میباشد ــ آقا درضمن صحبتی که روز سوم شهر جاری بوزیر امور خارجه داشتم موقع را از دست نداده در باب قتل ثقةالاسلام که از طرف مأمورین نظامی روس در تبریز بعمل آمده و سرجارج بارگلی در تلگراف ۲ ژانویه خود راپورت آنرا داده بود صحبت کردم واظهار داشتم که قتل چنین مجتهد بزرك درنظر من یك واقعه تاسف انگیز وحبط بزرگی است ومیتوان یقین نمود که اهالی تمام ایران از اینمسئله بشدت خشمگین خواهند شد و یکی از نتایج اولیه آن این خواهد بود که حکومت حاضره که

برای اصلاح امور بادولت روس آنقدر زحمت کشیده است درجلو
این طوفان عظیم تاب مقاومت نیاورده مجبور باستعفا خواهند گردید
ونیز محتمل بنظر میاید که برعموم اینطور مفهوم شود که مأمورین
روس باعث قتل ثقةالاسلام گردیده اند فقط بقصد آنکه عامهٔ مردمرا
متغیر ساخته باعث تولید اغتشاشات جدیده شده باینواسطه بهانه لازمه
برای اشغال طهران بدست بیاورند

مسیو سازانف در جواب اظهار داشت که مأمورین نظامی
غیر از آنکه بوسیله قتل ثقة الاسلام را مجازات دهند نمیتوانستند
طریقه دیگری را اختیار کنند وثقةالاسلام یکی از محرکین عمده
اغتشاشات اخیره وهیجان برضد روس بود ومجتهد بودن وی اورا
از نتایج اعمالش محفوظ نمیداشت وبعلاوه مأمورین نظامی مجبور
بودند که احساسات عساکررا که هماره بواسطه اذیتی که بمجروحین
آنها وارد میامد تهییج گردیده بود درتحت ملاحظه آورند یك نفر
یاشاید بیشتر از آنهارا زنده زنده زیر خاك کرده وبسیاری را بطور
وحشت انگیز قطع اعضا نموده اند و تذکار نمودند که در همین
سال گذشته یکنفر کشیش بزرك یونانی را در مقدونیه آنقدر شکنجه
نمودند تامرد وصدائی از اروپا بلند نشد

من اظهار داشتم کسانیکه مرتکب این اعمال شده اند البته
بایستی بطور سخت مجازات شوند ولی هنوز گمان من این است
هرگاه ثقةالاسلام بقتل محکوم نمیشد بیشتر مقرون بصرفه پلتیکی
بود و دولت روس هم مثل بریطانیای عظمی دولتی است که
رعایای مسلمان دارد و ازآن میترسم که قتل او بر احساسات رعایای

مسلمان ما ضربت وارد آورد وخیالی که بیش از همه چیز ذهن مرا
مشغول داشته این است که مبادا باعث تولید اغتشاشات جدیده در
ایران گردیده اسباب خطر گردد وممکن است آخرالامر وسیله اشغال
طهران از طرف عساکر روس شود آنجناب بلاشك از اظهار
مخالفت شدیدی که ازاعزام عساکر روس بایران درمجلس مبعوثان
انگلیس بظهور رسید و از وضعیت مشکلی که بدانواسطه برای شما
حاصل گردیده آگاه بود بنا براین من اظهار اعتماد نمودم کهجناب
معزی الیه حتی الامکان ازمأمورین نظامی روس درایران جلوگیری
خواهد نمود چرا که تصرف طهران برمعاهده انگلیس وروس سکتهٔ
بزرگی وارد خواهد کرد

جناب معزی الیه جوابا اظهار داشت اعتماد دارم حادثه که
باعث لزوم اشغال گردد روی نخواهد داد برای دولت روس
امکان ندارد که عقاید عامه را درتحت ملاحظه نیاورد ونظر باوضاع
هرج ومرج ایران باخواهشاتی که مستر ملت ازطرف شما ازکنت
بکندرف درباب عودت عساکر قزوین نموده بود موافقت نتوانند
نمود ومذکور داشت که یکهزار نفری که ازآنجا برشت فرستاده
شده اند برای این بود که قشون ساخلوی آنجارا تقویت نمایند

نمره ٥٣

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۳ ژانویه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف غره
ژانویه درباب حمله برمستر اسمارت ـ من با این پیشنهاد که فعلا به
مراسلات دولت ایران در این موضوع جوابی لازم نیست داده

شود موافقت دارم

سفیر ایران مقیم اینجا هم همین مطلب را عنوان نمود و درجواب بوی گفته شد که ازبابت شیراز ما بواسطه اغتشاشات آنجا مجبور باضافه نمودن مستحفظین شدیم وعموم میدانند که از چندین ماه باینطرف عبور و مرور در راهها ممکن نبود وباتشویش خیال منتظر حرکت آنها ازکازرون بشیراز هستیم و همه چیز بسته بسالم رسیدن مستر اسمارت وهمراهان اواست دولت ایران مسؤل بودند وقصد ما این است که آن دولت را مسؤل قرار دهیم

ازسفیر خواهش نمودم اینمطلبرا بدولت ایران مخابره نماید

نمره ۵۴

مکتوب سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجهٔ ۳ ژانویه ۱۹۱۲ ــ آقا درغره شهر جاری مستر مالت برحسب دستورالعمل من بوزیر مختار اطلاع داد که چنانچه دولت ایران تقاضاهای دولت روس‌را قبول نموده‌اند ظاهراً خیلی مطلوب ومقبول است که برطبق اطمینانی که از طرف وزیر امور خارجه بشما داده شده بدون تاخیر شروع بعودت عساکر روس از قزوین بشود

مستر ملت از طرف من اظهار داشت که اشکال عودت کلیهٔ عساکر بر من معلوم است ولی بسیار مقتضی است که برای تشویق دولت ایران که موافقت نموده‌اند کاری کرده شود مخصوصا چون واقعات اخیره تبریز ظاهراً دولت روس را مجبور نمود که اقدامات سخت درآنجا بنمایند اگرچه حکومت حالیهٔ ایران درآنچه

بوقوع رسیده بی تقصیر بوده اند

پس از آنکه مستر ملت کنت بنکندرف را از اطلاع اخیری که در تلگراف مورخه ۳۰ شهر ماضی داده بودید که یکهزار نفر از عساکر را از قزوین برشت فرستاده اند مستحضر نمود جناب معزی الیه اظهار داشت من حالا ازاینکه شما از استماع این اقدام خوشوقت شده اید وامید وار هستید که در عودت عساکر مداومت شود دولت متبوعه خود را تلگرافا مخبر خواهم ساخت

مستر ملت بعلاوه اظهار امیدواری نمود که در تبریز مابین مقصرین و اشخاص بیگناه تمیز داده شود و کنت بنکندرف اظهار اعتماد کامل نمود براینکه جانشین قفقاز از روی انسانیت عمل خواهد کرد کنت بنکندرف از اینکه مطبوعات اینجا شایعات تعدیات روس را در تبریز تکذیب نموده اند اظهار امتنان نمود

نمرهٔ ۵۵

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ٤ ژانویه ۱۹۱۲ — وزیر امور خارجه دیروز در باب قتل ثقة‌الاسلام مذاکره نموده درمسئله وضعیت کابینه جد نمود و بمن وهمکار روسم اصرار کرد که دولت روس باید بطریق ذیل با کابینه همراهی نماید

اوّلا — اطمینان کامل در باب مدت و وضع اداره کردن حکومت رشت و انزلی و تبریز از طرف دولت روس بایران داده شود

ثانیا — اخراج شجاع الدوله از تبریز

ثالثا ـ دولت روس راضی شود که تحقیقات بعمل آمده معلوم گردد مسئولیت محکوم نمودن ثقة الاسلام بقانون نظامی که بعقیده وزیر امور خارجه بی تقصیر بوده باکی است

وزیر امور خارجه اظهار اعتماد نمود که من برای دولت ایران وساطت نموده ازدولت روس کسب همراهی لازمه خواهم نمود

مادامیکه شرایط اول ودوم فوق الذکر بنظر صحیح میاید ماده سوم بر شئونات دولت روس لطمه زده و البته خارج از موضوع است

از قرار راپورتی که از تبریز برای وزیر امور خارجه رسیده دوستان شجاع الدوله او را پذیرفته و بنام محمد علی اورا تبریك و تهنیت میگفتند

نمره ۵۶

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۴ ژانویه ۱۹۱۲ ـ تبریز ـ رجوع بتلگراف دیروز من فرمائید ـ تلگراف ذیل مورخه ۳ ژانویه ازطرف قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز رسیده : ـ

از قتل ثقة الاسلام آن اثراتی که انتظار داشتم در تبریز ظاهر گردد پدیدار نشد تا اندازهٔ که برمن معلوم است در واقع احساسات اکثریت اهالی بیطرف بوده از قرار اظهار اشخاصی که برأی العین دیده اند مردم حتی با نعش او که با نعشهای سایرین در تمام مدت دیروز آویزان بود بطوری احترامی رفتار نموده و هیچ دلیلی در دست نیست برای آنکه تصور شود اهالی وضعی را

که با چنین شخص معتبر مذهبی عمل شد هتك احترام مذهب خود بدانند و برمن چنین مشهود گردیده که اهالی یا از روی خطا یا صواب او را با سایرین مسئول اغتشاشات و صدماتیکه بدان واسطه در این پنجسال گذشته وارد آمده و آنهارا خسته نموده میدانند

نمرهٔ ۵۷

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۴ ژانویه ۱۹۱۲ — خزانه دار کل — رجوع بتلگراف غرهٔ شهر جاری من فرمائید — یکی از اعضاء کمیته استعفا نموده و چون دولت ایران یکنفر ایرانیرا بریاست تعیین نموده اند و مرنارد را تعیین نکرده‌اند او مایل بخدمت دولت نیست بنا براین از آن میترسم باین زودیها امیدی نیست کمیته داخل در عملیات شود

نمرهٔ ۵۸

تلگراف لرد کیلمرناك بسر ادوارد گری

استخهلم ٤ ژانویه ۱۹۱۲ — صاحبمنصبان سوئدی برای ایران — برای شارژدفر روس امروز مطابق تعلیمات تلگرافی غره ژانویه شما که بمن کرده بودید تعلیم رسید و هردو ما در یك وقت مراسلات خودرا برای معاون وزیر امور خارجه فرستادیم شارژدفر دولت روس بر حسب تعلیمی که داشت درمراسلهٔ خود مرقوم داشت که این اقدام را بایستی اوّلین نتیجه قبولی تقاضاهای دولت روس از طرف دولت ایران دانست من در مراسله خود یادآوری نمودم که در دستور العملی که برای من رسیده از اینمسئله ذکری نرفته

اینرا باید مذکور دارم که وزیر امور خارجه سوئد در ضمن صحبتی که پریروز با ایشان داشتم از من پرسیدند آیا گمان میکنید مادهٔ دوّم اولتیماتوم راجع باتباع خارجه است که فعلا در استخدام دولت ایران میباشند درجواب ایشان اظهار داشتم من اطلاع قطعی در این باب ندارم ولی گمان نمیکنم اینطور باشد سپس جناب معزی‌الیه اشاره نمود هرگاه بایں‌عنوان اخراج صاحبمنصبان سوئدی که فعلا در استخدام دولت ایران هستند طلب شود باعث کدورت سخت سوئدیها خواهد شد چون شارژدافر روس انتظار وصول تعلیمات داشت من دیگر تلگراف نکردم که در این باب از شما تحقیقی بنمایم و گمان کردم این اقدام حالیه کافی خواهد بود که رفع بیم از جناب معزی الیه بنماید و چنانچه شارژدفر روس بطوراشاره از اولتیماتوم ذکری نمود تصوّر میکنم هرگاه در این باب اطمینان کامل بوزیر امور خارجه داده شود خیلی بجا خواهد بود

نمرهٔ ۵۹

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۵ ژانویه ۱۹۱۲ ـ تبریز ـ تلگراف ذیل را امروز برای قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز مخابره نموده ام : ـ

چنانچه از اوضاع بمن مفهوم میگردد شجاع الدوله یاغی دولت ایران است و حاکم حقیقی تبریز نمیباشد بنا براین هرگاه بخواهد از شما ملاقات کند قبول نکنید

خوب‌است شمابطور غیررسمی ازجنرال روسی ملاقات‌نمائید

نمره ۶۰

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۵ ژانویه ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف لرد کیلمارناك مورخه ٤ ژانویه

چنانچه بنظر من میرسد خوب است سفرای روس وانگلیس بدولت سوئد اطمینان دهند که ماده دوم تقاضاهای روس راجع به صاحبمنصبان سوئدی که فعلا دراستخدام دولت ایران هستند نمیباشد

نمره ۶۱

مکتوب سرادوارد گری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۵ ژانویه ۱۹۱۲ — سفیر دولت ایران در غره شهر جاری ازبابت اقدامات دولت روس درواگذار نمودن تبریز ورشت را در ید اختیار حکومت نظامی بمستر مات شکایت نمود و مخصوصا مذکور داشت که دستگیری رؤسای روحانی وسایر اشخاص محترم محتمل است باعث تکدر احساسات ایرانیان گردد

مستر ملت قول داد که از شما در اینباب تحقیقات نماید

(امضاء) گری

نمره ۶۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۶ ژانویه ۱۹۱۲ — دستهٔ اسمارت دیروز غروب سالما بشیراز ورود نمودند

نمره ۶۳

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ٦ ژانویه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۴ ژانویهٔ شما ـــ سرجارج بوکانان برحسب دستور العمل من بدولت روس اصرار نموده است که شجاع الدوله را از شناختن شاه مخلوع به سلطنت منع نماید واطمینانات موافق دلخواه باو داده شده قونسول اعلیحضرتی راپورت میدهد که اهالی تبریز بطور خوش از شجاع الدوله پذیرائی ننمودند وگمان میکنند حاکم بدی باشد (رجوع بتلگراف ۳۰ دسامبر خودتان نمائید)

از طرف دولت انگلیس ازبابت قتل ثقةالاسلام بدولت روس اظهار تاسف زیاد نموده و جوابا بوی اطمینان داده شده که ثقةالاسلام یکی ازمحرکین عمدهٔ هیجان برضد روس بوده ومأمورین نظامی غیر ازآنکه اورا مقتول نمایند چارهٔ دیگر نداشتند سرجارج بوکانان ازطرف دولت اعلیحضرتی اظهار امید واری نمود که مأمورین نظامی از حدت خود کاسته وبطور اعتدال رفتار نمایند شما از طرف من بدولت ایران صمیمانه اظهار امیدواری نمائید که مشغول کار خود بوده در تعقیب پلتیك مسالمت جویانه خود مداومت دهند

نمره ٦۴

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۷ ژانویه ۱۹۱۲ ــ تبریز ــ تلگراف ذیل را امروز برای قونسول اعلیحضرتی مخابره نمودم : ــ

چون ظاهراً شجاع الدوله بحکومت واقعی تبریز منسوب گردیده خوب است ازاو دید و بازدید نمائید ولی تازمانیکه دولت

ایران او را بحکومت نشناخته انـد مناسبات شما با او نباید بطور رسمی باشـد

نمره ٦٥

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجـه ۸ ژانویه ۱۹۱۲ ـــ رجوع بتلگراف ۴ ژانویه که از طهران رسیده کنید

از قراریکه فهمیده ام دولت ایران در تعیین مرنارد بمقام خزانه داری کل اعتراض دارند و اظهار امید واری مینمایند که دولتین برای تعیین او فشار نخواهند آورد

بدولت روس تذکار نمائید که هـر گاه کاندیدای دیگری یافت میشود باید دولت ایران را در انتخاب هریك از آنهـا مختار نمود یاآنکه دولت مشار الیهـا یك کمیسیونی مرکب از یك نفـر انگلیسی و یك روسی و یك نفر از تبعـهٔ یکی از دول صغار را تعین نمایـنـد

نمره ٦٦

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۸ ژانویه ۱۹۱۲ ـــ لطف نموده رجوع بتلگراف ۴ شهر جاری من نمائید ـــ مرنارد بسمت کفالت خزانه داری کل تعیین شده است دولت ایران یك کمیته مرکب از سه نفر ایرانی تعیین نموده اند که محاسبات شوستر بانها محول شود مرنارد بمن اظهار داشت که سه نفر اعضای این کمیته اشخاص مناسبی هستند و گمان میکند نظارت اورا قبول خواهند نمود و بنا بر این از این

ترتیب راضی است

نمرهٔ ٦٧

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۸ ژانویه ۱۹۱۲ – رجوع بتلگراف ۱۳ دسامبر من نمائید – (این تلگراف درکتاب ایران نمره ۴ (۱۹۱۲) نمره ۲۷۴ درج است) اوضاع مشهد – تلگرافی ازقونسول اعلیحضرتی باینمضمون واصل گردیده که در آن تاریخ انتظار میرفت ۸۰۰ نفر از عساکر روس از تاریخ مخابره این تلگراف که ٦ ژانویه باشد وارد قوچان گردند ازقرار خبری که او داده است شهر آرام است.

نمرهٔ ٦٨

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری .

طهران ۸ ژانویه ۱۹٦۲ – تلگراف ذیلرا قونسول اعلیحضرتی مقیم محمره مخابره نموده است : –

پنجم ژانویه – مجتهدین بزرك نجف تلگرافی بعنوان شیخ محمره مخابره نموده اند که بتلگراف خانه داده شود واین تلگراف بعنوان ملاهای ایران مخابره کردیده آنهارا از اعلان جهاد برضد روس وانگلیس منع نموده اند

قونسول روس مقیم بغداد راپورت میدهد که دونفر از علمای نجف بطرف ایران رهسپار کردیده اند

نمرهٔ ٦٩

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارگلی

وزاوت خارجه ۸ ژانویه ۱۹۱۲ – هرگاه شما صلاح میدانید

بدولت ایران اطلاع دهید که ما عاقبت مطالبه جبران حملهٔ بر مستحفظین اسمارت را خواهیم نمود ولی باید ابتداً ازحقیقت مسئلهٔ بیشتر واقف شویم وامکان دارد علاوه بر پول درخواست نمائیم از راه دیگری اسباب رضایت مارا فراهم آورند ولی هرگاه باید پول تأدیه شود آنرا هرقدر امکان داشته باشد بیك مبلغ کمی محــدود خواهیم ساخت

نمرهٔ ۷۰

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه ۸ ژانویه ۱۹۱۲ — آقا سفیر ایران در ۳ شهر جاری باین اداره آمــده که مرا از تأثیر مهمیکه قتل ثقة الاسلام دراذهان عموم اهالی ایران نموده واقف سازد بدبختانه این قتل برای روز دهم محرم تعیین شده بود و این خــود علت دیگری برای تحریك احساسات مذهبی شد

مستر ملت از مهدیخان سئوال نمــود آیا ثقـة الاسلام در سیاسیات شرکت داشتــه او در جواب اظهار داشت که او یکی از مشروطه خواهان معتبر بود

پس از آن مهدیخان سئوال نمود آیاسر ادوارگری میتواند کاری بکند مستر ملت در جواب اظهار داشت که سرجارج بوکانان از دولت روس استدعا نمــوده بود در اجرای مجازات در تبریز مابین مقصر و بیگناه تشخیص داده شود وخود اوهم در غرهٔ شهر جاری بهمین مضمون با وزیر مختار دولت روس مذاکره نموده

مستر ملت بعــلاوه جناب معزی الیــه را از اثرات میشومهٔ

این تنل دستحضر نمود.

نمره ۷۱

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۹ ژانویه ۱۹۱۲ — قضیهٔ مستحفظین شخصی —
لطف نموده رجوع بتلگراف ۲ شهر جاری فرمائید — راپورت ذیل راکه شرح واقعات است کلنل دوکلاس در تاریخ ۷ شهر جاری تلگراف مینماید : —

در تلگراف سابق خود (که در تلگراف سفارت مورخهٔ ۲۵ دسامبر عین آن مخابره شده) در باب جنگی که در ۲۴ دسامبر درکتل دختر بوقوع رسید، چیزی نیست اضافه شود حملهٔ خائنانهٔ که به پیش قراولان شد باعث تمام این تلفات گردید

اسمارت شرح شروع جنگ ۲۶ دسامبر را راپورت داده است وتا مسافت یکمیل و نیم جنگ سخت نبود پس از آن همینکه مردان دیگر که ظاهراً قشقائی بودند در طرف راست بردود بانها ملحق گردیدند شلیك سخت تر شد

درعرض راه چندین دهات مبرج میباشد چنانچه همراهان ما در کار مراجعت بودند تفنگچیان از این دهات و بروج بیرون آمده بدستهٔ ما شلیك کردند و همینطور تا مسافت دو میلی کازرون شلیك دوام داشت و از طرفین تامسافت ۸ میل همراهان ما را تعاقب و حمله نمودند تلفات ما در این جنگ دو نفر همراه مقتول ۶ نفر سوار و ۳ نفر همراه و یك معاون مریضخانه مجروح وده رأس قاطر متعلق برژیمان مقتول و یا بابار فرار نمود و ۱۰ رأس

اسب مقتول ویا مجروح گردید عدهٔ مخالفین بردود بچندین صدنفر میرسد بانضمام دهقانان ولی امکان ندارد تخمین صحیحی از آن بدست آورد اما از بابت تلفات خصم بردود یقین دارد که ۵ نفر آنها گلوله برداشته‌اند نمیتوانم اظهار عقیده نمایم که محرك این حمله که بوده ولی چنان معلوم است که دهانیان عرض راه بقزاولان کاروانسرا اطمینان حمایت داده بودند و الا احتمال نمیرفت آنها شروع بجنگ کنند ممکن است آنهائیکه در طرف راست دستهٔ ما بسایرین ملحق شدند کسان محمد علی بودند که برای جلوگیری از جنگ فرستاده شده بودند و وقتیکه از طرف همراهان ما بانها شلیك شد طبعا بسایرین ملحق شدند اسمارت چون در ابتدای جنگ بدبختانه مجروح شده افتاد آنچه بعد واقع شد بچشم خود ندید و ظاهراً هیچیك از همراهان افتادن اورا مشاهده ننموده‌اند و بردود تصوّر نموده او جلو رفته است ازاینکه چرا باید اورا عقب گذارده باشند نمیدانم چطور اظهار تأسف نمایم

نمرهٔ ۷۲

تلگراف لرد کیامارناك بسر ادوارد گری

استخهلم ۹ ژانویه ۱۹۱۲ ــــ صاحبمنصبان سوئدی برای ایران ــ بنا برتعلیماتی که برای شارژدفر دولت روس رسیده از امشب تا یکهفتهٔ دیگر باجازه غیر رسمی دولت متبوعهٔ خویش از استخهلم میرود در غیاب او سفارت روس سپرده به آتاشی است از طرف او که اجازه ندارد بادولت سوئد بطور رسمی مکاتبه نماید بنا براین من در اقدامی که بموجب تلگرافیکه شما درپنجم شهر

جاری به سنت پطرز بورغ مخابره نموده بودید با شارژدفر اتفاق نمودم

وزیر امور خارجهٔ سوئد برای این مراسله از ما تشکر نموده بیان کرد دولت سوئد عزم خود را جزم نموده اند تا آنکه قبلا با دولتین روس و انگلیس داخل مشورت نشوند در خصوص ایران اقدامی نخواهند نمود

نمره ۷۳

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۱۰ ژانویه ۱۹۱۲ ـ درباب اوضاع باهمکار روسی خود مذاکره نموده ام و فعلا طریقه های مشابه ذیل را که بنظر ما میرسد بعرض میرسانیم : ـ

بنا برعقیدهٔ ما برای آنکه دولت ایران بتواند بطور مؤثر برفع اغتشاشات عمومی بپردازد مقدمتا ناچار است از اینکه بسرعت هرچه تمامتر بشورش حاضره خاتمه دهند تاکنون دولت ایران ۳۰۰۰۰۰ لیرا وجه نقد بمصرف این شورش رسانیده چقدرها اموال بغارت رفته زراعت خراب شده وسایل نقلیه از دست رفته نزدیک است قحطی مملکت را فراگیرد ـ برقیمت گندم از تابستان تاکنون صدی صد افزوده شده ـ و لااقل خسارت فوق العاده بمملکت وارد آمده نتیجهٔ آنهم خسارت بر تجارت خارجه است علیهذا کمال اهمیت را دارد که بشورش خاتمه داده شده نه فقط بعلت مصارف غیر مستقیمه و خساراتی که وارد میاید بلکه باین جهة که این شورش توجه دولت ایرانرا هماره بخود جلب نموده آندولت را

آندولت را از معالجه امراض مزمنه مملکت که جداً محتاج بعلاج میباشند باز داشته است

تا مدتیکه دولتین در امور بیطرفی اختیار نموده احتمال اختتام این شورش نمیرود چراکه با آنکه دولت ایران بدون کمك خارجی در منع دخول شاه مخلوع بپایتخت قادرند نمیتوانند در ایالات اورا قلع و قمع نمایند

امکان دارد اوضاع بهمینطور دوام نموده این اندازه نفوذ و اقتداریهم که فعلا دولت ایران داراست از دستش بدر رود

از قرار معلوم نتیجهٔ مذاکرات دولتین این شد که شاه مخلوع را بهیچوجه بسلطنت نشناسند بنا براین هرگاه دخالتی بنمایند باید آن دخالت مبنی بر تقویت دولت حاضره باشد و عقیدهٔ ما این است که در تحت بعضی شرایط بدولت ایران اطلاع دهیم که دولتین حاضرند بمحمدعلی اعلام نمایند که او را بسلطنت نخواهند شناخت و او را نصیحت نمایند باروپا مراجعت نماید شرایط این خواهد بود که حقوق مناسبی برای او تعیین کرده بخود و بستگانش عفو عمومی داده و از همه مهمتر یکقسم تعهدی از دولت ایران بدست آوریم که با اصول معاهدهٔ روس و انگلیس موافقت داشته باشد ازقرار معلوم میل کابینهٔ حاضره براین است که با این اصول موافقت نماید ولی محتمل است که این کابینه استعفا نماید وگذشته از آن ما باید مجلسرا هم در مد نظر داشته باشیم بنا بر این هرگاه دولت ایران بطور واضح تعهد نمایندکه اقدامیکه مضر بمنافع هریك از ماها باشد نخواهند نمود خیلی مقرون بصواب خواهد بود و دولت

ایرانرا باید مجبور نمود همینکه شاه مخلوع ازایران خارج گردید فدائیانرا که دیگر لازم نداشته و اتصالا باعث زحمت میشوند اخراج نمایند

عقیدهٔ ما این است که در اداى تقویت جدی از طرف ما در این موقع که امور باین نهج میگذرد بتوان بحصول شرایط مذکوره موفق گردید

و چیزی که بی اندازه اهمیت دارد این است که دولت ایران وجه نقد وأسلحه برای ژاندارمری تحصیل نمایند و چون از زمان اخراج شوستر مذاکرات قرضه دیگر دوام ندارد سهلترین اقدام مالی این است که بانک روس قروض دولت ایرانرا بعهده گرفته یا آنکه با تأمینات سابقه قرضهٔ جدیدی بدولت ایران بدهد چون وجوهی که از این ممر بدست میاید معتنابه و کافی نمیباشد صلاح نیست که ما مطالبات خودرا از آن کسر بنمائیم دولت ایران دعاوی مارا از وجه قرضهٔ که فیمابعد مخصوصا برای پرداخت مدعیات خارجی قرار آن داده خواهد شد خواهند داد — احتیاج پول چنان کسب اهمیت نموده که دولتین ممکن است ازبابت قرضهٔ مذکور مساعده بدهند تا آنکه قرضهٔ پیشنهادی از بانک روس انجام گیرد ولی بشرط آنکه این وجوه در تحت نظارت خزانه داری کل بمصرف رسیده و قسمت عمدهٔ آن برای ژاندارمری که در تحت صاحبمنصبان سوئدی علائم ترقی از آن ظاهر است تخصیص شود

دولت ایران بعلاوهٔ ژاندارمری یك استعداد کمی برای آنکه در شهرهای بزرگتر ساخلو باشند لازم دارد وممکن است سفارتین

برحسب مقتضیات سیاسی وجغرافیائی با دولت ایران درباب نقشهٔ آن مذاکره نمایند

نمرهٔ ۷۴

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۰ ژانویه ۱۹۱۲ — رجوع بتلگراف غره ژانویه من فرمائید — ویس قونسول انگلیس مقیم رشت راپورت میدهد که ۴۰۰ نفر قزاق دیروز ازرشت بسمت قزوین حرکت کردند و ۱۶۰۰ نفر پیاده از قزوین برشت وارد شده اند

نمره ۷۵

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۱۰ ژانویه ۱۹۱۲ — حاوی مضمون مطلبی است که از مراسلهٔ مورخهٔ ۱۱ ژانویه استخراج شده : —

دیروز درباب اوضاع تبریز باوزیر امور خارجهٔ روس مذاکره نمودم جناب معزی الیه بمن اظهار نمود که دولت روس — در هر صورت فعلا — قصد ندارند اداره کردن شهر را بعهده گیرند و مأمورین نظامی در اعمال مجازات سرکوبانه و برقراری نظم در شهر و در طرق قافله‌رو مداومت خواهند نمود جناب معزی الیه در خصوص نسبتی که بمأمورین داده شده که بطور سختی رفتار نموده اند از آنها دفاع نموده اظهار داشت که قتل ثقة الاسلام بهیچوجه باعث اغتشاش تبریز یا طهران نشده واین مجتهد بی اندازه بد اخلاق از یکطرف خود را سرکردهٔ فدائیان قرار داده و از طرف دیگرعموم ایرانیان اورا قبول نداشتند یك فرقهٔ مختلف العقیده

پیرو او بودند بنابراین این قتل چندان تأثیری برمردم ننموده آنرا سهل شمرده اند جناب معزی الیه در انتها بیان نمود که علامات بهبودی در اوضاع ظاهر است

سپس من اظهار نمودم درایتصورت برای دولت امپراطوری امکان خواهد داشت قشون خود را از قزوین عودت دهند ولی جناب معزی الیه در جواب گفتند اقدام در این امر در این موقع بهیچوجه صلاح نخواهد بود

نمرهٔ ۷۶

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارگری

سنت پطرزبورغ ۱۰ ژانویه ۱۹۱۲ — حاوی مضمون مطلبی است که از مراسلهٔ ۱۱ ژانویه استخراج شده : —

آقا — بوصول تلگراف ۸ شهر جاری شما بذریعهٔ مراسلهٔ خصوصی عقاید شمارا درباب تعیین مرنارد بمسیو سازانف نوشتم و در ضمن صحبتی که دیروز باجناب معزی الیه داشتم باین مسئله اشاره نمودم

مسیو سازانف اظهار داشت بعقیدهٔ وی مسیو مرنارد برای این مقام بهتر از دیگری است خود او آدم کاری است و مهمتر از همه این است که با امور ایران معرفت کامل دارد دولت روس در تعیین مسیو مرنارد تاکنون اصراری نداشته وتعیین اورا بدولت ایران تحمیل ننموده است مسیو پوکلیوسکی در اینباب با سرجارج بارکلی مذاکره نموده و هردو آنها اورا مناسبترین کاندیدا میدانند اکنون که او را برای خزانه داری کل تعیین نموده اند گمان میکنند

وقت آن گذشته است که دیگر ما برای تعیین دیگری یا کمیسیونی مرکب از یکنفر انگلیسی و یك روسی و یکی از اتباع یکی از دول صغار ارائه طریق نمائیم و طریق آخری بیش از همه مورد اعتراض دولت ایران خواهد شد چرا که تحمیل این اقدام حمل بان شود که دولتین انگلیس و روس میخواهند در مالیهٔ ایران نظارتی داشته باشند و گمان میکنند بهتر این است که در مسئلهٔ مرنارد امتحانی بعمل آید و هرگاه فیما بعد دولت ایران بتواند بجهات و دلایل صحیحه بر علیه تعیین او اعتراض نماید دولت روس در برقراری او اصرار نخواهند نمود

مسیو سازانف پس از آن اظهار نمود کاری که مافعلا میتوانیم بکنیم این است که فوراً در مسئله قرضهٔ بایران داخل شویم بهترین خدمتی که ممکن است برای دولت ایران بکنیم این است که بانها کمك نموده و مالیهٔ آن دولت را براساس محکمی پایدار نمائیم و براو ثابت است که چنین همراهی مادی را دولت ایران بیش از الفاظ خوش و اطمینانات دوستانه قدر خواهند دانست

نمرهٔ ۷۷

تلگراف سر ادوارد گری بسر جارج بارکلی

وزارت خارجه ۱۰ ژانویهٔ ۱۹۱۲ — نظر بتعیین کمیسیون مالیهٔ که در تلگراف ۸ ژانویه خود راپورت داده بودید باید تحصیل کاری برای مستر لکفر در جنوب ایران امکان داشته باشد برای انجام این قضیه باید اقدامات لازمه بنمائید

نمرهٔ ۷۸

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۱ ژانویه ۱۹۱۲ ــ شوستر امروز صبح حرکت نموده

نمرهٔ ۷۹

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۱ ژانویه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۱۰ ژانویهٔ شما ــ قبل از آنکه از مرنارد (که لزوما باید باو رجوع شود) درخواست نمائیم که لکفر را بمقامی منصوب نماید لازم است از او ملاقاتی نمایم بعضی را عقیده بر این است که لکفر در تحریك اغتشاشاتی که اخیراً در تبریز بوقوع رسید شرکت داشته و هرگاه حقیقتا او خیلی طرفدار ملّتیان است یحتمل تعیین وی برای شیراز یا محمره صلاح نباشد او هنوز از تبریز بطهران نرسیده

نمرهٔ ۸۰

تلگراف قونسول شیپلی بسر ادوارد گری

تبریز ۱۱ ژانویه ۱۹۱۲ ــ قونسول روس مرا اطلاع میدهد که تلفات روسیان در اغتشاشات اخیرهٔ اینجا بقرار ذیل است یکنفر صاحبمنصب و ۳۹ نفر مقتول ۵ نفر صاحبمنصب و ٤٥ نفر مجروح نعش ۱۷ نفر را وارد نموده اند زخمهای اینها بواسطه گلوله های چاتلمه بوده است

چنانچه عکسهای آنها را مشاهده نمودم معلوم گردید که با نعشهای مذکور و مخصوصا باسرهای آنها بطور وحشتناکی عمل نموده اند خود ایرانیان اظهار میداشتند که آن نعشها را قطع اعضا

نموده و یکی از آنان بمترجم من اظهار داشت که نزدیك خانه‌اش نعش یك سربازی که سر او را بریده بودند افتاده بوده است

ازقرار اظهار روسیان در شب ۲۱ دسامبر ۴ نفر ازایشان را در حالیکه موزیك در ترنم بود وقبل ازقتل شکنجه نموده‌اند ولی فقط علائمی که برای این مسئله دردست است پیداشدن این چهارنعش میباشد

از قرار معلوم فقط آنهائی که مشغول جنگ بودند برای قطع اعضای این نعشها مسئول بوده واهالی عموما مسئول نمیباشند

نمرهٔ ۸۱

تلگراف سر ادواردگری بهلرد کیلمارناك

وزارت‌خارجه ۱۱ ژانویه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۹ ژانویهٔ شما — صاحبمنصبان سوئدی در ایران — اقدام شما صحیح است

نمرهٔ ۸۲

وزارت خارجه ۱۲ ژانویه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۱۰ ژانویهٔ سرجارج بارکلی — اقدام دولتین درایران دولت اعلیحضرتی مایلند که باتفاق دولت روس بطریقیکه دو نمایندهٔ مقیم طهران برای رفع احتیاجات فوری پیشنهاد نموده اند عمل کنند چراکه بعقیدهٔ ما بی اندازه لازم است بدون فوت وقت از دولت ایران تقویت شود

نمرهٔ ۸۳

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارگری

طهران ۱۳ ژانویه ۱۹۱۲ — درجواب تحقیقاتی که ازاسمارت درباب شرح وتفصیل مجروح شدن ووضعی که بعد ازآن بااو عمل شده نمودم جواب ذیل رسیده : —

یك جوان قشقائی عمداً برمن شلیك نمود من باتفاق پیش قراول سواره میرفتم وچنانچه درحال مراجعت بودیم آن جوان با چند نفر دیگر بفاصلهٔ سی‌ذرع بالای ما قرار گرفت البته او نمیتوانست مرا تشخیص دهد گلولهٔ که انداخت گردن اسب مرا مجروح نمود من از اسب افتاده بر خود پیچیدم در موقعیکه خصم بتعاقب قشون میخواست برود یکی از آنها باچالاکی تمام بعضی اشیاء بی قیمت از جیب من بیرون آورد چون گلوله های ماکزیم ما از بالای سر من عبور کرده صدا میکرد من بپائین کوه خود را کشانیده منتظر مراجعت خصم شدم دونفر ازآنها مراجعت نمودند من خودرا بانها معرفی نمودم نتیجه این شد که یکی از آنها جیبهای مرا خالی نموده دیگری باتفنك خود ضربتی بمن زد و بعد از من جدا شدند اردشیر خان رئیس قشقائیها در جزو دستهٔ دیگر بود وباآن شخصی که برمن گلوله انداخت شباهت تامی داشت او خود اینمسئله‌را جداً انکار مینمود ومن نمیتوانم بطور حتم بگویم او که بوده ـ اظهار داشت که محمد علیخان اورا فرستاده است که از حملهٔ بمستحفظین جلوگیری کند وبی اندازه مؤدب بود ومرا براسب خود سوارکرده بکاروانسرا برد آنجا محمد علی را دیدم واو بمن گفت که ازچادر خود مخصوصا برای منع حملهٔ بما آمده بی اندازه اظهار تأسف و تألم نمود وزخم مرا بطوری که امکان داشت نوار پیچ نموده چون منزل بقاعده در کاروانسرا نبود محمد علی اصرار داشت براینکه من بهمراهی او تاشاه پور بروم ودرآنجا در تمام مدت توقف او بمن اظهار محبت فوق العاده نموده یکنفر جراح ایرانی را برای

معاينهٔ زخم من آورد ـ محمد علی اظهار داشت که فعلا نميتوان از عامهٔ مردم جلوگيری نمود وعلما آنهارا برضد عساکر ما بهيجـان آورده اند واو به تفنگچيان امر نموده است بگذارند من عبور کنم ولی اختيار ساير مردم ازيد او خارج است

نمره ۸۴

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۱۳ ژانويه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف يازدهم ژانويهٔ شما در باب مستر لکفر ـ من موافقت دارم

نمره ۸۵

مکتوب وزارت خارجهٔ انگليس باداره هندوستان

وزارت‌خارجه ۱۳ ژانويه ۱۹۱۲ ـ آقا ازطرف سرادواردگری وزير امـور خارجه بمن تعليم داده شده که سواد مراسلهٔ سفير اعليحضرتی مقيم طهرانرا برای شما انفاد دارم که بمارکس اف کرو برسانيد بانضمام آن سواد راپورتی است که ازطرف کفيل‌قونسولگری شيراز درباب اختتام اغتشاشات سختی که در عرض تابستان گذشته درآنجا بوقوع رسيده داده شده

من بايد تذکار نمايم که بنا برعقيدهٔ سرادواردگری طوری که مستر ناکس شرح اوضاع‌را داده لنتيجهٔ را که دولت اعليحضرتی از تلگرافات پائيز گرفته اند که برای تأمين قونسولخانه اعليحضرتی واتباع انگليس مقيم شهر شيراز لازم بود برعدهٔ مستحفظين افزوده شود تصديق مينمايد وبعلاوه برما معلوم ميکند که اغتشاش حاليه بهيچوجه ازبابت تزييد مستحفظين که اخيراً بشيراز اعزام گرديده

نبوده وهر گاه حالا باید اسباب استخلاص هیئت انگلیسان آنجــا را فراهم آورد در صورتیکه سه ماه قبل از این برمستحفظین افزوده نمیشد یقینا لازم میامد که آنوقت یحتمل بااشکالات بزرگتر درصدد استخلاص آنها برآئیم

اما از بابت آنکــه خدمات مستر اسمیث از اجــزاء ادارهٔ تلگراف هند واروپا وسپاهیان و سواران قونسولگری اعلیحضرتی و منشی قونسول منظور نظر مستر ناکس آمده لازم است از طرف سرادواردگری اظهار امیدواری نمایم که شرح حسن اعمال ورفتار آنها را باطلاع اولیاء امور هندوستان برسانید

(امضاء) لوئیس ملت

نمره ۸۶

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۱۴ ژانویه ۱۹۱۲ ـ حاوی مضمون مراسله ذیل که مورخه ۱۷ ژانویه است میباشد

آقا بوصول تلگراف ۱۲ همین ماه از طرف شما از وزیر امور خارجه ملاقاتی نموده و اورا مستحضر گردانیدم که چون شما میدانید بلا تأخیر بدولت ایران تقویت کامل داده شود حاضر هستید که بادولت امپراطوری از روی نقشهٔ که مسیو پوکلیوسکی و سر جارج بارگلی پیشنهاد نموده‌اند متفقا عمل نمائید واظهار داشتم هرگاه عقاید خودرا درباب نقشهٔ که سفرای مذکور طرح نموده اند بشما اعلام نماید اسباب خوشوقتی شما خواهد گردید

مسیو سازانف درجواب اظهار نمود ازآنجائیکه این پروگرام

یك اساس متینی برای اتفاق درعمل موجود میتماید او آنرا تصویب مینماید ولی دونکته درآن هست که قابل تنقید میداند اوّل در باب وضع سلوکی است که از روی آن پیشنهاد دولتین باید در مورد شاه مخلوع اتخاذ نمایند دولت امپراطوری میل بسیار دارند براینکه باتفاق دولت اعلیحضرتی محمد علی را بطریق دوستانه نصیحت نمایند باروپا مراجعت نماید ولی نمیتوانند بوی اظهار دارند که بهیچوجه من‌الوجوه اورا نخواهند شناخت

جناب معزی الیه پس ازآن علل مختلفه ــ مسیو نراتف به دفعات مکرره سابقا برای من توضیح نموده بود ــ که دولت روسرا ازاین اقدام باز میدارد تکرار نمود

من اینطور اظهار نمودم نظر باینکه شاه مخلوع تلاش خود را نموده ونتوانست کاری از پیش ببرد وبعدها هم بدون کمك دیگر نمیتواند تاج و تخت را تصرف نماید دولت روس راست که بدون آنکه خود را بخلف عهد متهم سازند اورا اطلاع دهند که بیش از این دوام هرج و مرج حالیه را که از حضور او در ایران بوجود آمده متحمل نتوانند شد وهرگاه فوری ترك ایران کوید دولتین سعی خواهند نمود که دولت ایرانرا وادار باعطای حقوقی بوی بنمایند ولی هرگاه از نصایح آنها سر باز زند بایستی بهیچوجه دیگر امیدوار باخذ حقوق نباشد من بعلاوه اظهار نمودم که جناب معزی‌الیه میدانند که دولت اعلیحضرتی بهیچوجه شاه مخلوعرا نشناخته و چنانچه باخواهشات دولت امپراطوری در مسئله تغییرات اساسی که پیشنهاد شده همراه هستند هرگاه خواهش شود که دولت

مشار الیها در اینمسئله بسیار مهم با دولت اعلیحضرتی موافقت نمایند چندان خواهش عمدهٔ نخواهد بود

مسیو سازانف درجواب گفت که حال ووضع شاه مخلوع باینقسمی که من شرح داده‌ام بد نیست هنوز ترکمنها باقوت تمام با او همراه بوده واحتمال همیشگی میرود که او در برقراری حکم فرمائی خود در ایالات شمالی که از او دعوت نموده اند کوشش نموده حتی آنرا از سایر نقاط ایران مجزی نماید و از من استدعا نمود یقین نمایم که دولت روس میل طرفداری اورا نداشته باوجود آنچه برعکس شهرت یافته آن دولت مطلقا اقدامی که مراجعت ویرا تسهیل نماید ننموده واو خود را بوسیلهٔ تذکرهٔ جعلی و لباس مبدل بلا ممانعت از خاك روسیه عبور داده بایران آمده است در تلگرافیکه از مسیو پوکلیوسکی رسیده در خصوص حقوق ذکری نرفته ولی ازتلگراف سرجارج بارکلی مفهوم میگردد که عدم ذکر آن از روی سهو بوده اعطای حقوق باعث تسهیل امور شده و او حاضر است بشاه مخلوع بگوید که ماندن وی بیش ازاین درایران مثمر ثمری نخواهد بود

مسیو سازانف پس ازآن درباب نکتهٔ دیگری که با آن مخالف بود یعنی اقدامات مالیه که پیشنهاد گردیده بود مذاکره کرده اظهار داشت تازمانیکه در اینباب باوزیر مالیه گفتگو نکرده است اظهار او در اینموضوع معتبر نخواهد بود عقیدهٔ شخصی او اینست هرگاه دولتین مساعده جزئی بدولت ایران بدهند اشتباه بزرگی میکنند چرا که اینمبلغهای جزئی برای رفع احتیاجات مالی آندولت

مکفی نخواهد بود کاری که ما باید بکنیم این است که فوراً ترتیب
یك قرضهٔ بزرگی بدهیم دولت روس قصد ندارند برای پرداخت
خسارت جنك که موضوع مادهٔ سوم تقاضاهائی است که دولت ایران
پذیرفته اند فشار آورند و دعاوی سابقهٔ اتباع روس را که قریب
۳۰۰۰۰۰ لیرا میشود فعلا مطالبه نخواهند نمود و دولت مشار الیها
بنا برعقاید عامه مجبور خواهند گردید که از دولت ایران مطالبهٔ
وجهی برای خانوادهٔ سربازان روسی که در جنك اخیر مقتول یا
ناقص شده اند مطالبه نمایند ولی فعلا مبلغ این وجه را بطور یقین
نمیتواند بگوید چیست ولی تخمینا به بیست هزار لیرا میرسد

من اشاره نمودم در چنین موقعی که هرج و مرج کامل
در ایران حکمفرما است بدست آوردن سرمایه دارانی که حاضر
برای معامله قرضهٔ بزرك باشند دارای کمال اشکال است مگر آنکه
باشرایط بسیار سخت انجام یابد بنا براین بنظر من اینطور صلاح
میاید که شروع نموده بطور موقت بدولت ایران کمك مالی کرده
آن دولت را در اعادهٔ نظم مملکت قادر سازیم هرگاه اعادهٔ نظم و
امنیت صورت گرفته دراوضاع پلتیکی عمومی بهبودی حاصل گردید
برای آن دولت سهل تر است در باب یك قرضهٔ بزرك باشرایط
مناسب مذاکره نمایند اما درباب تأدیهٔ وجهی برای خانواده های
سربازان روسی که مقتول ویامجروح شده‌اند چنان بنظر من میرسد
که دولت ایران ملتزم گردند این وجه را از قرضهٔ جدید بپردازند
وخزانهٔ روس دعاوی خانواده های این سربازان را قبول نموده
وجه آنهارا بپردازد

مسیو سازانف جوابا اظهار نمود هرگاه شرایط را در مد نظر داشته باشیم چندان فرق نمیکنند که قرضه همین حالا صورت بگیرد ویاآنکه بوقت دیگری تعویق انداخته شود ومحض آنکه عمل قرضه چندین ملیون لیرا فیصل گردد لازم است دولتین بدون آنکه خود ضمانتی بدهند فراهم کنندگان آنرا درباب اوضاع پلتیکی مطمئن ساخته بانها بفهمانند که دولتین روس وانگلیس ایرانرا تقویت مینمایند وجناب معزی الیه بیانات مرا بوزیر مالیه ابلاغ نموده در کلیات اینمسئله باایشان مذاکره خواهد نمود

پس ازآن مطالب دیگری‌را که درتلگراف دهم شهر جاری ازطرف سرجارج بارگلی اشاره بدان شده بود برای مسیو سازانف قرائت نمودم واو اظهار داشت درباب آنها ملاحظاتی ندارد

نمرهٔ ۸۷

مکتوب سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۱ دسامبر ۱۹۱۱ — آقا بواسطه تعطیل مخابرات تلگرافی مابین طهران واستراباد وکرمانشاه خبر معینی از کیفیت شورش شرق وغرب دردست نیست درروز ۱۸ شهر جاری وزیر امور خارجه در مجلس اظهار داشت که همراهان شاه مخلوع تا سمنان پیش آمده اند از ادارهٔ تلگرافخانهٔ انگلیس تاکنون این خبر تصدیق نشده درهر صورت تاکنون قشون یاغی داخل شهر نشده‌اند ازقرار معلوم شاهرود ودامغان را قشون شاه مخلوع بتصرف خود درآورده‌اند سیم تلگراف درخارج سمنان مقطوع گردیده وترکمنهای شاه مخلوع بلاشك چیزی ازآن شهر دور نیستند ازقرار راپورت

واصله خود شاه مخلوع درخواجه نفیس حوالی کمیش تپه است

وزیر امور خارجه بعلاوه در روز ۱۸ همین ماه اظهار داشت که سالار الدوله مجدداً کرمانشاه را اشغال نموده بموجب راپورت قونسول اعلیحضرتی مقیم آنجا در تاریخ ۹ دسامبر مابین قشون دولت وشورشیان آنجا جنك درمیان بوده ولی هنوز اطلاع بمن نرسیده که سالار الدوله شهررا متصرف شده باشد

دراوضاع نظامی تبریز هنوز تغییری پیدا نشده که راپورت بدهم در اوایل این ماه تبریزیان کوشش نمودند که باشجاع الدوله صلح نمایند واز طرف انتهائیون مجلس تلگرافات برای انجمن مخابره گردیده آنهارا باصلاح و اتحاد در دفاع ازمملکت ومذهب خود درمقابل اولتیماتوم روس دعوت نموده بودند پس ازآن عده بسمت وکالت نزد شجاع الدوله رفته باو اصرار نمودند که با آنها بشهر مراجعت نماید ولی شجاع الدوله را سوء ظن از قبول اینکار مانع آمد مبادا دامی برای او گسترده باشند درروز ۱۸ همین ماه وزیر امور خارجه در مجلس اعلام نمود که شجاع الدوله یکدسته قشون باردبیل فرستاده رشت را تهدید نموده است ولی از طرف قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز این خبر تصدیق نشده

(امضاء) سرجارج بارگلی

نمره ۸۸

مکتوب سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۴ دسامبر ۱۹۱۱ — هرگاه بخواهم شرح جزئیات اوضاع مغشوش اینجارا از زمانیکه اولتیماتوم ثانوی دولت

روس در ۲۹ نوامبر داده شده بیان نمایم مفید فایده نخواهد بود ولی مراجعهٔ مختصری بان قابل ملاحظه خواهد بود

از ابتدا کابینه وزرا کوشش مینمودند که صلاحیت تن در دادن بتقاضاهای دولت روس را بمجلس بفهمانند ولی تلاش آنها در مقابل هیجان علماء وعامهٔ مردم که حزب دموکرات مشوق آن بود ظاهراً بی اثر ماند صمصام السلطنه محض آنکه کابینه را طرف وثوق واعتماد مجلس قرار داده اقتدار کامل برای فیصلهٔ امور با روس بدست آرد حکیم الملك را برای وزارت مالیه وقوام السلطنه را برای وزارت داخله داخل هیئت وزرا نمود این اشخاص را طرفدار حزب دموکرات میدانند ولی در ۱۱ و ۱۸ همین ماه هنگامیکه کابینه در صدد تحصیل اقتدارات مطلوبه بود مجلس کما فی السابق از اعطای آن سرباز میزد

دراین منوال عساکر روس پس از چند روزی توقف در رشت بقزوین رسیده سه الی چهار هزار نفر آنها آنجا اجتماع نمودند هرگاه دولت ایران تسلیم نگردیده بود آنروزی (۲۱ دسامبر) که بنا بود شروع به پیش آمدن بطهران بنمایند نزدیك شده بود روز ۱۹ رئیس صاحبمنصبان قشونی بطهران آمد که باسفیر روس ترتیبات ورود عساکررا بدهد

روز ۲۰ ماه درامور قدری بهبودی حاصل گردید وآنروز واضح شد که افکار اعضای مجلس قدری معتدل تر شده محض آنکه اختیارات تامه بکابینهٔ وزرا ندهد پیشنهادی را که آنها روز ۱۸ عرضه داشته بودند ودرآن موقع بواسطهٔ آنکه عدهٔ کثیری ازوکلا

از دادن رای استنکاف مینمودند وظاهراً بیم داشتند ازاینکه درباب یك پیشنهادی که تصویب آن قبولی سه فقره تقاضاهای روس را متضمن بود رای دهند قبول نمود چنانچه معلوم گردید این وکلا تا ۲۰ ماه قدری جرات بهمرسانیده مجلس باکثریت ۳۹ درمقابل ۱۹ رای تصویب نمود که یك کمیتهٔ پنجنفری تعیین شده بان اختیار داده شود که باکابینهٔ وزرا درباب فیصلهٔ امور باروس مشورت نماید این کمیته تعیین گردیده عضو اعظم آن سردار اسعد بوده ودریك جلسه باکابینهٔ که در ۲۱ همین ماه درقصر درتحت ریاست نایب‌السلطنه منعقد گردید کمیته راضی شدند بر اینکه دولت تقاضاهای روس را قبول نمایند و روز ۲۲ مسیو پوکلیوسکی را از این مقدمه مستحضر داشتند

دردادن نوشتهٔ ازطرف دولت ایران که تسلیم شدن خودرا درآن قید نماید تاخیر واقع گردید لازم است متذکر شویم که مسیو پوکلیوسکی در ۱۵ همین ماه بوزیر امور خارجه اظهار نموده بود که در صورتیکه حادثه تازه رخ نداده تحریك جدیدی بعمل نیاید همینقدر که دولت ایران نرم تر شوند عودت عساکر شروع خواهد شد وزیر امور خارجه درضمن مذاکراتیکه تادوروز بامسیو پوکلیوسکی درباب مضمون وعبارات آن نوشته در میان داشت باو بطور سخت فشار آورد که راضی گردد از طرف دولت روس باعبارات صریح درآن قید شود که عساکر بفوریت عودت داده شده تقاضاهای جدیدی ازدولت ایران نخواهد شد مسیو پوکلیوسکی از اینکار امتناع ورزیده اظهار نمود بیش از آنچه تاکنون گفته

است مامور نیست چیز دیگری بگوید پس از آن وزیر امور خارجه ومسیو پوکلیوسکی متفقا شرایط نوشتهٔ مزبوررا قبول نموده وامروز بعد از ظهر آنرا بسفارت روس دادند مسیو پوکلیوسکی فوراً جواب داده از طرف دولت خود اظهار رضایت نمود ترجمهٔ دونوشته مزبور جوفا انفاذ شد

چنانچه ملاحظه خواهید نمود تقاضای دوم که دراین نوشته قید شده عبارت آن بموجب پیشنهادی است که وزیر امور خارجه ایران در ۱۲ ماه دسامبر نموده و سرجارج بوکانان بموافقت مسیو سازانف آنرا تحریف نموده است

مقارن تبادل این نوشتجات دولت برای منع انفجار خشم وتغیری که از حزب دموکرات مجلس انتظار میرفت اقداماتی نمود که میتوان مؤثر بودن آنرا امید وار بود حالا که اینرا مینویسم اطلاع بهمرسانیده ام که امروز بعد از ظهر مجلسی مرکب از تمام طبقات مردم در قصر تشکیل شده وزیر امور خارجه اصرار به انفصال مجلس نموده اظهار داشته است که مجلس از پیشرفت امور دولت در مناسبات خارجی ودر حکومت داخلی مانع آمده است کسی بااو مخالفت ننمود ونایب السلطنه فوراً حکمی صادر نموده مجلس را منفصل نمود و از قراریکه مسموع گردید یفرم رئیس کل نظمیه استعدادی برای تصرف مجلس فرستاده آنهائیرا که داخل عمارات بودند دعوت بخروج نموده کسی مقاومت نکرد و فعلا درب آن بسته است

(امضاء) جارج بارکلی

ملفوف ١ نمرهٔ ٨٨

مکتوب وثوق الدوله بمسیو پوکلیوسکی

طهران ٢٤ دسامبر ١٩١١ — جنابا — درجواب مراسلهٔ جنابعالی مورخهٔ ٢٩ نوامبر محترما اظهار میدارم که دولت ایران مایل بحفظ مناسبات حسنه و مراودات دوستانه با دولت روس بوده ودر موارد متعدده مقاصد حسنهٔ خودرا درمنع اشکالات وحوادثیکه امکان داشته است باین مناسبات دوستانه خدشه وارد آورد بمنصهٔ ثبوت و شهود رسانیده اند دراین موقع نیز محض آنکه در پلتیك و رویه سابق خود بهیچوجه تغییری حاصل نشود و بقصد آنکه در مناسبات دوستانهٔ تاریخی که ازدیر زمان فیمابین دولتین برقرار بوده وطرفین آنرا شایان قدر وقیمت میدانند تزلزلی بوجود نیاید و برای آنکه هرگونه علل شکایات وکدورات دولت روس چنانچه درخاتمهٔ این مراسله اشاره بدان شده محو و برطرف گردد دولت ایران سه فقره تقاضاهای دولت مشار الیها را قبول نموده و مستر شوستر و مستر لکفر را از استخدام دولت ایران اخراج نموده اند

اما درباب فقرهٔ دوّم تقاضاها که مستلزم آن است که دولت ایران متعهد شده بدون آنکه قبلا رضایت سفارتین روس و انگلیس را تحصیل نمایند اتباع دول اجنبی را در استخدام خود داخل ننمایند دولت ایران امیدوارند که سفارت امپراطوری روسیه عبارت ذیل را تصویب خواهند نمود در نوشته قید شود : — نظر بانکه دولت ایران هماره با خلوص نیت میل باستقرار مناسبات صمیمانه فیمابین خود و دولتین انگلیس و روس داشته اند فیما بعد هرگاه

بخواهند برحسب لزوم از اتباع خارجه و صاحبمنصبان آنها برای تشکیل ادارات دولتی استخدام نمایند دقت خواهند نمود که انتخاب آنها طوری نباشد که بمنافع دولتین در ایران صدمه وارد آورد علیهذا در خصوص استخدام مستخدمین وصاحبمنصبان خارجی دولت ایران حاضر خواهند بود که قبلا با سفارتین روس و انگلیس در طهران برای تحصیل موافقت آنها تبادل افکار نمایند

واضح است چنانچه در مراسلهٔ شما مذکور گردیده پس از آنکه دولت ایران این تقاضاهای دولت روس‌را قبول نمودند بطور یقین خواهند دانست که علل اختلافات عمدهٔ بین دولتین برطرف گردیده و اساسی برپا شده که مناسبات صمیمانه و دوستی ثابتی بر آن مستحکم گردد و بعلاوه اطمینان کامل خواهند داشت براینکه پس از قبول شدن تقاضاهای فوق الذکر مناسبات فیمابین دولتین بهتر ازسابق وبهتر از زمان قبل ازقبول شدن شرایط شده و بنتیجهٔ اقداماتیکه دولت روس برای انجام آن تقاضاها لازم میدانسته خاتمه داده شده و دولت ایران بطور کامل امیدوار به نیات حسنهٔ دولت مشار الیها خواهند بود

(امضاء) وثوق الدوله

ملفوف ۲ نمرهٔ ۸۸

مکتوب مسیو پوکلیوسکی بوثوق الدوله

۲۴ دسامبر ۱۹۱۱ — جنابا — مندرجات مراسلهٔ امروز جنابعالی‌را مشعر براینکه دولت ایران نظر به احساسات دوستانهٔ خود نسبت بدولت روس تصمیم نموده اند تقاضاهای آندولت را که

در مراسلهٔ من مرقوم شده بود قبول نمایند با خشنودی تمام ملاحظه نمودم

دولت امپراطوری مایلند نیات حسنهٔ خود را نسبت بدولت ایران بثبوت رسانیده و باکمال مسرت عبارت مادهٔ دوّم اولتیماتوم خود را، بقراریکه جنابعالی پیشنهاد نموده‌اید قبول نموده و تصوّر میکنند ازبابت هرسه فقره تقاضاها موجبات استرضای خاطر آندولت بعمل آمده است

بنا براین در طی این مراسله بعنوان جنابعالی محترما عرض میکنم امیدوارم حالاکه اختلافات عمدهٔ که فیمابین دولتین پیدا شده بود رفع گردید چنانچه درمراسلهٔ خودتان مذکور داشته اید مناسبات حسنه همجوارانه که برای دو مملکت ذی منفعت است برقرار گردد

(امضاء) پوکلیوسکی گزیل

نمرهٔ ۸۹

طهران ۲۴ دسامبر ۱۹۱۱ — آقا — افتخار دارم خلاصهٔ وقایع ٤ هفتهٔ گذشتهٔ ایرانرا بطور معمول ماهیانه انفاد دارم

(امضاء) جارج بارگلی

ملفوف ۵ نمرهٔ ۸۹

خلاصهٔ وقایع ایران از ۴ هفته قبل لغایت ۲٤ دسامبر ۱۹۱۱

طهران

در این چهار هفتهٔ گذشته بمناسبت اولتیماتوم دولت روس

که در ۲۹ ماه گذشته بدولت ایران داده شد و در روز ۲۴ دولت ایران آنرا قبول نمود و در همانروز مجلس منفصل گردید وقایع زیادی در ایران بظهور رسید

چنانچه قبل از این اطلاع دادم مجلس در غرهٔ دسامبر تقاضاهای روس را رد نمود

در ۱۲ ماه دسامبر در کابینهٔ وزراء مختصر تغییری داده شد و فعلا بقرار ذیل تشکیل گردیده : ـ

صمصام السلطنه	صدر اعظم
وثوق الدوله	وزیر امور خارجه
سردار محتشم	وزیر جنگ
قوام السلطنه	وزیر داخله
حکیم الملك	وزیر مالیه
معاضد السلطنه	وزیر پست و تلگراف
ذکاء الملك	وزیر عدلیه

برای وزارت معارف کسی انتخاب نشده

در ۱۸ دسامبر وزیر امور خارجه در مجلس نطق مفصلی درباب تقاضاهای روس نموده پیشنهاد کرد که اختیارات تامه بکابینه داده شود که امررا فیصله نمایند یا آنکه مجلس یك کمیته تعیین نماید که بدون رجوع بپارلمان در تصفیهٔ امر با وزرا کمك نماید هردو این پیشنهادات رد شد پس از آنکه کوشش بعمل آمد که مسئلهٔ تقاضاهای روس را به نایب السلطنه رجوع نمایند و موفقیت حاصل نگردید مجلس مجدداً در پیشنهاد دوم کابینه در ۲۰ دسامبر اخذ

رأی نموده باکثریت ۳۹ در مقابل ۱۹ رأی تصویب گردید و با قدری اشکال کمیتهٔ پنجنفری که سردار اسعد هم که هنوز یکی از اعضای مجلس است جزو آن بود تعیین گردید روز بعد این کمیته و کابینه تصمیم بقبول نمودن تقاضاهای روس نموده و سفیر روس را ازتصمیم خود در ۲۲ ماه شفاها مستحضر ساخته در ۲۴ ماه نوشته برطبق آن دادند .

در ۲۴ دسامبر در قصر اجلاس بزرگی مرکب از تمام طبقات مردم باستثنای حزب دموکرات درحضور نایب السلطنه منعقد گردید وثوق الدوله وزیر امور خارجه نطقی ازطرف نایب السلطنه ایراد نموده انفصال مجلس را خواهان گردیده اظهار نمود که مجلس از پیشرفت امور دولت در مناسبات خارجی و حکومت داخلی مانع آمده ازکسی مخالفت بروز ننمود ونایب السلطنه فرمانی صادر کرده انفصال مجلس را اعلان نمود بعد ازظهر آنروز یفرم رئیس نظمیه استعدادی فرستاده عمارات مجلس را متصرف گردیده بدون آنکه حادثهٔ رخ دهد درب آنرا بست

در غرهٔ دسامبر چند فقره ارتکاب اعمال ترور که مهمتر از همه قتل علاء الدوله بود در طهران بوقوع رسید .

سردار اسعد در ۲۵ دسامبر باتفاق مخبر السلطنه و دبیرالملك بطهران ورود نموده فوراً توصیهٔ بقبول نمودن تقاضاهای روس نموده و فوق العاده سعی کرد که نایرهٔ هیجان عامه را که حزب دموکرات بافعالیت تمام باد میزدند اطفا نماید متینکهای مختلفه داده شده نطقهای مهیجه ایرادگردیده شاگردان مدارس با بیرقهائیکه

یامرگ یا استقلال برآنها منقوش بود دسته دسته درکوچها میگشتند و بپارلمانهای اروپا وکمیتهٔ زنان آزادی طلب لندن و سایر مجامع اروپا و ایران تلگرافات متعدده مخابره نموده مقصودشان این بودکه همدردی و تقویت آنها را در مقابل دولت روس برای خود جلب نمایند نفوذ سردار اسعد از هیجان عامه که یحتمل باعث اعمال خصومتکارانه با عساکر روس مقیم تبریز و رشت شده بود و در جای دیگر راپورت آنرا داده ام جلوگیری نمود

تبریز

در اوایل ماه دسامبر اوضاع تبریز چنان اسباب نارضایتی عامه را فراهم آوردکه اکثر تجار حاضر شدند تعیین شجاع‌الدوله را بحکومت قبول کنند بامید آنکه تا امنی حالیه اختتام پذیرد

در خود شهر اغتشاشی نبود ولی احساسات عامه برضد خارجه در هیجان بوده و محض احتیاط جنرال قونسول روس لازم دانست حفظ شهر را بعهده گرفته پانصد نفر از عساکر اردبیل برای امداد قشون تبریز وارد نماید این ۵۰۰ نفر در ۱۷ و ۱۸ دسامبر وارد شدند

در ۲۱ دسامبر مابین فدائیان و عساکر روس جنگ واقع شد روز بعد فدائیان در شهر جای گرفته روسیان بنای بمباردهٔ آنجا راگذاردند درکوچه‌ها هم قدری جنگ شد وتا ۲۳ و ۲۴ ماه جنگ دوام داشت اکنون که اینرا مینویسیم ابواب مخابرات باتبریز مسدود است تفصیلی که روسیان ازعلل جنگ اظهار میدارند باآنچه

ایرانیان اظهار میدارند مخالف است

روسیان میگویند که پلیسی یکنفر از سربازان را که مشغول تعمیر سیم تلفون بوده حمله کرده سرباز مذکور برای دفاع از خود دو نفر ایرانیرا مقتول نموده است

از طرف دیگر دولت ایران راپورت میدهند که بعضی از سربازان روسی بدون آنکه قبلا اطلاع دهند از بام ادارهٔ پلیس برای نصب سیم تلفون بالا رفته ژاندارمری که برحسب وظیفه در آنجا بوده آنها را صدا میزند سربازان شلیك نموده دو نفر ایرانیرا مقتول مینمایند

قونسول اعلیحضرتی اظهار میدارد نظر باوضاع موجودهٔ امور از تحقیق حقیقت مسئله که باعث وقوع اغتشاش گردیده عاجز است و بعلاوه اطلاع میدهد که اهالی آرام بوده و تاکنون مزاحم خارجیان نشده اند

سفارت روس مرا اطلاع میدهد که درموقع جنگ جنرال قونسولگری روس مورد حمله واقع گردیده یکنفر از صاحبمنصبان مستحفظ قونسولخانه مقتول و دو قزاق مجروح گردیدند

گیلان و مازندران

آژانس قونسولگری انگلیس مقیم استراباد راپورت میدهد که شاه مخلوع با ۳۰۰ نفر از همراهان خود در خواجه نجف است و ۳۰۰ نفر قفقازی که برای جنگ اجیر نموده عنقریب رسیده بوی ملحق خواهند شد

در ۳۰ نوامبر ۲۵۰ نفر قزاق روس وارد استراباد گردیده در آنجا منزل گرفتند

بسیاری از اعیان مازندران که طرفدار محمدعلی هستند در گیلان پناهنده شده اند.

در رشت اهالی مال التجارهٔ روس را تحریم نموده بازارها بسته است و بدینواسطه خیلی اسباب زحمت و مشقت طبقهٔ دانیه شده عملجات بندر انزلی ازپیاده نمودن اجناس روسی از کشتی امتناع ورزیده و علیهذا تجارت و معاملات تعطیل است

تاریخ وعدهٔ قشون روس که بانزلی وارد شده بقرار ذیل است

۲۱ نوامبر ۲۴۰ نفر پیاده نظام (چند نفر مهندس هم جزو اینها است)

۲۲ نوامبر ۴۰۰ نفر پیاده نظام

۲۲ « ۱۰۰ نفر قزاق

۲۲ « ۱۰۰ نفر توپچی با ۴ عراده توپ و ۶ توپ مسلسل

۲۳ نوامبر ۱۰۰ نفر قزاق

۲۳ « ۱۰۰ نفر توپچی باچهار عراده توپ

۲۶ « ۷۰۰ نفر پیاده نظام

۲۷ « ۱۵۰۰ نفر پیاده نظام

۲۹ « ۱۰۰ نفر قزاق

۱٤ دسامبر . ۱۵۰ نفر پیاده نظام

علاوه براین چند دستهٔ دیگر هم وارد شدند که ویس قونسول اعلیحضرتی مقیم رشت تاریخ ورود آنهـا را نتوانسته است بفهمد کلیهٔ عساکری که وارد شده اند ۴۵۰۰ نفر با ۸ توپ و ۱۰ توپ مسلسل است

قشون پیاده متعلّق بافواج شما خلیسکی قفقاز و قزاقهـا متعلّق بفوج لابی نسکی است

آنچه برای قزوین حرکت کرده‌اند بقرار ذیل است

۳ دسامبر	۱۲۰۰ نفر
۴ « .	۱۲۰۰ نفر بانضمام هشت عراده توپ و ۱۰ توپ مسلسل
۵ «	۹۰۰ نفر
بلا تاریخ	۷۰۰ نفر
جمع	٤۰۰۰ نفر
جمع افراد قشون در رشت وانزلی	۵۰۰ نفر

در ۲۱ دسامبر مابین عساکر روس و ایـرانیان در رشت نزاعی بوقوع رسیده روز بعـد هم در انزلی جنك واقع شد از قرار راپورت ویس قونسول اعلیحضرتی یکنفر صاحبمنصب مجروح وسه قزاق مقتول وده نفر ایرانی مقتول و ٤۰ نفر مجروح گردیده‌اند

مشهد

رکن الدوله ایالت جـدید خراسان روز ۱۵ نوامبر وارد

گردیده عموم طبقات مردم ازاو پذیرائی شایان نمودند

اوضاع این نواحی روز بروز بدترمیشود همراهان محمدعلی و سواران مختلفی که از طهران بمقابلهٔ او فرستاده شده دهات بین راه را چاپیده غارت میکنند وراهزنی غالبا بوقوع میرسد

در ۲۳ ماه نوامبر ٤۰۰ نفر زهمراهان شاه مخلوع شاهرود را متصرف گردیده در ۱٦ ماه دسامبر دامغان را بتصرف خود در آوردند

نود نفر ازمستحفظین قونسولخانهٔ روس که موعد خدمتشان منقضی گردیده بود مرخص و در ۱۷ ماه نوامبر نود نفر بجای آنها آمدند

دولت تصمیم نموده اند که نیشابور را از خراسان مجزی نمایند و سفارتین روس و انگلیس باین امر موافقت نموده اند

در ۲۸ ماه دسامبر جنرال قونسول اعلیحضرتی تلگرافا اطلاع داد که بملاحظه نزدیك شدن ماه محرم واینکه شایع گردیده سالار الدوله طهران را قبضه نموده اهالی درتحت سلاح رفته و اوضاع خیلی سخت میشود

جنرال قونسول روس پس ازمشورت باهمکار انگلیسی خود قشون امدادی طلب نمود سپس اینمسئله را بسفیر روس مقیم طهران رجوع نموده اعزام صد نفر قزاق بدانجا دستورالعمل داده شد

در ۱۲ ماه دسامبر جنرال قونسول اعلیحضرتی راپورت داد که اوضاع بهتر شده و یك ستنیه قزاق باید بهمین زودی وارد شود

اصفهـان

نارضایتی عامـه و مصیبت شهر و اطراف رو بازدیاد است اطراف شهر مـورد حملات مختصر گردیده اسباب منع حمل غلّه بشهر شده بواسطهٔ ناامنی طرق وشوارع داد و ستد موقوف شـده اوضاع این ولایت با نهـایت سرعت بد تـر میشود جنرال قونسول اعلیحضرتی راپورت میدهد که بهمین زودی سردار اشجع تغییر کرده و قصد دارنـد سردار ظفر پسر عموی ویرا بجـای او منصوب سازند

در ۴ دسامبر یك اسکادرن سوار هندی در تحت کاپیتان اکفور باصفهان وارد گردید

در ۲۹ نوامبر یك قافله که جلو اسکادرن سوار هندی رو باصفهان میرفت سارقین بان حمله نمودند سواران سارقین را منهزم وماژروسالدار مجروح گردید

یـزد

متوالیا ازناامنی عمومی آن ناحیه وبدرفتاری باگبرهای شهر راپورت میرسد اوضاع تجارت این ناحیه بطوری که اسباب رضایت باشـد نیست

شیراز

بعلّت حضور سواران هندی در شیراز ملاها سعی نمودند احساسات عموم را برضد خارجه برانگیزانند و تحریك بتحریم امتعهٔ

روس وانگلیس نمودند و نیز بکسبهٔ بازارها رسانیدند که بعساکر مأکولات نفروشند در ۱۸ دسامبر کسبه بکلی از فروش مأکولات بصاحبمنصب مباشر آذوقه امتناع ورزیدند اینمسئله بوزارت خارجهٔ طهران رجوع شد و بر حسب دستور العمل دولت اعلیحضرتی به صاحبمنصب مباشر آذوقه تعلیم داده شد که برای تحصیل آذوقه در صورت لزوم اعمال قوه قهریه نماید اینکار بعمل آمد وحادثهٔ رخ ننمود قلیل مدتی پس ازآن تحریم امتعه خاتمه یافته از آنوقت تاکنون تحصیل آذوقه برای عساکر زحمتی نداشته است

در ۲۴ دسامبر از شیراز خبر رسید که مستحفظین راه بر سواران هندی که باستقبال مستر اسمارت میرفتند نزدیك کازرون حمله نموده اند یکنفر سوار مقتول گردید

سیستان

قونسول اعلیحضرتی راپورت میدهد که ورود سواران امدادی برای قونسولخانهای جنوب اثر خوبی بر مأمورین محلّی نموده و این ایالت آرام است

کرمان

امیر اعظم ایالت جدید بکرمان وارد شد

بلوچها هنوز در حوالی بم هستند

کرمانشاه

اکثر طرفداران شاه مخلوع در کرمانشاه هستند و

محتشم الدوله حاکم آنجا در اواخر آکتوبر بسمت بغداد حرکت نمود سالار الدوله فرخ خان را بجای خود تعیین نموده فرخ‌خان از عهدهٔ انتظامات آنجا برنیامده در ۲۷ نومبر قونسول اعلیحضرتی راپورت داد احتمال دارد شهر غارت شود

دراوایل ماه دسامبر اعظم الدوله نمایندهٔ دولت ایران‌ورود نمود و مابین همراهان او و همراهان فرخ خان جنگ واقع شد در ۱۴ دسامبر قونسول اعلیحضرتی راپورت داد شهر آرام است در ۱۵ سالار الدوله با استعداد کمی وارد شد

محمـــره

شیخ کوشش دارد نظام السلطنه را ازراه دریا وارد محمره کند و از قرار راپورت واصله بایند مقصود نائل شده

هنگامیکه فرمانفرمای فارس بود دولت ایران پس از سلب وی از این مقام در ماه سپتامبر گذشته املاك او را ضبط نمود شیخ محمره از سفیر اعلیحضرتی درخواست وساطت نموده که اسباب آسوده‌گی نظام السلطنه‌را فراهم آورد سفیر اعلیحضرتی حتی‌المقدور در این امر اقدام میکند

نمره ۹۱

مکتوب سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۲۴ دسامبر ۱۹۱۱ — آقا راجع بمراسلهٔ ۲۷ نوامبر من درباب اوضاع طرق جنوب محترما اظهار میدارم که دراین ماه راپورت معمولی هفتگی از طرف جنرال قونسول اعلیحضرتی برای

من نرسیده و علّت آن بلاشك بواسطهٔ بیترتیبی ادارهٔ پستخانه بوده آژانس ادارهٔ تلگرافی هنـد و اروپ در تاریخ ۱۸ آکتوبر بدان اداره خبر داد که دزدان قسمت راه را از ده‌بید الی اصفهان اشغال نمـوده و قاطر داران از متابعت مفتشین راه امتناع ورزیده اند و احتمال کلی نمیرود دراوضاع راه باین زودیها بهبودی حاصل گردد

بقرار راپورت واصلـه در ۳ ماه دسامبر در راه اهواز ۸ صندوق تریاك بسرقت رفته و قونسول اعلیحضرتی مقیم بندر عباس در ۲۲ دسامبر تلگراف نمود که در ۱٦ میلی بنـدر عباس سارقین بقافله‌زده معادل قرب دویست لیرای انگلیسی اموال بسرقت رفته است

(امضا) جارج بارکلی

نمره ۹۱

مکتوب سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۱۱ ـ آقا راجع بتلگرافات ۳ و ٤ همین ماه که مخابره نموده ام محترما سواد راپورتی را که لفتنان ویلسن که چنانچه میدانید همراه مستحفظین از شیراز باصفهان میرفت برای جنـرال قونسول اعلیحضرتی مقیم بوشهر فرستـاده لفـا انفاد میدارم این راپورت متضمن شرح مفصل حادثه ایست که درتاریخ ۳۰ ماه نوامبر در راه شیـراز الی اصفهـان نزدیك انزد خواست بوقوع رسیده ودر تلگرافات فوق الذکر من راپورت آن داده شده

ملفوف نمرهٔ ۹۱

شرح گذارشات شخصی از ٦ نوامبر الی ۴ دسامبر ۱۹۱۱

ششم نوامبر من مجـدداً برای کازرون باستقبال لفتنان

کلنل‌دوکلاس ودواسکادرن سوار از دستهٔ ۳۹ سنترال ایندیا حرکت کردم دونفر سوار قونسولخانه همراه بودند ولی اسباب همراه برنداشتم قونسول اعلیحضرتی دوسوار قشقائی خواسته بود که همراه من بیایند اینها دیر رسیدند وتازنیان پیشتر نمی آمدند راه که تاهفتهٔ قبل پراز مستحفظ بود حالا بکلی خالی شده ومستحفظین راه پس ازآنکه یکدسته ازقشقائیــان سرخی سرقتی نموده بودند فرار کرده بودند همینکه فهمیدم آذوقه و مأکولات نزد نمایندهٔ محلی اداره تلگراف هند و اروپا در زنیان موجــود است بطرف دشت ارجن حرکت نموده (تاآنجا چهل میل است) همینکه تاریك شد بانجا رسیدم وشب‌را در راحت گاه تلگرافخانه بسر بردم روز بعد طلوع آفتاب از راه کوتاهی بطرف کازرون حرکت کردم یك سوار وچهار تفنگچی از دشت ارژن همراه من آمدند یکی از آنها یك قوچ صحرائی شکار نمود کلهٔ آن بسیار قشنك بود چنانچه نظیر آنرا تاکنون در ایران ندیده بودم کله این قوچ را بموزهٔ تاریخ طبیعی بمبئی خــواهم فرستاد ساعت چهار بعد از ظهر وارد کازرون شدم روز ۸ تامیان کتل همراه دواسکادرون رفتم این راه ۲۱ میل مسافت دارد وباید از دو سربالائی بالا رفت که یکی از آنها کتل دختر است که بالای راهی واقع است که باسنگهای تیکه نرم مفروش میباشد اسبها بایك سهولتی از این سر بالائیها که آخرین نقـاط صعب العبور بود بالا رفتند که واقعا قابل تحسین است غـلام آژانس اداره تلگراف انگلیس در میان کتل آذوقه تهیه نموده بود ودر این نقطه ودرسایر نقاط راه ازاین حیث دوچار اشکال نشدیم درتمام شب باران سخت میبارید

روز بعد از راه گردنهٔ پیره‌زن بطرف دشت ارژن حرکت نمودیم (۱۴ میل راه است)

روز ۱۰ به زنیان رفتیم (۱۴ میل راه‌است) مستحفظین راه کشکولی در اینجا اسباب زحمت ما شده از قاطر داران قدری پول بعنوان راهداری گرفتند و اینهاهم فوراً بطریق معمول وجه را پرداختند و از این میترسیدند (بی علّتهم نبود) که هرگاه ببهانهٔ حضور ما از تأدیهٔ آن امتناع ورزند در موقع دیگری فیما بعد از آنها جبران خواهدشد لفتنان کانل دوکلاس نزد اسفندیار خان یکی از رؤسای جزو کشکولی فرستاده باسترداد وجه اصرار نمود و بفوریت مسترد گردید باران شب شروع بباریدن نموده درتمام روز میبارید بنابراین تصمیم شد که باتفاق یك اسکادرن بطرف شیراز حرکت کنیم چونکه در چنار راهدار که منزل بعد باشد بیش از یك اسکادرن نمیتوانست منزل کند پس از حرکت طولانی در حالتیکه بواسطهٔ باران و سرما کار برای همراهان سخت شده و دونفر از آنها چند روز بعد وفات نمودند اسکادرن سیخ بشیراز رسید

عساکر تاچند روز بعد یعنی تا ۱۸ ماه نوامبر برای آماده نمودن خود درشیراز توقف نموده مشغول تهیهٔ لوازم خودگردیدند چون آذوقهٔ یکماههٔ جمع آوری گردیده بود از این بابت خیال عموم راحت بود

هنگام ورود عساکر بشیراز بواسطهٔ آنکه هوا مانع بود از اینکه کسی از خانها بیرون آید هیچ نمایشی از مردم یا تشریفاتی بعمل نیامد روز بعد مردم دسته دسته نزدیك چادرها آمده بطور

آرام بر آن منظر غیر عادی مینگریستند تا آن اندازه که از زمزمه های مردم و از تحقیقات مختلفه که شد بر من معلوم گردید که ورود ین عساکر چندان در اهالی اثری ننموده بنظر بیطرفی و بی عتنائی بر آن مینگریستند و صاحبان املاك و طبقهٔ تجار بملاحظهٔ آنکه حضور این عساکر حفظ قوانین و نظم و امنیت را تأمین ینمود در حال اعتدال بودند و فقط علامت نارضایتی انتشار یك علان ژلاتینی بود که بدون امضاء منتشر گردیده نویسندهٔ آن ورود عساکر را بهانهٔ بدگوئی و بی احترامی بمخالفین پلتیکی خود قرار داده بود

در راه کازرون الی شیراز چند نفر از کدخدایان دهات از من درخواست نمودند که یك دسته مستحفظین راه از اهالی آن محلات تشکیل دهم و بدون اینکه کسی بانها تحریك نموده باشد برای اینکار ارائهٔ طریق مینمودند و چون این عساکر که در دهات مابین کازرون و شیراز مسکن گزیده و اغلب اوقات خود را به بیکاری میگذرانند بلاشك برای انجام این مقصود یعنی مستحفظی راه لیاقت دارند شایسته است آنها را تحت نظر داشت ولی در صورتیهم که رؤسای این عشایر بانها اجازهٔ خدمت دهند (با آنکه محتمل نمیباشد) بعشایر نمیتوان اعتماد نمود و عقیدهٔ من این است که در صورتی میتوان یك استعداد محلّی را مفید و مؤثر دانست که افراد آن در حوالی خانهای آنها بکار واداشته شوند

روز ۱۸ دو اسکادرن بطرف شیراز حرکت نمود من مسئول بودم که ترتیبات آذوقهٔ آنها را تا یزد خواست یعنی تا نزدیکی

فارس و بهمینطور برای راهٔ کازرون الی شیراز بدهم و تمام ترتیبات اینکار را توسط اجزاء محلّی ادارهٔ تلگرافخانه انگلیس دادم و نتایج خوب از آن بدست آمد کایهٔ آذوقه که لازم بود در هر یك از منازل موجود نموده بقیمت عادله یعنی قیمتی که اجزاء ادارهٔ تلگرافخانه از روی اطلاعات خود مقرر نموده بودند خریده میشد و هرگاه غیر از این بود شاید تعیین قیمت ارزاق تا اندازهٔ از قوّه من خارج بود

جمع آوری آذوقه بواسطهٔ غارتگریهای بلاسابقهٔ عشایر قدری دارای اشکال بود نصف دهات دشت مرو دشت بچپاول رفته وصدی بیست وپنجنفر ازاهالی در عرض دوسال گذشته بسیاری از آن دهات راکه پنجسال قبل بچشم خود دیده و آبادی آنهارا یادداشت نموده بودم آنجا را ترك نموده بودند در تمام راه گوشت کمیاب بود و سایر اطعمهٔ حیوانی بواسطه آنکه تمام گله و رمه بغارت رفته بود بدست نمی آمد

روز ۲۵ به آباده رسیده در آنجا توقف نمودیم تا اینجا ۳۰۰ رأس قاطر محمول مال التجارهٔ انگلیسی برای اصفهان و ۳۰۰ نفر سربازان ایرانی بقیه قشونی که برای قلع و قمع اشرار شیراز حرکت داده شده وحالا مرخص شده بودند بهمراه ما بودند معاون فرمانفرمای معزول فارس هم همراه بود

از آباده ۳۰۰ نفر شتر و یکصد رأس الاغ و قاطر که منتظر ورود ما بودند بهمراهی ما حرکت داده شدند روز ۲۶ اسکادرن سیخ باتفاق میس راس بشیراز مراجعت نمود و اسکادرن

محمدی در تحت کاپیتان اکفورد بطرف شمال در حرکت بود

از ده بید باینطرف سرما شدت نموده مخصوصا برای یك اسکادرن که مجبور بود شب در چادر بسر برد سخت بود هم افراد قشون و هم اسبهای ما تحمل این سرما را بخوبی نمودند و چیزی که قابل ملاحظه بود این است که با آنکه عدهٔ حیوان همراه مابه از رأس میرسید مابین آباده واصفهان درتحصیل علیق بهیچوجه اشکالی رخ ننمود

در ایزد خواست بطور مختلف شهرت داشت که در منزل دیگر دزد است ولی همینکه واگون پستی وارد شد چون درآنجا هیچ ندیده بود این خبررا تکذیب نمود بهمینطور یك قافله‌هم وارد شد ساعت ۷ وربع ازاینجا حرکت کردیم قافلهٔ تجار با ۹۰۰ حیوان که بیشتر آنها الاغ بودند برای آنکه در تحت حفاظت ما باشند ازایزدخاست همراه‌ما آمده بودند که بقشمه بروند خود من درجلو این قافله بودم و جلوما سربازان ایرانی تفنگهای خودرا روی الاغها گذارده آنهارا میراندند

نزدیك برجی که از خشت وگل ساخته شده بود ۳۰ نفر از عشایر در ٦ میلی ایزدخاست حمله نمودند و یکی از سربازان داخل خاك فارس مجروح گردید

بقیه یا فرار اختیار نموده یا آنکه تفنگ و فشنگ خود را بدزدان واگذار نمودند و شش تفنگ بدست دزدان آمد

قافله با چالاکی تمام بعقب برگشته من به کاپیتان اکفورد خبر رسانیده فوراً اسکادرن ها را آورده بر عشایر شلیك نمودند

سارقین هم بطـور سخت شلیك می نمـودند ولی ظـاهراً درست نشانهٔ نمی زدند

کپیتان اکفورد و لفتنان ویك هم که خیلی جلوتر بودند گلوله نخورده رسالدار ماژر غلام محمدخان بهادرکه بسرکردهگی قشون خود اشتغال داشت در بین شلیك برانش گلوله خورده یك گلوله هم ازجلیقهٔ جامه دار محمد بهادر عبور نمود یك اسبهم مجروح گردید بدبختانه قبل ازآنکه سوار برسد سارقین دزبرج داخل شدند

قافله در اینوقت در تحت حفاظت اسکادرن بطرف مشرق پیچیده بقیه قشون قلعهرا محاصره نموده بسوراخهای دیوار آنجا و بهرکسی که خود را نشان میداد شلیك نمودند و دیـده میشد مجروحین را بان برج وارد مینمودند

پس از دقتهای لازمه در اینموقع نتیجـه تفکرات کپیتان اکفور این شد که تصرف برج بقوه قهریه باعث تلفات جانی زیاد خواهد گردید و نظر باوضاع موجوده اینکار صلاح نمود

من در این تصمیم کاملا بااو همراه بودم مخصوصا چونکه این اسکادرن از مقامات رسمی دستور العمل نداشت که قوافل را حفظ نماید همانروز سالما بامین آباد رسیدیم وغرهٔ دسامبر وقایع را تلگرافا راپورت دادیم

روز چهارم ماه باصفهـان وارد شدیم و روز قبل ار ورود مستر گربهم باستقبال ما آمد اکثر اروپائیان مقیم اصفهان وقلیلی از ایرانیان آمدند که ورود مارا مشاهده نمایند

برای توقف اسکادرن محل بسیار خوبی نزدیك کاروانسرای

بزرگی مجاور باغشاه که خارج شهر است تهیه شده طویله های بسیار خوب داشت و چهار مقابل این قشون هم میتوانست در آنجا منزل نماید

(امضاء) افتنان ویلسن

نمره ۹۲

مکتوب سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۳۰ دسامبر ۱۹۱۱ — آقا هنگامیکه میخواستم مراسلهٔ ۲۴ شهر جاری خود را بانتها رسانم خبر رسید که در همان روز در قصر اجلاسی منعقد گردیده نایب السلطنه فرمانی برای بستن مجلس صادر نموده است اکنون بانهایت افتخار مفاد مکتوبی که کابینه وزرا برای نایب السلطنه فرستاده و عامل و اسباب در خواست تصویب اورا در بستن مجلس ذکر نموده اند انفاد میدارم

نایب السلطنه دقت مخصوص مرا باین مسئله جلب نمود که این یاد داشت متضمن بعضی نکات قابل ملاحظه واهمیت بوده مجلس را بطور وضوح متهم نموده آنرا عایق واقعی دولت دانسته بعلاوه در آن مذکور است که نمایندگان مخصوصا حزب دموکرات مردم را تحریك به تحت السلاح رفتن و شورش و تحریم امتعهٔ روس و انگلیس ومخالفت بادولت کرده اند وآنها را در واقع مسؤل واقعات رشت وتبریز دانسته واینمسئله بیك طور غریبی بابیانات و تصریحات دولت ایران که اغتشاشات مذکوره را بعلت تحریك روس میدانستند مخالفت دارد

پس از آنکه شرح وضعیت دولت از طرف وزیر امور خارجه در حضور آن اجلاس بنام نایب السلطنه قرائت شد متعاقب

آن فرمانی ازطرف نایب السلطنه برای بستن مجلس ودیگری برای تجدید انتخابات قرائت گردید

از قرار راپورت انتخابات جدیده باید در طهران شروع شده وهرقدر زودتر که امکان دارد درولایات هم بعمل آید

مطالب نوشته جوف را وسایر نوشتجاتی که مذکور گردید تلگرافا به‌تمام ایالات وولایات مخابره نموده‌اند و تاکنون خبری نرسیده که ازجائی صدائی بلند شده باشد نباید تصور شودکه علّت آنکه مخالفتی بظهور نرسیده بواسطه نرم شدن ومیانه روی حزب دموکرات بوده چرا که حزب دموکرات برای برپا نمودن هیجان عامه تلاش وافر دارند

ملفوف نمره ۹۲

خلاصه یاد داشت کابینه بعنوان نایب السلطنه

بتاریخ ۲۴ دسامبر ۱۹۱۱

چنانچه والا حضرت آگاه میباشند از زمان تشکیل کابینه وزرا ازطرف آقای صمصام السلطنه رئیس‌الوزرا چنانچه خود والاحضرت هم کوشش نمودند که لزوم اجتناب از اقداماتی که باعث تضعیف اقتدار دولت بشود براعضای مجلس تاکید نمایند ولی بد بختانه به علّت تقلبات بعض اشخاص زحمات آنها بهدر رفت

در ۲۹ نوامبر سفارت روس مراسله بعنوان وزارت خارجه نوشته سه فقره تقاضاها نموده برای انجام آن اعلان اعزام قشون کرد پس از آنکه کابینه مشورت کرده در اینباب مداقه نمودند و ازسختی موقع واهمیت پیش آمدن عساکر روس درموقعیکه مملکت

بان حال بود نظریات خودرا برروی کاغذ آورده مجلس را ازآن مستحضر ساختند نمایندگان نظریات کابینه وزرا را رد نموده ووزرا برحسب تصمیم مجلس به نوت دولت روس جواب دادند وزرا چون در تحت این اوضاع میشوم از خطرات مهمتر از این درآتیه پیش بینی مینمودند استعفا نامه خود را بوالا حضرت تقدیم داشته قبول نگردید ودرهمان موقع عده از نمایندگان بحضور والاحضرت مشرف گردیدند که ازطرف مجلس اظهار اعتماد بکابینه نموده استدعا نمایند که وزرا بر مقام خود باقی بمانند کابینه وزرا بامید اینکه مجلس ازخطرات موقع بخوبی واقف گردیده راضی شدند که در کار خود مداومت نموده دفعه دیگر مشغول مداقه در اولتیماتوم دولت روس شدند

بخوبی واضح است که هرگاه هنگامیکه در اول دفعه که کابینه مسئله را بمجلس رجوع نمود نمایندگان با دولت موافقت نموده بودند عساکر روس از رشت معاودت نموده و بد بختیهای متعاقب آن که بواسطهٔ تحریك بعضی اشخاص در طهران بعمل‌آمده تلگرافات اغراق آمیز بولایات فرستاده مردم را به بلوا دعوت می نمودند بوقوع نرسیده وقایع رشت وتبریز بظهور نمیرسید وکلای حزب دموکرات تلگرافات متعدده بتمام ولایات حتی ممالك خارجه مخابره واهالی ایرانرا تحریك بحمل اسلحه وشورش و تحریم امتعه روس وانگلیس و مخالفت بادولت نموده وعوض آنکه در این موقع باریك با دولت دست بدست داده راهی برای استخلاص از این اشکالات پیدا نمایند هم خودرا مصروف بتولید عوایق وموانع برای

دولت نموده و آنرا چـه سراً و چه در مجالس خصوصي خـود با مخالفتهای سخت مقابل مینمودند

وباوجـود آنکه وقت بی اندازه قیمت داشت نمایندکان به اندازهٔ عدهٔ که برای اخـذ رأی کافی باشد در مجلس حضور بهم نرسانیده اکر هم حاضر میشدند در مقابل مخالفت سخت ایشان کاری از پیش نمیرفت

عاقبت در ١٨ دسامبر وزیر امور خارجه پیشنهادات اولتیماتوم را بقراریکه مذکور میشود بمجلس عرضه نمود اول آنکه مجلس درباب اولتیماتوم روس با کابینه موافقت نماید ثانیا آنکه کمیسیونی انتخاب شود و اختیار کامل بان داده شود که امر را تصفیه نماید و ثالثا آنکه برحسب قانون کابینه جدیدی تشکیل دهند بدبختانه مذاکرات اعضای مجلس در اینموقع منتج نتیجه نگردیده وتصمیمی حاصل نگردید چون مجلس نتوانست کابینهٔ جدیدی تشکیل دهـد وزرای حالیه مجبور شدند درمقام خود باقی مانده وبرحسب تعلیمات وجـدانی خود آن طوری که صرفهٔ حقیقی ایـران میدانستند عمل نمایند

هنگامیکه فقط دوروز مانده بود تاآنکه عساکر روس از قزوین بپایتخت ورود نمایند ونمایندکان دیدند که خطر خیلی نزدیك شده دریك جلسهٔ سری ٣٩ نفر رای داده تصمیم نمودند که مجلس یك کمیتهٔ تشکیل داده اختیار تام بان داده شود ولی درمجلس علنی بایك نمایش طفلانه همان ٣٩ نفر فقط رای دادند وپس ازاین اقدام اخطار شد که هیچیك از اعضای مجلس راضی نخواهند شد در این

کمیته عضویت بهمرسانند در تشکیل این کمیته اشکال زیاد درمیان بود تاآنکه درشب ۲۱ دسامبر خبر شروع جنك در تبریز ورشت وورود عدهٔ از عساکر روس بخراسان رسید کمیتهٔ مذکور در آخرین لحظه تشکیل گردید و تصمیم نمودند که شرایط اولتیماتوم را قبول نمایند وحال آنکه هرگاه در ابتدای امر بانظریات کابینه موافقت نموده بودند حوادث تبریز ورشت بهیچوجه بوقوع نرسیده وعساکر روس هم بقزوین ورود نمی نمودند و مبلغی را که دولت روس برای خسارت جنگ مطالبه مینمود جزئی وقابل اهمیت نبود

والا حضرت از مطالب معروضه ملاحظه خواهند فرمود که وقایع تبریز ورشت خطراتی میباشند که نفاقها ومخالفتهای مضرهٔ بادولت آنهارا دعوت نموده وتلگرافات وتحریکاتی که از پای تخت شده باعث این بد بختیها گردیده است واضح است تاآنکه دولتخواه مشروطه وخواه جمهوری دارای اقتدار نباشد امکان ندارد امور را بطور دلخواه اداره نموده واین فاجعی که فعلا بردولت عارض شده عاقبت بهرج ومرج ودرهم وپیچیدگی منجر خواهد گردید

علاوه براین نظر بنفاق حقیقی ومخالفت حالیهٔ مجلس آشکار است که داشتن حکومت صحیح و اختتام این اغتشاشات حالیه ممتنع الوقوع میباشد بنا براین هیئت دولت حاضره صلاح چنان می دانند ــ و محض آنکه از خطرات موجوده جلوگیری شود لاز میدانند ــ که والا حضرت بلا تاخیر دستخط بستن مجلس را بدهند باوجود آنکه قانون اساسی بدولت مستقیما حق بستن آنرا نمیدهد از طرف دیگر قانون اساسی نمایندگان ملّت را اجازه نمیدهد ک

پس از انقضای مدت دوسال از وقت انتخاب خود بطور غیر معین دوره خودرا امتداد دهند

بمناسبت این اوضاع ما مجبوریم از والا حضرت درخواست صدور دستخط بستن مجلس را نموده درآن فرمان حکم تجدید انتخابات داده شود

(امضاء) نجفقلی بختیاری صمصام السلطنه رئیس الوزرا ــ وثوق الدوله وزیر امور خارجه ــ قوام السلطنه وزیر داخله ــ غلامحسین بختیاری سردار محتشم وزیر جنك ــ حکیم الملك وزیر مالیه ــ ذکاء الملك وزیر عدلیه ــ معاضد السلطنه وزیر پست وتلگراف

دستخط والا حضرت نایب السلطنه

چنانچه کابینه لازم میدانند صحیح وممضی است وباید بروفق دلخواه اجرا گردیده فرمان و دستخط تجدید انتخابات تهیه و منتشر گردد

(امضاء) ابوالقاسم ناصر الملك نایب السلطنه

نمره ۹۳

مکتوب سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرز بورغ ۴ ژانویه ۱۹۱۲ ــ در ضمن صحبتی ک در ۳۰ ماه گذشته باوزیر امور خارجه داشتم ازایشان در باب اخبار ایران استفسار نمودم و اظهار امید واری کردم که بزودی صلاح خواهند دانست عساکر را از قزوین باز بخواهند

مسیو سازانف جوابا اظهار نمودکه هیچ مایل نیست عساکر

زیاده از حد لزوم آنجا نگاهدارد مخصوصا حالا که دولت ایران بموجب نوشتهٔ خود سه فقره تقاضاهای روس را بطور رسمی قبول نموده اند ولی فعلا نمیتواند تاریخ عودت آنهارا معینا بگوید تاکنون دوفوج سرباز را از قزوین برشت فرستاده ولی هرگاه جزئی علائم برهم خوردگی واغتشاش درطهران بظهور رسد آنهارا فوراً بقزوین خواهند فرستاد درتبریز بدون مقدمه وغفلتا بروسیان هجوم آوردهاند ودولت روس از اینگونه خطرات فیما بعد خودرا محفوظ خواهند داشت وبنا براین تاآنکه خطر اغتشاشات تازه بر طرف نشود قشون اعزامی را باز نخواهند خواست

عساکری که برشت و تبریز فرستاده شده تا آنکه نظم کامل در آنجاها اعاده نشود نباید از آنجا حرکت کنند وتا آنکه معلوم نگردد این نظم و امنیت در آنجا دوام خواهد داشت عساکر عودت داده نخواهند شد جناب معزی الیه اظهار داشت اینکار را بمقتضای وقت بعمل خواهند آورد ولی در جواب سئوالی که از ایشان نمودم مسئله اینکه این اشغال موقتی حالیه را بتصرف دائمی تبدیل خواهند نمود انکار نمود و من اظهار امیدواری نمودم که در این اقداماتی که برای سرکوبی مجرمین میشود اشخاص بی تقصیر جزو مقصرین تنبیه نخواهند شد جناب معزی الیه اظهار داشت از صمیم قلب اطمینان داردکه از این کار احتراز خواهد شد ولی ی بر آنکه برای سایرین نمونه بوده وباعث عبرت آنهاشود مجرمین بطور سخت مجازات خواهند شد

نظر بفشاری که از طرف عقاید عامه بر دولت وارد آمده

میترسم اشکال داشته باشد عساکر خود را در این موقع باریك از قزوین باز طلبند

(امضاء) جارج بوکانان

نمرهٔ ۹۴

مکتوت سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۱۰ ژانویه ۱۹۱۲ — آقا روزنامهٔ نیم رسمی موسوم بروسیه در شمارهٔ امروز خود مقالهٔ درج نموده و بر ضد مطبوعات خارجه و مخصوصا مطبوعات انگلیس که روس را در اقدام اخیر در تبریز متهم باعمال شدیدانه غیر حقه نموده اند پروتست مینماید وبانهایت تشدد در خصوص اجلاسی که قرار است در ۱۵ ژانویهٔ ازطرف دموکراتهای ایرانی مقیم آنجا ولوردلمینکتن و پروفسر برون در تحت ریاست مسرزلینچ و کمپانی در لندن منعقد گردد بیاناتی نموده سئوال میکند درصورتیکه هنگامیکه فدائیان تبریز در مورد سربازان روس مرتکب انواع واقسام اعمال ظالمانه شده در تحت سرکرده گی همین ثقة الاسلام نجبای مجرمین قفقاز با آنها همراهی مینمودند چرا صدائی ازجائی بلند نشده کسی پروتست ننمود و اظهار میدارد چنانچه بسیاری بچشم خود دیده اند اعمال ظالمانه که نسبت بعساکر روس بعمل آمده آنقدر مهیب و وحشت انگیز است که نمیتوان شرح داد

نویسندهٔ مقاله بازهم اظهار میدارد که اعتدال و میانه روی محکمه نظامی روس را از همین میتوان فهمید که فقط پانزده نفر را محکوم نموده ۳۶ نفر را آزاد کرده معفو داشت و براهمیتی که

شخاص مثل لرد لمینکتن و پروفسر برون و مستر لنچ که همواره
برعلیه روس جعل اخبار مینمایند باینمسئله میدهند که ثقة الاسلام یکی
از علمای بزرگ بوده پروتست نموده او را عقیده این است که
ثقة الاسلام و همدستان او از قبیل شیخ سلیم و صدیق الملك و
ضیاء العلما از سرکرده‌کان عمدهٔ هیجان ضد روس در تبریز و
هرج ومرج آنجا بوده فدائیان آنجا را دور خود جمع مینمودند
نویسندهٔ مذکور بعلاوه اظهار میدارد اینکه گفته شده که
مجرمین را در روز مقدس مسلمین که عاشورا باشد بقتل رسانیده‌اند
بهمان اندازه که اتهام قتل زنان و بچها داده شده از صحت خارج
است مراسم عزا داری عاشورا تاظهر باختتام رسیدهٔ و تاساعت پنج
بعد از ظهر کسی بقتل رسانیده نشد و اهالی که تاکنون از طرف
فدائیان و سرکرده‌کان آنها برایشان صدمات وارد آمده بود کاملا
باین اقدام راضی بودند در انتها مقالهٔ مذکور نویسندهٔ ایرانیرا و
چنانچه‌مینویسد محرکین اروپائی آنهارا متنبه میسازد که دولت روس
تصمیم نموده اند اطراف خود را منظم داشته هرگاه کسی دستی
برضد یکنفر سرباز روسی بلند کند مورد عقوبات سخت وارد
خواهد شد چنانچه مسیو سازانف هم در ضمن صحبتی که دیروز
بعد ازظهر با ایشان داشتم قریب بهمین مضمون اظهاراتی نمود معلوم
میشود که نویسندهٔ مقاله فوق از جائی تعلیم داشته است

(امضا) جارج بوکانان

نمره ۹۵

مکتوب سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۱۱ ژانویه ۱۹۱۲ ــ آقا بوصول تلگراف ۵ شما یادداشتی برای وزارت امور خارجهٔ امپراطوری انفاد داشته عقاید شما را در مسئلهٔ صاحبمنصبان سوئدی برای ایران مذکور داشتم اینك با نهایت افتخار ترجمهٔ جوابی که ازطرف دولت روس برای من رسیده لفا ارسال میدارم

(امضاء) جارج بوکانان

ملفوف نمرهٔ ۹۵

ترجمهٔ یاد داشتی که سرجارج بوکانان برای دولت روس فرستاده است

نظر بانکه دولت روس با عقیدهٔ که سفارت انگلیس در یادداشت خود مذکور داشته اند که فقرهٔ دوّم اولتیماتوم روس که بدولت ایران داده شده راجع بصاحبمنصبان سوئدی که برضایت دولتین روس و انگلیس برای استخدام ایران سابقا دعوت شده‌اند نمیباشد دولت امپراطوری بنمایندگان مقیم استخهلم دستور العمل داده اندکه دولت سوئد را از اینمسئله آگاه سازند .

سنت پطرزبورغ ۲۸ دسامبر ۱۹۱۱

نمرهٔ ۹٦

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادواردگری

طهران ۱۵ ژانویه ۱۹۱۲ ــ وزیر امور خارجه اطلاع میدهد که شخصی موسوم برشید السلطان با ۱۵۰ نفر مسلّح شاهسون از طرف شاه مخلوع ازکشتی روسی بانزلی پیاده شد

نمرهٔ ۹۷

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۵ ژانویه ۱۹۱۲ ـــ تلگراف ذیل از کفیل قونسولگری اعلیحضرتی مقیم شیراز واصل گردیده است : ـ

قوام مرا اطلاع میدهد که پسرش از فسا مراجعت نموده مرا اطلاع میدهد که ملائی موسوم به شیخعلی دشتی بر براز جان رفته کوشش تام دارد که جماعت را برضد خارجه متحد نماید و شیخ ذکربای لارستانی هم همراهان خودرا مشغول جمع آوری است که بطرف بندر عباس پیشقدمی نماید قوام اظهار میدارد که اطلاع بهمرسانیده است که تلگرافات مهمه از طهران به برازجان مخابره شده و همینطور تلگرافات هم بمحمد علیخان مخابره شده اعمال کشگولیها را در حوادث اخیره تمجید نموده اند

قوام مرا وعده داده است که اگر بتواند سواد این تلگرافات را از حکومت کازرون بگیرد بمن نشان خواهد داد اگرچه قوام اظهار میدارد که مراجعت پسرش ازمیان عشایر بواسطهٔ عدم پول بوده است (استعداد خود اوهم دراینجا دارند از هم متفرق میشوند) این حرکت بنظر من میاید که تااندازهٔ اسباب اضطراب بوده باشد

من از بابت اقدامات شیخعلی دشتی که ممکن است باعث انقلات شود بدولت ایران اظهار نموده وبحاکم بوشهر تعلیمات داده شده که کوشش فوق العاده برای جلوگیری آن بنماید

نمرهٔ ۹۸

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۱۵ ژانویه ۱۹۱۲ ـ رجوع بتلگراف امروز صبح من‌فرمائید ـ سفیر روس مرا اطلاع میدهد که برای قونسول رشت از سنت پطرزبورغ مستقیما تعلیمات رسیده که رشید السلطان را با ۱۵۰ نفر شاهسونهای مسلّح که همراه او هستند به بندر آستارا که از آنجا آمدند باکشتی عودت دهد

نمره ۹۹

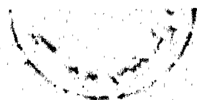
تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۱۵ ژانویه ۱۹۱۲ ـــ خزانه دار کل ـ رجوع بتلگراف ۸ شهر جاری من فرمائید ـ کمیته ایرانی منفصل شده است مشاغل خزانه دار کل را مرنارد بعهده گرفته است ـ وضعیت معاونین مالیهٔ امریکائی هنوز درست معلوم نیست ـ ولی امور در مجرای خود حالا جریان مینماید

نمرهٔ ۱۰۰

مکتوب سر ادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۱۵ ژانویه ۱۹۱۲ ـ آقا مراسلهٔ ۲۷ شهر ماضی جنابعالی مشعر بر صحبتی که در ۲۳ ماه گذشته باوزیر امور خارجهٔ روس داشته اید واصل گردید و معلوم شد که مسیو سازانف شما را اطلاع داده است که هر وقتیکه دولت ایران کتبا قبول تقاضاهای دولت روس را تعهد نموده و اخراج مستر شوستر از استخدام دولت مشار الیها حقیقت پیداکرد عساکر روس که در

قزوین میباشند فوراً بازخواسته خواهند شد وبعلاوه اظهار داشته اند کهبین مسئله بازخواست این عساکر وحوادث بسیار مهمی که همین تازگی در شمال بوقوع رسید چندان ارتباطی نمیباشد

نظر باین اظهارات مسیو سازانف مطالب تلگراف ۳ شهر جاری مشعر براینکه جناب معزی الیه اظهار داشته اند که فعلا بازخواست عساکر ازقزوین بهیچوجه ممکن نمیباشد اسباب تعجب و یأس من گردید و بهمینطور مسئله اینکه ۱۰۰۰ نفری که از آنجا عودت داده اند فقط برای این بوده که قشون ساخلوی رشترا تزیید نمایند اسباب حیرت من گردید

بلاشك عللی که دولت روس را وادار به تصمیم این امر نموده است که عساکر خود را باز نخواهند اغتشاشات واقعهٔ در شمال و هیجان عقاید عامه سنت پطرزبورغ بوده ولی طهران در تمام مدت کاملا آرام بوده وحقیقتا نمیتوان دولت ایرانرا برای آن ملامت نمود و انتظامات تبریز اعاده شده بطوریکه ظاهراً دلیلی بدست نیست کهچرا نباید شروع به بازخواست عساکر ازقزوین شود

شما باید موقعی بدست آورده در خصوص این مطالب با مسیو سازانف صحبت نمائید ولی لازم است شما ملاحظاتیرا که دولت اعلیحضرتی را وادار باظهار این مطالب نموده برای وی توضیح نمائید البته دولت مشار الیها میدانندکه یك دولت ایرانی که پلتیك خصومتکارانه نسبت بروس تعقیب نماید نمیتواند مقتدر باشد و چنین پلتیکی ناچار مصادمه ومجادلهٔ بادولت روس را باعث گردیده و البته اسباب تضعیف دولت ایران شده از نفوذ آن کاسته یا بکلی

آنرا معدوم خواهد ساخت

و بطریق اولی لازم است که دولت ایران که نسبت بمنافع روس بطریق دوستانه عمل میکند تقویت شده وتشویق گردد دولت حاضرهٔ ایران تقاضاهای دولت روس را قبول نموده و میل صمیمی خود را برای داشتن مناسبات دوستانه با دولت روس ابراز داشته‌اند و هرگاه از طرف دولت روس هم رؤیهٔ دوستانه اتخاذ نشده و دولت ایرانرا تشویق ننمایند بدولت مشار الیها یا اهالی ایران ظاهر نخواهد شد که انتفاعی حاصل خواهند نمود بازخواست عساکر روس از قزوین باعث تشویق آنها خواهد شد و برایرانیان ثابت خواهد شد که دولت حاضرهٔ ایشان چه کرده وچه میکنند وبدآنوسیله وضعیت دولت قوّت گرفته آنرا قادر خواهد ساخت که اقتدار مسلوبهٔ خود را که برای اعادهٔ انتظامات ایران کمال لزوم را دارد دوباره بدست آورد

یکی از نتایج ضعف دولت مرکزی اوضاع هرج و مرج جنوب ایران بوده‌است راههای تجارتی بکلی مسدود میباشند وامنیت جان ومال خارجه در خود شیراز مشکوك است این اوضاع بسیار با تجارت و منافع دولت انگلیس ضدیت دارد و اعادهٔ اقتدار دولت ایرانرا برای دولت اعلیحضرتی یکی از مسائل مهمه تشکیل میدهد تا زمانیکه مناقشات مابین دولت روس و ایران باقی باشد معلوم است نمیتوان انتظار بهبودی اموررا داشت ولی الحال که باین اوضاع امور نامساعد خاتمه داده شده دولت اعلیحضرتی بسیار مایل میباشند که دولت روس هرگونه اقدامیرا که دولت ایرانرا قادر خواهد

ساخت اقتدار خــود را دوباره بدست آورده و اعادهٔ نظم نمایــد تسهیل نمایــد

(امضاء) گری

نمرهٔ ۱۰۱

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۶ ژانویه ۱۹۱۲ ــ جمع آوری قشون برای شاه مخلوع در عشق آباد ــ از قرار راپورتیکه همین حالا از جنرال قونسول اعلیحضرتی مقیم مشهد رسیده مأمورین محلّی روس الحال مشغول عودت دادن عساکری که جمع شده اند میباشند.

نمرهٔ ۱۰۲

تلگراف سر ادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۱۶ ژانویه ۱۹۱۲ ــ تحقیق نموده به‌بینید دولت روس حاضرند تعیین مرنارد را برای کفالت خزانه داری کل تصویب نمایــد ماگمان میکنیم این بهترین تدبیری خواهــد بود و مسئلهٔ تعیین قطعی شخصی باین مقام فعلا بعهدهٔ تعویق انداخته شود

نمرهٔ ۱۰۳

تلگراف سر ادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۱۷ ژانویه ۱۹۱۲ ــــ مطالبی که بموجب راپورت تلگرافی ۱۴ شهر جاری خود اظهار نموده‌اید تصویب میکنم یکی از شرایط تجدید حقوق بایستی این باشــد که دولت بریطانیای عظمی و روسیــه در صورتیکه محمــد علی بر خــلاف

رضای آنها وارد خاك ایران شود دولت ایرانرا برعلیه او تقویت خواهند نمود

نمره ۱۰۴

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۸ ژانویه ۱۹۱۲ — پس از آنکه ترتیبات مناسب برای اینکه باضیاء الدوله (که در تلگراف ۲۹ دسامبر خود راپورت دادم در قونسولخانه اعلیحضرتی در تبریز بست اختیار نموده) از راه روسیه تاطهران خوش سلوکی شود من بسفیر روس اظهار امیدواری نمودم که دولت روس تقاضای مجازات بستی مزبوررا ننموده بورود وی بطهران متعرض او نخواهند شد همکار روسی من بنا براین بدولت متبوعهٔ خود نصیحت نمود که فقط تقاضای خلع شؤنات ازاو بنمایند وبدولت روس اینطور اطلاع داده شده بود که اگر شما مرا مجاز ننمائید من نمیتوانم موافقت نمایم که به بستی مذکور مجازاتی شود یاآنکه بازادی وی تعرض شود از عبارت جواب دولت روس ابراز کدورتی نسبت بمن میشود وتهدید میکنند که هرگاه من در رویهٔ خود نسبت باینمسئله اصرار نمایم وعدهٔ که داده اند که باو خوش سلوکی نمایند باز خواهند گرفت و باینطریق هرزمان که از قونسولخانه اعلیحضرتی خارج شود بطوری که میلشان باشد باو عمل خواهند نمود و علیهذا یحتمل بستی مذکور در توقف خود در قونسولخانه بمدت غیر معینی ادامه خواهد داد

عقیدهٔ من همین است که عرض میکنم و میل دارم بدانم

شما باآن موافقت خواهید داشت یاخیر ـ اگر بستی مذکور باآنکه رویهٔ دولت روس را نسبت بخـود میداند مایل است که در تحت وعدهٔ خوش سلوکی که باو داده شده از قونسولخانه خارج شده و بطهران برود نباید اورا از این کار باز داشت در اینصورت همینکه از قونسولخانه خارج شد مسؤلیت ما خاتمه خواهد یافت ولی مـا نمیتوانیم بستی مذکوررا ترغیب بخارج شدن از قونسولخانه بنمائیم مگر دولت روس بما اطمینان دهند که بدون محاکمهٔ منصفانـه تقاضای مجـازات یاسلب آزادی ویرا نخواهند نمود بر من بخوبی واضح است که هرگاه عکس اینمسئله واقع شده بود و ما برکسی که در قونسولخانهٔ روس پناهنده شده بود ادعائی میداشتیم سلوك و رفتار دولت روس بهتر از ما نمی بود

از قـراریکه فهمیده ام ادعائی که روسیان برضیاء الدوله دارند این است که او بدروغ راپورت داده است که عساکر روس بدون امتیاز زنان وبچهارا مقتول نموده اند

نمرهٔ ۱۰۵

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۱۸ ژانویه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۸ ژانویهٔ من ـ

وزیر امور خارجه مرا اطلاع میدهد که جنرال قونسول ایران مقیم بغداد بترغیب نمودن دونفـر از علما از اینکه بایران وارد نشوند موفق گردیده است

نمره ۱۰۶

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۱۸ ژانویه ۱۹۱۲ ــ رجوع بتلگراف دیروز خود که بسنت پطرزبورغ مخابره نموده اید بفرمائید

پس از اتمام آنچه بوقوع پیوسته گمان میکنم حقوق مناسبی برای شاه مخلوع پنجاه هزار تومان خواهد بود من صلاح نمیدانم کلیهٔ حقوقش باو داده شود و امید وارم که دولت روس در این امر اصرار نخواهند داشت

نمره ۱۰۷

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۱۸ ژانویه ۱۹۱۲ ــ بمسیو سازانف اظهار نمائید (وقتیکه اورا ملاقات میکنید) که مقصود من این نبود ارائه طریق نمایم که کلیهٔ مبلغ حقوق شاه مخلوع درحق وی دوباره برقرار شود وباعقیدهٔ که درتلگراف امروز سرجارج بارگلی مذکور گردیده موافقت دارم

نمره ۱۰۸

مکتوب سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ٦ ژانویه ۱۹۱۲ ــ آقا ــ در تعقیب مراسله ۳۰ دسامبر خود افتخار دارم ترجمهٔ فرمان ۲۳دسامبر نایب السلطنه را برای انتخابات عمومی لفا ایفاد دارم

چنانچه ملاحظه خواهید فرمود نایب السلطنه درفرمان خود بمادهٔ دوم پروگرامی که کابینهٔ صمصام السلطنه بمجلس عرضه کردند ودردوم سپتامبر آن هیئت آنرا تصویب نمودند (رجوع بمراسلهٔ ۵ سپتامبر ۱۹۱۱ من نمائید) رجوع مینماید که درآن پروگرام

کابینه اصرار دارنـد که از طرف ملّت بوکلای دورهٔ دوم مجلس حق اصلاح قوانین اساسی داده شود بنا براین دراین موضوع یك قسم اشارهٔ رفته ولی سخت است تصور شود که بااین اوضاع مملکت چطور امکان دارد معین نمود که آیا اکثریت انتخاب کنندکان طرفدار یاضد جرح وتعدیل قوانین اساسی سال ۱۹۰۶ و ۱۹۰۷ میباشند

(امضاء) جارج بارگلی

ملفوف نمره ۱۰۸

فرمان برای انتخابات

بنام اعلیحضرت قدر قدرت شاهنشاه احمد شاه قاجار

(خلّد اللّه ملکه و سلطانه)

چون دورهٔ پارلمانی مجلس دارالشورای ملّی در ۲۳ ذیقعده (۱۵ نوامبر ۱۹۱۱) باختتام رسیده محض آنکه بین انقضای دورهٔ مزبور باموقع تجدید انتخابات فاصله واقع نشود بصدور این فرمان باهتمام اشخاصیکه حق انتخاب کردن و انتخاب شدن دارند بروفق قانون جدید مورخه ۴ نوامبر ۱۹۱۱ اعلام مینمائیم که حاضر برای انتخاب نمایندکان جدید باشند ما نیز برطبق دستخط ۲۳ دسامبر ۱۹۱۱ خـودمان تعلیمات وافیه بوزارت داخله داده ایم که اقدامات لازمـه برای حسن پیشرفت وانجام انتخابات و منظور داشتن نکات و دقایق مهمهٔ قانونی بنمایند

در اینموقع لازم میدانیم باستحضار عموم اهـالی ایالات محـروسه برسانیم که از وظایف معینهٔ آنهائیکه حق انتخاب دارند این است که باکمال دقت قانون انتخابات را خوانده و مطالعه نموده

ودر فهم نکات و دقایق آن بهمدیگر کمك نموده رجـوع بعقل و وجدان خود نمایند و بدانند که بوسیله آراء خود زمام رفاهیت و سعادت خودرا وهمچنین نیك انجامی و سعادت مملکت خود را بدست نمایندگان خود می سپارند

آنهائیکه درحقیقت لایق این اختیارات میباشند بایستی متدین وواقف باحتیاجات ملّت بوده لیاقت انجام این وظیفه بسیار مهم را داشته عقاید پلتیکی آنها برعموم معلوم و انتخـاب کنندگان از آن واقف باشند

نظر بمذاکراتی که در دوم سپتامبر ۱۹۱۱ ازطرف وزرا در مجلس دارالشورای ملّی بمیان آمد وزرا واعضای دار الشوری لازم دانستند که بواسطهٔ اختیاری که ازطرف ملّت باعضا داده شود بایستی آنها قوانین اساسی را برای اصلاح حال مملکت جرح و تعدیل نمایند ما بنا بر این اینمسئله را منظور داشته بر وفق قـوانین اساسی یك حکومت مشروطه ــ که رجـوع بملت باشد ــ بر افراد اهالی مملکت وانتخاب شوندگان اعلام مینمائیم که این نکته‌را درمد نظـر داشته باشند که برای نمایندگان این دوره این اختیار نیز منظور گردیده محض آنکه پس از افتتاح مجلس جدید با آزادی رأی ومداقه ومطالعه کامل مسئلهٔ اقداماتی را که صلاح میدانند بنمایند

اگرچه در ممالك مشروطه رسم معمول این است که‌دولت تاریخ شروع انتخابات وافتتاح مجلسرا قبلا تعیین وباستحضار اهالی برساند ولی چـون انتخابات این دوره برطبق قانون مصوّبهٔ مجلس بعمل خواهد آمد و ازآنجـائیکه وقت زیادی برای ترتیب این کار

نبوده یاجداً بوزارت داخله امر نموده‌ایم که اقدامات لازمه بنمایند بطوریکه درمراکزی که انتخابات بعمل میاید مقدمات امررا هراندازه زودتر که امکان دارد ترتیب داده وشروع بانتخابات شود وهمینکه نتیجهٔ انتخابات تااندازهٔ معلوم گردید مارا ازتعیین یوم افتتاح مجلس جدید مستحضر سازد ما نیز از وکلائی که انتخاب خواهند شد منتظریم که هرچه زود تر (انشاء الله) برای طهران حرکت نمایند (امضاء) ابوالقاسم ناصر الملك

نمره ۱۰۹

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۱۹ ژانویه ۱۹۱۲ ــ بست اختیار نمودن نایب‌الایاله تبریز ــ من باعقاید سرجارج‌بارگلی راجع باوضاع موافقت دارم ــ ما نمیتوانیم ضیاء الدوله‌را اصرار نمائیم ازقونسولخانه خارج شود مگر آنکه دولت روس مایل باشند اطمینانات لازمه چنانچه درتلگراف ۱۸ ژانویه او ارائه طریق شده بدهند شما باید اینمسئله‌را برای مسیو سازانف تصریح نمائید

نمرهٔ ۱۱۰

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۰ ژانویه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۱۹ ژانویهٔ شما ــ دولت روس نمیتوانند راضی شوند که ضیاء الدوله بدون هیچگونه مجازاتی مستخلص شود اگرچه میلی ندارند او محکوم بقتل گردد وتقاضا مینمایند که تمام مشاغل اورا گرفته اورا از منصب ودرجه اش محروم ساخته مواجبش را قطع نمایند چرا

که از قراریکه دولت مشار الیها اظهار میدارند او یکی از مشوقین اغتشاشات اخیرهٔ تبریز بوده است درحالیکه مطالب فوق را عنوان نمود مسیو سازانف اظهار داشت نمیداند اگر ضیاء الدوله را در تحت محاکمه آورند بهتر میشود این مجازات را بعمل آورد یاآنکه دولت ایران خود مستقیما بدون محاکمه اینکار را بکنند

نمره ۱۱۱

تلگراف سر جارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۲۰ ژانویه ۱۹۱۲ ـ حاوی مضمون مراسلهٔ ذیل که مورخهٔ ۲۲ ژانویه است میباشد : ـ

آقا ـ در ۲۰ شهر جاری از وزیر امور خارجه ملاقاتی نموده درباب امور ایران باایشان صحبت نمودم

من اینطور بصحبت شروع نموده اظهار داشتم که تازمانیکه محمد علی در ایران توقف دارد استقرار انتظامات آنجا بهیچوجه میسر نخواهد شد و اصرار نمودم لزوم اینکه ما باید فوراً اقدام نموده اورا ترغیب بمعاودت نمائیم اگر باین امر رضا دهد شما حاضر خواهید بود که بادولت روس متفق شده بدولت ایران توصیه نمائید درحق او حقوقی معادل پنجاه هزار تومان برقرار نماید ولی ادعای ویرا برای کلیهٔ حقوقی که قبل از مراجعت خود بایران میگرفت نمیتوانید تقویت نمائید واگر حقوقی که شما پیشنهاد نموده باو داده شود باین شرط خواهد بود که اگر دوباره بدون رضای دولتین بایران مراجعت نماید دولتین درمخالفت باوی ازدولت ایران حمایت وتقویت خواهند نمود

مسیو سازانف درجواب اظهار داشت که او از بابت مبلغی که شما اظهار داشته اید حقوق در حق او برقرار شود اعتراضی نخواهد داشت وحاضر است بطوریکه درتلگراف ۱۴ شهر جاری من راپورت داده شد باو اظهار بنماید ولی او باید از شما مستدعی شود ازاو تقاضا ننمائید که متعهد شود که اگر محمد علی مجدداً برای بازگرفتن تاج وتخت سلطنت اقدامی بنماید دولت روس دولت ایرانرا برعلیه او تقویت خواهند نمود اینکار بنا برعللی که جناب معزی الیه برای من بیان نموده زیاده بر آنچیزی است که دولت امپراطوری میتوانند بکنند ولی او همیشه حاضر خواهد بود محمد علی را بطور سخت تنبیه نماید و حماقت تجدید اقدامیرا که برای او مثمر ثمری نخواهد بود باو بفهماند مخصوصا درصورتیکه دولت اعلیحضرتی هرگز رضا بشناختن او نخواهند داد

ما بعد شروع بمذاکرهٔ مسئله قرضهٔ که مسیو سازانف در اهمیت زیاد آن بامن موافقت خیالی داشت نمودیم جناب معزی الیه نمیتوانست بطور قطع چیزی دراینباب اظهار نماید تاآنکه باوزیر مالیه دراینباب مذاکره نماید

سپس درباب باز خواست عساکر قزوین مذاکره نموده جناب معزی الیه را از اطمیناناتی که سابقا بمن داده بود متذکر ساخته وباو اصرار نمودم لازم است دولتین متفقا مساعی خود را برای اعادهٔ انتظامات بنمایند وتقویت و اعتماد خود را نسبت بدولت ایران بثبوت برسانند من درمسئلهٔ وضعیت مهمی که دولت‌اعلیحضرتی را درجنوب دوچار شده و درخصوص خسارات مهمی که بعلّت

اغتشاشات آنجا بتجارت ما وارد آمده بود که اگر دولت روس این اقدامات را ننموده واسباب اضطراب وهیجان عامه نشده البته آنقدر اهمیت پیدا نمینمود باایشان مذاکره نمودم و سپس مراسلهٔ ۱۵ شهر جاری شمارا برای جناب معزی الیه قرائت نمودم

مسیو سازانف اذعان داشت براینکه اطمینانائیرا که من متذکر شده بودم او بمن داده واظهار داشت که میل ندارد قشون را یکروز زیادتر ازآنچه لازم میباشد درقزوین نگاهدارد مخصوصا حالا که مسئلهٔ حرکت بسمت طهران بهیچوجه در میان نیست در اوضاع بهبودی حتمی حاصل شده ولی او نمیتواند اعتبار نماید که اغتشاشات جدیده در یکنقطه بظهور نرسد یکروز پیش از این بود که در رشت ببعضی از سربازان روسی شلیك شد و تازمانیکه این خطر موجود باشد عقاید عامه عودت عساکر را تجویز نمینماید من اینطور ارائه طریق نمودم که چون اوضاع طهران و قزوین آرام میباشد در هرصورت خوب است آنهارا برشت یاتبریز عودت دهند و اینرا اولین اقدام مقدماتی برای عودت کلی آنها در وقتیکه علت بیم اغتشاشات جدیده در نقاط شمالی دیگر موجود نباشد قراردهند مسیو سازانف چنان مینمود تصور نماید که بهمین زودی امکان دارد اینکار را انجام داد ولی اظهار داشت نمیتواند تصمیمی بنماید تاآنکه ابتداء باارکان حرب مشورت نماید و سپس اظهار داشت که مسئلهٔ عودت عساکر را آسانتر است برای ملت روس توضیح نمود در صورتیکه بانها اعلام شود که دولت ایران تعهد نموده اند که جبران خساراتیکه بخانواده های سربازان روسی که دراغتشاشات اخیره

مقتول یابطور سخت مجروح گردیده‌اند وارد آمده همینکه مالیهٔ آنها تصویب نماید بنمایند

از این صحبت اینطور بمن فهمانیده شد که وزیر امور خارجه بسیار مایل میباشد که باما از روی درستی عمل نموده و مناسبات عادی و صحیحه با دولت ایران برقرار دارد

نمره ۱۱۲

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۲۰ ژانویه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۱۶ ژانویهٔ من بسرجارج بوکانان — خزانه داری کل — هرگاه برای مسیو پوکایوسکی همینطور دستور العمل برسد شما باید بمکتوبی بدولت ایران نوشته اظهار داریدکه تا زمانیکه سه دولت در باب جای نشین مستر شوستر تبادل افکار ننموده اند دولت اعلیحضرتی تعیین مسیو مرنارد را بمقام خزانه داری کل تصویب مینماید

نمرهٔ ۱۱۳

مکتوب ادارهٔ هند بوزارت خارجه

ادارهٔ هند ۲۰ ژانویه ۱۹۱۲ — آقا وزیر هندوستان مرا تعلیم داده استکه وصول مکتوب ۱۳ شهر جاری شماراکه حاوی مکتوب سفیر اعلیحضرتی مورخهٔ ۱۱ دسامبر را درباب اغتشاشات اخیرهٔ فارس بود اطلاع داده اظهار نمایم‌که‌او باعقایدی که‌وزیر امور خارجه اظهار داشته موافقت دارد

در خصوص قسمت آخری مکتوت شما بایستی اظهار نمایم که وزیر هند مطالبیراکه در خصوص حسن خدمات مستراسمیت و

عساکر هندی مرقوم داشته بودید بانهایت مسرت قرائت نموده و آنهارا باطلاع مقامات لازمه خواهد رسانید

(امضاء) لیونل ابراهمز

نمرهٔ ۱۱۴

مکتوب اداره هند بوزارت خارجه

معاون وزیر هند بمعاون وزیر امور خارجه سلام رسانیده و محض استحضار خاطر وزیر امور خارجه سواد تلگرافی که مورخهٔ ۲۳ ژانویه ۱۹۱۲ و راجع باوضاع شیراز میباشد لفا ایفاد میدارد

اداره هند ۲۳ ژانویه ۱۹۱۲

ملفوف نمرهٔ ۱۱۴

تلگراف حکومت هندوستان بمارکس اف کرو

۲۴ ژانویه ۱۹۱۲ ــ ماتوصیه مینمائیم که برای آنکه اشخاصیکه مسئول قضیهٔ اخیره بوده اند موجبات استرضای خواطر مارا فراهم آورند وبرای افتتاح راه بواسطهٔ کلانتران باب مذاکرات مفتوح گردد و برای آنکه دولت ایرانرا هم مربوط باین عمل نمائیم ممکن است صاحبمنصبان سوئدی را که راپورت داده شده است بطرف شیراز حرکت کرده‌اند برای نظارت ومباشرت این کلانتران بامدد صاحبمنصبان انگلیسی بکار واداشت

و نیز لازم است که قبل از آنکه شروع بمذاکرات شود خان حالیه براز جان مجازات شود و ارائهٔ طریق مینمائیم که باید فوراً از دولت ایران بخواهیم او را از حکومت برازجان معزول نمایند اگر اینکار را انجام ندهید برای ما لازم میشود که خودمان

با او طرف شویم و این اقدامی است که بواسطهٔ نزدیك بودن خان مذکور بساحل متضمن اشکال مهمی نخواهد بود

منع وارد نمودن اسلحه ومهمات جنگی برای عشایر یکی از ملزومات عمدهٔ حسن رفتار و جلوگیری آنها در آینده است و کمال لزوم‌را دارد که برای انجام این امر بانهایت مراقبت از ورود آن در سواحل ایران همانطوریکه در سواحل مکران بعمل میاید جلوگیری شود وبرای تزیید این جلوگیری ما فعلا خود مشغول‌میباشیم

و وضعیت خود را بمناسبت حوادث اخیره نسبت بدولت ایران باید درتحت ملاحظه آوریم ونمیخواهیم که بر اشکالات دولت ایران افزوده وتولید موقعی بنمائیم که باعث اشکال عودت عساکر شود وهمین مسئله تااندازهٔ زیادی علّت العلل احتراز ما از اعزام عساکر دیگر بشیراز وراه آن میباشد وحتی بخود بوشهر وبایستی ملاحظه نمائیم که آیا باید اقدامات برای حصول جبران اخیره و مصارفی که برای این اقدامات میشود از دولت ایران بنمائیم یاخیر

نمره ۱۱۵

مکتوب وزارت بحریه بوزارت خارجه

وزارت بحریه ۲۳ ژانویه ۱۹۱۲ — آقا از طرف لرد کمیسیونرهای وزارت بحریه تعلیم دارم که برای استحضار خاطر وزیر امور خارجه سواد تلگرافی را که در ۲۰ شهر جاری از رئیس کل جهازات جنگی ایست‌اندیز رسیده لفا ایفاد دارم

(امضاء) گراهم گرین

ملفوف نمره ۱۱۵

سواد تلگراف رئیس کل جهازات جنگی ایست‌ایندیز

بوزیر بحریه

کلکته ۲۰ ژانویه ۱۹۱۲ – ازقرار تحقیقاتی که بعمل آمده معلوم میشود که مقدار کثیری اسلحه و مهمات جنگی از مسقط به البیدا میرسد قسمتی ازآنها ازراه دریا وقسمتی ازراه خشکی بدست ایلیات لرستان وفارس میافتد وهمین مسئله تااندازهٔ زیادی اسباب بی نظمی این عشایر گردیده است

مادامیکه عشایری که بیشتر درطرف مشرق وشمال سکونت دارند تفنگهای کهنه خریداری مینمایند وفشنگهای آنرا ممکن است چندین دفعه باباروت سیاه پرکرد وعشایر لرستان وفارس حالا غالبا تفنگهای لوله باریك طرز جدید استعمال میکنند و فشنگهای آنها را نمیتوانند خودشان پر نمایند

فشنك فقط ازیکی ازسه راه ذیل ممکن است بانها برسد :–

۱ – ازخاك عثمانی ازراه بغداد

۲ – ازخاك روسیه

۳ – ازراه خلیج فارس

فعلا فرستادن مقدار زیاد از هریك از دو راه اولی امکان ندارد چنانچه بواسطهٔ جلوگیری ورود فشنك از راه سیم ما بایستی بزودی باغتشاشات ایلیات خاتمه بدهیم

مسئلهٔ یك پلتیك عمومی که اتخاذ شود در مجلس امروز مذاکره شد و ما تصمیم نمودیم تااندازهٔ که میتوانیم جداً از ورود

اسلحه ومهمات جلوگیری نمائیم

نمره ۱۱۶

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۲۳ ژانویه ۱۹۱۲ - کابینه بواسطهٔ خبری که بانها رسیده که عساکر شجاع الدوله وسایر عمال شاه مخلوع در اردبیل وسایر نقاط آذربایجان درصدد میباشند که متفقا بسمت طهران حرکت نمایند بسیار مضطرب میباشند

دولت ایران که حدس میزنند نقشهٔ متحد المال ما متضمن پیشنهادی برای عمل نمودن با شاه مخلوع میباشد اصرار دارند براینکه ما وقت را از دست نداده پروگرام خود را بایشان ظاهر سازیم وزیر امور خارجه بنا بر این مرا متذکر مینماید از وعدهٔ شما درباب اینکه همینکه دولت ایران تقاضاهای دولت روس را بر طبق اولتیماتوم دوم قبول نمود

(رجوع بتلگراف ۱۶ دسامبر خودتان که بسنت‌پطرزبورغ مخابره نموده اید بفرمائید) شما نفوذ خودرا بکار خواهید برد که اقدامات مساعد نسبت بایران بعمل آید

نمره ۱۱۷

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه ۲۳ ژانویه ۱۹۱۲ - راجع بتلگراف ۲۰ ژانویه سرجارج بارکلی - بست اختیار نمودن نایب الایاله در تبریز

با این وضع من تصوّر میکنم ضیاء الدوله باید فعلا در قونسولخانه توقف نماید

نمره ۱۱۸

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۳ ژانویه ۱۹۱۲ ـ شاه مخلوع ـ راجع بتلگراف ۲۰ ژانویهٔ شما ـــ من عنواناتیرا که با وزیر امور خارجه نموده اید تصویب میکنم

خیلی اهمیت دارد که دولتین نباید وقت را از دست داده وپیشنهادی بدولت ایران بنمایند و بنا براین خوشوقت خواهم بود اگر مسیو سازانف جواب قطعی درباب ارائه طریقهای سفارتین بدهد (رجوع بتلگراف ۱۰ ژانویهٔ طهران بنمائید)

بملاحظهٔ وضعیت شاه مخلوع این مسئله را نباید فراموش کرد که او دیگر حق ادعای تمام حقوق خود را ندارد و عقیدهٔ من بر این است که اگر دولتین تصمیم نمایند که حقوقی برای او تعیین شود آنها اینکار را فقط درصورتی باید بکنند که او ضمانت کاملتری بنماید که دیگر بایران مراجعت نخواهد نمود و بواسطهٔ ورود خصمانهٔ خود دولت ایرانرا تضعیف نموده ودولت مشار الیها برای جلوگیری او متحمل مخارج گزاف شده اند و بدینواسطه آنهارا از تسکین اغتشاشات جنوب که بعلت آن زیاد شده باز داشته است و نتیجه این بوده که خسارت زیاد بتجارت انگلیس وارد آمده است

نمره ۱۱۹

مکتوب سرادوارد گری بسرجارج بوکانان :

وزارت خارجه ۲۳ ژانویه ۱۹۱۲ ـــ آقا مضمون تلگراف

امروز شمارا درباب حقوق شاه مخلوع به کنت بنکندرف تبلیغ نمودم و در باب خسارتی که ورود ناگهانی شاه مخلوع بمنافع انکلیس در جنوب ایران وارد آورده تاکید نمودم کنت بنکندرف اظهارداشت که مهمترین کار این است که شاه مخلوع ازایران بیرون رود واو بد نمیداند که ضمانت کتبی بطریقی که من ارائه طریق نمودم ازاوگرفته شود ولی میگوید شاید اگر شرطی قرار دهیم شاه مخلوع ازخارج شدن از ایران امتناع ورزد اگر بتوان بواسطهٔ اصرار نکردن باو طوری نمود که از ایـران خارج شود آیا مطالبه شرطی شرط عقل خواهد بود من اظهار داشتم که هرگاه شاه مخلوع بدون هیچگونه شرطی از ایـران خارج شود گمان میکنم دولت روس باید اورا درتحت نظر ومراقبت خود نگاهدارند

(امضاء) گری

نمره ١٢٠

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ٢٤ ژانویه ١٩١٢ ـــ راجع بتلگراف ٢٠ ژانویهٔ شما ـــ خزانه داری کل ـــ برای سفیر روس تعلیماتی نرسیده است

نمره ١٢١

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ٢٤ ژانویه ١٩١٢ ـــ بستی در تبریز ـــ رجوع بتلگراف دیروز خودتان فرمائید ـــ در صورتیکه بابستی مذکور تاطهران بامسالمت عمل شود ودولت روس اطمینانات صحیحه بدهند که علاوه بر مجازاتی که کیفیت آن در تلگراف ٢٠ ژانویه سفیر

کبیر مقیم سنت پطرزبورغ مذکور گردیده تقاضای مجازات دیگری را نخواهند نمود در صورتیکه شما تصویب نمائید گمان نمیکنم اعتراضی بشود بر اینکه اصرار بشود بستی مذکور از سفارت اعلیحضرتی خارج گردد

نمرهٔ ۱۲۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲٤ ژانویه ۱۹۱۲ — رجوع بتلگراف ۱۳ ژانویهٔ خودتان فرمائید — من از مرنارد خواهش کرده‌ام که در جنوب ایران شغلی برای لکفر تعیین نماید — مرنارد بدولت ایران اصرار نموده که اورا برای شیراز تعیین نمایند من درصورتیکه لازم باشد باو تقویت خواهم کرد

نمره ۱۲۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۴ ژانویه ۱۹۱۲ — خزانه داری کل — تقریبا تمام معاونین امریکائی میخواهند بروند و مرنارد علیهذا از دولت ایران اجازه خواسته است که ۸ نفر بلجیکی برای معاونت خزانه استخدام نماید

او از من خواهش کرده است که تقاضای ویرا تقویت نمایم ولی قبل از آنکه اینکار را بکنم باید شما تصویب نمائید استخدام این بلجیکیها طبعا اسباب استحکام مقام مرنارد بخزانه داری کل خواهد گردید همکار روسی من البته تقاضای اورا تقویت خواهد نمود مگر آنکه برخلاف آن برای وی تعلیمات برسد

البته لازم است که بجای امریکائیهائی که استعفا نموده‌اند اروپائی استخدام شوند

نمرهٔ ۱۲٤

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۴ ژانویه ۱۹۱۲ – رجوع بتلگراف دیروز طهران فرمائید – بمسیو سازانف ازطرف من اظهار امیدواری صمیمانه بنمائید که نظر به اطمینانات او که در تلگراف ۳ ژانویه راپورت داده شده ممکن است اقدامات برای جلوگیری ازهرگونه علامات حرکات شجاع الدوله نمود برای دولت روس اینکار بخوبی امکان دارد

خیلی مطلوب خواهد بود که انتباهی بلاتأخیر بشاه مخلوع داده شود و شما باید بمسیو سازانف اصرار بنمائید که اظهاریرا که در تلگراف ۳۰ ژانویه خود رجوع بدان نموده بودید فوراً بشاه مخلوع بنماید

ازقراریکه مافهمیدیم دولت روس رشید السلطان را به‌آستارا عودت داده‌اند ولی سفیر ایران بمن خبرداده است که او درحوالی رشت میباشد و قصد دارد بسرکردگی قشون خود با قشون شجاع الدوله متحد گردد

نمرهٔ ۱۲۵

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۴ ژانویه ۱۹۱۲ – حاوی مضمون ملخص مکتوب غره فوریه است : –

آقا ـ در ضمن صحبتی که در ۲۴ ماه گذشته باوزیر امور خارجه داشتم من مطالب تلگراف ۲۳ ماه گذشتهٔ شمارا بایشان عنوان نموده و اهمیت تقدیم بعضی پیشنهادات را بدولت ایران بدون تأخیر بیجهت بایشان تأکید نمودم و جناب معزی الیه را از راپورتی که واصل گردیده بود مشعر براینکه رشید السلطان در صدد بوده با شجاع الدوله همدست شده وبطهران حمله نمایند مستحضر گردانیدم

مسیو سازانف وعده داد که فوراً بجنرال قونسول روس مقیم تبریز تلگراف نموده ویرا تعلیم دهد که بهرطوری که میتواند شجاع الدوله را از این اقدام مأیوس نموده اورا متنبه سازد که در صورتیکه اقدام برای حمله بطهران نماید دولت روس اورا بحال خود واخواهند گذارد

سپس در خصوص نکات مختلفه که سرجارج بارگلی ومسیو بوکلیوسکی در تلگراف متحدالمآل خود بدولتین متبوعتین خود اشعار داشته بودند مذاکره شده مسیو سازانف اظهار داشت بسیار حاضر است بادولت اعلیحضرتی اتفاق نموده بطریقیکه پیشنهاد نموده‌اند بدولت ایران اظهاری شود او سابقا روبه و وضع سلوك خود را نسبت بشاه مخلوع توضیح نموده و موافقت خواهد داشت که اعطای حقوق باو باین شرط خواهد بود که تعهد نماید دوباره بدون رضای دولت روس بخاك ایران وارد نشود جناب معزی الیه اظهار داشت که دولت روس بعلاوه نخواهند گذارد شاه مخلوع مجدداً درخاك روسیه توقف نماید بنظر وی بهتراست که مسئله تعیین حقوق اوبدولت ایران واگذار شود چراکه شاید دولت ایران حاضر

نخواهند شد یك مبلغ زیادی که پنجاه هزار تومان باشد باو بدهند.

نمره ۱۲۶

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۲۴ ژانویه ۱۹۱۲ - رجوع بتلگراف ۲۳ ژانویهٔ حکومت هندوستان که عین آن برای شما مخابره شده فرمائید - این اقدامات را باید بلاتأخیر بانجام رسانید

نمرهٔ ۱۲۷

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۲۵ ژانویه ۱۹۱۲ - شجاع‌الدوله وشاه مخلوع - رجوع بتلگراف ۲۴ ژانویهٔ خود که بسفیرکبیر اعلیحضرتی مقیم سنت پطرزبورغ مخابره شده فرمائید

از قرار راپورتهائی که برای دولت ایران رسیده استعدادی مرکب از ۲۰۰۰ شاهسون با ٦ عراده توپ بامر شجاع‌الدوله برای میانج و زنجان حرکت داده شده است شجاع الدوله رشید الملك را فرستاده که عساکر را فرمان دهد

نمرهٔ ۱۲۸

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۲٦ ژانویه ۱۹۱۲ - راجع بتلگراف ۲۵ ژانویهٔ من - سفیر روس مرا اطلاع میدهد که دولت متبوعهٔ او بقونسول جنرال روس مقیم تبریز دستورالعمل داده‌اند بشجاع‌الدوله بگوید که چون دولت روس اظهار نموده اند که تازمانیکه عساکر روس در نزدیکی طهران میباشند شاه مخلوع شناخته نخواهدشد اقدامات آن

اعلیحضرت اسباب یأس او خواهد بود و عساکری که بنام خود بفرستند قصدی را انجام نداده و دولت روس اینگونه اقدامات را تصویب نخواهند نمود

نمرهٔ ۱۲۹

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۶ ژانویه ۱۹۱۲ — جنوب ایران — رجوع بتلگراف ۲۳ ژانویهٔ حکومت هندوستان بفرمائید — گمان میکنم خوب است ماتقاضاهای خود را محدود نمائیم بجبران معتدلی که از دولت ایران خواسته شود باین معنی که حقوقی از طرف حکومت هندوستان بخانواده های مقتولین و مجروحین داده شود و قیمت اسلحهٔ که سرقت شده و اسبهائی که کشته شده اند و مثلا مبلغ ۱۰۰۰ لیرا برای مستر اسمارت

یحتمل امکان داشته باشد بدون آنکه مجبور شویم اقدامات سخت بنمائیم دولت ایرانرا ترغیت بتعهد تأدیهٔ اینمبلغ ازقرضهٔ دیگر خود نمائیم همینکه کلنل دوگلاس از روی زمینهٔ فوق کل مبلغ آنرا تعیین نماید بعد بشما اطلاع خواهم داد

اما درباب خان برازجان تصوّر میکنم تقاضای علیحده برای اخراج وی بشود

نمرهٔ ۱۳۰

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۶ ژانویه ۱۹۱۲ — رشید السلطان — در تعقیب تلگراف دیروز خود افتخار دارم عین تلگراف ذیل راکه از ویس

قونسول اعلیحضرتی مقیم رشت دیروز برای من رسیده برای شما مخابره نمایم : —

رشید دیروز از انزلی برای آستارا حرکت کرد همراهان او چند روز قبل از راه خشکی حرکت نمودند قبل از حرکت اسلحهٔ که از ایشان گرفته شده بود بانها رجوع گردید

قونسول روس آقاخلیل وعبدالوهاب را مرخص نموده‌است

نمرهٔ ۱۳۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۶ ژانویه ۱۹۱۲ — جنوب ایران — از قرار راپورتهائی که از قونسول اعلیحضرتی مقیم شیراز رسیده محمد علی خان اظهار میدارد که او بعضی از اشرار را دستگیر نموده است قوام الملك بعضی از اجزاء خود را بکازرون فرستاده که آنهارا بشیراز عودت دهند فعلا نمیتوان محمدعلی‌را ترغیب به‌تسلیم نمودن آنها کرد کفیل قونسول اعلیحضرتی بعلاوه اظهار میدارد علاوه بر آنچه خود محمدعلی اظهار نموده دلیلی دیگر بدست نیست که آیا هیچیك از مقصرین دستگیر شده اند یانه

من این مسئله را باطلاع دولت ایران رسانیده وبانها اصرار نموده‌ام بمحمدعلی امر نمایند اشخاصیرا که دستگیر نموده تسلیم نماید و این خود اقدامی برای جبران خواهد بود

میل دولت ایران برای بهبودی اوضاع شیراز وراه شیراز از تعیین چهار نفر صاحبمنصب سوئدی که قراراست بان صفحات حرکت نمایند معلوم میشود ولی شك داریم از اینکه آیا آنها اصلا

بانجا خواهند رسید و یا آنکه بورود خود میتوانند با این هرج و مرج حالیه مقاومت نمایند یاخیر

نمره ۱۳۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۷ ژانویه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۲۴ ژانویهٔ من — لکفر بمقام امین مالیهٔ فارس تعیین‌شده وسالیانه ۴۰۰۰ تومان برای او مقرر گردیده است

نمرهٔ ۱۳۳

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۲۷ ژانویه ۱۹۱۲ — چنانچه در تلگراف ۲۳ ژانویهٔ خود راپورت دادم من بمناسبت قسمت اول تلگراف ۲۴ ژانویهٔ شما با مسیو سازانف صحبت نمودم همینکه تلگراف آخری برای من رسید دوقسمت دیگر تلگراف شمارا در کاغذ شخصی باو مندرج نمودم

در ضمن چند دقیقه صحبتی که دیشب با مسیو سازانف داشتم جناب معزی الیه بمن اظهار داشت که او حالا اقدامات نموده انتباهی راکه وعده داده بود برای شاه مخلوع خواهد فرستاد

نمرهٔ ۱۳٤

تلگراف سر ادوارد گری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۲۷ ژانویه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۲۴ ژانویهٔ شما — خزانهٔ ایران — هرگاه ناچار جای خالی برای اجزاء پیدا شود ما نمیتوانیم اعتراض نمائیم که بجای آنها از اتباع بلجیک

تعیین شوند در هرحال مطلوب این است که هر عدهٔ که امکان دارد مرنارد از معاونین حالیه نگاهدارد در صورتی که اشخاص کار آمدی باشند

نمرهٔ ۱۳۵

تلگراف سر ادواردگری بسر جارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۷ ژانویهٔ ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف ۲۴ ژانویهٔ سرجارج بارگلی – بست اختیار نمودن نایب الایالهٔ تبریز

شما باید بوزیر امور خارجهٔ روس اطلاع دهید که اگر جناب معزی الیه شرط خوش سلوکی نموده و مجازات دیگری علاوه برآنچه در تلگراف ۲۰ ژانویه ذکرشده تقاضا نمینماید ببستی اصرار خواهد شد که از قونسولخانه خارج شود

نمرهٔ ۱۳۶

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۷ ژانویه ۱۹۱۲ – شما باید یادداشتی که متضمن پیشنهادهای قسمت چهارم تلگراف ۱۰ ژانویهٔ سرجارج بارکلی باشد برای وزیر امور خارجه بفرستید و باید پیشنهاد کنید که تا زمانیکه مذاکره ازبابت یك قرضهٔ بزرگی بدولت ایران بعمل نیامده دولتین انگلیس و روس هریك باید بروفق شرایطی که هر دو سفیر ارائه طریق نموده اند ۲۰۰۰۰۰ لیرا قرضه بدولت ایران بدهند وما باید بخواهیم که سهم مساعدهٔ که دولت انگلیس میدهد باید بمصرف اعادهٔ امنیت جنوب برسد

گمان میکنم خوب است مسئلهٔ تعیین مبلغ حقوق شاه

مخاوع را بدولت ایران واگذار نمائیم

نمرهٔ ۱۳۷

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهـران ۲۸ ژانویه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۱۰ ژانویهٔ من ـ از قراریکه از مرنارد دریافته‌ام وجوهات مالیات بخزانه وارد نمیشود و ارباب حقوق حقوق عقب افتادهٔ خـود را از او مطالبه مینمایند و مساعدهٔ ۲۰۰۰۰۰ لیرا بسیار لازم است که دولت‌را قادر بگردانیدن چرخهای کاربنماید تاآنکه ترتیب قرضهٔ بزرگی داده‌شود گمان میکنم مساعدهٔ باین‌مبلغ اگر ممکن باشد باید بلاتأخیر بدولت ایران داده شود ویکی از شروط این باشـد که اصرار باجرای نقشه برای مصرف آن بنمائیم که آن نقشه را مرنارد طرح نمـوده و مبلغ زیادی برای پرداخت حقوق ژاندار مری تخصیص نمـوده باشـد

بعقیده من‌وعقیده سفیر روس مانیزباید بلاتاخیر دولت ایران را ازشرایطی‌که درمقابل، آن دولتین انکلیس و روس مایل خواهند بود محمد علی را نصیحت نمایند باروپا مـراجعت نماید مستحضر سازیم لزومی ندارد این اظهـار را بتاخیر اندازیم تاآنکه عمل قرضه تمام شود

نمره ۱۳۸

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۲۸ ژانویه ۱۹۱۲ ــ کرمانشاه ــ رجوع بتلگراف ۲۲ دسامبر گذشته من فرمائید ـ تلگراف ذیل همین حالا ازقونسول

علیحضرتی مقیم کرمانشاه رسیده است تاریخ مخابره آن ۱۷ ژانویه میباشد : —

غروب روز ۱۵ ژانویه بقونسولخانه شلیك زیاد شد شاهزاده دخیل بودن خود را در اینکار انکار میکند من چهل قبضه تفنك در قونسولخانه دارم واعظم‌الدوله میتوانست مستحفظین دیگر تحصیل نماید آیا درصورتیکه دولت ایران اقدامی نکند تکلیف من چیست

روز ۱٦ ژانویه سردار مظفر با ۲۵۰ سوار بشاهزاده ملحق گردید عده تمام قشون قریب ۱۴۰۰ نفر است باز هم بان افزوده میشود اگر قشون دولت ایران وارد نشوند ایلات به شاه زاده ملحق خواهند شد

من بطریق ذیل جواب مخابره نموده ام : —

محتمل بنظر میرسد که اگر شما توسط بستی خود مستحفظ بدست آورید اسباب حملهٔ دیگررا فراهم خواهد آورد بهتر است که طریق دیگری اتخاذ شود

نمرهٔ ۱۳۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۸ ژانویه ۱۹۱۲ — حادثه مستحفظین شخصی —

رجوع بتلگراف ۲٦ شهر جاری من فرمائید — کلنل دوگلاس مرا اطلاع میدهد که تمام قیمت اموالی که بسرقت رفته و حیوانی که در این دو حادثه بقتل رسیده اند ۹۳٤ لیرا میباشد

تلفات سه نفر مقتول وده نفر مجروح باستثنای اسمارت بود ویکنفر هم مفقود الاثر است از ده نفر که مجروح شده اند سه

نفرشان سخت مجروح شده اند وسه نفر یحتمل بکلی عاجز شده‌اند

من پیشنهــاد میکنم که مبلغ ۴۷۳٤ لیرا بطریق ذیل ادعا شود : ـــ هزار لیرا برای اسمارت سیصد لیرا برای هــر یك از مقتولین ومفقود شده ها وآنهائیکه بکلی عاجز شده اند و یکصد لیرا برای هریك از مجروحین وقتیکه تخمین این مطالبات‌را میزدم در نظر داشتم که حتی المقدور از مبلغ ادعای خود بکاهم

تمام مبلغی که باستثنای جبران قتل اسمارت واموال مسروقه مطالبه میشود بنظر میرسد بهمان میزانی است که دولت روس برای تلفات در تبریز در نظر دارند مطالبه نمایند (رجوع بتلگراف ۲۰ ژانویه سفیر کبیر اعلیحضرتی مقیم سنت پطرزبورغ فرمائید)

بایستی ادعای ما از قرضهٔ دیگری که میشود پرداخته شود

نمره ۱٤۰

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۲۸ ژانویه ۱۹۱۲ ـ بوصول تلگراف ۲۴ ژانویه سرجارج‌بارگلی من کاغذ شخصی برای مسیو سازانف فرستاده و جــواب از جناب معزی الیه رسید مشعر براینــکه چون مرنارد مشاغل خود را بعهدهٔ گرفته است حالا دیگر دیر است که ما اظهار موافقت برای تعیین وی باینمقام بنمائیم و بعلاوه اظهــار داشت که اگر مسیو مرنارد مناسب بودن خود را به ثبوت رساند او در نظر ندارد اعتراض نماید براینــکه تعیین او دایمی باشد

در جواب این مراسله من اشعار نمودم که در صورتیــکه ما خودرا بی اطلاع از تعیین وی بگذاریم ما اصولیرا که دولت روس

خود در ماده سوم اولتیماتوم بدولت ایران پیشنهاد نموده اند صرف نظر کرده ایم

در مراسلهٔ که حالا برای من رسیده مسیو سازانف اظهار میدارد که ازآنچه در مراسله سابق خود مذکور داشته نمیتواند تجاوز نماید چرا که بواسطه هرگونه اقدامی که ما پیشنهاد نمائیم ناچار اسباب تضعیف مقام مسیو مرنارد در مقابل دولت ایران فراهم خواهد آمد

جناب معزی الیه بعلاوه اظهار میدارد که رویهٔ او در این مسئله بهیچوجه باعث نقض اصول مذکوره در اولتیماتوم نخواهد بود چرا که سفارتین در طهران خود مسیو مرنارد را معرفی نموده بودند

نمره ۱۴۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۹ ژانویه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۷ ژانویهٔ شما ـ خزانه ایران ـ همینکه آمریکائیان ازبابت بعضی وجوهی که خودرا محق وصول از دولت ایران میدانند قرار ومداری بدهند تمام آنها غیر از دونفر قصد عزیمت دارند دونفری که خیال ماندن دارند صاحبمنصبان ژاندارمری خزانه میباشند که خودرا درتحت صاحبمنصبان سوئدی قرار داده‌اند (حالا که ژاندارمری خزانه جزو ژاندارمری ملی شده است)

نمره ۱۴۲

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۲۹ ژانویه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۷ ژانویهٔ شما ـ مسیو سازانف مایل است که ضیاء الدوله را که فعلا در تبریز بست اختیار نموده سالما بطهران برساند وبعلاوه راضی است که علاوه بر آنچـه در تلگراف ۲۰ ژانویهٔ من مذکور گردیده تقاضای مجازات دیگری درحق وی نشود

نمره ۱۴۳

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۳۱ ژانویه ۱۹۱۲ ـ حاوی مضمون ملخص مکتوب غرهٔ فوریه است : ـ

من دیروز از مسیو سازانف ملاقات نمودم که در باب یاد داشتی که برطبق دستورالعمل تلگرافی ۲۷ ماه گذشتهٔ شما برای او فرستاده بودم مذاکره نمایم

پس از آنکه مسیو سازانف یاد داشت مذکور را که سواد آن در جـوف است قرائت نمود اظهار داشت که بایستی رئیس مجلس مشاوره‌را روز جمعه ملاقات نموده بااو درباب مسئلهٔ مساعده موقتی که دولتین انگلیس وروس بایران بدهند مذاکره نماید در این منوال سفرای دولتین مقیم طهران باید بدولت ایـران نصیحت نمایند که فوراً درباب حقوق شاه مخلوع بااو مذاکره نمایند و آنها ممکن است اظهـار نامه را که بایستی دولتین بدولت ایران بنمایند نوشته و قسمت اول یاد داشت مرا زمینه مطالب خـود قرار دهند تا آنجائیکه این کلمات نوشته شـده است (اصول معاهـده انگلیس و روس) جناب معزی الیه اظهار داشت بسیار حاضر است که بااصول

مقررهٔ شما موافقت نماید ولی او میخواهد که در عبارت یاد داشت مذکور بعضی تغییر و تبدیلات داده شود مثلا او باین فرازها که مذکور میگردد اعتراض داشت (بنظر میرسد که شناختن شاه مخلوع را منع مینماید) و (آنها او را نخواهند شناخت) ولی خیلی آسان است که بدون اینکه نتیجهٔ که شما در مد نظر دارید گرفته شود مخالفت داشته باشد عبارت یاد داشت را تغییر داد دوسفیر یاد داشت مذکور را در موقعیکه با هم قرار دادند برای دولت ایران فرستاده بانها اطلاع خواهند داد که دولتین مشغول مشورت میباشند که بهترین وسیله برای کمك مالی بدولت مشار الیها را بدست آورند بعلاوه این اظهار نامه رسمی بدولت ایران ما ممکن است بمحمد علی عنوان نمائیم (بطور خصوصی) که از اقدامات خود نتیجهٔ نخواهد برد ودولت اعلیحضرتی بهیچوجه اورا نخواهند شناخت وبنا براین باید از مملکت خارج شود

درضمن صحبتی که بعد از آن باهم داشتیم مسیو سازانف مرا اطلاع داد که او در صدد نوشتن کاغذی بمن میباشد و فقط منتظر است رئیس مجلس مشاوره آنرا تصویب نماید ودراین مراسله او شرایطی را که در مقابل آن دولت روس حاضر همراهی و تقویت دولت ایران میباشند مذکور داشته ونقشهٔ پلتیك خودرا در مورد ایران اظهار خواهند نمود بعلاوه شرایط مذکوره در تلگرافات متحد المال سر جارج بارگلی و مسیو پوکلیوسکی جناب معزی الیه دو فقره دیگر هم اظهار داشت یکی تقویت بریگاد قزاق وبکار وا داشتن آن در هر نقطه از شمال ایران که لازم باشد و

دیگری عقب انداختن انعقاد مجلس تا زمانیکه بتوان مجلس سنائی تشکیل داد که در موقع افتتاح مجلس منعقد گردد مقصود از دو شرط اولی از قرار اظهار مسیو سازانف این است که دولت روس را آخر الامر قادر برعودت عساکر خود از تبریز بنماید

ملفوف نمره ۱۴۳

یاد داشت

دولت اعلیحضرتی باعقیدهٔ که اخیراً از طرف نمایندگان دولتین مقیم طهران اظهار شده موافقت دارد براینکه نتیجه مذاکراتی که مابین دولت امپراطوری ودولت اعلیحضرتی بمیان آمده بنظر میرسد که شناختن شاه مخلوع را منع مینماید و بنا بر این هرگاه دولتین مداخله نمایند باید بتقویت دولت ایران باشد دولت اعلیحضرتی بنا بر این پیشنهاد مینمایند که ارائه طریق دو سفیر را قبول نمایند که دولتین ببعضی شرایط بادولت ایران همراهی نموده وبشاه مخلوع اطلاع خواهند داد که اورا نخواهند شناخت و او را بمراجعت به اروپا نصیحت نمایند شرایط این خواهد بود که حقوق مناسبی بشاه مخلوع اعطا گردد (تعیین مبلغ آن بدولت ایران واگذار خواهد شد) واعلان عفو عمومی داده شده و مهمتر از همه اینکه دولت ایران تعهد نماید که بااصول معاهدهٔ انکلیس و روس موافقت نماید اگرچه کابینهٔ حالیه ظاهراً بااصول مذکوره موافقت دارد ولی باید درمد نظر داشت که این کابینه ممکن است استعفا نماید و بعلاوه دولتین بایستی آخرالامر مجلس را هم درمد نظر داشته باشند

بنابراین خیلی مطلوب است که تعهد صریحی بدست آوریم

که دولت ایران کاری که مضر بمنافع انکلیس وروس باشد نخواهند کرد و بایستی بدولت ایـران اصرار نمود که قشون غیر منظم خود را (فدائیانرا) که وقتیکه شـاه مخلوع از ایران خارج شود وجود آنها دیگر لزومی نداشته و اسباب زحمت میباشند اخراج نمایند بعلاوه عقیدهٔ دولت اعلیحضرتی این است که تا زمان مذاکره یك قرضهٔ بدولت ایران وادارهٔ مالیه که در خصوص چنین قرضهٔ باآن مذاکره بعمل آید صرفه دراین خواهد بود که دولتین هریك درمقابل شرایطی که نمایندگان ارائه طریق نموده‌اند ۲۰۰۰۰۰ لیرا بدولت ایران بطور مساعده بدهند که در تحت نظارت خزانه دار کل ایـران بمصرف رسیده و قسمت زیادی از آن بـرای مصارف ژاندارمری تخصیص شود دولت ایران باید ۲۰۰۰۰۰ لیرائی را که دولت انکلیس میدهند برای اعادهٔ انتظامات در راه های جنوبی ایران بمصرف رسانند

سنت پطرزبورغ ۱۶ ژانویه ۱۹۱۲

نمره ۱۴۴

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۳۱ ژانویه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۲۸ ژانویهٔ شما ـ پیشنهادات متحدالمال سفرا ـ آیا مساعدهٔ ۱۰۰۰۰۰ لیرا که هریك از دولتین بدهند حالیه مکفی خواهد بود ؟ اگر مکفی باشد خوب است آنرا بهمین مبلغ محدود نمود

نمرهٔ ۱۴۵

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۳۱ ژانویه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۲۸ ژانویهٔ سر جارج بارگلی ــ مطلوب است که نمایندگان دولتین مقیم طهران را مجاز نمود که پیشنهاداتیرا که در تلگراف متحد المال خود مذکور داشته اند بدولت ایران اظهار نمایند امید وارم دولت روس حالا قبول خواهند نمود که بروفق آن بمسیو پوکلیوسکی تعلیم دهند

نمره ۱۴۶

تلگراف سر جارج بارگلی بسرادواردگری

طهران غره فوریه ۱۹۱۲ ــ مساعده بدولت ایران ــ رجوع بتلگراف ۳۱ ژانویه خودتان فرمائید ـ بعقیدهٔ کفیل خزانه داری کل دولت ایران بایستی بتواند تادوماه با ۲۰۰۰۰۰ لیرا بگذراند اگر مساعدهٔ زیادتری لازم باشد بسته باین است که چه وقت محتمل است قرضه داده شود آیا ممکن نیست که باب مذاکرهٔ مساعدهٔ دیگری را حالا مفتوح گذارده ودولتین هریك فوراً مبلغ یکصد هزار لیرا قرض بدهند

نمره ۱۴۷

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران غرهٔ فوریه ۱۹۱۲ ـ ویس قونسول اعلیحضرتی مقیم رشت راپورت میدهد که دیروز رئیس نظمیه و چهار نفر دیگر را بدار زدند

نمره ۱۴۸

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران غرهٔ فوریهٔ ۱۹۱۲ ـــ راجع بتلگراف ۱۰ ژانویهٔ من ـ ویس قونسول بریطانیای عظمی مقیم رشت راپورت میدهد که دیروز ۴۰۰ نفر پیاده نظام روسی وارد رشت شدند

از قراریکه فهمیده ام اینها بجای آنهائی خواهند بود که موعد خدمتشان سر آمده

نمرهٔ ۱۴۹

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرز بورغ غرهٔ فوریه ۱۹۱۲ ـــ راجع بتلگراف ۳۱ ژانوریهٔ شما ـ اظهار بدولت ایران ـ وزیر امور خارجه تا سوّم فوریه نمیتواند مرا ملاقات کند ولی مشغول نوشتن کاغذی باو هستم و درآن اظهار امیدواری میکنم که بسفیر طهران دستورالعمل داده شده است که بطریقیکه در تلگراف ۳۱ ژانویهٔ خود راپورت دادم با سرجارج بارکلی عمل نمایند

نمرهٔ ۱۵۰

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه غرهٔ فوریه ۱۹۱۲ ـــ راجع بتلگراف ۲۹ ژانویه از سنت پطرزبورغ ـ ممکن است حالا بضیاء الدوله اصرار نمود از قونسولخانهٔ تبریز خارج شود

نمره ۱۵۱

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه غرهٔ فوریه ۱۹۱۲ ـ خزانه داری کل ـ اگر دولت ایران بشما رسما اعلام نمایند که تعیین دائمی مرنارد را

قبول نمینمایند شما ممکن است بانها اطلاع دهید که دولت اعلیحضرتی اعتراضی نخواهند داشت که کاندیدای دیگری بطور دائم درمقام او تعیین شود بشرط آنکه قبلا باسفارتین انگلیس وروس مشورت شود و آن کاندیدا از اتباع یکی از دول صغار باشد

نمره ۱۵۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۲ فوریه ۱۹۱۲ ـــ حاوی مضمون مراسلهٔ ذیل که مورخهٔ ۱۴ فوریه است میباشد : ـ

آقا افتخاردارم نقشهٔ پیشنهادی ژاندارمری برای دولت ایران راکه کلنل یالمارسن برای من فرستاده است لفا ایفاد دارم

کلنل یالمارسن نیز پیشنهادات مختلف دیگرهم ازبابت وجه رسانیدن و تقسیم این ژاندارمری برای من فرستاده و فقرات مهمهٔ آن بقرار ذیل است : ـ

تخمین مصارف ۱۲ ماه اوّل ۵۵۰۰۰ لیرا و ۹ ماه متعاقب آن ۷۰۰۰۰ لیرا میباشد

در بودجه فقط برای تشکیل پستهای ژاندارمری در راه های ذیل مقرر شده است : ـ

در شمال (۱) راه انزلی بقزوین و طهران الی قم (۲) راه قزوین و زنجان الی سرهند

در جنوب راه بوشهر الی شیراز و یزدخاست

چنین پیشنهاد شده است که در فارس یك باطالیون ۱۵۰۰ نفری تشکیل گردیده برای حفظ راه بوشهر الی شیراز ویزدخاست

در شیراز ساخلو باشند امید است که در اواخر ۱۲ ماه اوّل پستهای ژاندارمری از شیراز الی کنار تخته (۳۵ میلی طرف جنوب غربی کازرون) بطرف جنوب و باغ خان (۱۲ میلی شمال شیراز) بطرف شمال برقرار گردد

در عرض ۹ ماه متعاقب آن قصد دارند که پستهای آنها را بطرف جنوب تابوشهر و بطرف شمال تایزدخاست امتداد دهند

وجوهی که برای ژاندارمری فارس تخصیص شده برای ۱۲ ماه اوّل تخمینا ۲۰۷۰۰ لیرا وبرای ۹ ماه بعد ۲۵۰۰۰ لیرا میباشد

ماژر پیطرسن یکی از صاحبمنصبان سوئدی ژاندارمری در اوایل فوریه ازطهران برای شیراز حرکت نمود که شروع به‌تشکیل باطالیون فارس نماید

(امضاء) جارج بارگلی

ملفوف نمرهٔ ۱۵۲

ترجمهٔ نقشهٔ تشکیل ژاندارمری

مادهٔ اوّل — ژاندارمری بدستجات ثابت وسیار منقسم میگردد

مادهٔ دوّم — ژاندارمری مخصوص ایالات وولایات خواهد بود — در بعضی ایالات تمام ژاندارمری سواره وپیاده یك رژیمان تنها تشکیل میدهد در سایر ایالات چندین رژیمان خواهد بود در ولایات ژاندارمری فقط یك باطالیان تشکیل میدهد

(حتی در ایالات در ابتدا ژاندارمری یك باطالیان تشکیل میدهد ولی بعد یك رژیمان تشکیل خواهد داد)

مادهٔ سوّم — قشون ثابت مرکب خواهد بود از دستجات

مختلفهٔ ژاندارم که عدهٔ آنها مختلف بوده ودر راه برقرار خواهند بود و دائما باهمدیگر رابطه خواهند داشت ــ برای تشکیل این استعداد راه بفاصله های معین منقسم خواهد گردید

هریك ازاین تقسیمات راه را یکدسته یا نصف دسته که عدهٔ آن مابین یکی از مراکز قشونی ویك عده از پستهای کوچك تقسیم شده باشد مواظبت خواهد نمود

استعداد و افراد هریك از این دستجات (نصف دسته) ۳ درجه خواهد بود و بنابر اشکالاتی که در ایالات مختلفه انتظار میرود درجات مختلفه بکار برده خواهند شد

چندین دسته یانصف دسته یك کمپنی تشکیل خواهد داد و یکی از مراکز این دستجات که غالبا مرکز دستهٔ وسطی میباشد نیز مرکز کمپنی خواهد بود ــ چندین کمپنی یك باطالیان تشکیل داده و دارای یك مرکز خواهند بود

چنانچه درفوق مذکورگردید باطالیانها تشکیل یك رژیمان میدهند در جاهائیکه تمام باطالیانهای یك ایالتی تشکیل یك رژیمان فقط میدهند مرکز آن رژیمان عموما درشهری خواهد بود که ایالت در آنجا اقامت دارد

در جاهائیکه باطالیانهای ایالتی تشکیل چندین رژیمان دهند مراکز آن رژیمانها در نقاط مختلفهٔ ایالت خواهد بود

مادهٔ چهارم ـــ عدهٔ دسته جات ونصف دسته جات مختلف خواهد بود وبسته بعدهٔ افراد کمپنی ووسعت محل آن خواهد بود

عدهٔ کمپنی های یك باطالیان وعدهٔ باطالیانهــ نیز مختلف

خواهد بود وبسته بهمان شرایطی است که ازروی آن عده دستجات ونیم دسته جات تعیین میگردد

اساس کلیهٔ تشکیلات قشون ثابت ترتیب دادن دسته جات ونیم دسته جات به پستهای کوچك خواهد بود چرا که تمام خدمت وپیشرفت کار یك ژاندارمری کافی بسته به تاسیس این پستها میباشد

مادهٔ پنجم ـ دستجات سیار برای اعزام بمحلاتی که قشون ثابت نمیتوانند آنجاهارا منظم وآرام نمایند بکار برده خواهند شد

دستجات سیار بقرار ذیل تشکیل میشوند : ـ

(۱) ژاندارمها (بانضمام صاحبمنصبان وصاحبمنصبان غیر مأمور) که از یکی یابیشتر ایالات برای تشکیل دستجات سیار گرفته می شود

(۲) دستجات سیار دایمی که مثل سرباز گرفته و تربیت می شوند

دستجات سیار موقتی ممکن است خارج از حدود خود فقط در موارد مستثنیه بامر دولت علیه خدمت نمایند در موقع تشکیل این دستجات موقتی همیشه استعداد کافی برای انجام وظایف معمولی باقی گذارده خواهند شد باینطریق هیچوقت کلیهٔ افراد قشون هریك از مراکز یاپست های کوچك برداشته نخواهد شد

دستجات سیار ژاندارمری درنقاط مرکزی مجتمع خواهند شد و مگر آنکه دولت علیه امر نمایند خارج از حدود خود خدمت نخواهند نمود

بکار بردن دستجات دائمی یا موقتی بسته باوضاع و مواقع

خواهد بود (ونیز بسته بوسعت اقدامات ومقصود اعزام آنها ومسافت راه وغیره خواهد بود) تاحدی که ممکن است باید ازعدهٔ قشون ثابت کم ننمود

نمره ۱۵۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲ فوریه ۱۹۱۲ ـ ضیاء الدوله ـ بوصول تلگراف دیروز شما من بقونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز تعلیم دادم که ضیاء الدوله را اصرار بترك قونسولخانه نماید از قراریکه حالا فهمیده‌ام دولت روس مسیو پوکلیوسکی را تعلیم داده اند که تقاضای تبعید اورا بیك نقطه دور ایران بنماید ـ این باضافه مجازاتی است که سفیر کبیر اعلیحضرتی مقیم سنت پطرزبورغ در تلگراف ۲۰ ژانویهٔ خود مذکور داشته است

تاآنکه دولت روس دست از این تقاضا بر ندارند گمان میکنم ما باید بستی مذکور را در قونسولخانه نگاهداریم من بنا براین بقونسول اعلیحضرتی تعلیم داده ام که اجرای تعلیمات تلگرافی امروز صبح مرا بتاخیر اندازد

نمره ۱۵٤

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲ فوریه ۱۹۱۲ ـ پیشنهادات متحدالمال ـ راجع بتلگراف ۳۱ ژانویهٔ شما ـ اوضاع امور طهران اینمسئله را خیلی مهم میدارد که دولتین بدون فوت وقت بایستی بسفرای خود مقیم طهران تعلیم دهند که بقراری که ذیلا مذکور میگردد بدولت

ایران پیشنهاد نمایند : ـ

۱ ـ دولتین باهم ۲۰۰۰۰۰ لیرا (صد هزار لیرا هریك)
بدولت ایران مساعده میدهند از این مبلغ که برای احتیاجات
بسیار لازمه مشخص شده یکصد هزار لیرای آنرا که دولت اعلیحضرتی
مساعده میدهند باید برای تشکیل ژاندارمری در جنوب ایران
تخصیص شود و خزانه داری کل باید نظارت بمصرف تمام این
مساعده داشته باشد دولت اعلیحضرتی در صورتیکه هر دو سفرا
صلاح بدانند اعتراضی ندارند که هریك ۲۰۰۰۰۰ لیرا مساعده‌بدهند

۲ ـ یك اظهاریه که عبارت آنرا دوسفیر بروفق پیشنهاد
وزیر امور خارجهٔ روس نوشته باشند برای دولت ایران فرستاده
شده بانها اطلاع دهند که هیچیك از دولتین بهیچوجه شاه مخلوع
یاهمراهان اورا معاونت یاتشویق نخواهند نمود و از شاه مخلوع
درخواست خواهد شد ازایران خارج شود مبلغ حقوق اوهمان
خواهد بود که تعیین شده واعطای آن بشرط آن خواهد بود که
تعهد نماید دیگر بخاك ایران ورود ننماید مگر آنکه دولت روس
ابتداء باین امر رضا دهند

۳ ـ دو سفرا بید اعلان عفو عمومی را بدولت ایران
ارائه طریق نمایند بهمینطور اخراج فدائیانرا همینکه محمد علی از
ایران خارج گردد

۴ ـ دوسفرا ممکن است مذاکرهٔ مسئله تشکیل یك‌قشون
کوچك ایرانی را بادولت ایران بنمایند

۵ ـ از دولت ایران خواسته شود که پلتیك خود را

باصول معاهدهٔ انگلیس وروس وفق دهند وفورمولی برای اینمقصود طرح نموده عبارت آنرا خود سفرا بنویسند

اگر مسائل دیگر راجع به بریگاد قزاق و قرضهٔ بزرك و مجلس سنا قبل از آنکه کمکی بدولت ایران برسد باآن مذاکره شود اوضاع ایران دراین بین بدتر خواهد شد ومن امید وارم شما بتوانید مسیو سازانف را ترغیب نمائید بمسیو پوکلیوسکی تعلیم دهد که برحسب مراتب مسطورهٔ فوق فوراً عمل نماید

نمره ۱۵۵

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۳ فوریه ۱۹۱۲ ـ شاه مخلوع ـ بمراسلهٔ ۱۷ ژانویهٔ من رجوع فرمائید ـــ آخرین راپورتی که از قونسول روس مقیم استراباد برای سفیر روس رسیده باین مضمون است که عدهٔ استعداد شاه درحوالی استراباد فعلا بسه هزار نفر میرسد ویکدسته از قفقازیها هم جزو اینها هستند از قراریکه مذکور است اینها اعتماد بموفقیت خود دارند ونقشهٔ حملهٔ بشاهرود را میکشند

نمره ۱۵۶

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۳ فوریه ۱۹۱۲ ـــ رجوع بتلگراف امروز صبح من فرمائید ـ جنرال قونسول اعلیحضرتی مقیم مشهد مرا ازنمایشاتی که بتقویت شـاه مخلوع داده شده و محتمل است اسباب اغتشاش گردد مطلع نموده

از قراریکه راپورت داده شده یکدسته بزرگی از ترکمنها

نزدیک شاهرود مشغول چپاول میباشند و اوضاع ایالت بطور عموم مغشوش است

دولت ایران دیروز بمن و همکار روسیم شکایت نمودند که یوسف خان هراتی که در جنرال قونسولگری روس بست اختیار نموده و شخصی موسوم به اکبر بلند که یکی از اجزاء ایرانی جنرال قونسولگری است انقلاب مشهدرا بمصالح شاه مخلوع تشویق مینموده اند مسیو پوکلیوسکی دیشب جنرال قونسول روس را تلگرافا دستور العمل داد که جد و جهد کامل نموده ازاین انقلاب جلوگیری نماید

نمرهٔ ۱۵۷

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

طهران ۴ فوریه ۱۹۱۲ ـ مساعده بدولت ایران ـ رجوع بتلگراف دیروز خودتان بسفیر کبیر اعلیحضرتی مقیم سنت پطرزبورغ فرمائید

مرنارد گمان میکند که ۱۴۰۰۰۰ تومان باید کلیهٔ اسلحه ژاندارمری و ۲۸۰۰۰۰ تومان برای کلیهٔ مصارف ششماهه ژاندارمری تعیین شود (باین مناسبت رجوع بتلگراف ۲ شهر جاری من فرمائید) من بنابراین سئوال میکنم آیا شرط عقل است که اصرار نمائیم ۱۰۰۰۰۰ لیرا برای ژاندارمری جنوب تخصیص شود

بنظر من اینطور میرسد که گذارده شود من و سفیر روس بمشورت کفیل خزانه داری کل از بابت محل خرج این مساعده تصمیم بنمائیم

نمرهٔ ۱۵۸

مکتوب وزارت خارجه بادارهٔ هند

وزارت خارجه ۳ فوریه ۱۹۱۲ – ازطرف سرادواردگری

وزیر امور خارجه تعلیم دارم که بمکاتباتی که سابقا در خصوص مساعدهٔ مبلغ ۴۰۰۰۰۰ لیرا از طرف دولت اعلیحضرتی و دولت روس بدولت ایران رد وبدل شده رجوع نمایم ومخصوصا بقسمت آخری مکتوب ۲۹ ژویت ۱۹۰۷ شما مشعر براینکه هرگاه لازم شود اشکالی نخواهد داشت که چند روز پس از اخبار هر مبلغی که تصمیم شـود بنابر قرار داد با دولت روس بدولت ایران مساعـده داده شـود

مارکس اف کرو از تلگرافاتی که با سفیر کبیر اعلیحضرتی مقیم سنت پطرزبورغ وسفیر مقیم طهران رد وبدل نموده مستحضر است که اوضاع مالی حالیه دولت ایران و اوضاع امور مملکت بطریق عموم یکدفعه دیگر برمسئله ایران اهمیت داده وصلاح بودن دادن یك مساعدهٔ فوری بدولت ایران درتحت ملاحظه دولتین میباشد

اینك تعلیم دارم که سواد تلگرافیرا که سر ادواردگری در اینباب بسرجارج بوکانان مخابره نموده لفا ایفاد دارم وشمارا مطلع سازم که همینکه معلوم شد دولت روس بارائه طریقهائیکه در آن تلگراف شامل بوده رضا میباشند کاغذ دیگری بعنوان شما فرستاده شده و از شما درخواست میشود که سهم دولت انگلیس را که ۲۰۰۰۰۰ لیرا میشود ازبابت عایدات هندوستان بنا برقراری که داده شده است قبول نمائید (امضاء) لوئیس ملت

نمرهٔ ۱۵۹

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادواردگری

طهران ۴ فوریه ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف ۲۶ ژانویهٔ من تلگراف ذیل از قونسول انگلیس مقیم شیراز رسیده : –

قوام مرا اطلاع میدهد که تلگرافی از محمد علیخان باینمضمون برای او رسیده است که او مقصرین حوادث اخیره را بشیراز فرستاده است

نمرهٔ ۱۶۰

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادواردگری

سنت پطرزبورغ ۴فوریه ۱۹۱۲ – حاوی مضمون ملخص مکتوب ۷ فوریه میباشد : –

آقا – بوصول تلگراف دوّم شهر جاری شما بنا بر قراری که داده بودیم از وزیر امور خارجه ملاقات نمودم ولی چون جناب معزی الیه آنوقت خیلی مشغول بود و نمیتوانست از بابت جزئیات نکات متفرقهٔ مندرجه اظهاریه متحد المآل که بنا بود بدولت ایران داده شود مذاکره نماید من یادداشتی که متضمن پیشنهادات شما بود و سواد آنرا در جوف است نزد اوگذاردم

مسیو سازانف بمن اظهار داشت که بمسیو پوکلیوسکی تعلیم داده است با سرجارج بارکلی از بابت عبارت اظهاریهٔ متحد المآلی بدولت ایران مشورت نماید و بدولت مشار الیها نصیحت نماید که با شاه مخلوع مذاکره نموده اورا ترغیب ترك ایران نمایند و در اَدای آن حقوقی بوی اعطا نموده واعلان عفو عمومی نیزبدهند –

او اظهار داشت نمیتواند شرطی راکه در مقابل اعطای حقوق شما پیشنهاد نموده اید قبول کند که شاه مخلوع وعده دهد بدون رضای دولت روس بایران مراجعت ننماید همینکه جناب معزی الیه را متذکر نمودم که او آنشرطرا قبول نموده است (چنانچه در تلگراف ۲۴ ژانویه خود راپورت دادم) مسیو سازانف جواب داد که چون دولت روس نمیخواهند بگذارند شاه مخلوع در روسیه اقامت نماید نمیتوانند مسئولتی را که چنین شرطی متضمن میباشد برخود گیرند و مخصوصا چون نمیخواهند خودرا در معرض اتهام باینکه مربوط بمسئله مراجعت وی بوده اند قرار دهند

همینکه دوباره بمسئلهٔ مساعده رجوع نمود مسیو سازانف مرا اطلاع داد که وزیر مالیه از دادن چنین مبلغ زیادی که ۲۰۰۰۰۰ لیرا باشد بدولت ایران امتناع ورزیده است و اظهار داشت که حرف مسیو کوکوتکسف این است که قانون اورا اجازه نمیدهد چنین مبلغهای گزاف مساعده بدهد بعلاوه ببانک روس در طهران خسارت وارد آمده و مسیو کوکوتکسف نمیخواهد دیگر خسارت مالی باو وارد آید من لزوم همراهی بدولت ایران را بمسیو سازانف اصرار نمودم واظهار داشتم که دولت ایران بهیچوجه پول ندارد و اورا از قرار دادیکه دولتین در سال ۱۹۱۰ نمودند که متفقا ۴۰۰۰۰۰ لیرا بدولت ایران قرض دهند متذکر ساختم جناب معزی الیه مرا اطمینان داد که بسیار مشتاق همراهی با دولت ایران میباشد و اظهار داشت بمسیو پوکلیوسکی تعلیم داده است که با بانک پاریس و هلند مذاکره نموده ببینند حاضراند بهمین زودیها

بمناسبت قرضهٔ بزرگی که در مد نظر است بدولت ایران مساعده دهند چراکه اگر آنها اطمینان مطلوبی از بابت این مسئله بدهند مسیوکوکوتکسف آنرا وثیقهٔ کافی تصور ننموده و حاضر خواهد بود که پولیرا که لازم است بطور موقت مساعده بدهد من بمسیو سازانف اصرار نمودم که فوراً دراین باب بمسیوکوکوتکسف نوشته و سعی کند اورا راضی نماید مبلغ ۱۰۰۰۰۰ لیرا برای احتیاجات فوری دولت ایران بدهد و جناب معزی الیه وعده داد اینکار را بانجام رساند

مسیو سازانف در ابتدا مایل بود اصرار نماید که بدولت ایران مساعده داده نشود تا آنکه آنها بشرایط مختلفی که دولت روس پیشنهاد نموده بود در مقابل همراهی وتقویت دولت مشارالیها قبول کنند تن دردهند من اشعار نمودم که مذاکرهٔ تمام این شرایط هفته ها یا ماهها طول خواهد کشید و فوراً باید کاری کرد که اسباب رفع تشویش دولت ایران ازبابت مالیه بشود جناب معزی الیه بالاخره قبول نمود که پرداخت مساعدهٔ اولی را منوط بقبول این شرایط ننماید واظهار نمود بایستی اصرار نماید که قبل از آنکه مساعدهٔ دیگری پرداخته شود قرار و مداری از بابت آنها باید بعمل آید و قبل از آنکه ترتیبات قرضهٔ دیگری بانجام رسد

ملفوف نمرهٔ ۱۶۰

یاد داشت

نظر بموقع حالیهٔ ایران دولت اعلیحضرتی بسیارمهم میدانند که بسفرای روس و انگلیس مقیم طهران اجازه داده شود بدون

تأخیر پیشنهادات ذیل را بدولت ایران بنمایند : ـ

۱ ــ محض آنکه رفع احتیاجات فعلی دولت ایران بشود دولتین روس و انگلیس متفقا مبلغ ۲۰۰۰۰۰ لیرا مساعده میدهند و نظارت مصرف آن باید باخزانه داری کل بوده و سهم ۱۰۰۰۰۰ لیرای انگلیس بمصرف تشکیل ژاندارمری جنوب ایران برسد دولت اعلیحضرتی اعتراضی بر پرداخت مساعده ۲۰۰۰۰۰ لیرا که هریك از دولتین بدهند ندارند در صورتیکه نمایندگان آنها در طهران آنرا لازم بدانند .

۲ ــ سفرای دولتین بایستی دولت ایران را اطلاع دهند که از محمدعلی خواهش میشود از خاك ایران خارج شود و نه دولت روس و نه بربطانیای عظمی او یا هریك از همراهانش را تقویت و تشویق نخواهند نمود دولت انگلیس با ارائهٔ طریق جناب مسیو سازانف موافقت دارند که مسوده نمودن عبارت این اظهاریه در این موضوع بنمایندگان دولتین در طهران واگذار شود و مبلغ حقوق بنا برقرار داد مابین دولت ایران و شاه مخلوع تعیین گردد و شرطیکه در مقابل آن داده میشود چنانچه سابقا قرار داده شده این باشد که آن اعلیحضرت وعده دهند دیگر بدون رضای دولت روس وارد خاك ایران نشود

۳ ــ سفرای دولتین باید اعلان عفو عمومی را بدولت ایران پیشنهاد نموده و دولت ایران قشون غیر منظم خود را هنگامیکه محمدعلی از خاك ایران خارج شود اخراج نماید

٤ ــ سفرای دولتین بدولت ایران اظهار نمایند حاضراند

در باب تشکیل یك قشون کمی با دولت مشار الیها مذاکره نموده
و طرح آنرا بریزند

۵ ــ سفرای دولتین از دولت ایران خواهش نمایند تعهد
نمایند که با اصول معاهدهٔ ۱۹۰۷ انگلیس و روس موافقت نمایند ــ
طریقهٔ این خواهش را باید باختیار سفرا واگذار نمود

دولت بریطانیای عظمی را عقیده براین است که اگر بدون
تأخیر بدولت ایران تقویت داده نشود اوضاع از بدبدتر خواهد شد
و بنا براین صمیمانه اعتماد دارند که دولت امپراطوری رضا خواهند
داد که برای مسیو پوکلیوسکی تعلیمات فرستاده برای او توضیح
نمایند که تمام مسائل دیگر را از قبیل مسئلهٔ بریکاد قزاق و مجلس
سنا و ختم عمل قرضه باید موکول بملاحظهٔ بعدی شود

سنت پطرزبورغ ۲۱ ژانویه (۳ فوریه) ۱۹۱۲

نمرهٔ ۱۶۱

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۴ فوریه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۲
فوریه سرجارج بارکلی ــ دیشب مسیو سازانف بمن اظهار داشت
باید اصرار نماید که گذارده نشود ضیاء الدوله در طهران اقامت نماید
واظهار داشت از قراری که معلوم است مسیو پوکلیوسکی از تعلیماتیکه
در این خصوص برایش فرستاده شده زیاده از آنچه مقصود بوده
تعبیر معنی نموده است و وعده داده که تعلیمات تازه برای
او بفرستند

نمره ۱۶۲

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت‌پطرزبورغ ۴ فوریه ۱۹۱۲ – انقلاب مشهد – راجع بتلگراف ۳ فوریهٔ سرجارج بارگلی – در ضمن صحبتی که دیشب با مسیو سازانف داشتم جناب معزی الیه را از شکایات دولت ایران مستحضر داشتم و اظهار داشتم امیدوارم او بجنرال قونسول روس مقیم رشت تعلیم خواهد داد هر اقدامی که میتواند برای جلوگیری انقلابی که بتقویت محمدعلی میشود بکند

من امروز برحسب خواهش مسیو سازانف یادداشتی دراین موضوع برای ایشان فرستاده اسامی آنهائیرا که دولت ایران از آنها شکایت کرده‌اند ذکر خواهم نمود

نمره ۱۶۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۵ فوریه ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف دوم فوریه شما بسرجارج بوکانان – دولت روس بمسیو پوکلیوسکی تعلیم داده اند که باتفاق من بدولت ایران اصرار نمایند بامحمد علی میرزا ابواب مذاکرات را مفتوح نموده آن اعلیحضرت را ترغیب بترك ایران نمایند بشرط آنکه حقوق او مجدداً درحقش برقرار گردیده و به همراهان او عفو عمومی داده شود سفیر روس اجازه دارد بدولت ایران اطلاع دهد که اگر مایل باشند ممکن است این مذاکرات توسط قونسول روس مقیم استراباد بعمل آید وباو تعلیم داده خواهد شد بشاه مخلوع نصیحت نماید که شرایطی را که پیشنهاد شده

قبول نماید وباو اشعار کند که اقدامات او بی حاصل میباشد ودولت اعلیحضرتی بهیچوجه اورا نخواهند شناخت ودولتین انکلیس وروس هردو تقویت مادی ومعنوی بدولت ایران خواهند کرد اگر این مذاکرات مثمر ثمری نشود قونسول روس سعی خواهد کرد که قفقازیانی که دراستخدام محمد علی هستند اخراج نموده و ترکمنها را ترغیب بقبول عفو عمومی واطاعت دولت مرکزی خواهد نمود

چون خیلی لازم است بزودی یك اظهاری بشود من امیدوارم شما مرا مجاز خواهید نمود که هرگاه در حصول موفقیت دولت روس به پیشنهاداتی که در تلگراف فوق الذکر نموده اید تاخیری واقع شود باسفیر روس در باب اظهاریهٔ که او تعلیم دارد برای دولت ایران بفرستد مشورت نمایم

نمره ۱۶۴

تلگراف سر جارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۹ فوریه ۱۹۱۲ ــ کلنل سوئدی ژاندارمری میخواهد چهار نفر صاحبمنصبان سوئدی دیگر برای ژاندارمری استخدام نماید تصور میکنم اعتراضی برای اینکار درمیان نباشد ــ سفیر روس هم اعتراضی ندارد ولی مسئله را بسنت پطرزبورغ رجوع نموده است

نمره ۱۶۵

راجع بتلگراف ۳ فوریه شما اظهاریهٔ که پیشنهاد شده است برای دولت ایران فرستاده شود ــ من با ارائهٔ طریقی که در

قسمت آخری تلگراف خود نموده اید موافقت دارم

نمره ۱۶۶

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۵ فوریه ۱۹۱۲ ـــ شاه مخلوع ـــ بسیار لازم است که شاه مخلوع از ایران خارج شود چرا که حضور او در آنجا اسباب اغتشاش سخت شده و بدولت ایران فوراً تقویت شود من بنا براین شمارا اجازه نمیدهم باتفاق همکار روسی خود و بطریقیکه در تلگراف امروز خود ذکر نموده اید عمل نمائید

نمره ۱۶۷

مکتوب سرادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۵ فوریه ۱۹۱۲ ـ آقا ـ سفیر کبیر روس در ۳۰ ماه گذشته از من ملاقات نمود که از طرف وزیر امور خارجه روس عقاید دولت اعلیحضرتی را درباب قرضه پیشنهادی بدولت ایران استفسار نماید

سرآرتر نیکلسن اظهار داشت که مذاکرات راجع بقرضهٔ بزرگرا ممکن است حالا بتعویق انداخت چیزیکه حالا حقیقتا لازم است این است که بسفرای دولتین در طهران اجازه داده شود این پروگرام معتدل‌را که ازبرای اصلاحات میباشد ومخصوصا درخصوص متنبه نمودن شاه مخلوع است بدولت ایران عرضه نمایند بعلاوه جداً لازم است که قدری پول برای دولت ایران تهیه شود و دولت اعلیحضرتی برای انجام اینمقصود پیشنهاد نموده بودند که پرداخت مساعده ۲۰۰۰۰۰ لیرا که دولتین ابتداء میخواستند متفقا

بدهند تجدید شود این مساعده ها ممکن بود از قرضهٔ که بعمل میاید مرجوع گردد ولی سر آرتر نیکلسن اعتماد دارد که دولت روس رضا خواهند داد که سفرای دولتین درطهران بطریقیکه در فوق اشاره شده بدون تاخیر عمل نموده و رئیس مجلس مشاوره روس مساعده ۲۰۰۰۰۰ لیرا را از طرف دولت روس تصویب خواهند نمود

کنت بنکندرف اظهار داشت که بمسیو سازانف تلگراف خواهد نمود (امضاء) گری

نمره ۱۶۸

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ٦ فوریه ۱۹۱۲ ـ تلگراف ذیل را امروز قونسول اعلیحضرتی مقیم تبریز برای من فرستاده است : ـ

چون ضیاء الدوله در ساعت معمولی امروز ظاهر نگردید من در اطاق او داخل شده استونز ویکنفر از نوکرها هم همراه من بودند اورا دیدیم مرده وبرروی سینه خود برزمین افتاده و یکطرف قلبش را گلوله مجروح نموده بود لباس او تماما در بر ودکمه های پیراهن ونیم تنه اش باز بود اسباب اطاق همه بجای خود ومنظم بود و همه چیز دلالت برانتحار مینمود

من عقب دکتر فرستاده ام ونماینده کارگذار را هم دعوت کرده ام که در موقع تفتیشات حاضر باشد او چند کاغذ نوشته است آنکه بعنوان من است در موقع مذاکرات باز و قرائت خواهم نمود

نمره ۱٦۹

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه ٦ فوریه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۵ فوریهٔ شما ـ صاحبمنصبان ژاندارمری سوئدی ما اعتراضی نداریم

نمره ۱۷۰

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ٦ فوریه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۴ فوریهٔ شما ـــ اظهاریه پیشنهادی بدولت ایران ـــ بدولت روس اطلاع دهید که چون آنها در اصل مسئلهٔ مساعدهٔ ۲۰۰۰۰۰ لیرا اعتراضی ندارند ما پیشنهاد میکنیم که سهم خود را که ۱۰۰۰۰۰ لیرا میشود فوراً بپردازیم ومنتظر آن شویم که آنهم قسمت خود را بپردازند چرا که اگر فوراً پول بدولت ایران رسانیده نشود ما با اوضاع بسیار سخت در شیراز مصادف خواهیم شد

نمره ۱۷۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۷ فوریه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۵ فوریهٔ شما ـ اظهار بدولت ایران درباب شاه مخلوع

سفیر روس ومن دیروز بروفق ارائه طریقی که درتلگراف ۵ فوریهٔ خود مذکور داشتم بنایب السلطنه و وزیر امور خارجه اظهاراتی نموده یاد داشتی بوزیر امور خارجه دادم ووالا حضرت و جناب وزیر امور خارجه از طرف دولت ایران برای این ارائه طریق اظهر تشکر نموده و مداخلهٔ قونسول روس را در استرآباد

قبول نمودند

وزیر امور خارجه اول پیشنهاد نمود که ۳۶۰۰۰ تومان مبلغ حقوق باشد ولی ما اشعار نمودیم که یك مبلغ زیادتری باعث تسهیل مذاکرات خواهد گردید بالاخره تصمیم شد که ۵۰۰۰۰ تومان که فوق هرمبلغی باشد بوی داده شود وسفیر روس بقونسول دستور العمل خواهد داد که از روی زمینهٔ این مبلغ وعفو عمومی کامل مذاکره نموده و بطریقیکه در تلگراف ۵ فوریهٔ من بیان شده عمل نماید

وزیر امور خارجه سخت اصرار داشت براینکه دولتین وثیقه بدهند که بهیچوجه شاه مخلوع را نخواهند شناخت ولی همینکه فهمید ما مجاز نیستیم اینکار را بکنیم و چون فهمیدند رجوع این مسئله بدولتین متبوعتین خودباعث تأخیر عمل میشود جناب معزی‌الیه احتراز نموده که در این موضوع اصرار نموده و آنرا شرطی قرار دهدکه در مذاکرات نتوان از آن صرف نظر نمود و صمیمانه اظهار امیدواری نمودکه دولتین بدادن چنین وثیقه رضا خواهندداد

در مسئلهٔ عمل نمودن با شعاع السلطنه و سالار الدوله هم مذاکره شد ووزیر امور خارجه میخواست که املاك شعاع السلطنه ضبط باشد و باو حقوق جزئی داده شود ما اشعار داشتیم که این مسئله با اعطای عفو عمومی کامل توافق نخواهد داشت و بعلاوه چون شعاع السلطنه باشاه مخلوع بوده و نفوذ کاملی داشت بهتر این بودکه بهتر از این باوی عمل شود و حقوق زیادتری باو داده شود وزیر امور خارجه قبول نمودکه در اداى حقوق جزئی

املاك اورا رد نماید

و اینطور تصمیم شد که با سالار الدوله مذاکره نموده املاکش را باو مسترد نمایند و چون خیلی بی چیز است باو و خانواده اش سالیانه ۱۲۰۰۰ تومان بدهند در صورتیکه تا ورود حکومت کرمانشاه مواظب انتظامات آنجا بوده و پس از ورود او مشاغل حکومتی را واگذار واز ایران خارج گردد وزیر امور خارجه درخواست نمود که قونسولهای ما از طرف دولت ایران باین شروط با او مذاکره نمایند آیا تصویب میکنید که همینکه بسفیر روس همینطور تعلیمات برسد بقونسول انگلیس تعلیم دهم اینطور عمل نماید

نمرهٔ ۱۷۲

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۷ فوریه ۱۹۱۲ —— راجع بتلگراف ٦ فوریهٔ ضیاء الدوله ــ ازقرار کاغذیکه ضیاء الدوله بعنوان قونسول انگلیس نوشته بخوبی ظاهر میشود که او مرتکب انتحار شده است

نمرهٔ ۱۷۳

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرز بورغ ۷ فوریه ۱۹۱۲ —— راجع بتلگراف ٦ فوریهٔ شما بطهران ــ وزارت امور خارجه اعتراضی ندارد

نمرهٔ ۱۷۴

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۷ فوریه ۱۹۱۲ ــ حاوی مضمون ملخص مکتوب ۷ فوریه است : ــ

امروز بعد از ظهر که بملاقات مسیو سازانف رسیدم که تعلیمات شمارا که در تلگراف ٦ شهر جاری خود داده بودند انجام دهم جناب معزی الیه بمن اطلاع داد که مسیو کوکونکسف رضا داده است که ۳۰۰۰۰۰ لیرا مساعده داده شود بشرط آنکه سهم ۱۰۰۰۰۰ لیرا که دولت روس باید بدهند داده نشود تا آنکه دولت اعلیحضرتی قسمت خود را بدهند و اظهار داشت که او بعلاوهٔ شروطیکه در پنج فقره پیشنهادات مندرجه در یادداشت ۳ فوریهٔ من مذکور گشته شرایط دیگری درمقابل پرداخت این مساعده قرار نخواهد داد و تلگرافا بمسیو پوکلیوسکی خبر داده بود که او آن پیشنهادات را بکلی قابل قبول میداند اگرچه محض آنکه مراتب رسمی بعمل آمده باشد خواهش کرده بود او نظریات خود را اظهار نماید و اظهار داشت که بایستی فهمیده شود که درباب شرایط مذکوره باید با دولت روس قرار ومداری داده شود وقبل از آنکه ترتیبات قرضهٔ بزرگی بانجام برسد دولت روس میخواست آن قرار داد بعمل آید

در ضمن صحبت مسیو سازانف مرا اطلاع داد که اوامر برای عودت عساکر روس از قزوین برشت داده شده است

نمرهٔ ۱۷۵

مکتوب ادارهٔ هند بوزارت خارجه

ادارهٔ هند ۷ فوریه ۱۹۱۲ — آقا ازطرف وزیر هندوستان در مجلس مشاوره تعلیم دارم که وصول مکتوب مورخهٔ ۳ فوریه ۱۹۱۲ شمارا درباب مساعدهٔ ٤۰۰۰۰۰ یا ۲۰۰۰۰۰ لیرا که پیشنهاد

شده دولتین انگلیس و روس بطریقیکه ممکن است بعد از این
با دولت روس قرار آن داده شود بدولت ایران قرض دهند
اطلاع دهم

در جواب لازم است بشما اطلاع دهم که وزیر هندوستان
نظر بطریقیکه سابقا در اینگونه موارد عمل نموده‌اند حاضر میباشند
که در قرضهٔ که دولت اعلیحضرتی خواهند داد سهیم شوند بود و
او تصوّر میکند این قرضه بطور موقت خواهد بود و همینکه
ترتیبات قرضهٔ بزرگتری با دولت ایران داده شد اینوجه مسترد
خواهد گردید مقصود عمده از قرض دادن بالاتفاق از قرار مذکور
این است که طوری اسباب آن برای دولت ایران فراهم آورده شود
که بتواند در راه های جنوبی ایران امنیت را برقرار دارد

همینکه وزیر هند مستحضر گردد که مبلغ ۱۰۰۰۰۰ یا
۵۰۰۰۰ لیرا هرچه باشد از طرف لرد کمیسیونر های خزانه
اعلیحضرتی داده شده اومبلغی بهمان میزان بحساب بانک شاهنشاهی
ایران انتقال داده و او تصوّر میکند توسط بانک مذکور چنانچه
در مواقع سابقه این وجوهات داده میشده پرداخته شود

نظر باوضاع غیر عادی که این مساعده در مقابل آن داده
شده وزیر هند مایل میباشد که مسئلهٔ تأمین قرضه وصرف آن بعهدهٔ
تعویق افتد تا آنکه دولت اعلیحضرتی و دولت روس فرصتی داشته
باشند که آن مسائل را در تحت ملاحظه آورند

نمره ١٧٦

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ٨ فوریه ١٩١٢ ـ خزانه داری کل ـ من روز ٢ فوریه بنا بر اجازهٔ تلگرافی غرهٔ شهر جاری شما اظهاری بوزیر امور خارجه نمودم

دولت نه فقط بطور رسمی اعتراضی برضد قایم مقام مستر شوستر ننموده اند بلکه حالا مرا اطلاع میدهند که از آنجائیکه انتخاب معاونین خارجه از طرف آنها محدود بدول صغار است آنها استخدام هشت نفر بلژیکی را که بجای آمریکائیهای معزول برقرار شوند تصویب مینمایند

نمره ١٧٧

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ٨ فوریه ١٩١٢ ـ راجع بتلگراف ٣ فوریهٔ من ـ حرکات شاه مخلوع ـ جنرال قونسول روس مقیم مشهد بقونسول جنرال اعلیحضرتی نوشته است که او برای آرام نمودن مردم آنچه بتواند خواهد کرد و او از حفاظت یوسف خان هراتی دست برداشته است

نمره ١٧٨

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ٨ فوریه ١٩١٢ ـ حاوی مضمون مراسله ٨ فوریه میباشد : ـ

آقا افتخار دارم ترجمهٔ اظهاریهٔ دولت امپراطوریرا بوزیر

امور خارجه که امروز در روزنامه افیشیل مسنجر بطبع رسیده و مشعر است براینکه لازم شده است قشون باستراباد و بار فروش و مشهد سر برای حفظ جان ومال اتباع روس اعزام گردد ابقا ایفاد دارم (امضاء) جارج بوکانان

ملفوف نمره ۱۷۸

قونسول روس مقیم استراباد اخبار وقوع اغتشاشات مهمرا در ایالت مازندران که باعث ارتکاب قتل نفوس و غارت گری شده اعلام میدارد از قرار معلوم مامورین محلی کاری از دستشان بر نمی آمد و نمیتوانستند اقدامی بنمایند و هرج ومرج کلی در آن نقاط بظهور رسید وبواسطه آنکه محل مزبور میدان جنك محمد علیشاه مخلوع وطرفداران دولت واقع شده بود بر هرج و مرج افزوده گردید ـ درمیان عساکر شاه بی نظمی واغتشاش شیوع دارد و ترکمنها وسایر پیروان شاه را باشکال از غارت شهر بار فروش و ساری جلوگیری مینمایند

نتیجهٔ این اوضاع امور موقوف شدن کامل تجارت محلی و بست اختیار نمودن تمام تجار از ترس جان خود در آژانس قونسولگری بارفروش شده است نظر بخطر معلوم جان ومال اتباع روس ونظر بمنافع تاسیسات ما درآن نقطه قونسول چون قشونی‌را که در تحت اختیار خود داشت (دوستنیه قزاق ودوتوپ مسلسل) کافی نمیدانست خواهش نمود که حتما قشون امدادی برایش بفرستند مقارن همین اوقات نمایندگان چندین ادارات تجارتی مسکو که بامازندران تجارت دارند بوزیر امور خارجه تلگراف نموده در

خواست دفاع از منافع خود نمودند نظر بمراتب فوق تعلیمات لازمه داده شده است که دو دسته پیاده نظام بادو توپ مسلسل و دوتوپ کوهستانی باسترآباد ویکدسته بادوتوپ مسلسل ببدروش و یکدسته بمشهد سر اعزام گردد

نمره ۱۷۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۸ فوریه ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف ۷ فوریهٔ شما – من با این پیشنهاد موافقت دارم که توسط قونسولهای کرمانشاه با سالار الدوله مذاکرات بعمل آید

نمرهٔ ۱۸۰

مکتوب سر ادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۸ فوریه ۱۹۱۲ – آقا کنت بنکندرف امروز بمن اظهار داشت که بهمین زودی عساکر روس از قزوین عودت داده خواهند شد نصف آنها بروسیه عودت داده خواهند شد و نصف آنها باردبیل و رشت خواهند رفت

من اظهار داشتم خیلی ازشنیدن این مسئله خوشوقت هستم و این مسئله خیلی اسباب تسکین خیال من میباشد که بشاه مخلوع اخطار شده است از ایران خارج گردد ورود ناگهانی او باعث حرکت قشون بختیاری از جنوب شده و برای مقابلهٔ با او دولت ایران آنچه عایدات داشته‌اند بمصرف رسانیده ومیترسیده‌اند مراجعت او بتخت سلطنت باعث حدوث تلافی های سخت از طرف او خواهد گردید و یکی از نتایج آن مسدود گردیدن راه های جنوبی

وموقوف شدن تجارت انگلیس بوده است بنابراین ما جهة خوب برای
تنفر از اقدامات شاه مخلوع داشته‌ایم تازمانیکه در طهران حکومتی
باشد که با منافع روس در شمال مخالفت داشته باشد من اینطور
احساس میکردم که من نمیتوانم آن حکومت را تقویت نمایم و نمیتوانستم
منتظر چنین امری از طرف دولت روس باشم اما حالا که رفع این
مانع شده و حکومتی برسر کار است که میفهمند بایستی منافع دولت
روس را درشمال محترم داشته ونصیحت آنرا بشنوند چنین حکومتی
را باید تشویق و حمایت نمود چیزی که بایستی معلوم گردد این است
که آیا چنین حکومتی دوام خواهد کرد و آیا میتواند اقتدار خویش
را در ایران حفظ نماید

(امضاء) گری

نمره ۱۸۱

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۹ فوریه ۱۹۱۲ — مساعده بدولت ایران — تلگراف
سفیر کبیر اعلیحضرتی را که از سنت پطرزبورغ مخابره نموده
ملاحظه فرمائید

دولت روس همکار روسی مرا اطلاع داده‌اند که بپرداخت
مساعده توام مبلغ ۲۰۰۰۰۰ لیرا در تحت شرایطی که در ۵ قسمت
تلگراف دوّم شما که بسنت پطرزبورغ مخابره نموده‌اید اعتراضی
ندارند ولی اصرار دارند براینکه این مساعده بدفعات وبرحسب مبالغی
که هردفعه دولت ایران احتیاج دارند داده‌شود ازقراریکه فهمیده‌ام
آنها اصرار دارند که هیچ قسمتی ازسهم مساعدهٔ که دولت روس

میدهند نباید داده شود تا آنکه بهمان اندازه دولت انگلیس بپردازند
و آنها منتظرند صدی هشت صرف اخذ نمایند
طریقهٔ پرداخت این پول بدفعات و مبلغهای جزو از طرف
دولتین بنظر من ترتیب مهملی باشد
دولت روس نیز اصرار دارند براینکه باید مصارف آنرا در
تحت کنترل قرار داد و اظهار نمیدارند که کنترل آن باید بدست کی
باشد شاید قصد آنها این باشد که سفارتین باید اینکار را بکنند ولی
عقیدهٔ من براین است که همینقدر مکفی خواهد بود که خزانه دار
کل بر وفق پروگرامیکه خود او بامشورت سفارتین طرح نموده
مصارف را کنترل نماید.

نمرهٔ ۱۸۲

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۹ فوریه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۸
فوریهٔ من — من بمسیو سازانف اظهار داشتم تأسف دارم که لازم
شده است قشون دیگری بشمال ایران اعزام شود جناب معزی الیه
اظهار داشت که دولت مجبور شده اند این اقدامرا بنمایند بجهة اینکه
اتباع روس جداً درخواست مینمودند از اینگونه وقایعی که در تبریز
روی داده باید درمقابل هرگونه خطرات جلوگیری نمود و بهمینطور
هرگاه اغتشاشات بسیار مهمی هم بظهور رسد او قادر نخواهد بود
که در صورتیکه فشار آورده شود که بعضی از نقاط شمالی را روس
اشغال کند تاب فشار ملت را بیاورد استقرار انتظامات پهرشکلی هست
باید بعمل آید و بهترین راه برای بدست آوردن آن این است که

در نقاطیکه ممکن است اغتشاشات در آنجا روی دهد دستجات
کوچك قشون روس اعزام شود وهمینقدر که دیگر حضور آنها
لزومی نداشته باشد آنها را عودت دهند او بطور معین نمیداند
عدهٔ که بمازندران اعزام شده اند چقدر میباشد ولی عقیده‌اش براین
است که ازسیصد نفر متجاوز نخواهد بود عدهٔ که در تلگراف دیروز
خود مذکور داشتم خیلی اغراق است چراکه دستجانی که اعزام شده
بودند بر عدهٔ آنها چیزی اضافه نشده است

نمرهٔ ۱۸۳

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۹فوریه ۱۹۱۲ — من سفیر ایران‌را دیروز
ملاقات نمودم — او استفسار نمود آیا برای من ممکن نیست بدولت
روس اصرار نمایم که با دولت اعلیحضرتی اتفاق‌نموده ووثیقهٔ بدهند
که در صورتی که شاه‌مخلوع بایران مراجعت نماید هیچیك از
دولتین او را نخواهند شناخت او این را خیلی مهم میدانست که
باید آن اعلیحضرت را از هر گونه اقدامی برای مراجعتش مایوس
نمود من برای سفیر مذکور توضیح نمودم که‌مسیو سازانوف زیاده
از یکدفعه تا کنون امتناع نموده بود از اینکه چنین وثیقهٔ
بدهد و حتی بی میل بود از اینکه در مقابل اعطای حقوق بشاه
مخلوع شرطی قرار داده شود که آن اعلیحضرت بایستی کلیتا تعهد
نمایند که بدون رضای دولت روس بایران مراجعت ننمایند
من اظهار داشتم که اگر دولت ایران خودشان ازشاه مخلوع نوشته
بگیرند که بدون رضای دولت‌روس وبریطانیای عظمی مراجعت به

ایران ننمایند دولت روس مسئله را بنظر دیگری خواهند نگریست ومن اشعار نمودم که چنین تعهدی احتمال خیلی کم میرود آن اعلیحضرت را از خلف قول خود دفعهٔ دیگر ممانعت نماید

من امروز صبح مسیو سازانف را ملاقات نموده و مفاد صحبت فوق را باو تبلیغ نمودم او اظهار داشت اعتراضی نخواهد داشت شاه مخلوع چنین وعده را بدهد ولی باید بطور واضح معلوم گردد که دولت روس در این کار مداخله ننموده و دولت ایران آن اعلیحضرت را ترغیب بدادن آن نموده‌اند بدون آنکه کسی در مساعی آنها کمك نماید

نمرهٔ ۱۸٤

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه ۹ فوریه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۷ فوریهٔ سرجارج بوکانان دولت اعلیحضرتی مبلغ ۱۰۰۰۰۰ لیرا امروز از بابت شما ببانک شاهنشاهی سپردند این وجه نصف مساعده ایست که دولتین باید بدهند و هرقدر ازاین مبلغ راکه بتوان کنار گذارد باید برای تشکیل ژاندارمری جنوب ایران تخصیص شود

در صورتیکه دولت روس موافقت نمایند من پیشنهاد میکنم که صرف برتمام مبلغ ۲۰۰۰۰۰ لیرا باید از قرار صدی پنج باشد ومحل پرداخت آنرا باید گمرکات جنوبی یا سایر عایدات دیگر قرار داد وبالاخره بایستی از قسمت اول وجوهات قرضه بزرگی که پیشنهاد شده است ترتیب آن داده شود پرداخته شود

چون دولت روس موافقت خودرا باپنج نکته که درتلگراف

دوّم فوریهٔ خود بسنت پطرزبورغ مذکور داشته ام معلوم داشته‌اند شما ممکن است باتفاق مسیو پوکلیوسکی شروع بنوشتن اظهاریه بدولت ایران بنمائید

نمره ۱۸۵

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۹ فوریه ۱۹۱۲ — دولت روس را از تعلیماتیکه بموجب تلگراف امروز من در باب مساعده توام بدولت ایران بسرجارج بارگلی داده شده مستحضر دارید

نمره ۱۸۶

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۱۰ فوریه ۱۹۱۲ — مساعده بدولت ایران — رجوع بتلگراف ۹ شهر جاری من نمائید — تلگراف دیشب من بشما ظاهر خواهد ساخت که پرداخت مساعده ازطرف دولت روس بسته به ۵ شرایطی است که شما در تلگراف دوّم فوریهٔ خود بسفیر کبیر اعلیحضرتی مقیم سنت پطرزبورغ مخابره نموده‌اید ممکن است برای حصول موافقت باشرط پنجم قدری اشکال در جلو باشد

عبارت اظهاریهٔ بدولت ایران باید بسته باینمسئله باشد که آیا این مقاصد و شرایط در آن گنجانیده خواهد شد و یا آنکه مسائل اخراج فدائیان و قشون و شناختن معاهده را بعمل پرداخت مساعده مربوط نخواهند دانست و آنرا فقط در تحت شرایط تأمین و صرف و مصرف بقاعدهٔ آن خواهند پرداخت

همکار روسی و من پیشنهاد میکنیم که ازبابت فورمول

راجع بشرط پنجم از دولت ایران خواهش بشود که تعهد نموده با اصول معاهدهٔ انگلیس و روس موافقت نمایند و گمان میکنم بایستی اقلا ما این تعهد یاتعهد دیگری شبیه بانرا یك سابقه قرار دهیم اگر چه در حصول آن ممکن است دوچار اشکال شویم

نمرهٔ ۱۸۷

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۰ فوریه ۱۹۱۲ ـ رجوع بتلگراف ۸ شهرجاری من فرمائید ـ همینکه همکار روسیمرا اطلاع داد که جنرال قونسول روس مقیم مشهد راپورت داده است که صدی نود از اهالی آن ایالت با شاه مخلوع همراه بوده و یحتمل اغتشاشات سخت از تغییرمسلك بیطرفی دولتین بوقوع خواهد رسید من از ماژر سایکس خواهش نمودم نظریات خود را در این باب اظهار نماید

جواب او که بمن رسیده بطریق ذیل است : ـ

بلاشك اهالی عموما از اوضاع حالیه تنفر دارند اینمسئله طبیعی است ـ ولی اهالی چندان طرفدار هیچیك از دو طرف نمیباشند ـ شهر دارد کم کم آرام میشود

نمرهٔ ۱۸۸

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت بطرزبورغ ۱۱ فوریهٔ ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۹ فوریهٔ شما ـ وزیر امور خارجه در کاغذ شخصی خود مرا اطلاع میدهد که تحقیق خواهد نمود ببیند وزیر مالیه از برای سهم مساعده که دولت روس بایستی بدهند چه میزان صرف مطالبه می

نماید ولی عقیده اش بر این است وزیر مالیه قصد داشت از قرار صدی هفت و نیم یا هشت محسوب دارد و جناب معزی اظهار میدارد که این میزانی بود که برای مساعدهٔ که برای پرداخت حقوق مستخدمین امریکائی بدولت ایران داده شد محسوب گردید

نمره ۱۸۹

مکتوب سر جارج بار کلی بسراد وارد گری

طهران ۱۷ ژانویه ۱۹۱۲ ـ آقا در تعقیب مراسله ۲۱ شهر ماضی من افتخار دارم راپورت دهم که قشون شاه مخلوع که چنانچه در مراسلهٔ مرقوم اظهار داشتم تاسمنان پیش آمده اند مجبور بمراجعت شده اند ویکدسته‌از مجاهدین در تحت فرمان منتصرالدوله که از قراری که‌حالا راپرت داده شده شاهرود را دوباره متصرف شده اند آنها را در دویم ژانویه شکست داده اند

اخبار غرّب مشعر بر اینکه سالارالدوله دوباره کرمانشاه را قبضه نموده تصدیق شده است قونسول اعلیحضرتی راپورت میدهد که او یکهزار نفر با خود دارد و قصد دارد در فصل بهار بازهم قشون جمع کرده اقدام جدیدی برای وصول بپای تخت بنماید شجاع‌الدوله از اشغال‌روسها استفاده نموده در دوم ژانویه بادویست نفر واردتبریز گردید و ظاهراً حاکم واقعی آنجا میباشد

این مسئله خیلی خوب است که قونسول‌روس شجاع‌الدوله را از اعلان شناختن محمد علی بسلطنت منع نموده واز قرار معلوم دولت روس باطمینانات‌خود که مسئلهٔ اقدامات نظامی دولت مشار الیها بهیچوجه با آمال و آرزو های محمد علی در حصول سریر

سلطنت مربوط نمی باشد پای بند شده و با صداقت عمل نموده اند
در مراسله فوق‌الذکر خود من راپورت دادم که بدولت ایران
اطلاع رسیده که شجاع الدوله استعدادی باردبیل فرستاده وازآنجا
رشت را تهدید نموده است این قشون که مرکب از ۱۵۰۰ نفر شاهسون
میباشد روز ۱۳ شهر جاری در تحت شخصی موسوم برشیدالسلطان
وارد انزلی گردید ولی قونسول روس مقیم رشت در تحت اوامر سنت
پطرزبورغ از آنها خلع اسلحه نموده و با کشتی آنها را باستارا
که از آن جا آمده بودند عودت داد راپورت های واصله از مشهد
هم ظاهر میدارند که قشونی که عمال محمد علی در عشق آباد
جمع آوری نموده اند از طرف مأمورین محلی روس از ورود به
خاك ایران منع شده اند

امضا جارج بارکلی

نمره ۱۹۰

مکتوب سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۹ ژانویه ۱۹۱۲ — آقا باستثنای یکی دو فقره
نمایشات که بمجرد انفصال مجلس در۲۴ ماه گذشته بوقوع پیوست
چهار هفته اخیره یك مدت آرام غیر معمول طهران بوده است
بیم و وحشت من و کابینه از بابت اثرات قتل ثقة الاسلام در دهم
محرم که روز عاشورای مسلمین است محققا اغراق شده است ظاهراً
دولت خوب مشغول اوضاع طهران میباشند وبعلت قتل این ملاانقلاب
مخصوصی در ایالات و ولایات محسوس نگردیده واین مسئله بواسطهٔ
طریقهٔ سختی است که دولت اخیراً در جلو گیری از تلگرافات

اتخاذ نموده اند

از قراری که بر من معلوم شده دولت قصـد دارند که انتخابات نمایندگان را برای مجلس جدید تا اندازهٔ که امکان دارد بتعویق اندازند و حقیقتا حالیه که تبریز که مرکز ملتیان میبـا شد اینقـدر کاملا در دست روسها میباشد ظاهراً کمی احتمال میرود که فشار مقاومت نشدنی‌برای تسهیل امر انعقاد پارلمان بدولت آورده‌شود

(امضاء) جارج بارکلی

نمرهٔ ۱۹۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۱ ژانویه ۱۹۱۲ ــ آقا ــ افتخار دارم ترجمـه حکم ٦ ژانویه را راجع به تعیین مسیو مرنار بمقام کفالت خزا نـه داری کل ایفاد دارم

(امضاء) جارج بارکلی

بنام اعلیحضرت سلطان احمد شاه

بروفق پیشنهاد شورای وزرا ما بطریق ذیل امر مینمائیم : ــ

مادهٔ اول بملاحظهٔ تصمیم شورای وزرا که بر طبق‌عقیده کمسیون مخصوص که از طرف اعضای منتخبهٔ پارلمان تشکیل شده نموده اند چون مستر مرگان شوستر از مقـام خزانه داری کل منفصل شده اند مسیو مرنارد مدیرکل گمرکات موقتا بمقام خزانه‌داری کل تعیین شده اند

ماده دوم ـ بنا بر این مسیو مرنارد از تاریخ این حکم مشاغل خزانه داری را در تحت امر وزیر مالیه بعهده خواهند گرفت و از همان تاریخ تمام حوالجات و نوشتجات خزانه داری باید بامضای ایشان رسیده بدون آن از درجهٔ اعتبارساقط خواهندبود

مادهٔ سوم ـ کمیسیونی از طرف شورای وزرا تعیین و مجاز خواهد شد که بمحاسبات خزانه دار سابق رسیدگی نموده و آنهارا به کفیل خزانه داری جدید تفویض نماید

مادهٔ چهارم ـ وزیر مالیه مسئول طریقهٔ اداره نمودن و انجام وظایف خزانه دار کل است و ایشان تعلیمات لازمه را پس از تصویب شورای وزرا برای مدیر موقتی خزانه خواهد فرستاد

مادهٔ پنجم ـ اجرای این حکم با وزیر مالیه است

(امضاء) ابوالقاسم ناصرالملك نایب السلطنه ـ نجفقلی رئیس شوری ـ وثوق‌الدوله وزیر امور خارجه ـ قوام‌السلطنه وزیر داخله ـ ذکاء الملك وزیرعدلیه ـ معاضدالسلطنه وزیر پست وتلگراف غلام‌حسن وزیر جنگ ـ حکیم الملك وزیر مالیه

۱۵ محرم تنگوز ئیل ۱۳۳۰

نمره ۱۹۲

مکتوب سر جارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۲۲ ژانویه ۱۹۱۲ ـ آقا افتخاردارم بشما اطلاع‌دهم که مسیو مرنارد مدیر کل گمرکات همین حالا صورت حساب گمرکاترا برای چهار سال لغایت ۲۰ مارس ۱۹۱۱ نوشته است

دربعضی مراکز ازمستخدمین بلجیکی درایران مذمت‌نموده‌اند

که محاسب مخصوصی بمحاسبات آنها رسیدگی ننموده چنانچه ملاحظه
خواهد شد درکاغذی که مسیو مرنارد بوزیر مالیه نوشته وترجمه آن
در جوف است مسیو مرنارد حاضر است که بمحاسبات ادارهٔ او
رسیدگی شود (امضاء) جارج بارگلی

ملفوف نمره ۱۹۲

مکتوب مدیر کل گمرکات بوزیر مالیه

طهران ژانویه ۱۹۱۲ ـ جناب حکیم الملك وزیر مالیه در
طهران ـ افتخار دارم خلاصهٔ حساب اداره خود را (در مقام مدیر
کل گمرکات ایران) برای سنه قوی ئیل وپیچی ایل وتنگوز ئیل و
ایت ایل (۱۱ ـ ۱۹۰۷) لفا ایفاد دارم

این حساب بچهار جدول منقسم گشته وبقرار ذیل است : ـ
اوّل ـ حساب رسیدهای عایدات که در تمام ادارات گمرك
مملکت داده شدهٔ ودرطهران مرکزیت داده شده است
دوّم ـ حساب مصارف اداری درتحت اسامی مختلفه
سوّم ـ حساب پرداختها و پولهائی که از عایدات گمرك از
بابت حساب دولت امانت گذارده شده
چهارم ـ حساب پول موجودی دراختتام سال‌چهارم (ایت‌ایل)
جزئیات محاسبات این چهار ساله یعنی محاسبات ادارات
مختلفه درایران وبهمینطور محاسبات ادارهٔ مرکزی درصندوق آهن
محفوظ میباشند بانضمام نوشتجات راجع بمصارف ازقبیل حوالجات
ورسید ها و صورت اجناس وغیره برای هرسال علیحده نگاه داشته
شده که دولت توسط مأمورین خود بآنها رسیدگی نماید

چنانچه جنابعالی ملاحظه خواهید نمود من خلاصهٔ حساب ادارهٔ خودرا بطبع رسانیده ام مقصود از اینکار این است که برای تمام اشخاصیکه مربوط بمالیه مملکت بوده و مخصوصا میخواهند عقیدهٔ که مبنی براطلاع کامل ازجزئیات امور اداره گمرکات باشد برای خود تشکیل دهند سوادی ازآنرا برایشان بفرستم

من مبادرت نموده از جنابعالی استدعا میکنم که هرگونه ملاحظاتی که ممکن است از رسیدگی بمحاسبات مذکوره (که من مفتخراً خدمت جنابعالی فرستاده ام وآنهارا بادقت کامل حاضر نموده برای واضح بودن و صحت آن توجه مخصوص نموده ام) ارائه طریق شود بمن اطلاع دهید

(امضاء)　　مدیر کل گمرکات

نمره ۱۹۳

مکتوب سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۲ ژانویه ۱۹۱۲ ــ آقا ــ افتخار دارم خلاصهٔ وقایع ایرانرا برای چهار هفته گذشته بطریق معمول ماهیانه ارسال دارم

(امضاء)　　جارج بارکلی

ملفوف نمره ۱۹۳

خلاصهٔ وقایع ایران برای چهار هفته لغایت **۲۲** ژانویه **۱۹۱۲**

طهران ــ خزانه داری کل

کابینه در ۲۶ دسامبر بمستر شوستر اطلاع داد که چون دولت ایران اولتیماتوم دولت روسرا قبول نموده اند دیگر اورا

لازم نخواهند داشت مستر شوستر در ۱۱ ژانویه ازطهران حرکت کرد ومسیو مرنارد مدیر کل گمرکات بمقام کفالت خزانه داری کل تعیین گردید که از ٦ ژانویه مشغول کار شود اگرچه تا ۱۱ ژانویه مشغول کار نگردید

ژاندارمری خزانه در ۹ ژانویه سپرده بصاحب منصبان سوئدی گردید

مستر کزنرو سایر مأمورین امریکائی که قبلا درتحت مستر شوستر بودند هنوز در طهران میباشند ولی احتمال نمیرود توقف نمایند

کابینه

کابینهٔ که تاکنون تغییر ننموده ظاهراً خوب مشغول اصلاح امور هستند اخبار قتل ملای بزرك تبریز ازطرف روسیان درغرهٔ ژانویه چنین مینمود که تهدید باستعفای کابینه وتجدید اغتشاشات در مرکز کند چرا که آنروز ۱۰ محرم که روز عزای بزرك مسلمین است میباشد ولی هیچگونه اغتشاشی رخ ننمود

مطبوعات

اززمان انفصال مجلس روزنامجات محلّی تماما ناپدید شدند دولت مطبوعات دموکراتی را بعلّت آنکه ازدولت انتقاد نموده بود موقوف داشتند وروزنامهٔ مجلس هم برای آنکه تلگراف مهیجی از علمای نجف درج نموده وبعشایر اصرار نموده بود برضد تجاوزات

خارجه مقاومت نمایند موقوف گردید یك روزنامهٔ رسمی موسوم به آفتاب فعلا بطبع میرسد

تبریز

در عرض جنك از ۲۱ الی ۲۴ دسامبر روسیان چندان پیشرفتی درمقابل ملّتیان که درارگ متوقف گردیده بودند ننمودند درتمام اینمدت کسی دیگر در جنرال قونسولگری روس نمانده و مکرراً بان حمله میشد

روز ۲۵ شلیك درکار نبود ومابین قونسولگری روس و فرمانده نظامی باب مخابرات مفتوح بود

روز ۲٦ دسامبر قریب ۸۰۰ نفر قشون امدادی روس با چهار توپ وارد شدند ونتیجه این شد که روز بعد فدائیان از ارك خارج شده واز هم متفرق شدند

جنرال وردنف در ۳۰ دسامبر بادورژیمان پیاده نظاموارد شده وشهر را قبضه نمود

در غرهٔ ژانویه ۷ نفراز ملّتیان معتبر و ثقة الاسلام که یکی از مجتهدین بسیار محترم میباشد در محکمهٔ نظامی محاکمه شده و مقتول گردیدند در ۲۰ ژانویه باپطرس ملك ادرسیان یکیاز ارمنیهای معتبر تبریزهم همین معامله بعمل آمد

در حالتیکه اینوا مینویسیم روسها شهر را تماما تصرف کردهاند و بازارها باز است و اهالی که در جنگ اخیر شرکت ننمودندعموما اظهارمیل برایصلح مینمایند

جنرال قونسول روس راپورت میدهد که یکنفر صاحبمنصب و ۳۹ نفر مقتول و ۵ نفر صاحبمنصب و ۴۵ نفر مجروح گردیده‌اند و نسبت قطع اعضای مردگان و اذیت و آزار مجروحین را بفدائیان میدهد

نسبتهای اعمال خلاف انسانیت ازطرف مأمورین محلّی ایران بعساکر روس کذب است

نایب الایاله ضیاء الدوله برای آنکه رفع مسئولیت بیش از این را بنماید در قونسولگری انگلیس پناهنده گردید

شجاع الدوله در دوّم ژانویه با ۲۰۰ نفر وارد شهر گردید اهالی ورود او را تبریك گفتند چراکه کسی دیگر که بتواند وظایف ایالت را انجام دهد نبود

استعداد تخمینی عساکر روس درآذربایجان بقرار ذیل است

در تبریز	۳۰۰۰ نفر	با ۱٤ توب
در مرند	۱۰۰۰ نفر	با ٤ توپ
در اردبیل	۱۰۰۰ نفر	
جمع	**۵۰۰۰ نفر**	**با ۱۸ توپ**

گیلان و مازندران

از ۲۱ دسامبر دیگر در رشت اغتشاشی بظهور نرسیده

ویس قونسول اعلیحضرتی مقیم رشت راپورت میدهد که شاه‌مخلوع با ۳۵۰ نفر ازهمراهان خود هنوز درخواجه نفس میباشد

بازارهای رشت متدرجا باز میشوند ولی تمام ادارات دولتی

باستثنای ادارهٔ پست و تلگراف بسته است

مأمورین محلی روس هنوز مشغول تفتیش اسلحه واشخاصی که میخواهند دستگیر نمایند میباشند قریب ۱۲ نفر ازمحترمین ایران را دستگیر و بروسیه تبعیدشان نمـودند ولی مأمورین محلی روس آنهارا برشت عودت دادندکه در محکمهٔ نظامی محاکمه شوند

رشید السلطان یکی از پیروان شاه مخلوع در ۱۳ ژانویه با ۱۵۳ نفر سوار شاهسون بانزلی وارد شد و روسها از آنها خلع اسلحه نموده و بعد از آن آنهارا باستارا که از آنجا آمده بودند عـودت دادند

از قزوین قشون امدادی برای عساکر روس بانزلی ورشت رسیده وعدهٔ آنها فعلا به ۲۰۰۰ نفر با ۱۴ توپ مسلسل میرسد در قزوین ۲۵۰۰ نفر با ۸ توپ میباشند

مشهد

از قرار راپورت واصله شهر آرام است ولی احساس برضد روسها و ما دوام دارد

همراهان شاه مخلوع را یکدسته ۹۰۰ نفری سوار درسوم ژانویه در دامغان شکست داده و منهزما بیك نقطـهٔ محاطی مابین دامغـان و شاهرود عودتشان دادند عساکر دولتی در ۹ ژانوبه از دامغان بطرف شاهرود حرکت کردند

در عشق آباد برای شاه مخلوع قشون جمع آوری میشود او درکرانودسك هم عمال دارد ولی ازقرار اطلاعات اخیره روسها

عساکری را که جمع آوری میشود پس میفرستند

بعلاوه مستحفظین قونسولخانه قریب ۲۵۰۰ نفر قشون روس باهشت توپ وپانزده توپ مسلسل در خراسان میباشند

اصفهان

نمایشات بر ضد خارجه چندان اثری بر تجارت خارجه نداشته است

راپرت چندین فقره سرقت در دور و حوالی ایالت داده شده است بر عدهٔ دهاتیان که بدبختی آنها را بسرقت وادار نموده است افزوده میشود

سردار ظفر بحکومت اصفهان تعیین گردیده ولی هنوز از طهران حرکت نکرده است

سردار اشجع حاکم مستعفی در ۱۴ ژانویه از اصفهان به طرف چهار محال حرکت نمود

سردار فاتح (معین همایون) برادر سردار اشجع در ۲۵ دسامبر با ۲۰۰ نفر ودو توپ کوهستانی وارد شد و بجنرال قونسول اعلیحضرتی اطلاع داد که از مساعی خود برای دستگیری نایب حسین که به بیابانك فرار نموده و نمیتوانست او را از آنجا تعاقب کند نتیجه حاصل نکرده است

سردار فاتح بابرادرش در ۱۴ ژانویه از اصفهان حرکت نمود

یزد

امیر اعظم ایالت کرمان در اواخر دسامبر بطرف تفت

حرکت نمود که لوطی هائیرا که مسؤل این همه سرقتهــا در آن ایالت بودند تنبیه نماید او قدری خسارت بانها وارد آورده و مقامات آنها را در تفت غارت نمودند ولی رئیس لوطی هابفرار موفق گردید

اوضاع مالی بسیار نا مناسب است بعلت نا امنی طرق بانك شاهنشاهی ایران چند ماهی است نتوانسته است از خارج وجه نقد تحصیل نماید ووجوهات ذخیره آنها آنقــدر کم شده است که مجبور بمحدود ساختن معاملات خود شده اند

در ٢٤ دسامبر بر یکدسته پنجاه نفری ازقشون سواره‌هند مرکزی در تحت ماژر بردود در وقتیکه از شیراز بطرف گازرون میاید که دسته دیگری از همان قشون را که از بوشهر بهمراهی مستر اسمارت میامدند استقبال نماید در نزدیکی کتل دختر حملـه شده ویکنفر از آنها مقتول و یکنفر مجروح گردید

در ٢٦ دسامبر این دسته جات نزدیك کاروانسرای راهدار یکدیگر را ملاقی شده و وقتیکه از حدود آنجا میگذشتند تفنکچی های کاروانسرا بر آنها شلیك نمودند عساکر بنا بود در راه تاکنون جنگ کنند و مردان مسلح از دهات در عرض راه بیرون آمـده ودر حمله شرکت می نمودند

در همان اوّل جنگ مستر اسمارت مجروح گردید ودر وقتیکه اسبش بتاخت میامد که بدستهٔ آنها ملحق شود مکشوف گردید که مفقود الاثر میباشد یکی از مستخدمین مریضخانه هم که مجروح گردیده بود عقب مانده بود

محمد علیخان کشکولی که یك قسمت ازراه کازرون سپردهٔ

باوست مستر اسمارت ومستخدم مریضخانه را درشاه پور بچادر خود برده و جراح ایرانی برای معاینهٔ او حاضر کرد و در ۲۹ دسامبر آنهارا بکازرون آورد تلفات در این حمله دونفر از همراهان مقتول و یکی از همراهان مفقود مستر اسمارت و مستخدم مریضخانه و ۷ نفر سوار و یکی از همراهان مجروح گردیدند

کلنل دوکلاس همینکه اخبار حملهٔ اوّل‌را شنید یکدستهٔ ۵۰ نفری بدشت ارجن فرستاد وهمینکه خبر حملهٔ دوّم باو رسید خود و در ۲۷ دسامبر با یکصد نفر ازشیراز بطرف دشت ارجن وکتل دختر حرکت نمود

در ۲ ژانویه دستهٔ ماژر بردود باتمام مجروحین آنها در کتل دختر به کلنل دوکلاس ملحق گردیدند وتمام آن قشون بدون حادثهٔ دیگری بطرف شیراز مراجعت نموده و ۵ ژانویه بدآنجا وارد گردیدند

مخبر السلطنه بفرمانفرمائی فارس تعیین گردیده ولی هنوز از طهران حرکت ننموده است قوام الملك در این ضمن بکفالت ایالت باقی است و در شیراز امنیت برقرار میباشد

سیستان

بحران در شمال ایران بسیستان و قائین اثری ننموده است از قرار راپورتهای اخیره تا اندازهٔ که بتجارت انگلیس مربوط است راهها امن بودند

کرمان

از قرار راپورتی که واصل شده شهر کرمان آرام است
رفعت نظـام باز هم مشغول تحریك اجـزاء تلگرافخانه
بر علیـه ما است
از قرار راپورتهای اخیره راههـا بحال نامناسبی میباشنـد و
سارقین مأمورین ادارهٔ تلگرافخانه را در موقعیکه برای تفتیش گردش
میکنند غالبا غارت میکنند

کرمانشاه

از زمان ورود سالار الدوله در ۱۵ دسامبر درشهر جنگ
نبوده و شهر حالا آرام است
از زمـان ورود سالار الدوله اعظم الدوله نمایـنده دولت
مرکزی در قونسولخانه انگلیس پناهنده شده است

اهـواز

از قرار راپورت انقلاب در آن ناحیه دوام دارد
اگرچه قوافل از اصفهان اياب و ذهاب مینمایند نمیتوان
گفت که راه بختیاریرا درست محافظت میکنند بختیاریها قرار داده‌اند
امیر مجاهد را بحکومت بهبهان تعیین نمایند و این خود امنیت راه
را تأمین مینماید ـ بیکاری و مشغول نبودن دستجات سارقین ازقرار
مذکور بعلت سختی هوا بوده است

لنگه

قریب ۴۰۰ نفر از تجار و سایرین با خانوادهای خود در ماه نوامبر از لار بهلنگه وارد شدند

آنها اظهار میدارند که چون از چندی باینطرف تجارت موقوف بوده آنجارا ترك نموده وقصد سکونت درلنگه ودبای دارند

نمره ۱۹۴

مکتوب سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۳ ژانویه ۱۹۱۲ — آقا اززمان نوشتن مراسله ۲٤ دسامبر خود درخصوص اوضاع راههای جنوبی دیگر راپورت سرقت اجناس انکلیسی مابین شیراز و اصفهان نرسیده اگرچه بعضی قطعات راه آنقدر ناامن بوده که صلاح نبود اجزاء اداره برای تفتیش خطوط تلگراف حرکت کنند و سارقین هنوز حوالی آباده را اشغال نموده بودند از قرار معلوم هوای سرد بطریق معمول عده زیادی از سارقین را بجاهای دیگر حرکت داده و چندین قوافل در ابتدای ماه دسامبر از عبور اسکادرن عساکر هندی انگلیس بطرف شمال استفاده نموده باصفهان رفتند که مسافرت خود را تسریع نمایند

باستثنای حملهٔ که بعساکر ما درکازرون شده من اطلاعی از بابت اوضاع راه بوشهر الی شیراز ندارم مگر راپرتی که از آژانس تلگرافی رسید مشعر بر اینکه راه مذکور بخوبی امن بود ولی مستحفظین راه از مردم پولهای گزاف بزور میگرفتند

راه مابین اصفهان وطهران بیك حال حزن انگیزی است و

علت آن اقدامات نایب حسین وچپاول بختیاریهای سیار میباشد

چون رئیس گاریخانه بواسطه خساراتی که از سرقت اسبها وغیره باو وارد میامد ودولت از جبران خسارات مذکور بیمیل بود حمل ونقل پسته بکلی مابین مرکز ونقاط جنوبی ومرکزی ایران مقطوع وموقوف گردیده بود همین تازگی مجدداً اياب وذهاب پسته شروع گردید ولی مدیر بلجیکی پستخانه بمن اظهار داشت که اگر نتواند قرار ومدار پولی بانایب حسین بدهد بیم آن میرود که دوباره حمل ونقل بسته موقوف گردد

(امضاء) جارج بارگلی

نمره ۱۹۵

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۱۲ فوریه ۱۹۱۲ ـ عساکر روس درقزوین ـ سفیر روس مرا اطلاع میدهد که او از بابت اوامر برای عودت عساکر قزوین برشت چیزی نشنیده است (رجوع بقسمت آخری تلگراف ۷ فوریهٔ سرجارج بوکانان نمائید)

امکان دارد که وزیر امور خارجه روس بحرکات عساکر که درتلگراف غرهماه گذشته راپرت دادم اشاره مینمود ازآنوقت تاکنون ازآنچه ازبابت حرکات عساکر بمن راپرت داده شده معلوم میشود که آنها بیشتر از رشت بقزوین حرکت کرده اند تا از قزوین برشت

حال که بشاه مخلوع نصیحت داده شده که ازایران خارج شود یکی از اعتراضات برعلیه حضور قشونرا که آنها امید رجعت

ویرا بتخت سلطنت تشویق مینمایند ـ برطرف مینماید من شك دارم از اینکه آیا شرط عقل است که بدولت روس فشار وارد آورده شود که علی العجاله قشون خود را از قزوین عودت دهند و گمان میکنم خوب است ما صبر کنیم تافدائیان اخراج شوند

نمره ۱۹۶

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه ۱۲ فوریه ۱۹۱۲ ـ مساعده مشترکه بدولت ایران ـ راجع بتلگراف ۹ فوریه شما ـ شما هروقتیکه مناسب میدانید سهم مساعده مارا بدهید

ازبابت کنترل مصارف طریقه که در تلگراف خودتان ارائه طریق نموده اید مکفی خواهد بود میزان صرفرا که نباید متجاوز ازصدی هفت یاکمتر ازصدی پنج باشد شما باید باتفاق همکار روسی خود عمل آنرا بگذرانید

نمره ۱۹۷

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۱۲ فوریه ۱۹۱۲ ـــ لطف نموده مسیو سازانف را از تعلیماتیکه امروز برای سرجارج بارکلی ارسال شده مستحضر داشته باو اظهار دارید که ما درصورتیکه او همانطوراقدامی که ما در مورد سهم مساعده خود بدولت ایران نموده ایم بنماید مسرور خواهیم شد

نمرهٔ ۱۹۸

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۱۲ فوریه ۱۹۱۲ ـــ تصور میکنم که لزوم اعزام قشون دیگر بشمال ایران که شما در تلگراف ۹ فوریه رجـوع بدان نموده بودید چنان بنظر میرسد بطـور مستقیم یا غیر مستقیم بواسطه اغتشاشاتی بوده است که از حضور محمد علی بظهور رسیده است من متاسف هستم که دولت روس مجبور باین اقدام شده اند ولی ازطرف دیگر من ازعودت عساکر ازقزوین خوشوقت هستم چرا که از آن بخوبی ظاهر میگردد که دولت روس مایل ستقرار انتظامات وبرقراری اقتدار دولت ایران میباشند بدون آنکه درهرجائی که ممکن است عساکر روس مداخله نمایند و درصورتی که دولت ایران نسبت بمنافع دولت روس درشمال بطریق دوستانه عمل نماینـد

شما ممکن است باین مضمون بامسیو سازانف صحبت نمائید

نمرهٔ ۱۹۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۱۲ فوریهٔ ۱۹۱۲ ـ کرمانشاه تلگراف ۲۲ دسامبر گذشته مراملاحظه فرمائید ـ ازقرار تلگرافیکه از قونسول اعلیحضرتی مقیم کرمانشاه رسیده سالارالدوله بورودواستعداد حکومت در ۸فوریه فرار کرد

نمره ۲۰۰

تلگراف سر جارج بوکانان بسراد وارد گری

سنت پطرزبورغ ۱۴ فوریه ۱۹۱۲ ـ مسیو سازانف امروز مرا اطلاع داد که تعلیمات برای قونسول روس مقیم استراباد فرستاده

شده که بشاه مخلوع بفهماند که از مقاصد خود نتیجه نخواهد برد و باو بگوید که اگر فوراً از ایران خارج شود دولت روس مساعی خود را برای تحصیل حقوقی برای او بکار خواهند برد و و فقط نصیحتی که باو میتوانند بدهند این است که این شرایط را او قبول کرده برود

مسیو سازانف در این ضمن بمن اظهار داشت که دولت روس قبول نموده اند سپهدار در تبریز بجای شجاع الدوله منصوب گردد و مقام دیگری به شجاع الدوله تفویض شود

نمره ۲۰۱

تلگراف سر جارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۱۴ فوریه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۱۲ فوریه شما من امروز مضامین تلگراف فوق الذکر شما را بمسیو سازانف رسانیده استفسار نمودم که آیا برای عودت عساکر اقدامات فعاله تا کنون بعمل آمده یا نه

مسیو سازانف در جواب اظهار داشت که بعقیده وی عودت عساکر شروع گردیده و اوامر لازمه فرستاده شده و درهرصورت پس از مدت قلیلی تمام قشون از قزوین عودت داده خواهند شد

نمره ۲۰۲

تلگراف سر جارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۱۴ فوریه ۱۹۱۲ — مساعده بدولت ایران — راجع بتلگراف ۱۲ فوریه شما — مسیو سازانف اظهار میدارد که مسیو کوکوتسف هنوز خیال میکند که ما نباید میزان صرف را

کمتر از صدی هشت قبول کنیم و وعده میدهد که او را ترغیب نماید میزان آن را بصدی هفت تخفیف بدهد چرا که این را مهم میداند که دولتین باید هردو همان میزان صرف را قرار دهند او بنا براین بمسیوپوکلیوسکی دستورالعمل خواهد داد که با سر جارج بارگلی متفقا عمل نموده ترتیب این مسئله را از روی زمینهٔ که شما ارائه طریق نموده اید بدهند

مسیو سازانف نیز اظهار داشت که مسلم است این مساعده فقط باین شرط داده میشود که دولت ایران پنج فقره شرایط مندرجه در تلگراف دوم فوریه شما را قبول کنند و مخصوصا پیشنهاد پنجم شمارا درباب شناختن معاهده انگلیس و روس از اول قصد او این بود که پرداخت مساعده مشروط بقبول این پیشنهادات باشد و ملاحظهٔ مسائل دیگر را از قبیل مسئله بریگاد قزاق و مجلس سناو غیره را تازمانیکه در مسئله قرضه بزرگ مذاکره شود بتعویق انداخته است

تاسف دارم از اینکه در تلگرافات سابقه راجع باین مسئله من عقاید مسیو سازانف را بخوبی واضح نکرده ام

نمره ۲۰۳

تلگراف سرجارج بار گلی بسراد وارد گری

طهران ۱۵ فوریه ۱۹۱۲ ــ تلگراف ذیل که مورخه دیروز است از طرف کفیل قونسولگری تبریز برای من رسیده است :ــ

شجاع‌الدوله کفیل ایالت از من ملاقات نمود و من از او باز دید نموده ام از قراریکه فهمیده‌ام او بر ضد حکومت حاضره است ولی اگر سپهدار اعظم باشد اوامر دولت را اطاعت خواهد

کرد از قراریکه اطلاع حاصل کرده ام اجلاسات سری برای مذاکره مسئله امکان عودت شاه مخلوع منعقد میشود از قرار مذکور عضو معظم این اجلاسات رشیدالملك میباشد اعیان و علما هم در این اجلاسات حضور بهمرسانیده اند و نیز شهرت زیاد دارد که هیئت بزرگی از علما و اعیان از طهران برای برگردانیدن شاه مخلوع حرکت کرده اند و مذکور است که مجلل بشاه مخلوع ملحق گردیده و شجاع‌الدوله او را فرستاده است و راپورت فرستاده شده که عساکر در میانه اجتماع نموده اند از قراری که میشنوم عدهٔ سوار برشت فرستاده شده است

بزرگ علمای تبریز را که ملتیان تبعید نموده بودند با شجاع‌الدوله مراجعت نمود و چون نتوانست تحمل اوضاع موجوده را بنماید سه روز قبل از این از شهر خارج گردید

نمره ۲۰۴

تلگراف سر جارج بار کلی بسرادوارد گری

طهران ۱۵ فوریه ۱۹۱۲ — دو کلاس راپورت میدهد که موعد اجاره عمارتی که بدست اسکادرون در اصفهان میباشد بهمین زودی ها منقضی خواهد شد و میتوان آنرا بقیمت مناسبی تجدید نمود او استفسار میکند که آیا فرض او در اینکه رژیمان مذکور در تابستان درمحل حالیه خود میمانند صحیح است و آیا او ترتیبات لازمه را باید بدهد

نمره ۲۰۵

تلگراف سرادوارد گری بسرجرج بوکانن

وزارت خارجه ۱۵ فوریه ۱۹۱۲ ـ ازمسیو سازانف تحقیق نمائید که آیا اگر من علنا اظهار نمایم که دولت روس بااین پیشنهاد موافقت دارند که دولتین باید تعیین مسیو مرنارد را بمقام کفالت خزانه داری کل شناخته وشناختن تعیین قطعی او را موکول به آتیه نمایند و اگر دولت ایران برعلیه تعیین وی اعتراضی داشته باشند با خودشان است که کاندیدای دیگریرا نشان بدهند او اعتراضی خواهد داشت

شما باید نیز از مسیو سازانف بپرسید آیا موافقت دارد باینکه من اظهار نمایم که دولت روس قصد ندارند اجازه دهند شاه مخلوع درخاك روسیه سکونت اختیار نماید وآنها حاضر نیستند وثیقه بدهند که او دیگر بخاك ایران مراجعت نخواهد نمود یاآنکه تعهدی نمایند که آخرالامر وسیله این شود که نسبت نقشه ریزی برای مراجعت او بدولت روس داده شود (رجوع بتلگراف ٤ فوریهٔ خود نمائید

نمره ۲۰٦

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۱٦ فوریه ۱۹۱۲ ـ حاوی مضمون مراسله ذیل مورخه ۲۰ فوریه میباشد : ـ

آقا ـ افتخار دارم سواد یاد داشتیر که در آن شرایطی که در مقابل آن دولت روس راضی خواهند شد بادولت اعلیحضرتی متفقا هر کدام ۱۰۰۰۰۰ لیرا بدولت ایران مساعده بدهند لفا ایفاد دارم

دولت روس تصور میکنند که اگر چه بعضی از شرایطی

که در تلگراف دوم شهر جاری شما مذکور گردیده بانجام رسیده
است سفرای روس وانگلیس در طهران باوجود این باید مراسله
متحدالمالی بدولت ایران نوشته وتمام شرایط دولتینرا درآن مذکور
دارند بعقیده آنها باید بواسطه این مراسله مخصوصا تقاضای تعهدی
شود مبنی براینکه دولت ایران درآتیه باصول معاهده انگلیس وروس
موافقت خواهند نمود وبادولت ایران خواهد بود که فورمولی که
خودشان بتوانند قبول کنند پیشنهاد نمایند

دراین یاد داشت بعلاوه مذکور است که نظر باوضاع یاس
آور مالیه دولت ایران دولت روس درقبول اینکه مسئله این مساعده‌را
باشرایط دیگر علاوه برآنچه درفوق رجوع بان شده مربوط ننمایند
حق اینکه هرگونه کمك نقدی دیگر را بسته بتقاضا های دیگر
که درموقع خود دولت اعلیحضرتیرا ازآن مخبر خواهند ساخت
خواهند دانست برای خود محفوظ خواهند داشت

(امضا) جارج بوکانان

ملفوف نمره ۲۰۶

ترجمه یاد داشت

دولت امپراطوری حاضرند که باتفاق دولت اعلیحضرتی
هریك ۱۰۰۰۰۰ لیرا مساعده بدولت ایران بدهند بشرایطی که در
یاد داشت ۲۱ ژانویه سفارت انگلیس مذکور گردیده بحذف فرازی
که در ماده دوم این شرایط مرقوم است ومسیو سازانف درباب آن
باوزیر مختار دولت انگلیس مذاکره نموده است (بدون رضایت
دولت روس)

دولت اعلیحضرتی لازم میدانند که برای این قرضه میزان صرف زیادتری از آنچه که در یاد داشت ۲۸ ژانویه سفارت (۱۰ فوریه) مذکور گردیده که صدی هفت باشد تقاضا نمایند ملاحظاتی که دولت امپراطوریرا مجبور باین تصمیم نموده درموقعی سابق براین کاملا برای سفارت انگلیس توضیح شده است درباب کنترل مصارف این مساعده ظاهراً مطلوب خواهد بود که سفرای دولتین انگلیس و روس مقیم طهران بموافقت کفیل خزانه داری کل قبلا محل مصارف این وجوه را تصویب نمایند وخزانه داری کل مواظب خواهد بود که وجوه مزبور برای مقاصد معینه مصوّبه بمصرف برسد محل تامین سهم قرضه روس بایستی وجوه اضافه عایدات گمرکات شمالی باشد ودرصورتیکه وجوه مذکوره مکفی نباشد سایر منابع عایدات خزانه ایران که دولت ایران قبول نمایند آنرا تامین خواهد نمود تمام وجه این مساعده بایستی از وجوه قرضه بزرك که گفتگوی آن درمیان است مسترد گردد

اگرچه بعضی از شرایط مذکوره در یاد داشت ۳۱ ژانویه سفارت (۳ فوریه) درواقع بانجام رسیده باوجود این ظاهراً مطلوب خواهد بود که سفرای دولتین مراسله متحد المالی بدولت ایران نوشته تمام شرایط دولتینرا درآن مذکور دارند دراین مراسله باید مخصوصا ازدولت ایران تقاضا شود يك تعهد مختصری بنمایند که در آتیه پلتیك خودرا بااصول معاهده انگلیس وروس وفق دهند واگر خود ایرانیان میل داشته باشند بانها واگذار خواهد شد که يك فورمول دیگری که بیشتر موردقبول آنها واقع شود دراینموضوع پیشنهاد نمایند

دولت امپراطوری مادامیکه فقرات فوق الذکر را باطلاع سفارت انگلیس میرسانند و اظهار میکنند حاضرند بنمایندگان روس مقیم طهران بنا برآنچه در فوق مذکور شده تعلیمات بدهند لازم میدانند اینطور قرارداد نمایند که اگرچه نظر بموقع یأس آمیز دولت ایران و لزوم همراهی با آنها نمیخواهند مسئلهٔ این مساعده‌را با شرایط دیگر علاوه برآنچه مذکور شده مربوط سازند حق اینرا برای خود محفوظ خواهند داشت که همراهیهای نقدی دیگر را بدولت ایران موکول به بعضی تقاضاها نمایند ودر موقع خود دولت انگلیس را از این تقاضاها مستحضر خواهند داشت

سنت پطرزبورغ ۲ فوریه (۱۵) ۱۹۱۲

نمرهٔ ۲۰۷

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت‌پطرزبورغ ۱۶ فوریه ۱۹۱۲ — مسیوسازانف موافقت دارد براینکه شما بطریقیکه در تلگراف ۱۵ فوریه خود پیشنهاد نموده‌اید اظهاری از بابت محمدعلی بنمائید و جناب معزی‌الیه موافقت دارد که از بابت روش و وضع سلوك دولت روس در موضوع خزانه‌دار کل برای ایران اظهار ذیل بشود :—

دولت روس اظهار موافقت بااین پیشنهاد نموده‌اند که دولتین تعیین موقتی مرنارد را بمقام خزانه داری کل شناخته و مسئلهٔ تعیین قطعی ویرا فعلا بتعویق اندازند و نیز اظهار داشته‌اند که اگر در ظرف دوسه ماه دولت ایران دلایل صحیحه برای عدم برقراری دائمی وی بدانمقام ارائه ننمایند آنها در صورتیکه کاندیدای خوبی

پیدا شود که جای اورا بگیرد اشکالی در جلو قرار نخواهند داد

نمره ۲۰۸

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت‌پطرزبورغ ۱۶ فوریه ۱۹۱۲ — شجاع الدوله — راجع بتلگراف ۱۴ فوریهٔ من — قسمت آخری آن

مسیو سازانف امروز بمن اظهار داشت که عمل اینمسئله هنوز بطور قطع فیصل نشده‌است جناب معزی الیه اظهار داشت که مقام ایالت تبریز مقامی است که آدم مقتدری لازم دارد وبعلاوه اظهار داشت که یقین نیست سپهدار دارای خصوصیات لازمه برای آن مقام باشد و دولت روس مطلقا اصرار نخواهند نمود که شجاع الدوله در تبریز نگاهداشته شود

نمرهٔ ۲۰۹

مکتوب ادارهٔ هند بوزارت خارجه

ادارهٔ هند ۱۶ فوریه ۱۹۱۲ — آقا ازطرف وزیرهند تعلیم یافته‌ام که بتلگراف ۲۸ ماه گذشتهٔ سرجارج بارکلی درباب مبلغی که بایستی ازدولت ایران برای جبران حملهٔ بمستر اسمارت ومستحفظین او مطالبه شود رجوع نمایم

مبلغی که مذاکره شده (۴۷۳۴ لیرا) بنظر میرسد مناسب باشد و بایستی برقرضهٔ پیشنهادی تحمیل شود

ظاهر نیست چه وقت سفیر اعلیحضرتی میخواهند این تقاضا را بنمایند ولی بایستی برای ملاحظهٔ سر ادوارگری ارائه طریق نمایم که باید با این اوضاع که این حادثه یك جزئی از آن است بطور

کلی عمل شود و اگر قصد دارند که از دولت ایران مطالبهٔ هرگونه جبران دیگری یا اقدامی برای علاج کار بنمایند مطالبه و تقاضای بسیار عظیمی باید از آنها بشود

(امضاء) ریچی

نمره ۲۱۰

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۱۷ فوریه ۱۹۱۲ ــ مشهد وشاه مخلوع ــ تلگراف ذیل دیروز از طرف جنرال قونسول اعلیحضرتی مقیم مشهد برای من رسیده است : ــ

تحریکات یوسف بمنافع شاه مخلوع مجدداً سخت تر از سابق شده است من همکار روسی خود را دعوت نمودم که کارگذار را باتفاق من اطلاع دهد که شاه مخلوع راضی شده است از ایران خارج گردد

دابیجا اظهار میکند چنین اطلاعی بوی نرسیده مشکل است بتوان از مشروطیین بیش از این جلوگیری نمود که در صدد تلافی برنیایند و اعتماد دارم تعلیمات برای دابیجا و من فرستاده خواهد شد که کارگذار را فوراً از ترتیبی که با شاه مخلوع داده میشود مستحضر داریم

نمرهٔ ۲۱۱

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۸ فوریه ۱۹۱۲ ــ حاوی مضمون مراسلهٔ مورخهٔ ۱۹ فوریه میباشد : ــ

آقا افتخار دارم سواد مراسلهٔ متحدالمآلی راکه همکار روسی و من دیروز بوزیر امور خارجـه تقدیم نمـوده و متضمن پیشنهادات دولتین درباب همراهی بدولت ایران برای اعادهٔ انتظامات و استقرار مناسبات دولت مشار الیهـا بادولتین براساس دوستـانه استوار میباشـد لفـا ایفـاد دارم

شما ملاحظه خواهید نمود که پیشنهاد راجع برفتار باشاه مخلوع در آن مرقوم شـده اگر چه چنـدی است مذاکرات با آن اعلیحضرت شروع گردیده است اینرا باید مذکور دارم که عنوانی که در مراسلهٔ مذکور بشاه مخلوع داده شده است ــ یعنی محمدعلی شاه بعلت اصرار همکار من بود که اصرار داشت براینکه دولت متبوعهٔ او همیشه آن اعلیحضرت را باین عنوان خطاب نموده اند

چون این مسئله بنظر من مبنی براحساسات بود وچندان اهمیت مادی نداشت من دیگر اعتراضی ننمودم (امضاء) جرج بارکلی

ترجمهٔ ملفوف نمرهٔ ۲۱۱

مکتوب سر جارج بارکلی ومسیو پوکلیوسکی بدولت ایران

طهران۱۸فوریه۱۹۱۲ــ آقای وزیر ــ از آنجائیکه دولت بریطانیای عظمی و دولت امپراطوری روس مایل میباشند که مناسبات فیمابین خود و دولت ایران را بر اساس مستحکم دوستی و اعتمـاد قرار داده و تا اندازهٔ که امکان دارد دولت مشار الیهـا را در اعاده و استقرار انتظامات و آرامی مملکت کمک نمایند سفـارتین روس و انگلیس حسب‌الامر دولتین مطبوعتین خود افتخار دارند پیشنهـادات ذیل را بدولت ایران بنمایند : ــ

۱ ـ دولتین محض آنکه وجه برای مصارف بسیار لازم تهیه شود حاضر اند هر یك مبلغ ۱۰۰۰۰۰ لیرا مساعده بدولت ایران بدهند بانگ شاهنشاهی و بانك استقراضی بمجرد آنکه ازسفرای سفارتین جواب مساعدی بمراسلهٔ حالیه رسید هر یك برای این مبلغ در دفاتر خود حسابی نگاه خواهند داشت و چنان مقرر میشود که مبلغی را که بانك دسکونت حساب آنرا نگاه میدارد بحساب روبل محسوب میگردد و مبلغ آن ۹۴۵۸۵۰ روبل خواهد بود

۲ ـ وجوه فوق‌الذکر ازقرار نفع سالیانه صدی هفت‌قرض داده میشود و از اولین فقره وجوه قرضهٔ آتیه دولت ایران مسترد خواهد گردید و تا آن زمان اضافهٔ وجوه کمرکات شمالی وجنوبی را که تا کنون دو بانك مذکوردر جزو طلب دولت ایران‌محسوب میداشته اند تماما و علیحده برای استهلاك و پرداخت نفع اسهام مساعدهٔ حالیه دولتین روس و انکلیس تعیین خواهند شد

۳ ـ مساعدهٔ مذکور درتحت کنترل خزانه داری بروفق پروگرامی که او بموافقت کابینه وتصویب سفارتین طرح خواهد نمود بمصرف خواهد رسید وضمنا شرط میشود که یك قسمت زیادی برای تشکیل ژاندارمری دولتی بکمك صاحبمنصبان سوئدی تخصیص خواهد شد درپیشنهاد نمودن اینمسئله ومحض نیل بمقاصدی که درابتدای اینمراسله مذکور گشته سفارتین امیدوارند که دولت ایران متعهد میشوند که اولا پلتیك خودرا ازاین ببعد بااصول‌معاهده انکلیس وروس سنه ۱۹۰۷ وفق دهند وثانیا بمجرد آنکه سالارالدوله ومحمد علیشاه ازخاك ایران خارج شدند فدائیان وقشون غیر منظمی

را که فعلا دراستخدام دولت ایران میباشند اخراج نمایند و ثالثا با سفارتین درخصوص نقشهٔ برای تشکیل یك قشون منظم مؤثر کوچکی مذاکره نمایند ورابعا آنکه بامحمد علیشاه درموضوع حرکت او از ایران وحقوق وعفو عمومی بهمراهان وی مذاکره نمایند امید است جواب مساعدی داده خواهد شد (امضا) جارج بارگلی
پوکلیوسکی گزیل

نمره ۲۱۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۱۹ فوریه ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف ٤ فوریه من مشعر بر اینکه محمد علیخان مقصرین وقایع اخیره را بشیراز فرستاده است

کفیل قونسول انکلیس حالا راپرت میدهد که اینهائیرا که مقصر میخوانند متهم بارتکاب این اعمال میباشند واظهار میدارند که مقصر کل را که فریدون باشد محمد علی مستخلص نموده و نزد صولت الدوله رفته است

نمره ۲۱۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۱۹ فوریه ۱۹۱۲ – تلگراف ذیل مورخه امروز از قونسول اعلیحضرتی مقیم مشهد برای من رسیده است : –

جمعیت بسیار زیادی بتقویت شاه‌مخلوع حالا دارند درمسجد جمع میشوند وچون در زیر اسلحه میباشند ممکن است درهر لحظه خونریزی بوقوع رسد

دیشب در مسجد شاه مخلوع را بسلطنت شناختند و محتمل نمیباشد من بتوانسم زیاد تر از این اوضـاع جلو گیری نمایم مگر آنکه شما بتوانید ترتیبی بدهید که بهمکار من تعلیم داده شود پیغام متحد المآلی چنانچه سابقا ارائه طریق نمودم برای کارگذار فرستاده شود بسیار لازم است که اقدام بسیار سخت فوری بعمل آید

من بطریق ذیل جواب داده‌ام : ـ

سفیر روس مرا اطلاع داده است که تعلیمات تلگرافی برای قونسول روس فرستاده خواهد شد و بمجرد آنکه تعلیمات لازمه بدانیجا میرسد شما میتوانید باهرگونه اعلان و اظهاریکه باوتعلیم داده میشود برای تسکین هیجان عامه همراهی نمائید

نمرهٔ ۲۱۴

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجـه ۱۹ فوریه ۱۹۱۲ ـ لطف نمـوده مفاد تلگراف ۱۷ فوریه طهرانرا درخصوص اوضاع مشهد بمسیو سازانف ابلاغ نمائیـد

نمرهٔ ۲۱۵

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادواردگری

طهـران ۲۰ فوریه ۱۹۱۲ ـ رجوع بتلـگراف ۱۴ شهر جاری سرجارج بوکانان فرمائیـد ـ شاه مخلوع اظهار میل بخارج شدن ازایران مینماید ولی‌اصرار دارد براینکه حقوق سابقش بهمانطور برقرار باشد و نیز تقاضا دارد که ۱۰۰۰۰۰ تومان فوراً باوداده شود او اظهار میدارد که این وجه برای پرداخت حقوق ترکمنها وقفقازیان

اجیری او لازم است

سفیر روس باقونسول استراباد خود درباب لزوم این مبلغ مشورت نموده است قونسول روس جواب داده است که اگر بایستی خرابکاریهای همراهان محمدعلی را خاتمه داد ازمبلغی که مذکور گردیده صرف نظر نمیتوان کرد

با این اوضاع و نظر باهمیتی که اینمسئله داراست سفیر روس ومن مشغول نصیحت بدولت ایران هستیم که سالیانه مبلغ ۷۵۰۰۰ تومان حقوق در حق شاه مخلوع برقرار داشته و مبلغ یکصد هزار تومانیرا که تقاضا نموده است باوداده شود دولت ایران نصف این مبلغ را متحمل شده شاه مخلوع هم ازنصف دیگر صرف نظر نماید بنا براین تا دوسال اوّل حقوق آن اعلیحضرت از ۷۵۰۰۰ تومان به ۵۰۰۰۰ تومان تخفیف داده خواهد شد

قونسول روس مقیم استراباد در پرداخت ۱۰۰۰۰۰ تومان مذکور کمك خواهد نمود

نمرهٔ ۲۱٦

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۲۰ فوریه ۱۹۱۲ — اغتشاشات مشهد — راجع بتلگراف ۱۹ فوریهٔ شما — مسیو سازانف نتوانست امروز مرا ملاقات کند و من بنابراین بنا برتعلیمات شما کاغذ شخصی نوشتم — و در این مراسله مضمون تلگراف ۱۹ فوریهٔ سرجارج بارکلی را گنجانیده واز جناب معزی الیه درخواست نمودم که بجنرال قونسول روس مقیم مشهد بطریقیکه لازم است فوراً تعلیم داده شود

نمرهٔ ۲۱۷

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۱ فوریه ۱۹۱۲ ـ رجوع بتلگراف ۲۰ فوریهٔ من ـــ در ضمن صحبت امروز مسیو سازانف اظهـار داشت امید وار است که اغتشاش مشهـد بالاخره بخاتمه رسیده باشد چرا که او تعلیمات صریحه بجنرال قونسول روس درآنجا فرستاده است ووعده داد که مجدداً بشاه زاده دابیجا تلگراف خواهد کرد

بعد درخصوص تقاضاهای شاه مخلوع مذاکره بمیان آمـد (رجوع بتلگراف ۲۰ فوریه سرجارج بارگلی فرمائید) و مسیو سـازانف اظهـار داشت که اگر دولت ایرانرا بتوان ترغیب نمود که پیشنهادات سفرای طهرانرا قبول نماید اوازجانب خود اعتراضی برعلیه ترتیبی که ارائه طریق شده است نخواهد داشت

نمره ۲۱۸

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۲۱ فوریه ۱۹۱۲ ـ وکیل کمپانی نفت قصر شیرین تلگراف کرده است که محمد کریمخان کلهر که سالارالدوله ازاو تقویت مینماید اقدامات و امور کمپانی مذکور را سخت تهدید نموده است وبعلاوه اظهار میدارد که تمام مخابرات مقطوع گردیده وقلع وقمع این دوشخص مذکور بسیار لازم است

بایستی از نمایندگان کمپاتی مذکور برحسب لزوم حفاظت شود که آنها بتوانند درکار های خود مداومت نمایند لطف نموده در اینباب بادولت ایران مذاکره نمائید

نمره ۲۱۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲۲ فوریه ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۰ فوریهٔ من ـ
سفیر روس پس از مذاکره با دولت ایران بقونسول روس مقیم
استراباد تعلیم میدهد که بشاه مخلوع فشار وارد آورد ۷۵۰۰۰ تومان
حقوقرا قبول نمایند وبعلاوه مبلغیرا که برای پرداخت حقوق قفقازیها
وترکمنها لازم دارد واینمبلغرا اینطور بدولت ایران مسترد خواهد
داشت که سالی ۲۵۰۰۰ تومان ازحقوق او کسر شود

نمره ۲۲۰

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲۲ فوریهٔ ۱۹۱۲ ـــ رجوع بتلگراف ۱۸ فوریهٔ
من کنید ـــ برسفیر روس ومن فهمانیده شده است که پیشنهادات ما
پس از بعضی تغییرات شفاهی قبول خواهد شد اگر فورمول مناسب
تر ومطبوعتری ازبابت شناختن معاهدهٔ انگلیس و روس ارائه شود
دولت ایران دوفورمول تاکنون ارائهٔ دادهاند وفقط یکی از آنهاقابل
تقدیم بدولتین میباشد فورمول مذکور بقرار ذیل است : ـ

ازآنجائیکه دولت ایران مایل باستقرار مناسبات مستحکمه
دوستانه بادول مجاور میباشند تعهد مینمایند که پولتیك خودراباصول
معاهده ۱۹۰۷ انگلیس وروس وفق دهند تااندازهٔ که چنین پلتیکی
باصول اساسی مذکوره درمقدمهٔ معاهده مذکور لطمهٔ نزند که اول
استقلال وتمامیت ایران دوم ترقی آن بطور صلح و آرامی و سوم
معامله مساوی باتمام ممالك ازحیث تجارت و صناعت

نمره ۲۲۱

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بارکلی

وزارت‌خارجه ۲۲ فوریه ۱۹۱۲ ـ رجوع بتلگراف واصله دیروز از سنت پطرزبورغ فرمائید ـ اگر دولت ایران با تو ئید حقوق شاه مخلوع مخالفت دارند شایدممکن باشد مسئله را بطوری اصلاح نمود

نمرهٔ ۲۲۲

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۳ فوریه ۱۹۱۲ ـ عساکر روس در قزوین ـ راجع بتلگراف ۱٤ فوریه من ـ مسیو سازانف امروز بمن اظهار داشت که تلگرافی برای او از طهران رسیده مسیو پوکلیوسکی در آن اظهار عقیده نموده است که عودت تمام قشون روس از قزوین در این موقع حالیه ابداً صلاح نمیباشد مسیو پوکلیوسکی بعلاوه اظهار داشت که عقیده وی بر این است دولت ایران خودشان نظر بمسئلهٔ خلع اسلحه نمودن فدائیان خوشوقت خواهند بود که یك استعداد روسی حاضر باشند که بتوانند در ظرف سه روز خود را بمرکز برسانند

مسیو سازانف اظهار داشت که مشغول تحقیق است به‌بیند آیا هنوز ممکن است حرکت قشون را از قزوین بتعویق انداخت ولی بیم از آن داشت که مامورین محلی تمام ترتیبات لازمه را برای عودت آن ها داده اند

نمره ٢٢٣

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ٢٣ فوریه١٩١٢ ـ شناختن معاهده انگلیس وروس توسط دولت ایران ـ راجع بتلگراف ٢٢ فوریه سر جارج بارگلی ـ مسیو سازانف تصور میکند که ما باید بدولت ایران توضیح نمائیم که چون فقط دولت روسیه و بریطانیای عظمی و ایران با مسئلهٔ که در تحت مذاکره است مربوط میباشدلازم نیست که آنها در جواب خودشان اشاره بسایر دول خارجی نمایند وما باید بانها فشاروارد آوریم که مسئله‌سیم فورمول‌خودشان‌راحذف نمایند

نمره ٢٢٤

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ٢٣ فوریه ١٩١٢ ـ وزیر امور خارجه تلگرافی از جنرال قونسول تبریز برای من مخابره نموده مشعر است بر اینکه کفیل قونسولگری انگلیس‌بسرجارج بارگلی تلگراف کرده است که از هر جهة مطلوب است که شجاع الدوله که ایلات و عشایر او را میخواستند و بمقام ایالت آنجا نفوذی در میان آنها داشت شناخته آید کفیل قونسولگری مخالف بود باتعیین سپهدار که فدائیان و ارامنه دور او جمع بودند و ورود او ممکن بود باعث حدوث اغتشاشات جدیده گردد

مسیو سازانف بعلاوه بمن اظهار داشت که اگر چه او هیچ میل نداشت دولت ایران را مجبور نمایدشجاع‌الدوله را تعیین نمایند بعقیدهٔ او خیلی اصح خواهد بود که او را لا محاله برای

ایالت نگاه دارند زیرا که او نمیتوانست جواب این مسئله را بدهد که آیا در صورتیکه دو باره اغتشاشات در تبریز رخ دهد چه اثری بر پلتیك روس خواهد بخشید

نمره ۲۲۵

تلگراف سرادواردگری بسر جارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۳ فوریه ۱۹۱۲ - راجع بتلگراف ۲۲ فوریه سرجارج بارگلی - مراسله متحدالمال بدولت ایران

فورمول دولت ایران بنظر ماقابل ایراداست چرا که‌بموجب آن مابین اصول معاهده و آنچه در مقدمهٔ آن مذکور شده تباین حاصل میشود و این خود یك امتیازی است که دولتین صاحب امضای آن بهیچوجه نمیتوانند روا دارند بعلاوه اصول مذکوره در مقدمه بطور مکفی در فورمول مذکور خلاصه شده و کلمات استقرار نظم از آن حذف شده است

من پیشنهاد میکنم که تمام کلمات مذکوره درفورمول ایران از کلمات معاهدهٔ ۱۹۰۷ حذف و بجای آن کلمات ذیل مرقوم گردد : - و با مسرت اطمیناناتیرا که در مقدمه معاهدهٔ مذکور گنجانیده شده میشناسند یا آنکه در آن مداقه خواهند نمود

شما باید این‌را بوزیر امور خارجه ارائه‌طریق نموده استفسار نمائید که آیا دولت روس پیشنهاد دیگری دارند ارائه طریق بنمایند

نمرهٔ ۲۲۶

مکتوب ناکس کفیل قونسولگری بسرادواردگری

شیراز ۲۶ دسامبر ۱۹۱۱ - آقا افتخار دارم بروفق تعلیمات

سفیر اعلیحضرتی مراسلهٔ را که در جوف آن صورت سرقتها و حمله هائیکه باتباع انگلیس شده و سرقتهای اجناس انگلیس که در راه هائی که در عرض چهار سال اخیر در ناحیهٔ این قونسولگری به وقوع رسیده لفا ایفاد دارم مقدار اموالی که در این سرقتها از میان رفته و مامورین محلی ایران آنها را مسترد نموده اند در آن مذکور گشته است (امضاء) ناکس

ملفوف یك نمره ۲۲۶

مکتوب ناکس کفیل قونسولگری بسرجارج بارکلی

شیراز ۲۶ دسامبر ۱۹۱۱ — آقا بر حسب تعلیمات مندرجه در تلگراف متحدالمال ۸ دسامبر شما افتخار دارم لفا صورت حمله ها وسرقتهائی که بر اتباع انگلیس و سرقتهای اجناس انگلیس که در این ناحیه قونسولگری درعرض چهارسال اخیر بوقوع رسیده ایفاددارم

این صورت فقط حمله ها و سرقتهائی را در راههای معظم به وقوع رسیده نشان میدهد

من این مسئله را در دوورقه شرح داده ام ورقهٔ اول تاریخ وقوع سرقت و محل آن و مرتکبین و اشخاصیکه مخالف با آنها شده مرقوم گشته در ورقه دوم در باب کیفیت حمله یا سرقت و قیمت اموال مسروقهٔ و مبلغی که مامورین محلی ایران باز گرفته اند نوشته شده و نامناسب بنظر نیامده است که صورتیهم از خساراتی که در عرض سه ساله اخیر بالاراده بخطوط تلگراف اداره تلگراف هند وانکلیس وارد آمده و قیمت خسارت آن فعلا معلوم نمیباشد الحاق شود

ملفوف نمرهٔ ۱۱۴

صورت حمله ها وسرقتهای اجناس انگلیس از سال ۱۹۰۸ الی ۱۹۱۴

ورقه اول

نمره	تاریخ	محل	مرتکبین	اشخاص یا اداراتی که طرف بوده‌اند
	۱۹۰۸			
۱	۱۲ ژانویه	کتل‌مالو	دهاتیان	دولت اعلیحضرتی
۲	۵ فوریه	سیوند	اعراب	کمپانی حاجی‌علی‌اکبرو پسران در لندن
۳	مارس (؟)	آب‌باریك	باصریها	کمپانی دکسن
۴	۱۸ مارس	میان کتل	قشقائیها	کمپانی دکسن
۵	۸ ژویت	میان کتل	کالونیها	کمپانی ذیقلر
۶	۱۰ اوت	دالکیها	دهاتیان	کمپانی شیمك
				کمپانی اسحقیان
۷	۱۸ اوت	نزدیك دالکی	دهاتیان	کمپانی دکسن
۸	۲۰ اوت	زرقان	اعراب	کمپانی ذیقلر
				کمپانی زیتون
۹	۲۰ اوت	کازرون	قراولان راه	کمپانی دکسن
۱۰	۲۳ اوت	تنك‌ترکان	دهاتیان	کمپانی داود ساسون
۱۱	۶ سپتامبر	میان کتل	دهاتیان	کمپانی دکسن
۱۲	۹ سپتامبر	شلکستان	بویراحمدیها	بانك شاهنشاهی
۱۳	۹ سپتامبر	خانه‌حوزه	اعراب	تبعه مصری
۱۴	۳ اکتوبر	شلگستان	بویراحمدیها	کلوب انگلیس

نمره	تاریخ	محل	مرتکبین	اشخاص یا اداراتی که طرف بوده‌اند
۱۵	۷ نوامبر	شلگستان	بویراحمدیها	کمپانی ذیقلر
۱۶	۱۰ نوامبر	احمدیها	غیرمعلوم‌است	اداره گبرهای بمبئی
۱۷	۱۷ نوامبر	شلگستان	بویراحمدیها	ماژر دوکا
				کمپانی دکسن
۱۸	۷ دسامبر ۱۹۰۹	ده شیخ	ماسرمیها (؟)	کمپانی زیتون و خلیل
۱۹	۱۵ فوریه	زنیان	غیرمعلوم‌است	کمپانی سمك
۲۰	۱۷ مارس	کردشول	لاشانیس	مستر جنتلمن
۲۱	۳۰ مارس	عباس آباد	دهاتیان	رورند لینتن
۲۲	۶ آوریل	سیوند	اعراب	کمپانی ذیقلر
۲۳	۹ آوریل	بهبهان	الوار	مستراسمیت (اجزاء اداره تلگرافخانه)
۲۴	۱۶ مه	چنار راه‌دار	ماسرمیها	کمپانی ذیقلر
۲۵	۱۸ مه	آب‌دوئی	قراولان‌راه	کمپانی دکسن
۲۶	۲۲ ژون	ده شیخ	ماسرمیها	کمپانی ذیقلر
۲۷	۳ ژون	هفت ملا	دهاتیان	کمپانی دکسن
۲۸	۷ ژون	زنیان	قشقائیها	کمپانی مولادر بمبئی
۲۹	۱۶ اوت	پل‌خان	اعراب	مستر میدلتن
۳۰	۲۸ اکتوبر	خانه گرگان	بویراحمدیها	کمپانی داودساسون
۳۱	۲۸ نوامبر	سینه سفید	قشقائیها	کمپانی اندرو ویر
۳۲	۱۸ نوامبر	کنار تخته	دهاتیان	کمپانی ذیقلر

نمره	تاریخ	محل	مرتکبین	اشخاص یا اداراتی که طرف بوده اند
	۱۹۱۰			
۳۳	ژانویه (؟)	چنار راهدار	ماسیرمیها	کمپانی ذیقلر
۳۴	۱۲ آوریل	قادر آباد	دهاتیان	منشی قونسولگری اعلیحضرتی
۳۵	۱۷ آوریل	شلگستان	بویراحمدیها	کمپانی ذیقلر
۳۶	۳۰ مه	نزدیک سیاخ	سرخسیها	کمپانی ذیقلر
۳۷	۱۳ اوت	ایضا	قشقائیها	ایضا
۳۸	۱۴ نوامبر	آع چشمه	قشقائیها والوار (؟)	کمپانی دکسن کمپانی شیمك کمپانی سرویس ریو کمپانی داودساسون حاجی سید محمد کازرونی مقیم بمبئی
۳۹	اوت (؟)	کردنه امامزاده اسماعیل	قشقائیها	اتباع هندی انگلیس
۴۰	نوامبر (؟)	ایضا	بویراحمدیها	دو نفر از اتباع هندی انگلیس
	۱۹۱۱			
۴۱	۲۲ فوریه	آب باریك	اعراب	کمپانی ذیقلر
۴۲	۱۵ فوریه	خانه گرگان	کردشولیها	کمپانی ذیقلر
۴۳	۱۳ مارس	سورمك	دهاتیان	ایضا
۴۴	غرهٔ آوریل	گود نرم	کردشولیها	کمپانی دکسن
۴۵	۱۲ فوریه	خانه گرگان	ایضا	کمپانی داودساسون
۴۶	۳۰ ژون	کمارج	قشقائیها	کمپانی لیونیگستن

نمره	تاریخ	محل	مرتکبین	اشخاص یا اداراتی که طرف بوده اند
۴۷	۷ ژویه	دشت ارجن	دهاتیان	کمپانی دکسن
۴۸	۱۷ ژویه	مرغاب	غیر معلوم است	کمپانی ذیقلر
۴۹	۲۷ ژویه	خسرو شیرین	قشقائیها	بانک شاهنشاهی ایران
۵۰	۲۲ اوت	کازرون	دهاتیان	کمپانی لیونیگستن
۵۱	۲٦ اوت	تنگ ترکان	کمارجیها	کمپانی شیمك
۵۲	۷ سپتامبر	کنار تخته	دهاتیان	کمپانی ذیقلر
۵۳	۹ سپتامبر	تنگ ترکان	کشگولیها	کمپانی داودساسون
۵۴	۱۷ سپتامبر	ایضا	قراولان راه	اتباع هندی انگلیس
۵۵	۲٦ سپتامبر	پل فسا	قشقائیها	لفتنان دیلسن
۵٦	غرهٔ اکتوبر	پل آبگینه	دهاتیان	کمپانی ذیقلر
۵۷	۳ اکتوبر	تنگ ترکان	کشگولیها	کمپانی المدروویر
۵۸	۱۲ اکتوبر	شلگستان	بویر احمدیها	میس راس ـ کمپانی ذیقلر و دکسن و لاید
۵۹	۱۳ اکتوبر	ده شیخ	قشقائیها	کمپانی ذیقلر
٦۰	۲۹ اکتوبر	خانه خوره	غیر معلوم است	میس راس
٦۱	۱۹ نوامبر	پل قره کیج	بویر احمدیها	تجار ژاپونی درتحت حفاظت انگلیس
٦۲	۳۰ نوامبر	شلگستان	کهکلوئیها	اسکادرن سواره دستهٔ ۳۹
٦۳	۲۰ دسامبر	دشت ارجن	دهاتیان	کمپانی ذیقلر
٦۴	۲۴ دسامبر	کتل دختر	کشگولیها	۵۰ نفر ازسوارهٔ دستهٔ ۳۹

ملاحظه ـ این مسئله قابل ملاحظه است که در فاصله مابین

حمله بمستربیل درآوریل ۱۹۰۹ (نمرهٔ ۳۵) فقط ویلس راس در ۲۱ اکتوبر ۱۹۱۱ یکی از اتباع انگلیس بین شیراز و اصفهان مسافرت نموده

نمره ۶۲ – این حمله بود که بر قافلهٔ نزدیك اسکادرون سواره هند مرکزی که برای امداد مستحفظین قونسولخانه اصفهان حرکت مینمود شد در جنگی که واقع شد ماژور رسیلدار رژیمان مذکور بطور سخت مجروح گردید

نمره ۶۴ – این حملهٔ خائنانه بود از طرف قراولان راه که درضمن آن یك سوار مقتول یکی مجروح و دو اسب مقتول گردیدند

ورقهٔ دوّم

نمره بموجب ورقهٔ اول	کیفیت سرقت	قیمت اموال مسروقه	مبلغی که مسترد گردیده است
		قران	قران
۱	جلوگیری از مستحفظین سواره	۲۳۶۰	هیچ
۲	سرقت قافله	۶۳۰	
۳	ایضا	۲۶۱۵	
۴	ایضا	۴۳۹۸	
۵	ایضا	۳۵۰	
۶	ایضا	۱۴۷۰	
۷	ایضا	۲۳۰۰	

نمره بموجب ورقه اول	کیفیت سرقت	قیمت اموال مسروقه	مبلغی که مسترد گردیده است
		قران	قران
۸	ایضا	۹۷۶۸	۵۲۵۵۰
۹	ایضا	۲۷۴۵	
۱۰	ایضا	۷۸۰۰	
۱۱	ایضا	۲۷۸۵	هیچ
۱۲	ایضا	۲۵۵۰	
۱۳	ایضا	۱۱۵۰	
۱۴	ایضا	۲۷۳۰	
۱۵	ایضا	۲۶۵۰	
۱۶	سرقت قافله	۱۲۲۰	
۱۷	ایضا	۳۱۳۶۸_۲۵	
۱۸	ایضا	۲۰۶۵_۷۵	هیچ
۱۹	ایضا	۲۳۹۶_	
۲۰	سرقت وحمله	۱۰۶۰۰_	
۲۱	ایضا	۶۱۹۴_	
۲۲	سرقت قافله	۶۵۱_	۶۵۱_
۲۳	حمله	۵۸۰۰_	۵۸۰۰_
۲۴	سرقت قافله	۱۸۸۸۸_	
۲۵	ایضا	۱۷۴۹_	هیچ
۲۶	ایضا	۱۸۰۰_	
۲۷	ایضا	۲۳۳۲_	

نمره بموجب ورقهٔ اوّل	کیفیت سرقت	قیمت اموال مسروقه	مبلغی که مسترد گردیده است
		قران	قران
۲۸	ایضا	۵۸۰۰ـ	
۲۹	سرقت و حمله	۲۱۱۰ـ	
۳۰	سرقت قافله	۲۳۰۷۲ـ	
۳۱	ایضا	۲۸۰۸۰ـ	
۳۲	ایضا	۱۱۱۹ـ	
۳۳	ایضا	۲۱۷۹۲ـ	۴۱۹۶ ـ
۳۴	سرقت و حمله	۵۶۰۰ـ	۶۰۰ ـ
۳۵	حمله بر قونسول اعلیحضرتی (دونفرازسواران مستحفظ مقتول)	ـــ	هیچ
۳۶	سرقت قافله	۵۶۵ـ	هیچ
۳۷	ایضا	۲۹۴۱ـ	۱۳۷۳ـ۳۵
۳۸	ایضا	۵۴۲۷۷ـ	هیچ
۳۹	سرقت حمله بر قافله	۳۹۸ـ	هیچ
۴۰	ایضا	۳۴۶ـ	هیچ
۴۱	سرقت قافله	۵۶۷۳ـ	هیچ
۴۲	ایضا	۱۳۲۰ـ	هیچ
۴۳	ایضا	۸۳۵ـ	هیچ
۴۴	ایضا	۴۵۱۰ـ	هیچ
۴۵	ایضا	۳۵۰۰ـ	هیچ
۴۶	ایضا	۴۶۹۸ـ	هیچ
۴۷	ایضا	۱۳۰۰ـ	هیچ

نمره بموجب ورقهٔ اوّل	کیفیت سرقت	قیمت اموال مسروقه	مبلغی که مسترد شده است
			قران
۴۸	ایضاً	۱۵۵۱۵—	
۴۹	ایضاً	۱۵۰۰۰—	
۵۰	ایضاً	۷۵۰—	
۵۱	ایضاً	۲۰۵۷—	
۵۲	ایضاً	۲۸۰—	
۵۳	ایضاً	۲۵۰۰—	
۵۴	ایضاً	۱۳۴۹—	
۵۵	سرقت و حمله	—	اموال تماماً مسترد گردیده است
۵۶	سرقت قافله	۶۰۰—	هیچ
۵۷	ایضاً	۲۱۶۰۰—	
۵۸	(۱) حمله وسرقت	۱۳۵۱۵—	۱۳۵۱۵ —
	(۲) سرقت قافله	۳۵۹۱۰۰— (تخمیناً)	
۵۹	سرقت قافله	۵۱۱۵—	
۶۰	حمله برقافله	۶۳۳—	
۶۱	سرقت وحمله		
۶۲	جنگ وگریز		
۶۳	سرقت قافله	۸۵۰—	۸۵۰ —
۶۴	حمله برقافله		
	جمع کل	۷۳۸۱۶۵	۳۲۲۴۰ — ۸۵

صورت خسارتی که عمداً بخطوط تلگرافی ادارهٔ تلگرافی هند و اروپا مابین بوشهر و آباده وارد آورده اند

		قران
لغایت غرهٔ ماه ژانویه	۱۹۰۹	۱۶۷۲۶
لغایت غرهٔ ماه ژانویه	۱۹۱۰	۳۳۸۹۳
لغایت غرهٔ ماه ژانویه	۱۹۱۱	۴۷۳۲۳
	جمع	۹۷،۹۴۲

امضا   ناکس

نمره ۲۲۷

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۴ فوریه ۱۹۱۲ — مشهد و شاه مخلوع — ایالت

از قونسول جنرال اعلیحضرتی مقیم مشهد درخواست نموده است که پیغام کتبی باینمضمون برای مهیجین انقلاب بفرستد که شاه مخلوع بنابر اظهارات بریطانیای عظمی ودولت روسیه اظهار میل نموده است که از ایران خارج شود

چون این انقلاب روبه ازدیاد است جنرال‌قونسول‌اعلیحضرتی از من خواهش نموده است باو اجازه دهم که با خواهش ایالت موافقت نماید

من در جواب تلگراف کرده ام که او بهر کس که می خواهد کتبا اطلاع دهد که دولتین بشاه مخلوع اصرار میکنند از ایران خارج شود و فقط کاری که باید بمناسبت این مسئله فیصله شود راجع بمبلغ حقوقیست که باید بوی داده شود

نمره ۲۲۸

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۲٤ فوریه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۲۱ فوریه شما ــ وکیل کمپانی نفت قصر شیرین ماه گذشته از من استفسار نمود که آیا میتوان یکی از سواران مستحفظ هندیرا فرستاد که اموال کمپانی مذکور را حفظ نماید تاآنکه دولت ایران اعاده نظم بنمایند

من جواب دادم نمیتوانم دستور العمل اعزام قشون دیگر از هندوستان بنمایم و نه هم میتوانم اجازه بکار وا داشتن مستحفظین قونسولخانه را برای مقصودیکه خواسته شده است درکرمانشاه بدهم

برحسب تعلیم تلگرافی شما بوزیر امور خارجه اظهاراتی نموده ام جناب معزی الیه اظهار میدارد که دولت ایران میخواهند فرمانفرما حاکم جدید با قدری استعداد دولتی بکرمانشاه برود ولی پول که لازم است ندارند

چنانچه در تلگراف ۱۳ شهر جاری خود راپرت دادم سالار الدوله وداود خان ازکرمانشاه فرار کرده اند

نمره ۲۲۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲٤ فوریه ۱۹۱۲ ــ مساعده بدولت ایران وژاندارمری جنوب ــ راپرت داده شده است که شما در ۲۱ فوریه در پارلمان اظهار داشته اید که قسمت مساعدهٔ را که دولت انگلیس خواهند داد بمصرف اعاده امنیت راههای جنوب خواهد رسید

بعقیده من بنظر میاید هیچ لازم نیست چنین مبلغ بزرگی

یعنی ۱۰۰۰۰۰ لیرا برای ژاندارمری جنوب تخصیص شود (رجوع بتلگراف ۲ فوریه من نمائید) چرا که اینکار باعث تضییق احتیاجات دیگر خواهد گردید

نظر بتلگراف ۵ فوریه شما من باکفیل خزانه داری کل در باب مسوده پروگرام مصارف مذاکره نموده ام وبموجب آن ۴۲۰۰۰۰ تومان برای تمام ژاندارمری تخصیص شده است این مبلغ برطبق تخمینی است که کلنل سوئدی زده است وتصور میشود تاشش ماه برای تشکیل آن اداره مکفی خواهد بود آیا اینکار را مناسب میدانید ویااینکه میخواهید من اصرارکنم براینکه اینمبلغ بطور معین مابین ژاندارمری شمال وجنوب تقسیم شود

نمره ۲۳۰

مکتوب وزارت خارجه باداره هند

وزارت خارجه ۲۴ فوریه ۱۹۱۲ — آقا ازطرف سرادواردگری وزیر امور خارجه تعلیم دارم که بمناسبت مراسله ۱۶ شهر جاری شما استفسار نمایم که آیا عقیده لرد کرد براین است که وقت آن رسیده است دولت ایرانرا از مبلغ جبرانی که دولت اعلیحضرتی تصمیم نموده‌اند برای حمله بمستر قونسول اسمارت ازدولت ایران مطالبه نمایند مستحضر سازند مخصوصا نظر باینکه درباب اینمبلغ اخیراً در مجلس مبعوثان انگلیس مذاکره شده است (امضاء) لوئیس مات

نمره ۲۳۱

وزارت خارجه ۲۵ فوریه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۱۲ فوریهٔ شما وتلگراف ۲۳ فوریه سرجارج بوکانان اگر تصمیم عودت

عساکر روس ازقزوین نسخ شود خیلی یاس آمیز خواهد بود آیا بعقیده شما امنیت جان ومال اتباع خارجه بسته بتوقف آنها درحوالی طهران است و یاآنکه دولت ایران برای نگاه داشتن آنها اظهارات سخت نموده اند

نمره ۲۳۲

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۲۵ فوریه ۱۹۱۲ – اوضاع تبریز – رجوع بتلگراف ۲۳ فوریه سنت پطرزبورغ – نظرباقدام مشترك درموضوع شاه مخلوع آیا احتمال تحصیل رضایت دولت ایران برای تعیین شجاع الدوله بمقام ایالت میرود و هر گاه اینطور باشد چطور می توانند آنها به دیانت و امانت او اعتماد داشته باشند

اینطور معلوم میشود که مستر شیپلی مایل است موافقت باین مسئله داشته باشد که ممکن است مطلوب باشد این مقام بشجاع الدوله داده شود

۲۳۳

مکتوب کنت نیکندرف ۲۶ فوریه ۱۹۱۲

بعقیدهٔ ما فقط علتی که دولت ایران را وا دار بتعویق حرکت لازم محمد علی از ایران مینماید اشکالاتی است که دربابت حقوق او و پولی که میخواهد به ترکمنها و سایر همراهان خود بدهد و مسترد داشتن آنوجه پیدا شده

ما بمسیو پوکلیوسکی تعلیم میدهیم که اظهار عقیده نماید که در حالیکه ما اعتراضی بر علیه کسر نمودن نداریم کسر کردن

۲۰۰۰۰ تومان از یك حقوق ۷۰۰۰۰ تومانی (که مبلغی است که پیشنهـاد شده) خیلی زیاد است این مبلـغ باید به ۱۰۰۰۰ تومان تخفیف داده شود

اما در بابت پولی که میخواهد مبلغ آن باید برای احتیاجات حقیقی وی مکفی باشد وگرنه باید ما منتظر اغتشاشات و هجومهای ترکمنها و همراهان او باشیم

مسیو پوکلیوسکی تعلیم دارد که این ملاحظات را تاکید نماید

چون مهم ترین مسئله حرکت شاه مخلوع است خیلی مطلوب است که بسرجارج بارگلی تعلیمات داده شود

که بتواند اقدام مسیو پوکلیوسکی را در این امر تقویت نماید

سفارت روس ۲۶ فوریه ۱۹۱۰

نمره ۲۳۴

تلگراف سر جارج بار کلی بسرادوارد گری

طهران ۲۶ فوریه ۱۹۱۲ ـ شجاع الدوله ـ راجع بتلگراف دیروز شما ـ تلگراف واصله از کفیل قونسولگری از تبریز که مسیو سازانف بان رجوع میکنند مورخـه ۱۶ فوریه و بقرار ذیل است : ـ

من مبادرت نموده ملاحظات ذیل را خدمت شما عرض می کنم : دولت ایران هر قدر محق بداشتن عقیدهٔ حالیهٔ خود باشنـد اشتباه میکنند اگر این مسئله را فراموش کنند که فقط یك نفری که بتواند آذربایجانرا در تحت نظم آورد بلا شك شجـاع الدوله میباشد ایلات متعدده غیر منظـم از او بسیار میترسند حتی اگر چـه

خود این ها آشکارا اظهار میدارند که بهیچوجه از اولیاء امور مرکز ترسی ندارند از قراریکه اطلاع یافته ام شجاع الدوله یك قرار داد مخفیانه با رؤسای ایلات دارد و اگر سپهدار تعیین گردد تا زمانیکه گذارده میشود او در مملکت توقف داشته باشد همراهی او را لازم خواهد داشت

از طرف دیگر رشیدالملك و رفیع‌الدوله از بستگان شجاع الدوله که ازفقیرو غنی بزور پول میگیرند برای شهر و این ایالت بلائی هستند و نباید بهیچوجه گذارده شود آنها با مأمورین محلی رابطه داشته باشند

مخالفت دولت ایران بر ضد تعیین شجاع الدوله بمقام ایالت مثل سابق شدید است تلگراف ذیل که همین حالا از طرف کفیل قونسولگری تبریز رسیده شك های مرا در اینکه آیا میتوان باو اعتماد نمود با دولت ایران بطور امانت و دیانت رفتار نماید تصدیق میکند : ــ

شجاع‌الدوله خان ماکو را برای حکومت خوی و سلماس وارومیه تعیین نموده است شجاع الدوله این اقدام را محض این نموده است که همراهی خان مذکور را برای خود تحصیل نماید رؤسای عمدهٔ تمام ایلات بانضمام اکراد لقب گرفته اند بمن اطلاع رسیده که‌تمام این اقدامات یك قسمت پروگرامی بمنافع شاه‌مخلوع میباشد ــ از قراری که میشنوم برای کوشش در مجبور کردن شاه مخلوع بمراجعت در اول بهار اهالی آذربایجان هیجان عمومی خواهند نمود ما ممکن است منتظر اغتشاشات باشیم مگر آنکه

دولت ایران اقدامی برای رفع این آنتریك ها بنماید

نمره ۲۳۵

تلگراف سر جارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۶ فوریه ۱۹۱۲ ــ عساکر روس ــ راجع بتلگراف دیروز شما ــ دولت ایران نه اینکه بطور سخت اصرار ندارند بر اینکه عساکر روس در قزوین نگاهداشته شوند بلکه گاهگاهی هم از من خواهش میکنند من در عودت آنها از ایشان تقویت نمایم ــ حضور آنها در نزدیکی پای تخت بعقیدهٔ من برای تأمین جان و مال خارجه لازم نیست با وجود آن چون محتمل است فدائیان را اگر بدانند عساکر روس در نزدیکی طهران میباشند اخراج نمود من هنوز خیال میکنم اصلح این خواهد بود که حالیه برای عودت آنها فشار آورده نشود

نمره ۲۳۶

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲۶ فوریه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف امروز صبح من ــ همکار روسی من مرا اطلاع میدهد که عساکر روس در انزلی ورشت بایستی بروسیه عودت داده شوند وعساکر قزوین را هم بایستی بدانجا بخواهند باستثنای یك رژیمان قزاق دو باطالیان پیاده نظام و چهار عراده توپ کوهستانی که در رشت و انزلی نگاهداشته خواهند شد

برای انجام امورات فوق و نیز برای تخفیف عدهٔ زیادی از عساکر تبریز اوامر فرستاده شده است

نمره ۲۳۷

تلگراف سر جارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۶ فوریه ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف ۲۶ فوریه من جنرال قونسول مقیم تبریز را همکار من تعلیم داده است که شجاع الدوله را مایوس نماید از اینکه کسی را برای حکومت های جزو تعیین نماید چرا که اگر این کار را بکند ارجاع بیك وضع قانونی باین معنی که ایالات از طرف دولت مرکزی تعیین گردد اشکال خواهد داشت

مادامیکه یقینا مطلوب خواهد بود که تا زمانیکه سپهدار از اینجا فرستاده نشده شجاع الدولهٔ بایستی بایالات آنجا منصوب باشد خوب است که دولت روس اوامر بسیار سخت بوی بدهند که از هرگونه آنتریك احتراز نماید هنگامیکه سپهدار مقام خود را اشغال نماید دولت ایران از قراری که فهمیده ام حاضر خواهند بود که شجاع الدوله‌را بمقام‌اولی خود که حکومت مراغه باشد تعیین نمایند

نمره ۲۳۸

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۶ فوریه ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف ۱۲ شهر جاری من – شاه مخلوع از دولت روس خواهش کرده است که مبلغ ۶۰۰۰۰روبل باو قرض داده شود ووعده میدهد که بورود خود در ادسا آنرا مسترد دارد واز آنها درخواست نموده است یك کشتی جنگی اورا ببرد از قراریکه فهمیده‌ام ترتیبات برای انجام خواهشات او داده شده است

اوحالا اظهار میدارد که فقط ۷۰۰۰۰ تومان برای پرداخت حقوق ترکمنها و قفقازیها لازم است واستدعا میکند که یك قسمتی از این پول را دولت ایران تهیه نمایند ودوباره ازدولت روس خواهش کرده است که طوری کنند مجدداً حقوق سابق او در حقش برقرار شود

دولت روس مادامیکه عقیدشان براین‌است که ۷۵۰۰۰ تومان حقوق در حق شاه مخلوع برقرار شده و خود او پرداخت حقوق ترکمنها وقفقازیها را متحمل شود تصوّر میکنند که مبلغی که برای آن مقصود لازم است باید بواسطهٔ کسر کردن سالی ۱۰۰۰۰ تومان (ونه ۲۵۰۰۰ تومان) از حقوق او بدولت ایران مسترد گردد

همکار روسی من بدولت ایران فشار وارد میاورد که باین امر موافقت نمایند ومن نظرباهمیت ولزوم آنمسئله اورا تقویت مینمایم

بعقیدهٔ قونسول روس قبل‌از آنکه شاه‌مخلوع ازایران خارج شود بایستی محل خرج ۷۰۰۰۰ تومان مذکور معین شود از قراریکه فهمیده‌ام دولت روس هم با این نظریه موافقت دارند

نمیدانم چطور این وجه باید داده شود مگر آنکه دو بانکها آنرا بدهند

آیا میتوان ببانگ شاهنشاهی اصرار نمود که از بابت حساب جاری آنرا بپردازد وآنرا اوّلین تحمیل برقرضهٔ مشترك دولتین قرار دهند ـ اگر بانگ روس مجبور شود که تصویب لازمه را برای پرداخت سهمیهٔ خود حاصل نماید اسباب تأخیر در کار خواهد بود

نمرهٔ ٢٣٩

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ٢٦فوریه ١٩١٢– مشهد جنرال قونسول اعلیحضرتی امروز بقرار ذیل تلگراف کرده است : –

عدهٔ دولتیان که مقامات متبرکه را در تصرف دارند روز بروز زیاد میشود

من تلگراف ذیل را در جواب مخابره نموده‌ام : –

شما بقصد آرام کردن انقلاب باید هرگونه اقدام مشترکیرا که مطلوب تصور مینمائید بقونسول روس پیشنهاد کنید هرگونه اقدامیکه میکنید راپورت بدهید

نمره ٢٤٠

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادواردگری

طهران ٢٦ فوریه ١٩١٢ – راجع بتلگراف ١٣ فوریهٔ من از قراریکه دولت ایران اطلاع یافته اند سالار الدوله کرمانشاه را دوباره گرفته و بازارهارا غارت نموده است

بسفیر روس در باب اظهار متحد المآل بسالار الدوله دستور العمل نرسیده است (رجوع بتلگراف ٨ فوریهٔ خود نمائید)

نمرهٔ ٢٤١

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ٢٦ فوریه ١٩١٢ – راجع بتلگراف ٢٤ فوریهٔ شما – ژاندارمری – راپورت صحت ندارد – طریقهٔ که پس از مذاکرهٔ با مسیو مرنارد ارائهٔ طریق شده است در اینموقع مناسب

است وشما ممکن است آنرا اتخاذ نمائید

نمرهٔ ۲۴۲

تلگراف سر ادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۶ فوریه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۲۶ فوریهٔ سرجارج بارکلی ــ شما باید تحقیق نمائید که آیا وزیر امور خارجهٔ روس حاضر است که از بانک روس درخواست نماید که در ظرف دوروز ۳۵۰۰۰ تومان پول بدهد ما ازبانک شاهنشاهی استدعا میکنیم که اینمبلغ را فوراً بدهند و از آنها درخواست میکنیم که اگر مسیو سازانف جواب منفی بدهد تمام مبلغ ۷۰۰۰۰ تومانرا بدهند لطف نموده نتیجهٔ تحقیقات خود را تلگراف کنید

نمره ۲۴۳

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۷ فوریه ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۲۳ فوریهٔ شما ــ دولت روس بنمایندهٔ خـود مقیم طهران دستور العمل داده‌اند که پیشنهاد نموده با سرجارج‌بارکلی تواما فورمولی برای شناختن معاهدهٔ انگلیس وروس بطریقیکه ارائهٔ طریق نموده‌اید بدولت ایران تقدیم نمایند

نمرهٔ ۲۴۴

مکتوب ادارهٔ هند بوزارت خارجه

ادارهٔ هند ۲۷ فوریه ۱۹۱۲ ــ آقا ازطرف وزیر هندوستان تعلیم دارم که وصول مکتوب ۲۴ شهر جاری شما را درباب اوضاع جنوب ایران اطلاع داده ودر جواب اظهار دارم که جناب اجل

ایشان بجهاتی که ذکر شده است اصلح میدانند که دعاوی دولت اعلیحضرتی بطور کلی ارائه شود ولی از آنجائیکه مبلغی که بایستی برای جبران مطالبه شود در پارلمان مذکور گشته و چون تأخیر در مطالبهٔ آن ممکن است اسباب سوء تفاهم گردد اوبرعلیه اینکه حالا اظهاری که پیشنهاد شده است بدولت ایران بشود اعتراضی ندارد

(امضا) ریچی

نمرهٔ ۲۴۵

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۸ فوریه ۱۹۱۲ — ممکن است از طرف بانک شاهنشاهی امروز درباب پرداخت مساعدهٔ یکصد هزار تومان بدولت ایران باشما مذاکرهٔ شود این مبلغ بغیراز وجهی است که برای پرداخت حقوق ترکمنها و قفقازیها لازم میباشد

بعلّت اظهاری که کفیل خزانه داری کل بمن نموده است من امروز صبح برئیس بانک شاهنشاهی درباب پول اولی مذاکره نمودم ولی همکار روسی من که اورا ملاقات نمودم میخواهد پرداخت پول بتعویق انداخته شود تاآنکه رویهٔ دولت ایران نسبت بفورمول اصلاح شده برای شناختن معاهدهٔ انگلیس و روس دیده شود تا امروز این فورمول اصلاح شده را بدولت ایران پیشنهاد میکنیم

نمره ۲۴۶

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۸ فوریه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف امروز من — وزیر امور خارجه وعده داده است که امروز باکابینه مشورت نموده

وفردا بما شفاها اطلاع دهد که آیا فورمول اصلاح شده قبول شده است یانه او نمیتوانست امروز بعد ازظهر چیزی بما بنمایاند که دلیل برقبول آن باشد

اگر فورمول مذکور قبول شود امید وارم که رئیس کل بانك شاهنشاهی رئیس بانگرا مجاز خواهد نمود که یکصد هزار تومانیرا که مرنارد لازم دارد بدون شرطی بدهد که از مساعدهٔ مشترکی که دولتین خواهند داد مسترد شود ممکن است که پرداخت این یکصد هزار تومانهم پس از آنکه فورمول اصلاح شده تصویب گردد بتاخیر انداخته شود

نمره ۲۴۷

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۸ فوریه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۲۶ فوریهٔ شما — من بطوریکه دستور العمل داده شده بود دیروزباوزیر امور خارجه صحبت نمودم جناب معزی الیه بمن امروز اظهار داشت که مشغول مذاکره باوزیر مالیه بوده وهمینکه ایشان تصویب نمودند تلگراف اکیدی برای سفیر روس فرستاده بانك روسرا مجازبپرداخت ۳۵۰۰۰ تومان خواهد نمود

نمرهٔ ۲۴۸

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۸ فوریه ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۲۶ فوریهٔ سرجارج بارکلی — اظهار بسالار الدوله — وزیر امور خارجه مشغول فرستادن تعلیمات دراینموضوع بسفیر روس میباشد ولی ترس

ازآن دارد که پس از موفقیت اخیری که سالار الدوله حاصل نموده است معاملهٔ بااو ممکن است آسان نباشد

نمره ۲۴۹

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۹ فوریه ۱۹۱۲ ـ شما بایستی برای حمله باسمارت ومستحفظین او ٤۷۳۴ لیرا ادعا نمائید (رجوع بتلگراف ۲۸ ژانویهٔ خودتان نمائید) مگر آنکه حالا بر علیه این اقدام اعتراضی داشته باشید

نمره ۲۵۰

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۹ فوریهٔ ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۲۸ فوریه شما ـ ازبانك شاهنشاهی درخواست شده است که فوراً مبلغ ۳۵۰۰۰ تومان درتحت امر و اختیار سفیر اعلیحضرتی مقیم طهران موجود داشته باشد

نمره ۲۵۱

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوکانان

وزارت خارجه ۲۹ فوریه ۱۹۱۲ ـ مساعده بدولت ایران ـ بتلگرافات ۲۸ فوریه از طهران رجوع کنید بانك شاهنشاهی بنا بر خواهش من یکصد هزار تومان موجود نموده است ولی شاید دولت روس اینرا ترجیح میدهند که نصف پولیرا که لازم است بدهند لطف نموده از مسیو سازانف تحقیق نمائید که آیا مایل باین کار هستند یاآنکه میخواهند بانك شاهنشاهی تمام این پولرا بدهند

نمره ۲۵۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران غره مارس ۱۹۱۲ ـــ ژاندارمری ایران ـــ یکنفر صاحبمنصب سوئدی فعلا درشیراز است سه نفر دیگر فردا ازطهران حرکت میکنند کلنل سوئدی امید وار است که پس از دوازده ماه از ورود ژاندارمری بشیراز بطور کامل در راه بوشهر الی اصفهان مشغول کار شوند وامید وار است که بتواند درظرف ششماه نصف راه ازبوشهر الی یزد خواسترا پس از ورود آنها قراولی نماید او هنوز تصمیم ننموده است که این نصفه کدام قسمت باشد ـ یعنی آن قسمتی که بطرف شمال شیراز الی کازرون امتداد دارد یاقسمتی که مابین بوشهر وشیراز واقع است

نقشهٔ او تااندازهٔ که مربوط بنقاط جنوبی است این است که راه از بوشهر الی یزد خواسترا محافظت نماید و احتمالات موفقیت صاحبمنصبان سوئدی در این نقطه محدود هرچه باشد نمیتوان اعتماد نمود که دولت ایران یکوقتی قادر براین باشند که یك اقدام نظامی که فقط وسیلهٔ استقرار انتظامات باشد درجنوب بنمایاند

راجع بتلگراف ۲۹ ماه گذشته شما

در تلگراف ۲۸ ژانویهٔ خود من تخمین خسارت اموالرا که وارد آمده باندازهٔ ده لیرا کمتر ازماخذ زده ام بنا براینمبلغ ۴۶۷۴۶ لیرا از دولت ایران مطالبه خواهد شد وفشار آورده خواهد شد که پرداخت آن ازقرضه دیگری که داده میشود بشود ونه‌ازمساعدهٔ مشترکی که دولتین درصدد پرداخت آن میباشند

نمره ۲۵۳

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ غرهٔ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۹ فوریهٔ من ـ دولت روس رضا داده اند که ۳۵۰۰۰ تومان بدهند و بسفیر روس تلگراف کرده اند که با سرجارج بارگلی برای طریقهٔ بکار بردن این وجه در تأدیهٔ حقوق همراهان شاه مخلوع مشورت نمایند

نمره ۲۵۴

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه غرهٔ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۱۵ فوریهٔ شما ـ مستحفظین اصفهان ـ شما باید کانل دوگلاسرا اطلاع دهید که مادامیکه نمیتوان تصمیمی برای مدت توقف رژیمان در اصفهان نمود او باید مدت اجاره را اگر ممکن باشد برای وقت کمی زیاد کند

نمره ۲۵۵

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارج غرهٔ مارس ۱۹۱۲ ـ رجوع بتلگراف غرهٔ مارس سنت پطرزبورغ نمائید ـ شاه مخلوع ـ شما باید بمشورت مسیو پوکلیوسکی عمل نمائید

نمره ۲۵۶

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۶ فوریهٔ من ـ

شاه مخلوع بایستگاه جهازات روس در آشورادا رفته برادر خود شعاع‌السلطنه را دراستراباد گذارده است که بامشورت قونسول روس عمل ترکمنها و قفقازیها را تمام نماید

نمرهٔ ۲۵۷

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۲ مارس ۱۹۱۲ ـ تلگراف ذیل در دوم مارس از شیراز رسیده است : ـ

ماژر کنل ول و کپتان پیچر در ٦ میلی شهر مشغول مشق دادن بیك اسکادرن سواره هندی بودند اهالی ده موسوم بسلطان‌آباد وتفنگچیهائیکه درسنگر بالای تپه ده بودند چهل تیر بسواره ما شلیك کرده بعضی از گلولهای آنها مستقیما در میان مردان ما می افتاد ماژرکنل ول از مردان خود جلوگیری نمود که جواب شلیك آنهارا ندهند وباب مذاکرات باتفنگچیان روی تپه را باز نموده آنها اظهار داشتند که تصور کرده بودند سواران ما سرخیهائی بودند که‌مشغول غارت دهات دور وحوالی بودند و از اشتباه خود اظهار تاسف نمودند من دراینباب اظهارات لازمه بقوام نمودم و او کدخدای سلطان آباد را احضار نموده و اورا بقونسولخانه فرستاد چون این حادثه بنظر میرسد نتیجه سهوی باشد من باموافقت مستر دوگلاس بازبان ملایم کدخدا را سرزنش نموده واورا از خطری که برای خود و ده‌او متصور بود (اگر چنین سهوی تکرار شود) متنبه نمودم

من رویه‌را که کفیل قونسولگری اتخاذ نموده تصویب‌میکنم

نمره ۲۵۸

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۲ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۸ فوریه شما ـ مساعده بدولت ایران ـ دولت روس ممکن است اینرا اصلح بدانند که بانك شاهنشاهی تمام مبلغ ۱۰۰۰۰۰ تومانرا بدهند بنا بر این من از بانك در خواست نمودم که وجه مذکور را حاضر داشته باشد

نمره ۲۵۹

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۲ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۹ فوریهٔ شما ـ وزیر امور خارجه تصور میکند که بایستی مساعدهٔ دیگری بدولت ایران داده نشود تاآنکه دولت ایران پیشنهادیرا که در مراسلهٔ مشترك محتوی میباشد قبول نمایند

اگر این پیشنهادات قبول شد ببانك روس تعلیم داده خواهد شد که نصف آنرا که ۵۰۰۰۰۰ تومان باشد مساعده بدهند

نمره ۲۶۰

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ٤ مارس ۱۹۱۲ ـ حاوی مضمون مراسلهٔ ۸ مارس میباشد : ـ

آقا افتخار دارم سواد مشروحهٔ را که درآن من بوزیر امور خارجه اطلاع داده ام که بمناسبت حرکت شاه مخلوع از ایران مبلغ ۳۵۰۰۰ تومان بحساب دولت ایران در بانك شاهنشاهی

امانت گذارده ام سواد جواب جناب معزی الیه که وصول این مبلغرا اطلاع داده اند در جوف است

بانك روس هم باندازهٔ همین مبلغ باهمین شرایط مساعده داده است

(امضاء) جارج بارگلی

ملفوف یك نمره ۲٦۰

مکتوب سرجارج بارگلی بوثوق الدوله

۲ مارس ۱۹۱۲ — آقای وزیر — افتخار دارم جنابعالیرا اطلاع دهم که من امروز ازطرف دولت اعلیحضرتی مبلغ ۳۵۰۰۰ تومان بحساب دولت ایران دربانك شاهنشاهی باختیار خزانه داری کل امانت گذارده ام این مبلغ نصف ۷۰۰۰۰ تومانی است که بمناسبت حرکت محمد علی لازم است

و اینطور مقرر است که این ۳۵۰۰۰ تومان باید اولین تحمیل برمساعده ۲۰۰۰۰۰ لیرای دولتین انکلیس وروس قرار داده شود (درصورتیکه مساعده مذکور داده شود) و در صورتیکه مساعدهٔ مذکور داده نشود محل پرداخت این ۳۵۰۰۰ تومان عایدات گمرکات جنوبی خواهد بود بهمان طریقیکه برای سهم مساعدهٔ مشترك ۲۰۰۰۰۰ لیرای انکلیس بموجب مراسله [illegible] المال ۱۳ فوریه پیشنهاد شده بود

هرگاه جواب زودتر بفرستید مسرور خواهم شد — در اینموقع وقترا غنیمت شمرده جنابعالیرا از مراتب ارادت خودمطمئن مینمایم

(امضاء) جارج بارگلی

ملفوف دو نمره ۲٦۰

ترجمه مکتوب وثوق‌الدوله بسرجارج بارکلی

۳ مارس ۱۹۱۲ – جنابا – افتخار دارم وصول کاغذ ۲ شهر جاری جنابعالی را در باب مبلغ ۳۵۰۰۰ تومانی که بمناسبت حرکت محمد علی در بانك شاهنشاهی امانت گذارده شده است اطلاع دهم دولت ایران در حالیکه از دولت بریطانیای‌عظمی برای همراهی مخصوصی که از این بابت نموده اند اظهار تشکر می نمایند اظهار میدارند که اظهارات مندرجه دراین مکتوب شما مورد قبول واقع شده و به کفیل خزانه داری گفته است که بر وفق آن عمل نمایند

(امضاء) وثوق‌الدوله

نمرهٔ ۲٦۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ٤ مارس ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف ۵ فوریهٔ من – کلنل سوئدی ژاندارمری‌میخواهد دو نفر دیگر صاحب‌منصب و یك نفر بیطار سوئدی استخدام نماید

من تصور میکنم بر علیه این اقدام اعتراضی‌نباشد – سفیر روس هم اعتراضی ندارد

پس از این تمام عدهٔ سوئدی ها در ژاندارمری به بیست نفر خواهد رسید

نمره ۲٦۲

تلگراف سر جارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۵ مارس ۱۹۱۲ ـ کفیل خزانه داری کل صورتی
برای سفارتین فرستاده از آن معلوم میشود که بغیر از مالیات
عایدات دولت ایران از روی میزان‌حد وسط عایدات پنج ساله‌اخیره
۴۰۰۰۰۰۰ تومان از گمرکات و ضرابخانه و تلگرافخانه و تذکره
وخالصه‌جات و تریاك و باندرل عرق میباشد ازاین مبلغ ۲۸۰۰۰۰۰
تومان آن برای مصارف معینهٔ حالیه بمصرف خواهد رسید و بواسطهٔ
پرداخت قرضی که دولت ایران ببانك روس مدیون میباشند این
وجه به ۲۱۵۰۰۰۰ تومان تخفیف داده خواهد شد

از این فقرات فوق‌الذکر او استنتاج میکند که برای‌قرضه
۳۳۰۰۰۰۰۰ تومان از قرار صدی پنج تأمینات مکفی خواهد بود
که پس از کسر نمودن مبلغ مذکور در صورتیکه قیمت اسهام
آن از قرار ۸۵ باشد برای دولت ایران مبلغ ۲۲۰۰۰۰۰۰ باقی
خواهد گذارد که از آن مبلغ قریب دو ملیون برای قروض‌جاریه
و دعاوی خارجه داده شود (و من تخمین آنرا بقریب ۳۰۰۰۰۰۰
تومان میزنم)

نمره ۲۶۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۵ مارس ۱۹۱۲ ـ شجاع‌الدوله وتبریز ـ تلگراف
ذیل امروز از کفیل قونسولگری مقیم تبریز واصل گردیده‌است :ـ

در عرض هفتهٔ گذشته چندین اجلاسات اعیان و ملا های
شهر منعقد شده در خصوص مراجعت شاه مخلوع با کمال شدت
مذاکرات مبنی بر تقویت او نمودند و ریش سفیدان آن محله را

مجبور به حضور در آنجا نمودند امروز بر بالای عدهٔ زیادی از دکانها بیرق سفید بر افراشته اند و بر روی آنها زنده باد محمد علی شاه نوشته اند از قراریکه مذکور است همین ترتیبات هم در اردبیل و ارومیه و خوی بوقوع رسیده است

نمره ۲۲٤

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ٥ مارس ۱۹۱۲ ـ تلگراف ذیل امروز از کفیل قونسول شیراز رسیده است :ـ

ایلخانی روز غرهٔ مارس بگازرون وارد شد خان کشکولی وفارسی مدان بملاقات او آمدند او بطور حتم بشش بلوکیها که احمد خان رئیس آنها داماد اوست پشت گرمی دارد از قرار مذکور صولت‌الدوله مشغول آنتریك و رشوه دادن است که خوانین مذکوره راه را از ایلخانی جدا نماید صولت الدوله هنوز بملاقات ایلخانی نیامده و ظاهراً از تقویت هر یك از طرفین بی میل میباشد و می خواهد خودش ایلخانی بشود حاجی محمد کریم خان بمعیت صولت السلطنه و سایر خوانین با کمال فعالیت مشغول آنتریك بر ضد ایل خانی میباشد محتمل بنظر نمیرسد که هیچیك از سه برادر حالیه بتوانند خود را بریاست تمام ایل بر قرار دارند قشقائیها شاید گاهی طرفدار این و گاهی طرفدار آن یك خواهند بود و عموما متمایل بان رئیسی خواهند بود که آزادی آنها را برای عدم پرداخت مالیات بهتر ضمانت نموده و میگذارد بدون مجازات دزدی نمایند

نمره ۲٦٥

تلگراف سر جارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۵ مارس ۱۹۱۲ ـ تلگراف ذیل از کفیل قونسول گری شیراز رسیده است : ـ

عدهٔ زیادی صندوق برای عساکر هندی پس از مدتی که حمل آنها در راه بوشهر بتعویق افتاده بود آخر الامر باینجا رسیده اند بسیاری از صندوق ها را باز کرده و اشیاء مختلفه را از آن سرقت نموده اند قاطر داران اظهار میدارند که چون از بوشهر سهواً به تفنگ چیان اطلاع داده بودند که این صندوقها محتوی اسلحه و مهمات جنگی برای عساکر هندی میباشند بطرف صندوق های ما آمده و آنها را باز کرده و تفتیش نمودند خان کمارج نیز که صندوقها را باز نمودمقداری‌اشیاء را برداشت سردار احتشام نیزدرراه‌گازرون در نزدیکی خانه زینان به تجسس اسلحه یك صندوق باز کرد ما در صدد هستیم که اظهارات لازمه بمقامات لازمه بنمائیم و همینکه مبلغ خسارتی که وارد آمده درست معلوم شد ادعای خود را عرضه خواهیم داشت تمام راپورتهای واصله حاکی احساسات بد بر علیه ما است و ایلات از آنچه بتصور آنها مظفریت بر عساکر هندی است مشعوف میباشند

منشی ارمنی کمپانی دکسن همینکه در راه بطرف بالا می آمد اول سعی کرد که بطریق معمول سابق خود را اروپائی قلمداد نماید ولی بزودی دریافت شرط عقل آنست که خود را مسلمان ایرانی بنمایند

نمره ۲۶۶

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۵ مارس ۱۹۱۲ - راجع بتلگراف ۴ مارس سرادوارد گری - دولت روس اعتراضی بر علیه تعیین دو نفر صاحبمنصبان سوئدی دیگر ندارند

نمره ۲۶۷

تلگراف سر ادوارد گری بسر جارج بارکلی

وزارت خارجه ۵ مارس ۱۹۱۲ - راجع بتلگراف ۱۹ فوریهٔ شما - حمله بر مستر اسمارت - معلوم است ازتنبیه اشخاصی که مقصرین حقیقی نمیباشند فایده نخواهیم برد - شما لازم نیست فعلا در اینباب اقدامی بنمائید

نمره ۲۶۸

تلگراف سر ادوارد گری بسر جارج بارکلی

وزارت خارجه ۵ مارس ۱۹۱۲ - ادارهٔ هند پیشنهاد میکنند که توصیهٔ حکومت هندوستان را دایر براینکه دستهٔ ۱۶ نفری پیاده نظام که فعلا در بندرعباس میباشند تا مدت دوسال در آنجا نگاهداشته شوند

من بخزانه اطلاع میدهم که تصور میکنم مطلوب باشد با پیشنهاد ادارهٔ هند موافقت شود

نمره ۲۶۹

تلگراف سر ادوارد گری بسر جارج بارکلی

وزارت خارجه ۵ مارس ۱۹۱۲ - راجع بتلگراف ۴

مارس شما ــ صاحبمنصبان سوئدی ــ اگر دولت روس بهمکار روسی شما تعلیم میدهند که اعتراضی ننماید منهم اعتراضی نخواهم داشت

نمره ۲۷۰

تلگراف سر جارج‌بارگلی بسر ادواردگری

طهران ٦ مارس ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ٥ مارس‌من ــ همکار روسی من بجنرال قونسول روس مقیم تبریز تعلیم میدهد که با کفیل قونسولگری انگلیس در خصوص انتباه مشترکی بشجاع الدوله برعلیه تحریك مردم بدادن نمایشات بمنافع شاه‌مخلوع مشورت نماید

نمره ۲۷۱

تلگراف سر ادواردگری بسر جارج‌بارگلی

وزارت خارجه ٦ مارس ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۲٦ فوریهٔ شما ــ کرمانشاه ــ آیا شما وهمکار روسی خودتان بنا برآنچه در تلگراف ۷ فوریهٔ خود پیشنهاد نموده‌اید عمل کرده اید

تجار انگلیسی از خطر زیاد بجان و مال شکایت دارند

نمره ۲۷۲

تلگراف سر جارج‌بارگلی بسر ادواردگری

طهران ۷ مارس ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ٦ مارس شما ــ کرمانشاه ــ ما بمضمونی که اشاره شده بود بقونسولها تعلیم دادیم بایستی سالار الدوله را از مذاکرات با شاه مخلوع مستحضر دارند و اینکه آن اعلیحضرت در شرف حرکت بوده و باکمال شدت باو نصیحت داده شود که بنا بر شرایطی که دولت ایران ارائه داده اند حرکت نماید

ما تعلیمات خود را در غرهٔ مارس توسط رؤسای بانک شاهنشاهی و بانک روس مقیم همدان فرستادیم که توسط قاصد نزد او فرستاده شود چراکه مخابرات تلگرافی مابین همدان و کرمانشاه هنوز مقطوع بود

نمره ۲۷۳

تلگراف سر جارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۷ مارس ۱۹۱۲ – راجع بتلگراف ۶ مارس من – کفیل قونسولگری تبریز راپورت میدهد که قونسول روس از شجاع الدوله خواهش نموده است دست از تحریك بانقلاب ازطرف شاه مخلوع بردارد و الحال نمایشات بمنافع آن اعلیحضرت موقوف شده است

نمره ۲۷۴

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۷ مارس ۱۹۱۲ – وزیر امور خارجه بنا برقراری که داده شده بود امروز صبح بسفارت روس رفت که باهمکار روسی من در باب مضمون جواب مراسله مذاکره نماید او مسودهٔ همراه خود داشت که از بابت بعضی نکاتی که ذیلا مذکور میگردد موافق دلخواه نبود اگرچه پس ازمذاکره اوآن قسمتهائیرا که مورد اعتراض واقع شده بود اصلاح نمودکه بکابینه نشان داده آنرا تصویب نمایند و وعده دادکه قبل ازآنکه فردا آنرا بامضا برساند مسودهٔ پاك نویس شدهٔ آنرا بما ارائه نماید : –

۱ – دراین مسوده وزیر امورخارجه چیزی درباب تصویب

پروگرام مصرف مساعده از طرف سفارتین اظهار ننموده است

۲ ــ دراین مسوده مذکور است که دولت ایران باکمال دقت بااصول معاهدهٔ انگلیس و روس موافقت خواهند نمود ولی بقیه فورمول مذکور مبهم بود و ظاهراً تااندازهٔ اصول معاهده را باآنچه در مقدمه مذکورگردیده متباین مینمود

۳ ــ قسمتی که راجع بقشون بود چیزی ازبابت مذاکره با سفارتین در آن مذکور نبود وفقط مشعر بود براینکه دولت ایران در انتخاب صاحبمنصبان خارجه از دول صغار و برای اسلحه استعداد منتظر همراهی مؤثر دولتین خواهند بود

پس از چنـدی مذاکرهٔ ما از بابت سه مسئلهٔ فوق الذکر بطریقی که ذیلا مذکور میشود توافق آراء حاصل نمودیم

۱ ــ پروگرام مصارف باید همانطوریکه سفارتین تصویب نموده اند نوشته شود

۲ ــ قسمت آخری فورمول مذکور بایستی بنا بر پیشنهاد دولتین نوشته شود مگر آنکه کلمات که‌رسماباید‌شناخته شود تبدیل به کلمات معمول گردد بشود چرا که در فارسی کلماتی کـه درست معنی کلمات آخری را ببخشد نیست وکلمه مسرورانه هم حذف‌شود

۳ ــ عبارت آن بطریق ذیل میبـاشد ــ دولت ایران از بابت پروگرام خود برای تشکیل قشون سفارتین‌را مستحضرخواهند داشت محض آنکه در نکات لازمه تبادل نظریات شود

در این مسوده شرح مختصری از بابت شاه مخلوع‌مذکور گشته و اظهار امیدواری میشود کـه دولتین بدولت ایران همراهی

خواهند کرد که آن اعلیحضرت را از مراجعت دفعهٔ دیگر ممانعت نمایند جزئیات ترتیبات حقوق او بایستی در مشروحهٔ علیحده مرقوم گردد جزئیات ترتیبات حقوق او بقراری است که راپورت داده شده مگر آنکه باضافه حقوق شاه مخلوع (۱) ۶۰۰۰ تومان بایستی بیکی از پسران آن اعلیحضرت که در طهران ساکن است داده شود و (۲) حقوق ۲۵۰۰۰ تومان هم همه ساله بخانواده او داده شده و از حقوقش کسر شود ـ این دو نکته در مشروحه مشترك ما مذکور نشده بود ولی نامناسب نمیباشند ووزیرامورخارجه وعده داده است که آنها را بکابینه ابلاغ نماید

در خاتمه این مسوّده اظهار امید واری شده است که دولتین قرضهٔ بدون شرایط دیگر غیر از آنچه راجع بتامین و غیره میباشد حالا تسهیل مینمایند و در مسئلهٔ حضور عساکر خارجی بهمین زودی بروفق امید های دولت ایران تصمیم خواهند شد

نمره ۲۷۵

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۸ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف غره مارس من ـ

من دیروز درباب جبران حمله بمستحفظین اسمارت باوزیر امور خارجه مذاکره نمودم

عقیده او بامن موافق بود دراینکه ادعای ما خیلی معتدل است واو در صدد بود که آنرا بکابینه ارائه نماید ـ من باو اظهار داشتم میتوانم راضی شوم که تعهدی بشود که ادعای ما اولین تحمیل برقرضه دیگر باشد واو اینطور بـر من فهمانید که ازبابت این مسئله

اشکالی پیدا نخواهد شد

نمره ۲۷۶

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۸ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۶ فوریهٔ من ـ سفیر روس مرا اطلاع میدهد که او پیشنهاد میکند حالیه دو باطالیان ـ ۱۳۰۰ نفر ـ درقزوین نگاهداشته‌شود ویك استعدادی بهمین اندازه بین رشت و انزلی تقسیم شود

نمرهٔ ۲۷۷

تلگراف سرجارج‌بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۸ مارس ۱۹۱۲ ـ تلگراف ذیل در ۸ مارس از طرف جنرال قونسول انگلیس مقیم بوشهر واصل شده است : ـ

در ۱۰ فوریه جهازات جنگی یك کشتی شراعی را که در صدد قاچاق اسلحه از ساحل خاك اعراب بیك نقطهٔ ساحل در ۸۰ میلی طرف غربی لنگه بوده گرفته اند بثبوت رسیده است که این اسلحه ها متعلق باهالی ناحیهٔ تراکومه که ورود اسلحه بانجا ممنوع است میباشد تراکومهٔ ها ازآنوقت تاکنون سعی داشته‌اند که استعدادی برای حمله به لنگه و ادارهٔ کمرك و وبس قونسولگری مخصوصا تهیه نمایند

ویس قونسول انگلیس حالا تلگراف میکند که قشون گردنه تنک خرجال راکه در ۳۰ میلی شمال چرك و معبر راه به لنگه است گرفته اند و پیشقدمی عمومی بشهر را میتوان انتظار داشت اهالی مضطرب میباشند و مأمورین محلی اظهار عدم توانائی برای هرگونه

کمك و همراهی مینمایند شیوخ بنادر شیلبکوه بعضی طرفدار یك طرف وبعضی طرفدارطرف دیگر میباشند میرغوو موکانی سعی دارند که باتهیهٔ قشون مخالفت نمایندوچارك وچیرو باطنا دراین امر شرکت دارند

نمره ۲۷۸

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادواردگری

طهران ۸ مارس ۱۹۱۲ ــ لنگه ــ رجوع بتلگراف قبل امروز من نمائید ــ جنرال قونسول اعلیحضرتی مقیم بوشهر تلگراف میکند که ۱۵۰ نفر را صاحبمنصب بحری درجهٔ اوّل ازجاشك به لنگه حرکت داده‌است وتصوّر میکند که بواسطهٔ اینکه کشتی اعلیحضرتی برج و باروی شیخ چیرو را خراب نموده است یحمتل از پیشقدمی آنها جلوگیری شود و این اقدام در هرصورت اثر خوبی خواهد داشت ویس قونسول لنگه با این عقیده موافقت دارد

جنرال قونسول اعلیحضرتی مقیم بوشهر اقدام ذیل راتوصیه می نماید : ــ

ویس قونسول اعلیحضرتی مقیم لنگه بایستی شیوخ چیرو و چارك را توسط کشتی اعلیحضرتی متنبه نماید که اگر اجازه میدهند هجوم بلنگه بوقوع رسد ما یقین خواهیم کرد که آنها در این امر شرکت دارند و کشتی ها ی اعلیحضرتی بدون گفتگو اقدامات برای سرکوبی آنها بعمل خواهند آورد

شیخ چیرو مدت زمانی است که اسباب مزاحمت فراهم میاورد در ماه اکتوبر ۱۹۱۰ در موقعیکه همینطور هجومی واقع شده بود رویه ووضع رفتار او موافق دلخواه نبود و در وقتی که

یك کشتی شراعی محمول اجناس انکلیسی از نزدیکی جزیره هیندارابی که درقلمرو اواست عبور مینمود باوشلیك شد ویس قونسول اعلیحضرتی درخواست جبران این مسئله رانموده شیخ مذکورجواب کستاخانه بمراسلهٔ او داد سربی کاکس نصیحت میکند که مابابد این موقع راازدست نداده برای این قضیه جبران نمائیم که فوراً ۵۰۰۰ روپیه در کشتی اعلیحضرتی امانت بگذارد و یا آنکه کسی را تا فیصله این امر گرو بدهد و او را متنبه نمایند که در صورتیکه تا ٤۸ ساعت موافق دلخواه عمل ننماید برج وباروهای او منهدم خواهد شد

من بجنرال قونسول اعلیحضرتی تلگراف کرده ام که از بابت آوردن ۱۵۰ نفر بلکه اقدام او را تصویب میکنم اگر تصور میکنند که حفظ جان ومال اتباع انگلیس پیاده شدن آنها را لازم میدارد من او را مجاز مینمایم که تعلیمات لازمه را صادر کند ونیز از بابت طریقهٔ که بایستی با دو شیخ مذکور عمل شود اظهار موافقت بتوصیهٔ های او نموده ام

نمره ۲۷۹

تلگراف سر ادوارد گری بسر جارج بوکانان

وزارت خارجه ۸ مارس ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۷ مارس از طهران ــ پیشنهادات مشترك ــ لطف نموده از بابت نظریات مسیو سازانف درباب تغییر پیشنهادات استفسار نمائید ــ ظاهراً اصلاحات مذکوره مکفی و مناسب خواهند بود

نمره ۲۸۰

تلگراف سر جارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۹ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۷ مارس من ـ
اینطور ظاهر میگردد که اصرار نمودن ما بدولت ایران در اینکه
متعهد شده با سفارتین در باب تشکیل قشونی مذاکره نمایند باعث
شك و سوء ظن کابینه شده است

وزیر امور خارجه دیروز ما را ملاقات نموده خواهش
کرد که قبول نموده ذکری از تبادل نظریات ننمائیم و عنوان نمود
که کابینه ممکن است استعفا کنند و این مسئله را در مراسله ذکر
ننماید اگر چه آنها عملا حاضر اند که در باب نقشهٔ قشونی خود
با ما مذاکره نمایند او اظهار داشت که اعتراضات ما بر ضد
فورمول اولی او که مسئلهٔ استخدام صاحبمنصبان اجنبی از
دول صغار در آن مذکور بود بواسطه این بود که ما ممکن بود
اصرار نمائیم صاحبمنصبان روس در شمال و انگلیس در جنوب
تعیین شوند و بما اصرار نمود که مطالبی را که میخواهیم در آن
مذاکره نمائیم اظهار نمائیم و مخصوصا میخواست بداند که آیا مقاصد
ما همانهائی میباشند که ممکن است از اعتراضات ما بر علیه فورمول
آنها از روی سوء ظن پی بدان برد ما اظهار داشتیم که تا زمانیکه
دولت ایران نقشهٔ خود را برای تشکیل قشونی بما ارائه ندادهاند
ما نمیتوانیم مطالب خود را که در آن مذاکره شود تعیین نمائیم
همکار روسی من وزیر امور خارجه را متذکر نموده گفت البته
جناب شما میدانید که دولت روس مایل میباشند بر بریگاد قزاق
بیفزایند ولی برای او از بابت عدهٔ که لازم است بر آن افزوده
شود تعلیماتی نرسیده من اظهار داشتم برای من دستورالعملی نرسیده

ولی همینقدر میدانم دولت متبوع من مایل میباشند قشونی تشکیل شود که قادر بر اعادهٔ نظم باشد ما وزیر امور خارجه را اطمینان دادیم که سبب اینکه میخواهیم با ما مذاکره شود این است میخواهیم ازاین بابت مطمئن شویم که استعدادی که تشکیل میشود در واقـع مؤثر باشد و اگر در ضمن مذاکرات ما نصیحتی داده ایم که قبول آن برای دولت ایران امکان پذیر نبوده‌همان کلمات فورمولی که ما روز هفتم مارس او را ترغیب نمودیم بکابینه تقدیم نماید دولت‌ایران را مجبور بقبول چنین نصیحتی نخواهد نمود مابطور سخت به‌جناب معزی الیه اصرار نمودیم که کابینه را وادار بقبول این‌فورمول بنماید

جناب معزی الیه وعده داد که اظهارات ما را بکابینـه ابلاغ نماید

نمره ۲۸۱

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۹ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۶فوریه قسمت آخر آن ـ کفیل قونسولگری تبریز راپورت میدهد کـه ۱۵۰۰ نفر از عساکر روس خارج شده اند ولی ۱۰۰۰ نفر چند روز قبل ازاین ورود نمودند

فعلا ۳۰۰ نفر قشون در تبریز میباشند و ۵۰۰ نفر مابین شهر مذکور و جلفا هستند

نمره ۲۸۲

تلگراف سر جارج بوکانان بسر ادواردگری

سنت پطرزبورغ ۹ مارس ۱۹۱۲ ـ مساعده بدولت ایران

راجع بتلگراف ۸ مارس شما ــ مسیو سازانف امروز بمن اظهار داشت که او با تصمیم شما در اینکه سه نکته مذکور را میتوان موافق دلخواه تصور نمود موافقت داردوهمینکه جوابیه اصلاح شدهٔ دولت ایران برسد حاضر است مساعدهٔ مذکور را بدهد

میل او اول این بود که قبول ننماید کلمات حضور قشون اجنبی در جملهٔ آخری مسودهٔ جوابیهاظهاری بشود ولی عاقبت راضی شد که اعتراضی ننماید باین سبب که نبایستی جملهٔ مذکور را حتما راجع بدولت روس دانست چرا که دولت انگلیس هم درخاك ایران قشون داشت

نمره ۲۸۳

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۹ مارس ۱۹۱۲ ــ بتلگراف ۲۵ فوریه من و تلگراف ۸ مارس خودتان رجوع نمائید ــ وقتیکه فدائیان از هم متفرق شوند امید است که قشون روس در قزوین باز هم تخفیف خواهد یافت یعنی در صورتیکه در اوضاع امور بطور کفایت بهبودی حاصل شود ــ شما بلاشك در موقع خود باین مضمون با مسیو پوکلیوسیکی مذاکره خواهید نمود

نمره ۲۸۴

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۹ مارس ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگرافات ۸مارس خودتان ــ درباب لنگه ــ من تصویب میکنم

نمره ۲۸۵

مکتوب سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۸ فوریه ۱۹۱۲ ــ آقا ــ افتخار دارم راپورت دهم که مسئلهٔ خساراتی که قرار است در موقعیکه معاونین امریکائی از مشاغل خود منفصل میشوند بانها داده شود و مدتی بود جلب توجه دولت ایران را بخود نموده بود اکنون فیصله شده است

دولت ایران از مستر شوستر خواهش نموده بودند که مشاغل خزانه داری کلرا تفویض بکمیتهٔ نماید که آن کمیته در ثانی آنرا بمسیو مرنارد کفیل خزانه داری کل تفویض نماید وعقیدهٔ آنها این بود که هرگاه کمیته بطور واسطه عمل نماید برای مسترشوستر آسانتر است تاآنکه خود او مستقیما بامسیو مرنارد دراین امر طرف شود تا زمانیکه کمیتهٔ مذکور شروع بکار کرد قدری تاخیر روی داد وچون تاریخیکه مستر شوستر برای حرکت خود قرار داده بود که ۱۱ ژانویه باشد نزدیك شده بود مشاغل خود را به مستر کرنز یکی از آمریکائیان که معاون اول اواست تفویض نموده اورا مجاز نمود که آنرا بکمیتهٔ واسطه بامسیو مرنارد واگذار نماید چون مستر شوستر در ۱۱ ژانویه حرکت نمود دیگر وجود کمیتهٔ واسطه علّت وسببی نداشت وبنا براین منحل گردید و مستر کرنز امورات خــزانه را در ۱۲ ژانویه بمسیو مرنارد واگذار نمود در اینموقع مستر کرنز از جانب همکاران آمریکائی خود برهمه واضح نمود که راضی نخواهند شد بغیر ازآنکه درتحت یکی ازآمریکائیان باشند درتحت امر اجنبی دیگر خدمت نمایند ومدت کمی بعد ازآن

۱۴ نفـر معاونین آمریکائی از دولت ایران ادعا نمودند که حقوق سه ساله خودرا بموجب شرایط کنترات تأدیه نمایند ــ حقوق آنهـا نه فقط شامل مواجبهای آنها تاانتهای سه سال بود بلکه متضمن انعام معادل نصف مواجب سالیانه هریك ازآنها و مخارج مراجعت بامریکا بود که تمام آنها رویهمرفته متجاوز از ۲۵۰۰۰ لیرا بود

پس از مذاکـرات بسیار زیاد قرار براین شد (برحسب ارائه طریق مسیو مرنارد) که بسه نفر امریکائیهائیکه با مستر شوستر دریك وقت بطهران رسیده بودند و هشتماه خدمت صحیحی نموده بودند از روی این زمینه حقوق داده شود ولی بسایرین که اخیراً وارد شده بودند از روزی که از کار خـود منفصل شدند مواجب یك ساله بانهـا داده شود بانضمام مخارج مسافرت و نصف حقوق سالیانه بطور انعام

در اینمراسله امریکائیانرا بمعاونین امریکائی خطاب نموده ام درحقیقت دونفر ازاینها برضایت سفارتین راضی شده اندکه درخدمت خود ادامه دهند یکی ازآنها کلنل مریل و دیگری ماژر پروس می باشد که مستر شوستر برای ژاندارمری، خزانه استخدام نموده وحالا درتحت کلنل سوئدی ژاندارمری مشغول خدمت میباشند کلنل مریل درجزایر فیلیپین درژاندارمری خدمات شایان نموده وکلنل یالمارسن مایل بنگاه داشتن وی میباشد ماژر پروس ابتداء درقشون آلمان بود

(امضاء) جارج بارگلی

نمره ۲۸٦

مکتوب سر جارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۱۷ فوریه ۱۹۱۲ ـ آقا متعاقب ارسال مکتوب ۱۷ ماه گذشتهٔ خود بنظر میرسید که شورش شدت نموده است

دولت ایران مستحضر گردیدند که شجاع الدوله از تبریز وسایر عمال شاه مخلوع درآذربایجان مشغول طرح نقشهٔ بودند که یك قشون متحدی ازراه طهران برای حمله بمیانج بفرستند ازقرار راپرتهای روسیها ازولایات استراباد ومازندران معلوم میگردد که این ولایات بکلی دريد اختیار محمد علی بوده اند خود آن اعلیحضرت در استراباد بود وازقرار مذکور عدهٔ قشون او بانضمام یك‌دسته از قفقازیان به ۳۰۰۰ نفر میرسید ازراپرتهـا بعلاوه معلوم میشد که قشون او در صدد حملهٔ بشاهرود بودند و اعتماد بمظفریت خـود داشتند در این ضمن بموجب راپرت از مشهد انقلاب مهمی ازطرف محمد علی درآنجا بوقوع رسیده بنا براینموقع آن بود که‌دولتین بنا برقرار داد خود چنانچه در تلگراف متحدالمال سفارتین ارائه طریق شده بود (رجوع بتلگراف ۱۰ ژانویهٔ من نمائید) اظهارات مذکوره را برضد محمد علی بنمایند چنانچه ازمراسلهٔ دیگری متعاقب این ملحوظ میگردد بقونسول روس مقیم استراباد در ۸ فوریه تعلیم داده شده بود که این اخطار را بمحمد علی برساند نتیجه قطعی مذاکراتی که با آن اعلیحضرت در میان بود در موقع نوشتن این مکتوب معلوم نبود

بجنرال قونسول روس مقیم تبریـز تعلیم داده شده بود که شجاع الدوله را متنبه سازد که دولت روس اظهار نموده اند تا زمانیکه عساکر روس نزدیك طهران میباشند آن اعلیحضرت بسلطنت

شناخته نخواهد شد ومقاصد او یاس آمیز بوده ودولت روس اعزام قشونرا از طرف او تصویب نخواهند نمود وآنها مقصودیرا انجام نخواهند داد بجنرال قونسول روس مقیم مشهد نیز اوامر مؤکده داده شد که برای تسکین انقلاب شهر حتی القوه کوشش نماید از این تعلیمات نتیجه وثمری که تاکنون بظهور رسیده این است که از قراریکه راپرت داده شده مشهد آرامتر شده واز پیشقدمی قشون شجاع الدوله بمیانج چیزی شنیده نمیشود

مخابرات تلگرافی باغرب هنوز مقطوع است واخبارحرکات سالار الدوله فقط ازگوشه وکنار برای من رسیده است دفعه آخری که در ۸ فوریه ازاو خبری داشتم یکدسته ازقشون دولتی درتحت امر یار محمد خان یکی از مجاهدین معروف اورا ازکرمانشاه خارج نموده بودند (امضاء) جارج بارگلی

نمره ۲۸۷

مکتوب سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲۰ فوریه ۱۹۱۲ ـ آقا افتخار دارم سواد یادداشتی را که همکار روسی ومن درموقع مذاکرات درموضوع شاه مخلوع که در تلگراف ۷ شهر جاری خود راپرت آنرا دادم باو تقدیم نمودیم لفا ایفاد دارم

چنانچه درآن تلگراف راپرت داده شد وزیر امور خارجه مداخلهٔ قونسول روس مقیم استراباد را برای انجام مذاکرات باشاه مخلوع درباب حرکت وی ازخاك ایران قبول نمود بشرط آنکه حقوقی معادل ۵۰۰۰۰۰ تومان باو داده شده به تابعین او عفو

عمومی داده شود

روز بعد از این که ۸ فوریه باشد سفیر روس بقونسول روس مقیم استراباد تلگرافا تعلیمات لازمه برای مذاکرات بطریقیکه ذکر شده فرستاد واورا مأمور نمود که ازآنجائیکه دولت علیحضرتی اورا بهیچوجه نخواهند شناخت ازاقدامات خود بجزیأس چیزدیگری نخواهد برد ودولتین همراهی وتقویت معنوی ومادی بدولت ایران خواهند نمود وبااو قرار داد که اگر ازاین مذاکرات نتیجه مطلوبه حاصل نشد قونسول بایستی حتی القوه سعی در خارج نمودن قفقازیانیکه به تقویت شاه مخلوع اخیراً باستراباد آمده بودند بنماید

در ۹ شهر جاری قونسول راپورت داد که دستور العملهای اورا بانجام رسانیده — از قرار معلوم محمدعلی از اظهاراتی که باو شده است بسیار تعجب نموده و اظهار کرده است امیدوار بهمدردی دولت روس بوده وهرگاه تخت وتاج سلطنت را دوباره بدست آرد در تمام اقدامات و اعمال خود خواهشات دولت روس را ملحوظ خواهد داشت باوجود این اظهار نموده است که در صورتیکه امپراطور بخواهند مایل است از ایران خارج شود و منتظر وصول اوامر امپراطوری وتسویهٔ مسئلهٔ حقوق خود ازطرف امپراطور میباشد چراکه بنظر او مبلغیرا که دولت ایران تعیین نموده اند بشئونات وی مناسب نمی باشد

در ۱۵ فوریه بقونسول روس تعلیم داده شد بشاه مخلوع اظهار نماید که تصمیم دولت روس قطعی بوده و بهتر این است که او این موقع خوبی که برای تحصیل حقوق وعفو عمومی برایش حاصل

شده از دست ندهد و امیدوار بچیزی بهتر از این نباشد شاه مخلوع
در جواب اظهار داشت مایل بحرکت میباشد ولی تکرار نمود که
حقوقیکه مقرر گردیده مکفی نبوده و همان حقوقی که در موقع
رولوسیون در حق او برقرار بود که ۱۰۰۰۰۰ تومان باشد باو اعطا
گردد و بعلاوه مبلغی کمتر از ۱۰۰۰۰۰ تومان مطالبه نمود که
بترکمنها و قفقازیها داده شود که باعث تولید اغتشاشات نشوند

قبل ازآنکه ما پیشنهادات قطعی دیگری بدولت ایران بنمائیم
همکار روسی من از قونسول روس مقیم استراباد استفسار میکند که
آیا او این مبلغ آخری را لازم میداند و آیا خود او میتواند اینوجه
را بمصارفی که اظهار شده است برساند

(امضاء) جارج بارگلی

ملفوف نمرهٔ ۳۸۷

ترجمهٔ یاد داشت

سفیر روس و من امروز صبح آمده ایم که حسب الامر
دولتین متبوعتین خود بدولت‌ایران ارائهٔ طریق نمائیم که دولت ایران
حالا بایستی با محمدعلی میرزا داخل مذاکرات نشده اورا ترغیب
بحرکت ازایران نمایند بشرط آنکه حقوق ویرا که دولت ایران قرار
مبلغ آنرا با خود او خواهند داد دوباره برقرار نموده وبه اتباع و
همراهان او عفو عمومی کامل داده شود ماتعلیم داریم اظهار نمائیم که
در صورتیکه دولت ایران مایل باشند که مذاکرات راجعه بحرکت
محمدعلی میرزا از طرف قونسول روس مقیم استراباد بعمل آید سفیر
روس برای قونسول مذکور تعلیمات خواهند فرستاد که لزوم قبول

نمــودن محمدعلی آنچه را که دولت ایران حاضرند باو بدهنــد تأکید نمــاید

طهران ٦ فوریه ۱۹۱۲

نمره ۲۸۸

مکتوب سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۲۰ فوریه ۱۹۱۲ ـ آقا افتخار دارم خلاصهٔ وقایع ۴ هفتهٔ اخیر ایرانرا بطریق معمول ماهیانه لفا ایفاد دارم

(امضا) جاربارکلی

ملفوف نمرهٔ ۲۸۸

خلاصهٔ وقایع ایران در چهار هفتهٔ گذشته لغایت ۲۰ فوریه ۱۹۱۲

طهران

کابینه ـ در ۱۴ فوریه اینطور اعلام شدکه محتشم‌السلطنه که در کابینهٔ سپهدار بود ودر ۲۴ ژویت ۱۹۱۱ استعفا نمود بجای حکیم الملك بمقام وزارت مالیه منصوب گردیده است از قراریکه مذکور است تغییرات دیگرهم عنقریب درکابینه داده خواهد شد

مستخدمین امریکائی ـــ مسترکرنز در ۱۰ فوریه غفلتا از طهران حرکت نمود و اکثر مستخدمین خزانه امریکائی‌هم خارج گردیدند مسئلهٔ حقوق ۳سالهٔ آنها بقراریکه درمراسلهٔ علیحده راپورت آن داده شده فیصله شده است

پیشنهادات انگلیس وروس ـــ در ۷ فوریه سفرای

انگلیس و روس از نایب السلطنه و وزیر امور خارجه ملاقاتی نموده
در باب حرکت شاه مخلوع از ایران پیشنهاداتی نمودند همینکه
پیشنهادات مزبوره مورد قبول واقع گردید قونسول روس مقیم استراباد
اظهارات لازمه درباب بی‌نتیجه بودن اقدامات برای وصول بتاج وتخت
سلطنت بشاه مخلوع نموده و اورا ازحقوقی که دولت ایران حاضرند
در صورتیکه از مملکت خارج شود باوبدهند مستحضر ساخت

اوضاع عمومی — در عرض ٤ هفتهٔ اخیر آرامی و
سکون کامل در طهران برقرار بوده دولت در استقرار نظم مداومت
نموده و حزب دموکراتهم ابراز فعالیتی ننموده اند بواسطهٔ اقدام
امیر مفخم بختیاری که در ١٨ فوریه وزیر داخله را بعلت دستگیری
بعضی اشخاص که متهم بنمایشات بمنافع شاه مخلوع بودند وادار
به آمدن بخانهٔ خود نموده و ۴ ساعت اورا توقیف نموده و تهدید
بکتکش نمود مردم قدری بهیجان آمده اند

مطبوعات — در آخر ماه ژانویه روزنامهٔ رسمی موسوم
بآفتاب بطبع رسیده و تاکنون چندین مقالات سیاسی که ظاهراً از
جانب دولت میباشد درج نموده میانه روی و تحقیق در منافع حقیقی
ایرانرا مسلك و شعار خود نموده است

تبریز

در عرض چهار هفتهٔ اخیره اغتشاشات دیگری در تبریز
بوقوع نرسیده

ضیاء الدولهٔ که از ٢٦ دسامبر ١٩١١ درقونسولخانهٔ انگلیس

پناهنده گردیده بود در ۵ فوریه مرتکب انتحار گردید

مستر شیپلی قونسول در ۹ فوریه حرکت نمود ودر غیاب او مستر استونز کفالت امور را مینماید

شجاع الدوله که از دوّم ژانویه بمقام کفالت ایالت منصوب میباشد بمستر استونز در ملاقاتی که در ۱۴ فوریه با او داشته باو فهمانیده است که اگر سپهدار بمقام صدارت عظمی برقرار نشود او با دولت حاضره مخالفت خواهد نمود

از قراریکه راپورت داده شده انجمنهای سری که علماً و ایرانیان محلّی معروف هم در آن عضویت داشته اند منعقد گردیده است که در خصوص امکان مراجعت دادن شاه مخلوع مذاکره نمایند

گیلان و مازندران

از جمله اشخاص معتبر ایرانی که بروسیه تبعید شده و مأمورین محلی روس آنها را برشت عودت داده بودند که در محکمهٔ نظامی محاکمه شوند چهار نفر آنهـا را مقصر واقع شده و در ۳۱ ژانویه آنها را بدار زدند دو نفر دیگر را هم روسیان در دوم فوریه در انزلی بقتل رسانیدند

جنرال گنیسخ فرمانده عساکر بادکوبه بفرماندهی قشون روس درگیلان منصوب شده است در ۳۰ ژانویه چهار صد نفر پیاده نظام بر عساکر بادکوبه اضافه شد

بعلت راپورتهای موحشه که برای دولت روس میرسید مشعر بر اینکه اتباع و تجارت روس در مازندران و استراباد در خطر

میباشد در اوایل فوریه در سنت پطرزبورغ تصمیم شد که دودسته پیاده نظام با دو عراده توپ باستراباد و یگدستهٔ ببار فروش و یك دسته به مشهدسر اعزام گردد

مشهد

ماژر جنرال روکو بفرماندهی عساکر روس در خراسان منصوباست در ۱۲ ژانویه با چهار صدنفر پیاده نظاموواردمشهد گردید در اوایل فوریه هیجانی بمنافع شاه مخلوع شروع گردید در ۵ فوریه اوضاع بسیار سخت تر شده جمعیت زیادی درکوچه ها بنای گشت وگذار نموده و نظمیه را بمبارزت میطلبیدند آخرالامر این جمعیت از هم متفرق شدند

این ایالت عموما بعلت حضور دسته جات بزرك غارتگر ترکمان و اکراد مغشوش است

اصفهان

اصفهان بحال آرامی باقی است ولی در دور و حوالیشهر اغلب بخانهای مردم میریزند و آنچه دارند غارت میکنند

تحریم امتعه خارجی باخر رسیده است

بعلت سختی هوا در عدهٔ سرقتهای این ولایت نقصان حاصل گردیده است

مسیو مرنارد تعیین مستر هیکاك را بمقام وکیل محلی خزانه داری کل تصدیق نموده است

سردار ظفر حاکم جدید التعیین از طهران برای اصفهان

حرکت نموده است

نایب حسین دزد معروف با دولت ایران از در مصالحت‌در آمده و پسرش که درطهران محبوس بود در ۸ فوریه بوی ملحق گردید

یزد

از قرار راپورتیکه واصل شده شهر آرام است ولی‌اوضاع مالی کما فی‌السابق مرتب نیست

شهاب الدوله حکمران (اسدالله میرزا که سابقا وکیل مجلس بود و بعد بمقام وزارت منصوب بود) از قرار راپورت واصله بیشتر از اسلاف خود ابراز کفایت در مقابل انقلاب نموده اگر چه از طمع و عصبیت اتحاد اسلامی او شکایات زیاد میشود

سیستان

قبول شدن تقاضاهای دولت روس اسباب رضایت عامه گردید

اخبار حوادث اخیرهٔ تبریز بسیستان رسید ولی قونسول اعلیحضرتی تصور میکند ظهور اغتشاشات محتمل نمیباشد چرا که علمای بزرك با ما خوب هستند و حشمة الملك حکمران بر ضد هر گونه نمایشات ضد خارجه میباشد

کرمان

اخبار شمال ایران باعث هیجان زیاد در کرمان گردیده بازار ها مسدود و نطق های آتشین ایراد شده و مشق داو طلبان

ملی شروع گردید

بمجرد ورود امیر اعظم ایالت جدید در ۱۵ دسامبر بازار ها مفتوح گردیده مشق داو طلبان ملی موقوف گردید و شهر به حالت اولیه خود رجعت نمود

سردار نصرت (کفیل ایالت سابق) در ۶ فوریه بطرف طهران حرکت نمود که حساب شخصی و پولهائی که برای عساکر باو داده شده بود تصفیه نماید

کرمانشاه

در شب ۱۶ فوریه چند گلوله بقونسولخانه اعلیحضرتی که در آنجا عدهٔ بانضمام اعظم الدوله کفیل حکومت سابق پناهنده گردیده بودند شلیك شد همینکه در این باب اظهاراتی بدولت ایران شد وزیر امور خارجه اظهار داشت که سالار الدوله مسئول شلیك مذکور بوده و او این کار را بعلت دوام حضور پناهندگان در قونسولخانه نموده است و بعلاوه اظهار داشت که دولت ایران اقدام دیگری بر ضد سالارالدوله نمیتوانند بکنند مگر آنکه بفرمان فرما حاکم جدیدالتعیین آنجا فشار بیاورند که هر قدر زود تر که امکان پذیر است بطرف کرمانشاه حرکت نماید

مخابرات تلگرافی با کرمانشاه مقطوع گردیده و اخبارات متضاد مختلفه از بابت اوضاع آنجا بسفارت رسیده است در ۸ فوریه راپورت داده شد که سالارالدوله فرار نموده و پناهندگان از قونسولخانه خارج گردیده اند ولی در ثانی راپورت داده شد

که سالارالدوله دوباره بشهر ورود نموده است

نمرهٔ ۲۸۹

مکتوب سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۲۰ فوریه ۱۹۱۲ ــ آقا در باب مراسلهٔ ۲۳ژانویهٔ من در خصوص اوضاع طرق جنوبی افتخار دارم راپورت دهم که بطریق معمول در وسط زمستان خیلی کم راپورت سرقت داده شده است

از قرار تلگرافیکه از کفیل قونسولگری اعلیحضرتی مقیم شیراز رسیده از بابت راه شیراز مشعر است براینکه یکی از قوافل از راه دار راپورت میدهد که بعلت ناامنی راه ها حرکت آن بعهدهٔ تعویق افتاده و قاطر دارانی که بکازرون رسیده اند بعلت بد رفتاری زیاد قشقائیها از پیش رفتن امتناع میورزند از قراریکه راپرت داده شده دو لنگه بار متعلق بصاحبمنصبان انکلیسیرا قشقائیها در تنك ترکان بسرقت برده اند وقاطر داران آنجا شکایت دارند از اینکه قشقائیهای مستحفظ راه اتصالا از قوافل حوزده دزدی میکنند دو لنگه باردیگر هم درتنك بولاکی بسرقت رفت مستر اسمارت اظهار میدارد که مشغول ترتیب فرستادن مأموری است که بارهای انکلیسیهارا که درراه متفرق میباشند حفاظت نموده اگر ممکن باشد آنهارا بشیراز حمل نماید

یك قافله شتر دار که ازشیراز بطرف اصفهان میامد سارقین بان حمله نموده ٦۰ شتر بابارهای آنهارا بسرقت بردند و از قرار راپرتهائیکه از جنرال قونسول اعلیحضرتی مقیم اصفهان رسیده

رویهمرفته از اواسط ماه‌ژانویه تاسوم فوریه از قرار معلوم قوافل در کمال آزادی درراه شیراز الی اصفهان ایاب و ذهاب مینموده اند نقطه خطرناك درحوالی آباده میباشد ولی ماژر پیطرسن صاحبمنصب سوئدی ژاندارمری در موقعیکه بطرف شیراز میرفته از آن نقطه بدون مستحفظ سالما عبور نموده است در نزدیکی ده بید ماژر پیطرسن بایك قافله الاغی که تازگی غارت شده بود مصادف گردیده واو سه یا چهار نفر همراهان او سارقینرا تعاقب نموده باو شلیك نمودند ولی او هم دونفر ازآنهارا مجروح وگرفتار نمود

(امضاء) جارج بارگلی

نمره ۲۹۰

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۱۱ مارس ۱۹۱۲ - راجع بتلگراف ۹ مارس من -
دیروز وزیر امور خارجه توسط معین الوزاره مسودهٔ دیگر جوابیهٔ دولت ایرانرا بمراسلهٔ متحد المال سفارتین بمن تسلیم نمود

نوشتهٔ مزبور از چندین حیث بامسوده سابقی که در ضمن مذاکرات ۷ مارس ما اصلاح شد (رجوع بتلگراف آنروز من نمائید) مخالف است مسئله عمدهٔ که دارای اختلاف است ازبابت فورمول تعهد مذاکرهٔ تشکیل قشون باسفارتین میباشد عبارت آن حالا طوری نوشته شده است که دولت ایرانرا مقید میسازد باینکه فقط انتخاب صاحبمنصبانرا مورد مذاکره قرار دهند (و دولت ایران باینکار مقید میباشند) و اشخاص لازمه را از اتباع یکی از دول صغار تحصیل نمایند

من مسیو پوکلیوسکیرا طبعا بیمیل یافتم از اینکه رضا دهد باینکه صاحبمنصبان روسی مستثنی باشند ومن بنا براین پس ازمشورت بااو بمعین الوزاره اطلاع داده ام — اگرچه او در موقعیکه مسوده وزیر امور خارجه را برای من فرستاد مذکور داشت که آخرین حرف دولت ایران همین است — که مابین مسوده جدید و مسوده که در ۷ مارس مذاکره واصلاحاتی درآن شد آنقدر تباین میباشد که ما قادر نیستیم آنرا قبول نمائیم

از قراریکه فهمیده ام دولت ایران بکلی بیمیل بقبول تزیید معتدل بریگاد قزاق نمیباشند ولی کابینه و نایب السلطنه نیز بکلی مخالف این هستند که مسؤلیت چنین تعهدیرا که مقدمهٔ دخول صاحب منصبان روسی ویحتمل صاحبمنصبان انگلیس در قشون و بکار بردن این قشونرا درمنطقه های علیحده میباشد برخود بگیرند

نمره ۲۹۱

مکتوب سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۱۱ مارس ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۴ مارس من قونسول روس مقیم استراباد راپرت میدهد که پرداخت حقوق قفقازیها درکمال آرامی درجریان است وحالا اینها ازاستراباد حرکت کرده‌اند

نمرهٔ ۲۹۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۱۱ مارس ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف غرهٔ مارس من — مشروحهٔ از دولت ایران برای من رسیده اظهار تاسف خودرا برای آنچه بوقوع رسیده تکرار نموده وراضی شده اند مبلغ ۴۷٤٤ لیرا

برحسب پیشنهاد من از بابت جبران بدهند

نمره ۲۹۳

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادواردگری

طهران ۱۱ مارس ۱۹۱۲ ــ درعرض دوهفتهٔ اخیر مجدداً سرقت اموال در راههای جنوبی شروع گردیده مابین شیراز و اصفهان بریك قافله درطرف جنوب ده بید حمله شده ازکمپانی ذیقلر معادل ۲۰۰۰ لیرا اجناس سرقت شد و قافلهٔ دیگری هم چند روز بعد از آن در همانجا سرقت شد ودر شمال آباده هم برقافلهٔ دیگری حمله شده و شصت بار مال التجاره متعلق بکمپانی ذیقلر برده شد ۳۰۰ نفر دزد قافله بزرگیرا درنزدیکی قمشه سرقت نموده جزئیات کیفیت اموال مسروقه درست معلوم نیست یك دسته ازکهگلوئیها هم گردنه ارچینیرا متصرف شده و در ۸ مارس بسته و مسافرینرا غارت نمودند

جنرال قونسول بغداد راپرت میدهد که تمام راههای از بغداد الی طهران مسدود میباشند دو نفر از مسافرین اروپائی که تازگی از خانقین مراجعت نموده اند نمیتوانند پیشتر بروند

قونسول اعلیحضرتی مقیم بندر عباس راپورت سرقت‌قوافل را که در آن از هندوها معادل ۲۵ لیرا اجناس سرقت نموده اند داده است

نمره ۲۹٤

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه ۱۱ مارس ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگرافات ۲٦

فوریه و ۸ مارس ـ آیا بعلاوه ۵۰۰ نفری که روز گذشته حرکت کرده اند باز هم از عساکر روس از تبریز عودت داده خواهند شد

از بابت عساکر قزوین آیا مقصود شما این است که ۱۴۰۰ نفر از آنجا بروسیه احضار شده اند و یا آنکه بنا بود بعضی از آنها در تبریز توقف نمایند

نمره ۲۹۵

تلگراف سر جارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۱۲ مارس ۱۹۱۲ ـ از قرار راپورتهائیکه ازطرف جنرال قونسول اعلیحضرتی مقیم مشهد رسیده ظاهراً اوضاع آنجا هنوز اسباب تشویش خیال میباشد

عدهٔ طرفداران شاه مخلوع حالا خیلی زیاد است و اسلحه و مهمات جنگی فراوان دارند و مأمورین محلی هم مشکل است بتوانند با این اوضاع مقابله نمایند

سفیر روس برای مقابله با این اوضاع حاضر است که قشون روس را امر بهمراهی مأمورین محلی نماید

نمره ۲۹۶

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۲ مارس ۱۹۱۲ ـ چون دولت ایران همین حالا راضی شده اند که جبرانی که بمناسبت قضیهٔ مستحفظین در دسامبر گذشته تقاضا شده بود بپردازند این موقع مخصوصا بنظر میرسد مناسب باشد برای آنکه از طرف دولت اعلیحضرتی اظهاری در

خصوص کم کردن عدهٔ مستحفظین ما بشود ولی کسر نمودن عدهٔ اینها بایستی بسته بورود فرمانفرمای جدیدی برای فارس باشد

دولت ایران مخبرالسلطنه را در چند هفتهٔ قبل بفرمانفرمائی آنجا تعیین نمودند ولی عدم وجوهات تا کنون او را از حرکت بدان نقطه که مقام خود را اشغال نماید باز داشته است بعقیده من تعیین او از بهترین انتخاباتی که ممکن بود بعمل آید میباشد

نمره ۲۹۷

تلگراف سرجارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۲ مارس ۱۹۱۲ ـ کرمانشاه ـ راجع بتلگراف ۲۶ فوریهٔ من ـ در تلگرافی مورخهٔ ۲۹ فوریه که امروز واصل گردید قونسول اعلیحضرتی مقیم کرمانشاه اخباری را که دولت ایران داده اند مشعر بر اینکه سالارالدوله دوباره کرمانشاه را قبضه نموده است تصدیق مینماید مستر مکدول راپورت میدهد که در آن وقت غارت زیادی بعمل آمده و کفیل حکومت سابق و سایر مأمورین دولتی مقتول گردیدند او بعلاوه اظهار میدارد که سالارالدوله شکست سابق خود را بعلت حضور بستی ها در قونسول خانه اعلیحضرتی میداند و بنا بر این از قونسولخانه ما بی اندازه دلخور شده و از بانك شاهنشاهی نیز مکدر است

از قرار معلوم پنجنفر از عساکر دولت در قونسولخانه ما پناهنده شده اند مستر مکدول نیز راپورت میدهد که یکی یا زیاد تر از سواران مستحفظ قونسولخانه ما مجروح گردیده اند ولی کیفیت مجروح شدن آنها را اظهار نمیدارد

نمره ۲۹۸

تلگراف سر جارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۱۲ مارس ۱۹۱۲ ــ شاه مخلوع در دهم مارس از آشوراده برای بادکوبه حرکت نمود

نمرهٔ ۲۹۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۱۲ مارس ۱۹۱۲ ــ عساکر روس ــ راجع بتلگراف ۱۱ مارس شما ــ از بابت فرستادن عدهٔ از عساکر قزوین به تبریز هیچ مذاکره در میان نیست تا آن اندازه که توانسته ام برای خود کشف نمایم تاکنون هیچیك از عساکر از قزوین بطرف روسیه حرکت نکرده اند

همکار روسی من اظهار میدارد که وضعیت حالیه بقراری است که ذیلا مذکور میگردد : ــ

اگر دولت روس پیشنهاد او را (رجوع بتلگراف ۸ مارس من نمائید) که پس از مشورت با جنرال روسی در قزوین عرضه گردید قبول نمایند دو رژیمان از رشت بروسیه وسه باطالیان ودوباطری از قزوین بروسیه عودت داده خواهند شد

اگر از طرف دیگر دولت روس پیشنهاد مذکور را قبول ننمایند و تخلیهٔ قزوین بایستی بفوریت بانجام برسد عودت عساکری که در نظر میباشد رویهم رفته بدو رژیمان و دو باطری و پنج باطالیان خواهد رسید

سفیر روس نمیتواند عدهٔ معین عساکر تبریز را بمن اظهار

نماید و میگوید که چند باطالیان تاکنون بروسیه عودت داده شده اند واضح است که اینها ۱۵۰۰ نفری هستند که در تلگراف ۹ مارس ذکر آنها شده دو رژیمان حالا در تبریز متوقف میباشند و هزار نفری که تازه وارد شدند بانها ملحق خواهند شد

نمره ۳۰۰

تلگراف سر ادواردگری بسر جارج بوکانان

وزارت خارجه ۱۲ مارس ۱۹۱۲ - رجوع بتلگراف ۹ مارس طهران نمائید - من پیشنهاد میکنم که هردو سفرا اظهار غیر رسمی بوزیر امور خارجه ایران بنمایند باینمضمون که دولت ایران رد نمودن فورمول اول را ازطرف ما سوء تعبیر نموده اند وبنابرپیشنهادات ما اتباع دول صغار ونه اتباع بریطانیای عظمی وروس درقشون ایران استخدام خواهند شد

ازمسیو سازانف تحقیق نمائید که آیا بااین مسئله موافقت دارد

نمرهٔ ۳۰۱

مکتوب ادارهٔ بحریه بوزارت خارجه

ادارهٔ بحریه ۱۲ مارس ۱۹۱۲- آقا ازطرف لرد کمیسیونرهای ادارهٔ بحریه تعلیم دارم که برای استحضار خاطر وزیر امور خارجه سواد تلگراف ۱۲ شهر جاریرا که از سپهسالار قشون ایست اینديز درباب تهدید بهجوم بلنگه و پیاده شدن ۱۵۰ نفر سپاهی رسیده لفا ایفاد دارم

(امضا) گراهم گرین

ملفوف نمرهٔ ۳۰۱

مکتوب سپهسالار قشونی ایست ایندیز بادارهٔ بحریهٔ

بمبئی ۱۲ مارس ۱۹۱۲ — صاحبمنصب درجهٔ اوّل بحری راپورت میدهد که قریب ۲۴۰۰ نفر از غارتگران بلاشك قصد پیشقدمی بطرف لنگه را دارند چون صاحبمنصب درجهٔ اوّل بحری و ویس قونسول لنگه برای دفاع قونسولخانه پیاده نمودن سپاهیانرا توصیه نموده اند من امر نموده ام ۱۵۰ نفر پیاده شوند و به بریکاد بحری امر داده‌ام که درصورتیکه لازم شود زیاده براین برمستحفظین قونسولخانه افزوده شود خود را مهیای پیاده شدن داشته باشند

نمره ۳۰۲

تلگراف سرجارج بوکانان بسر ادوارد گری

سنت پطرزبورغ ۱۳ مارس ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۱۲ مارس شما — مسیو سازانف برضد ارائهٔ طریق شما که ما بایستی دولت ایرانرا اطلاع بدهیم که تعبیری که از رد نمودن فورمول اوّل از طرف ما نموده اند سهو و خطا بوده اعتراضی ندارد جناب معزی الیه حق اینمسئله را برای خود محفوظ خواهد داشت که تقاضا نماید بر عدهٔ بریکاد قزاق افزوده شود از قراریکه فهمیده ام عقیدهٔ او این است که هنگامیکه عساکر روس از شمال ایران احضار شدند بریکاد قزاق را در عوض آنها بکار واداشت

نمرهٔ ۳۰۳

مکتوب سر ادوارد گری بسرجارج بارکلی

وزارت خارجه ۱۳ مارس ۱۹۱۲ — آقا سفیر ایران در

۶ شهر جاری بدیدن آمده مستر ملت از او پذیرائی نمود

جناب معزی الیه تحقیق نمود که آیا دولت اعلیحضرتی فورمولیرا که دولت ایران از بابت شناختن معاهدهٔ ۱۹۰۷ انگلیس و روس پیشنهاد نموده‌اند تصویب نخواهند نمود (رجوع بتلگراف ۲۲ ماه گذشتهٔ خودتان نمائید) و از اصرار برای قبول نمودن مسوده تصحیح شدهٔ آن که از طرف ما ارائه شده احتراز خواهند نمود

مستر ملت اشعار نمود که فورمول دولت ایران بنظر دولت اعلیحضرتی قابل اعتراض میباشد چرا که ازمفاد آن بین اصول معاهده و آنچه در مقدمهٔ آن مذکور است تباین حاصل میشود و آن چیزی است که دول صاحب امضای این معاهده نمیتوانند قبول نمایند بعلاوه درفورمول دولت ایران اصول مقدمهٔ آن معاهده بطور کامل خلاصه نشده و به کلمات استقرار نظم اشارهٔ نرفته است او بنا براین بمیرزا مهدیخان اصرار نمود که دولت خود را نصیحت نماید مضمونی که دو نمایندگان پیشنهاد نموده اند بلا تأخیر قبول نمایند

(امضاء) گری

نمره ۳۰۴

مکتوب سر جارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۸ فوریه ۱۹۱۲ — آقا درباب مراسلهٔ ۱۷ شهر جاری من افتخار دارم سواد دو مراسلاتی که از قونسول کرمانشاه برای من رسیده و راپورت قبضهٔ شهر را ازطرف عساکر دولتی و فرار سالار الدوله میدهد لفا ایفاد دارم

(امضاء) جارج بارکلی

ملفوف ۱ نمرهٔ ۳۰٤

مکتوب مکدول قونسول بسر جارج بارگلی

آقا افتخار دارم راپورت دهم که در عصر روز ۷ راپورت رسید که یارمحمد خان فرماندهٔ عساکر دولتی کوه بیستون را قبضه نموده است درعرض شب درپل قره‌سو که در ۴ میلی شهر واقع است جنگ وگریزی بوقوع رسیده و کلهریها از عقب قونسولخانه از آنجا بطرف ماهی دشت رو بفرارگذاردند و قریب ۱۰ نفر از مجاهدین که یکی ازآنها حسین خان صاحبمنصب کرمانشاهی بود بقتل رسیدند در ساعت ۵ قبل از ظهر روز هشتم بازهم قدری جنگ درکار بود و سپس یارمحمد خان خود تنها بقونسولخانه آمده و اجازه خواست اعظم الدوله را ملاقات نماید که محض جلوگیری از خونریزی با او نقشه بریزد من راضی بورود او شده و او چند دقیقه اعظم الدوله را ملاقات نمود

در تمام روز جنگ در کار بود و عساکر دولتی متدرجا بجلو میامدند و نزدیك غروب آنها تقریبا تمام شهر را تادم دروازهٔ قصر که یك قطعه عمارت بزرگی است متصرف شدند و دودفعه نزد اعظم الدوله فرستاده از او درخواست نمودند با آنها ملحق شود و دونفر صاحبمنصب همین پیغام را برای او آوردند من بنا برآنچه بسالارالدوله اظهار نموده بودم او وهمراهان اورا دربست نگاهداشتم بوعدهٔ اینکه تا زمانیکه شهر در تصرف دولتیها نباشد بانجا نروند همینکه تاریك شد بقصر داخل شدند ولی سالار الدوله و داودخان و سردار مظفر و سایرین فرارکرده بودند و از دروازه در حدود

شهر خارج شده واز قراریکه راپورت داده شده بدربند که در
حدود کردستان وکرمانشاه واقع است رفته بودند حرکات ثانوی
آنها راپورت داده نشده

اکثریت قشون شاهزادهٔ مذکور ظاهراً جرأت نکرده‌اند که
بیرون رفته و با سربازان مقابله نمایند شرف الملك کردستانی از قرار
معلوم مقتول گردیده است ولی تا آن اندازه که شنیده ام تلفات زیادی
از طرفین نبوده است

امروز صبح یکی از گاردهای افتخاری بابیرقی بقونسولخانه
آمده پس از اظهار تشکر بمن بطور رسمی بستیهارا بقصر برد

اعظم الدوله حالا بکفالت حکومت منصوب است و اعلان
کرده است که اگر کسی غارتی بنماید محکوم بقتل خواهد گردید

بعلت پیشقدمی عساکر دولتی قزاقهای روس را نگاهداشته‌اند
ولی فردا حرکت خواهند کرد واین مکتوب را توسط همکار روسی
خود میفرستم (امضاء) مکدول

ملفوف دو نمره ۳۰٤

مکتوب قونسول مکدول بسرجارج بارکلی

کرمانشاه ۱۳ فوریه ۱۹۱۲ ــ آقا در تعقیب مراسلهٔ ۹ فوریهٔ
خود افتخار دارم شمارا اطلاع دهم که شرف الملك کردستانی در
جنك مقتول نگردید او در خانه آقا محمود برادر آقا محمد مهدی
مجتهد بود وفردا صبح روز جنك بابرادرزاده ودونفر ازنوکرهایش
ازطرف مجاهدین بضرب گلوله مقتول گردید کردستانیهائیکه در
کرمانشاه میباشند شهادت نامچه بمهر رسانیده اند مشعر براینکه

مجاهدین اورا کشته اند و اهالی شهر تقصیری ندارند واینرا نزد ایل فرستاده اند که آنهارا ازکشتن کرمانشائیها ممانعت نماید

آقا محمد دستگیر گردید وبهمینطور آقا رحیم وحاجی آقا ولی وآقا سید رضا قمی وشیخ الاسلام که تمام ازعلما بودند دستگیر شدند تمام مراسلات ومکاتبات سالار الدوله در عمارت حکومتی پیدا شد و جعبه تحریر آقا محمد ازخانه اش آورده شد کمسیون فوق العاده دولت دراینمسئله تحقیق نموده برضد آنها رای داد از بابت تقصیر آقا محمد هیچ شك وشبهه نبود کمیسیون اینطور تصمیم نمود که بایستی ۴۰۰۰ تومان داده باسایرین بطهران فرستاده شود

درعرض شب یار محمد خان سردار امر بکشتن او داده علی الطلوع روز ۱۲ او را بدار زدند یار محمد خان کمسیون مزبور را اطلاع داد که بر حسب اوامر مرکز این اقدامرا نموده است سایرینرا یحتمل بطهران خواهند فرستاد ولی در اینکه آیا آقا رحیم از قتل مستخلص خواهد شد شبهه میباشد

صبح روز نهم دو نفر از صاحبمنصبان رژیمان· زنگینه را با دونفر میرغضب ویکی دو نفر دیگر بضرب گلوله مقتول نمودند

سالار الدوله زن خودرا که یکی ازشاهزاده خانمهای؛همانجا بود باخود برد روز نهم بماهی دشت رسیده و دهات اطرافرا برای آذوقه غارت نمودند سالار مسعود (حسینخان گواران) وصمصام الممالك سنجابی بخانهای خود رهسپار گردیده امتناع نمودند ازاینکه بیش ازاین سالار الدوله راکمك نمایند ــ سردار مظفر وسالارهمایون وهمراهان آنها بااو هستند وعده آنها بسیصد نفر ویك عراده توپ

میرسد واز ماهی دشت باراضی خالصه قریب ۱۲ میلی کرمانشاه که درطرف اقصی شمال غربی واقع است رفته اند واز قرار مذکور برای فراهم نمودن قشون امدادی نزد طوایف کلهر و اکراد و الوار فرستاده اند

عساکر دولتی مرکب است از ۲۰۰ نفر مجاهد ۱۰۰ نفر گلباغی وسربازان محلی وداو طلب میباشد شاید عدهٔ آنها روبهمرفته بهزار نفر میرسد وتمام اینها دارای اسلحه ومهمات خوب میباشند و برای قشون کمك بفرمانفرما تلگراف کرده اند

شهر آرام و مردم متوحش میباشند دو نفر از آخوندهـا موسوم بسید محمد روضه خوان و نایب الصدر در قونسولخانه بست اختیار نموده اند و اینها متهم بتقصیرات پلتیکی میباشند ولی میگویند بی‌تقصیری خودرا میتوانند ثابت نمایند (امضا) مکدول

نمره ۳۰۵

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۱٤ مارس ۱۹۱۲ ــ راجع بتلگراف ۱۲ مارس شما ــ کرمانشاه ــ شما اگر ممکن است باید بطور سخت سالار الدوله را متنبه سازید

نمره ۳۰٦

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۱۵ مارس ۱۹۱۲ ــ کرمانشـاه ــ دیروز تلگراف ذیل که مورخهٔ ۸ مارس میباشد از قونسول اعلیحضرتی واصل گردید : ــ

بنا بر خواهش رسمی کار گذارمن صورت محتویات اماناتیرا که سالارالدوله در بانگ شاهنشاهی ایران سپرده است نوشتم همین که شاهزاده بکرمانشاه مراجعت نمود او عنوان نمود که ۹۵۰۰۰ تومان از آن بر داشته شده است این مسئله بکلی کذب است اگر چه من او را از حقایق مسئله مستحضر داشتم او این نسبتی که داده است تکرار نموده واظهار میکند که بانگ شاهنشاهی باید این کسر بود را تأدیه نماید ـ تا این لحظه او جوابی برای عذر خواهی که من تقاضا نموده ام نفرستاده است میترسم برای بانگ قدری خطر داشته باشد

نمره ۳۰۷

تلگراف سر جارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۱۵ مارس ۱۹۱۲ ـ کرمانشاه ـ راجع بتلگراف دیروز شما ـ قاصد ها از اياب و ذهاب بين همدان و كرمانشاه امتناع میورزند و بانگ همدان مرااطلاع میدهد که وسیلهٔ مخابره با کرمانشاه بدست نمیباشد

تا این وقت اظهاریه متحدالمال ما بایستی بسالارالدوله رسیده باشد چراکه رؤسای بانگ همدان تعلیمات ما را دردوم مارس توسط دو نفر قزاق که بدانجا میرفتند بقونسولهای کرمانشاه رسانیدند

گمان نمیکنم حالا بتوان انتباه دیگری بشاهزاده بشود

نمره ۳۰۸

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۱۵ مارس ۱۹۱۲ ـ جملهٔ اول تلگراف۱۳

مارس سنت پطرزبورغ را ملاحظه نمائید ـ شما باید بر طبق آن وقتیکه همانطور دستورالعمل بمسیو پوکلیوسکی میرسد بوزیر امور خارجه اظهاری بنمائید

نمره ۳۰۹

تلگراف سرجارج بارکلی بسراد وارد گری

طهران ۱۶ مارس ۱۹۱۲ ـ مذاکرات متحدالمال ـ مسئله قشون ایران ـ راجع بتلگراف دیروز شما ـ همکار روسی و من وزیر امور خارجه را امروز صبح ملاقات نموده باو اطلاع دادیم که مسئلهٔ محدود ساختن عدهٔ قشون در میان نبوده ودولتین مخالف این نمیباشند که دولت ایران صاحبمنصب از اتباع دول صغار استخدام نمایند

اگر چه ما سابقا در ضمن مذاکرات با وزیر امور خارجه خود را از قصهٔ محدود ساختن قشون بری‌الذمه نموده بودیم سفیر ایران مقیم سنت پطرزبورغ این مسئله را متذکر شده بود همکار روسی من برای وزیر امور خارجه توضیح نمود که اظهار ما بهیچوجه راجع ببریگاد قزاق نبود و بریگاد مزبور در صورتیکه بخواهند بر عدهٔ آن بیفزایند بطریق حالیه اداره خواهد شد

نمره ۳۱۰

مکتوب وزارت خارجه باداره هند

وزارت‌خارجه ۱۶مارس ۱۹۱۲ آقا ازطرف سرادوارد گری وزیر امور خارجه تعلیم دارم که سواد مراسلهٔ را که از طرف سفیر اعلیحضرتی مقیم طهران رسیده و محتوی نقشهٔ تشکیل

ژاندارمری ملی برای ایران است وکلنل یالمارسن آنرا طرح نموده برای شما لفا ایفاد دارم که بمارکس اف کرو تقدیم نمائیـد

چنانچه ملاحظه خواهد شد تا اندازهٔ که در باب ایالت فارس نوشته شده است قصد این است که مراکز قشون مزبور را درشیراز قرار دهند و امیـد میرود که تا اواخر سال اول پست هـای ژاندارمری از طرف جنوب تا کنار تخته کـه بمسافت ۱۲۰ میلی شیراز است و از طرف شمال تا باغ خان که بمسافت ۱۲ میلی شمال شیراز است بر قرار شود

در عرض ۹ ماه متعاقب آن هم پست های آنها در جنوب تا بوشهر و در شمال تا یزد خواست بر قرار خواهد شد

عقیدهٔ سرادوارگری بر این است که ترتیباتی که فعلا در مد نظر میباشد مورد اعتراض سخت خواهد بود برای اینکه لااقل برای یك مدت ۱۲ ماهی یك قطعه وسیع مملکت ـ که در حقیقت باندازهٔ ۵۵ میل میباشد ـ بین بوشهر و کنار تخته در دهنهٔ بزرگ ترین مدخل تجارت بداخلهٔ انگلیس بدون محافظت میماند درصورتی که در راه شمال از طهران بساحل دریا نقطهٔ بلا محافظت موجود نمی باشد

تا وقتیکه این قطعه بلا محافظت بماند مسئلهٔ اینکـه قسمت راه بین کنار تخته امن میباشد برای تجارت انگلیس دارای نفـع نخواهد بود چرا که همینکه اجناس از بوشهر حرکت داده شـد محتمل است بسرقت برود و بنا بر این من باید استفسار نمایم کـه آیا بعقیدهٔ لرد کرو مطلوب بنظر میاید که بسرجارج بارگلی تعلیم

داده شود بدولت ایران اصرار نمایند که توجه خود را در اول وهله بتمام راه جنوب شیراز معطوف دارند نه اینکه فقط بلک قسمتی از آن‌رامثل آنکه بطرف باغ خان که در طرف شمال آنجا است قراولی نمایند (امضاء) لوئیس ملت

نمرهٔ ۳۱۱

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۱۷ مارس ۱۹۱۲ — سفیر ایران امروز ملاقاتی از من نموده استفسار نمود به بیند من میتوانم کاری کنم که باعث تسریع مذاکرات راجعه بقرضه بزرگی گردد

من باو اظهار داشتم تا آنکه جواب مراسلهٔ متحدالمال ما از طرف دولت ایران فرستاده شود برای من فائدهٔ نخواهد داشت که بوزیر امور خارجه فشار بیاورم او مرا اطمینان داد که جواب مراسلهٔ مذکور حالا دیگر بتأخیر انداخته نخواهد شد وبمن اصرار نمود که لزوم حتمی ترتیب قرضه را بوصول جوابیه بشما بفهمانم

نمره ۳۱۲

مکتوب وزارت خارجه باداره هند

وزارت‌خارجهٔ ۱۸ مارس ۱۹۱۲ — آقا از طرف سرادوارد گری وزیر امور خارجه تعلیم دارم که سواد تلگراف سفیر اعلیحضرتی مقیم طهران را که در آن ارائه طریق نموده است که حالیه موقع مناسبی است برای آنکه بدولت ایران گفته شود که دولت اعلیحضرتی پس ازورود فرمانفرمائی بفارس از عده مستحفظین

آنجا خواهند کاست برای آنکه بمارکس اف کرو تقدیم شود لفا ایفاد میدارم

و نیز باید اظهار نمایم که سرادواردگری بنا بر اطلاعاتیکه حالیه برایش رسیده مایل است که باعقایدیکه سرجارج بارگلی اظهار نموده شریك شود اگر چه او بخوبی درك میکنند کـه تا زمانیکـه لرد کرو از نظریات فرمانفرمای هند واقف نشود تصمیم قطعی نخواهد شد (امضاء) لوئیس ملت

نمرهٔ ۳۱۳

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۱۹ مارس ۱۹۱۲ ــ مستر مایرویس قونسول انگلیس که بریاست اداره ذیقلر در سلطان آباد منصوب است بختیاریها اورا ما بین اینجا و قم لخت کرده اند

نمره ۳۱۴

تلگراف سر ادواردگری بسر جارج بارگلی

وزارت خارجه ۲۰ مارس ۱۹۱۲ راجع بتلگراف ۱۹ مارس شما ــ ممکن است صمصام السلطنه از بختیاری ها جلوگیری کند آیا میتوانید او را ترغیب نمائید اقدامات لازمه بنماید ؟

نمره ۳۱۵

مکتوب اداره هند بوزارت خارجه

اداره هند ۲۰ مارس ۱۹۱۲ ــ آقا از طرف وزیر هند تعلیم دارم که وصول مراسلهٔ ۱۶ شهر جاری شمـا را در باب نقشه که کلنل یالمارسن برای تشکیـل ژاندارمری ملی در ایران طرح

نموده است اطلاع دهم

مارکس اف کرو با وزیر امور خارجه موافقت دارد که اصلح این است که اولا شرطی از بابت حفظ تمام راه بین شیراز و بوشهر بشود ولی کنار تخته ظاهراً آخرین منزلی‌است در آن قسمت کوهستانی که بیشتر احتمال میرود بقوافل حمله بشود و بمسافت کمی از آن آن راه از کتل مولا عبور نموده و بدشت میرسد و یحتمل عقیدهٔ کلنل پالمارسن این است که اگر در کنار تخته پستی بر قرار شود راه‌تا دالکی که پای تپه واقع‌است بطور مکفی محافظت خواهد شد و محافظت دشترا ممکن است بهر قدر قوائی که ممکن است حکمران بوشهر دارا باشد واگذار نمود لرد کرو صحیح نمیداند که در تصمیم صاحبمنصبان سوئدی مداخلهٔ شود که درصورتیکه بتوان ازآن صرف نظر نمود و اینطور ارائه طریق می نماید که دولت اعلیحضرتی ممکن است بااین پیشنهاد بشروط ذیل موافقت نمایندکه اولا پستی که در کنار تخته برقرار میشود تادالکی قراولی نماید وثانیا حکمران بوشهر را شخصا مسؤل امنیت بقیه راه الی بوشهر قرار دهند اینرا باید بخاطر داشت که ده برازجان که جای خطر ناکی است و خان آنجا آدم شریری است در این قسمت آخری می باشد

ممکن است سرادوارد گری بخواهد قبل ازتصمیم باقونسول مقیم خلیج فارس مشورت نماید

لرد کرو تصور میکند که برای حفظ راه ازبندر عباس الی کرمان که حالیه مغشوش است ومحتمل است همینکه سرقتهای بین

بوشهر وشیراز دیگر چندان فایده نداشته باشد بد تر شود ظاهراً قرار ومداری داده نشده قونسول اعلیحضرتی مقیم کرمان و اداراتی که اموالشان بسرقت رفته دراینباب اظهاراتی نموده اند و لردگرو ارائه طریق مینماید که بایستی بدولت ایران فشار وارد آورده شود که برای اعادهٔ نظم اینراه هم اقدام بنمایند

(امضاء) ریچی

نمره ۳۱۶

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲۱ مارس ۱۹۱۲ ـــ مراتب ذیل مضمون جوابی است که دولت ایران در ۲۰ مارس به پیشنهادات متحد المال ما داده اند : ـ

ترجمه مکتوب

آقای سفیر ـ افتخار دارم وصول مراسلهٔ را که جنابعالی در ۲۹ صفر (۱۸ فوریه) گذشته باتفاق جناب سفیر روس برای من فرستاده بودید ومشعر بود بربعضی پیشنهادات برای برقراری مناسبات فیما بین دولت ایران ودولتین انکلیس و روس براساس مستحکم دوستی واعتماد وهمراهی بااعلیحضرت شاه دراعاده و استقرار نظم وامنیت درمملکت اطلاع دهم دولت علّیه از آنجائیکه بی‌اندازه نیات حسنهٔ دولت مجاوررا احساس نموده ومیل دارند این پیشنهاداترا کاملا موافق دلخواه بانجام رسانند بانهایت افتخار جنابعالیرا از مراتب ذیل مستحضر میدارند

۱ ـــ ا درباب مسئله مبلغ ۲۰۰۰۰۰ لیرا که برای آن

بانك شاهنشاهی و بانك دسكونت بنام دولت ایران حسابی در دفاتر خود نگاه خواهند داشت وازبابت مساعده قرضه اولی كه دولت ایران در صدد گرفتن آن میباشند محسوب خواهـد بود دولت متبوعـه من موافقت دارند كه این وجه از اولین وجوهـات قرضه مذكور مسترد شود ونفع آن از قرار سالیانه صدی هفت محسوب خواهـد گردید واضافه عایدات گمركات شمالی و جنوبی جزأً كلا محل استهلاك وپرداخت نفع آن قرار داده خواهد شد

۲ ـــ محض اینكه اطمینان داشته باشنـد كه تمام اینوجه بمصارفی كه دولت تصمیم نموده اند و سفارتین هم مستحضر میباشند برسد دولت علیه بمأموری كه خزانه داری كل سپردهٔ اواست خواهند سپرد كه تمام مصارفیرا كه ازاین پول بایدبشود نظارت نماید واینطور مقرر میشود كه یك قسمت عمدهٔ از این مساعـده برای تشكیل ژاندارمری دولتی بكمك صاحبمنصبان سوئدی بمصرف خواهد رسید

ب ـــ درباب ۴ مسئلهٔ مندرجه در قسمت آخری مراسلهٔ متحد المآل دولت ایران از آنجائیكه بطور حتم میداننـد تمامیت و استقلال و بهمینطور ترقی بحال آرامی ایرانرا دولتین متحابه صمیمانه مایل میباشند با نهایت مسرت از این رویهٔ مساعدهٔ آنها خوشوقت بوده و بطریق ذیل جواب میدهند : ـ

۱ ـــ دولت ایران محض اثبات میل وافر خـود برای استقرار مناسبات فیمابین خود ودولت بریطانیای عظمی ودولت روس بریك اساس متین دوستی واعتماد بادقت تمام با اصول معاهده ۱۹۰۷ انگلیس و روس موافقت خواهند نمود ومتوجهٔ اطمیناناتی كه در

مقدمهٔ معاهدهٔ مزبور مندرج است خواهند بود

۲ ـــ برطبق آنچه در پروگرام دولت متبوعهٔ من تصمیم شده است پس از حرکت قطعی محمدعلی میرزا و سالار الدوله از خاك ایران مجاهدین اخراج شده و سایر عساکر غیر منظمه درتحت دیسیپلین واقع گردیده و بتدریج همینکه در تشکیلات نظـامی ترقی حاصل شد جزو عساکر منظمه خواهند شد

۳ ـــ برای استقرار نظم و امنیت در مملکت تشکیل قشون منظم مؤثری یکی از مسائل اصلیه پروگرام هیئت وزرا را تشکیل میدهـد و اینمسئله مشهود است که قشونی که تشکیل میگردد بمناسبت احتیاجات مملکت خواهد بود

دولت ایـران محض تیقین دولتین از اینکه تشکیل این قشون را یکی از وظایف بسیار لازمهٔ خود میدانند سفارتین‌را برای تبادل افکار دوستانه در مسائل و نکات لازمه راجع بان مستحضر خواهنـد ساخت

٤ ـــ از بابت حرکت محمد علی میرزا و اعطای حقوق باو نظر به پیشنهادات دولتین انگلیس و روس قرار دادی که موضوع مکتوب علیحدهٔ قرار داده شده بانجام رسیده است

برای رفع هرگونه موانع که در راه تسکین مملکت واعادهٔ انتظامات میباشد و محض آنکه مؤثر بودن اقداماتیکه دولت برای امنیت عمومی مینمایند تأمین شـود دولت ایران اعتماد دارند که دولتین مجبور از هرگونه معاونتی مضایقه نخواهند نمود که تمام خطرات اقدام جدید شاه مخلوع برای ورود بایران محو گردد دولت

علیه از آنجائیکه میل دارند بروفق پیشنهادات دولتین انگلیس وروس عمل نمایند بهمراهان محمدعلی میرزا عفو عمومی اعطا خواهند نمود این عفو عمومی فقط برای حوادث و اعمالی است که قبل از اعطای آن بوقوع رسیده و بانچه فیمابعد بظهور رسد راجع نخواهد بود

ت — دولت ایران چنانچه بموجب فقرات فوق مقاصد دوستانهٔ خود را نسبت بدولتین و میل صمیمانهٔ خود را برای استقرار نظم و امنیت در مملکت بثبوت رسانیده اند بی اندازه مایلند که کمك و همراهی مؤثر دو مملکت مجاوررا در مسائلی که ذیلا نگاشته میشود جلب نمایند

۱ — برای اقسام عمل قرضهٔ که برای فعلیت دادن اصلاحات لازم است بطوریکه شرایطی که در مقابل آن مقرر میشود فقط راجع به نفع و استهلاك و وثیقه آن باشد

۲ — عساکر خارجی برحسب اراده دولت ایران هرقدر زودترکه امکان دارد خاك ایرانرا تخلیهٔ نمایند

نمره ۳۱۷

تلگراف سر جارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۲ مارس ۱۹۱۲ — رجوع بتلگراف ۲۰ مارس خودتان نمائید — سرقت شدن اموال ویس قونسول در سلطان آباد

میترسم دیگر حالا نتوان از بختیاریها جلوگیری نمود در عرض چند سال اخیر آنهـا از اغتشاشات عمومی استفاده نموده وبلا مجازات دزدی میکرده اند ولی بدون شك صمصام السلطنه آنچه بتواند از جلوگیری آنها کوتاهی نخواهد نمود

من توجه دولت ورؤسای بختیاریرا باین سرقتها جلب نموده و در شرف عرضه داشتن ادعای خود برای اموال مسروقه که همین حالا شرح جزئیات آن برای من رسیده است میباشم

نمره ۳۱۸

تلگراف سر ادواردگری بسر جارج‌بوکانان

وزارت خارجه ۲۲ مارس ۱۹۱۲ — جواب دولت ایران بمشروحهٔ متحد المآل بنظر من موافق دلخواه است و پیشنهاد میکنم که بسفیر دولت اعلیحضرتی تعلیم داده شود قسمت مساعدهٔ مارا فوراً بایشان بپردازند تحقیق نمائید آیا دولت روس بااین امر موافقت دارند

نمره ۳۱۹

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۴ مارس ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۲۲ مارس شما — مساعده بدولت ایران — وزیر امور خارجه موافقت دارد و برطبق آن بسفیر روس تعلیم خواهد داد

نمره ۳۲۰

مکتوب سر اسپرنیگ‌رایس بسر ادواردگری

استخهلم ۱۹ مارس ۱۹۱۲ — آقا درباب تلگراف ۵ شهر جاری سرجارج‌بوکانان افتخار دارم اظهار نمایم که باشارژدافر روس از وزیر امور خارجهٔ سوئد ملاقات نموده جناب معزی الیه را اطلاع دادیم که دولتین اعتراضی برعلیه استخدام دونفر صاحبمنصب دیگر و یکنفر بیطار اعتراضی ندارند

کنت اهرنزوارد از ما اظهار تشکر نموده اظهار داشت

تاکنون برای او اطلاعی از بابت خواستن این سه نفر از طرف کانل سوئدی نرسیده است والبته بلاشك بوزیر جنگ اطلاع خواهد رسید

سیسیل اسپرنیك رایس

نمره ۳۲۱

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهـران ۲۵ مارس ۱۹۱۲ ـــ اوضاع مشهد خیلی سخت شده است جنرال قونسول ما راپورت میدهد که جنگ اتصالاً در کار است و همکار روسی من در شرف اعلان قانون نظامی میباشد

نمره ۳۲۲

تلگراف سر جارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۵ مارس ۱۹۱۲ ـ لطف نموده رجوع بتلگراف ۷ مارس من نمائیـد ـ کرمانشاه ـ در راپورت مورخهٔ ۱۵ شهر جاری قونسول اعلیحضرتی اظهار میدارد که نصیحتی را که او و قونسول روس بسالار الدوله داده‌اند او رد نموده‌است ونه‌فقط بیمیل است ازاینکه شرایطیراکه دولت ایران پیشنهاد نموده قبول نماید بلکه ادعای حکمفرمائی برتمام مغرب ایران در تحت سلطنت شاه مینماید

نمره ۳۲۳

تلگراف سرجارج بارکلی بسر ادوارد گری

طهران ۲۵ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف امروز من ـ همکار روسی و من دیروز وزیر امـور خارجـه را از جوابیکه سالار الدوله باظهاریهٔ دو قونسول داده است مستحضر نمودیم جناب معزی الیه اظهـار داشت که درخواستهای سالار الدوله

بطور وضوح قابل‌قبول نمیباشد وقبول آنها تمامیت ایرانرا نقض نموده وباینطریق نه‌فقط بامنافع ایران بلکه بامنافع دولتین نیز مخالفت دارد

وزیر امور خارجه مارا مطمئن ساخت که دولت در تهیهٔ اعزام یك استعداد مؤثری برضد سالار الدوله بوده و ازما خواهش نموده بطور سخت تری اظهارات خود را تکرار نموده و بقونسولها دستور العمل بدهیم این اظهارات را اشاعه بدهند

ما در صورت تصویب دولتین پیشنهاد میکنیم که با خواهش وزیر امور خارجه موافقت شده بقونسولها تعلیم داده شود که باکمال سختی بسالار الدوله اصرار نمایند از ایران خارج شود و باو خاطر نشان نمایند که رویهٔ حالیهٔ او مخالف بامنافع دولتین میباشد و دولت ایران در اقدامیکه برعلیه او مینمایند کاملا مطمئن بتقویت و همدردی ما میباشند و هرگاه از ایران خارج نشود دولتین دیگر اقدامی برای تحصیل حقوق او نکرده و از او حمایت بهیچوجه نخواهند کرد

وبدو قونسول مذکور تعلیم داده خواهدشد که اظهارات خود را هرقدرکه امکان دارد اشاعه دهند

نمره ۳۲٤

تلگراف سر ادوارد گری بسر جارج بارکلی

وزارت خارجه ۲۵ مارس ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۲۴ مارس سرجارج بوکانان — شما میتوانید سهم مساعدهٔ مارافوراً بپردازید

نمره ۳۲۵

تلگراف سر ادوارد گری بسر جارج بارکلی

وزارت خارجه ۲۵ مارس ۱۹۱۲ — من باداره هند در

باب نقشه تشکیل ژاندارمری سوئدی که درمراسلهٔ ۱۴ فوریهٔ خودتان
راپورت داده بودید مشغول مذاکره بوده‌ام

وزیر هند نقشهٔ مذکور را بطور عموم قابل قبول میداند
ولی بنظر وی (که منهم با او موافقت دارم) چنان میرسد که نظر
بخطری که قوافل در حرکت از بوشهر برای شیراز دوچار میشوند
یکی از اقدامات اولیه بایستی ترتیب حفظ تمام راه بین اینجاها باشد

ما میخواهیم رفع هرگونه تاخیریرا بنمائیم و تااندازهٔ که
امکان دارد تصفیهٔ این امررا باختیار کلنل مذکور واگذاریم وبنابراین
نقشه او را قبول میکنیم در صورتیکه اولا حکمران بوشهر شخصا
تعهد مسؤلیت امنیت راه از بوشهر الی دالکیرا بنماید (که شامل
براز جان باشد که دریکی دو موقع محل وقوع چند فقره سرقت
بوده) و ثانیا قوه ژاندارمری که درکنار تخته قرار داده میشود راه
را تادالکی قراولی نماید

اما ازبابت راه بین بندر عباس وکرمان لردکرو بیم دارد از
اینکه ناامنی راه شیراز هر قدر زیاد تر شود بر ناامنی حالیهٔ اینراه
بمناسبت افزوده خواهد شد و تصور میکنند ممکن است دولت
ایرانرا برای رفع اینمسئله مجبور باقدامات نمود نمیدانم اینکار درقوهٔ
آنهاخواهدبود تا آنکه ازقرضه پیشنهادی وجوهات لازمه‌را تحصیل نماید

شما باید باجنرال قونسول بوشهر مشورت نموده ومرا از
نظریات خود تلگرافا مستحضر دارید

نمره ۳۲۶

تلگراف سرادوارد گری بسرجرج بارکلی

وزارت خارجه ۲۶ مارس ۱۹۱۲ ـ ادارات تجارتی منچستر از خطر بزرك در همدان كه شايد بعلت سالارالدوله باشد شكايت دارند ـــ بدولت ايـران اصرار نمائيد كه در اعـزام قشون كوتاهی نكنند

نمرهٔ ۳۲۷

تلگراف سرادواردگری بسرجارج بوكانان

وزارت خارجه ۲۶ مارس ۱۹۱۲ ـــ راجع بتلگراف ۲۵ مارس سرجارج بارگلی ـ سالارالدوله ـ من پيشنهادرا تصويب ميكنم و از دانستن نظريات دولت ايران مسرور خواهم شد

نمره ۳۲۸

مكتوب اداره بحريه بوزارت خارجه

اداره بحريه ۲۷ مارس ۱۹۱۲ ـ آقا ازطرف لردكميسيونر های اداره بحريه مأمورم كه برای اطلاع وزير امور خارجه سواد تلگراف مورخه ۲۶ شهر جاريرا كه از سپهسالار قشونی ايست‌ايندبز درباب اوضاع خليج فارس رسيده لفا ايفاد ميدارم سواد اين مكتوب باداره هند فرستاده شده (امضا) گراهم گرين

ملفوف نمره ۳۲۸

تلگراف سپهسالار قشونی جزاير ايست‌ايندبز باداره بحريه

بمبئی ۲۶ مارس ۱۹۱۲ ـ صاحبمنصب درجه اول بحری امروز اينطور راپرت ميدهد : ـ

هيجان بر ضد لنگه بنظر ميرسد صورت جنك مذهبی ميگيرد ولی از قرار اخبار جديده بعلت پسر فرمانفرمای فارس كه

حرکاتش در جهرم اسباب سوء ظن شده حمله بتاخیر افتاده است
خیلی احتمال میرود که عدهٔ زیاده بر آنچه ابتداء تخمین زده شده
ود بلنگه حمله خواهند آورد ودر جزو اینها اکثر طوایف لارستان
میباشند مگر آنکه پسر فرمانفرمای فارس از حرکت آنها در
لار جلوگیری نماید

نمره ۳۲۹

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادواردگری

طهران ۲۷ مارس ۱۹۱۲ ــ اوضاع همدان ــ رجوع به
تلگراف ۳۶ مارس خود نمائید ــــ در چندین موقع دولت ایران
اطمینان بمن داده اند که مشغول هرگونه اقدامات برای فرستادن
قشون کافی بدون تاخیر میباشند

همینکه بعد تحقیق کردم امروز معلوم شد که فرمانفرما
که بحکومت منصوب شده است باو سپرده شده است که قسمت
زیادی از آن قشونرا جمع آوری نماید ــ یعنی آن قشونی که بنظر
من غیر مکفی میامد ــ ومن از دولت ایران استدعا نموده ام که
بعضی ازفدائیان یفرمرا که در مواقع قبل اینطور بخوبی از کار
در آمده اند برضد سالار الدوله فرستاده شوند

نمره ۳۳۰

تلگراف سرجارج بوکانان بسرادواردگری

سنت پطرزبورغ ۲۷ مارس ۱۹۱۲ ــــ راجع بتلگراف ۲۶
مارس شما ــ سالار الدوله ــ وزیر امور خارجه نیز تصویب میکند
وتعلیمات لازمه برای سفیر روس مقیم طهران خواهد فرستاد

نمرهٔ ۳۳۱

مکتوب ادارهٔ هند بوزارت خارجه

اداره هند ۲۷ مارس ۱۹۱۲ ــ آقا درباب مراسلهٔ ۱۸ شهر جاری شما ازطرف وزیر هند تعلیم دارم سواد تلگرافیرا که از حکومت هندوستان راجع باوضاع فارس رسیده لفا ایفاد دارم

درحالیکه مارکس اف کرو در پیشنهادی که در اینمراسله شما مذکور گردیده بطور عموم با سرادوارد گری هم عقیده است او میل دارد که تاکید نماید لزوم مطالبه نمودن از دولت ایران تنبیه آنهائیرا که اهل محل بخوبی آنهارا مسؤل حمله بر مستحفظین اسمارت میدانند ــ چرا که دولت اعلیحضرتی خود نمیتوانند دراین کار اقدام نمایند

جناب معزی الیه نیز ارائه طریق مینمایند که یکی ازشروط عودت قطعی عساکر بایستی تعهدی از طرف دولت ایران باشد که صاحبمنصبان سوئدیرا درتشکیل قوه ژاندارمری بهروسیله که می توانند تقویت نمایند (امضاء) ریچی

ملفوف نمره ۳۳۱

سواد مکتوب حکومت هند بمارکس اف کرو

۲۳ مارس ۱۹۱۲ ــ بعقیده سرپی کاکس اوضاع نزدیك شیراز رو ببهبودی است

ما تصور میکنیم که بایستی باز هم بدولت ایران فشارآوریم که آنهائیرا که مسؤل حملات میباشند تنبیه نمایند و تأدیهٔ جبران آنهارا ازوظیفهٔ اقدام دراین امر باز ندارد

ما ازبابت مسئله نگاهداشتن مستحفظین قونسولخانه شیراز و اصفهان با سرجارج بارگلی موافقت داریم که دلیل وضع رفتار دوستانه رؤسای ایلات درراه فیمابعد بایستی شرط تخفیف مستحفظین قونسولخانه باشد

نمره ۳۳۲

تلگراف سرجارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۸ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۵ مارس شما امروز من حواله برای مبلغ ۱۰۰۰۰۰ لیرا که سهم مساعده دولت انگلیس باشد بدولت ایران داده واز کفیل خزانه داری کل خواهش نمودم که بابانك شاهنشاهی ایران قرار ومدار مسترد داشتن ۳۵۰۰۰ تومانی که بمناسبت حرکت شاه مخلوع داده شده است بدهد

چنانچهٔ آگاه میباشید اضافهٔ عایدات گمرگات شمال وجنوب باید باالتمامه برای پرداخت نفع و استهلاك اسهام قرضه مساعده مشترك ۲۰۰۰۰۰ لیرای دولتین روس وانگلیس قرارداده شود

پس از مشورت با رئیس بانگ شاهنشاهی ایران من ارائه طریق مینمایم (در صورتیکه شما تصویب نمائید) که اضافه عایدات گمرکی ماه بماه از غرهٔ ماه مه ازطرف بانگ لندن ازبابت حساب دولت اعلیحضرتی فرستاده شودتا آنکه قسمت دولت انگلیس تماما پرداخته شود

نمرهٔ ۳۳۳

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه ۲۸ مارس ۱۹۱۲ ـ راجع بتلگراف ۲۸ مارس سرجارج بوکانان ـ سالارالدوله ـ شما بر طبق پیشنهادی که در تلگراف ۲۵ مارس خود نموده اید میتوانید عمل نمائید

نمره ۳۳٤

تلگراف سر جارج بارگلی بسرادوارد گری

طهران ۲۹ مارس ۱۹۱۲ ـ مطالب ذیل ملخص تلگرافی است که ۲۴ مارس از طرف کفیل قونسولگری شیراز رسیده و از آن معلوم میشود که احتمال قوی میرود نقل مکان ایلات بطور آرامی بگذرد : ـ

بواسطهٔ نزاع ما بین اهالی گازرون و قشقائیها راه بوشهر کمی مغشوش شده است و چندین فقره سرقتهای جزئی از قوافل بوقوع رسیده و پستهٔ هم که از بوشهر میامده بسرقت رفته است حکومت گازرون بنا بر اعتراضات قطعی اهالی گازرون بر علیه داشتن حکومت قشقائی ازمحمد علیخان بمنتصرالملك فرمانده رژیمان ملایر منتقل شده است قشقائیها ایاب و ذهاب قوافل را از عقب کمارج بشاه پور و از آنجا از راه ناندان بدشت ارجن منحرف نموده اند وایاب و ذهاب از راه گازرون را بکلی متروك داشته اند و قوام الملك و تجار مجبور بموافقت در این امر گردیده اند ولی قوام الملك اطمینان میدهد که در اول وهله برای انحراف ایاب و ذهاب آنها براه معمولی اقدام خواهد نمود ایلخانی بااستعداد دولتی که مرکب از ۲۵۰ نفر سواره و پیاده ودو عراده توپ و تفنگچیان قشقائی که رویهم رفته قریب ۲۰۰۰ نفر میشود در جیره میباشد رؤسای قشقائیها و شش بلوکیها و اهالی فارسی مدان و صفی خانی و منسوبان به آنها میباشند صولت السلطنه تاکنون بی طرفی اختیار نموده ولی از قرار راپورتهای واصله از گازرون منتظر ورود

او به تخانی میباشند صولت‌الدوله اهل خانهٔ خود را عقب گذارده و با یکدسته از دره شولیها بطرف بالا حرکت نموده و از قرار مذکور در بیست میلی ایلخانی اقامت دارد از قرار مذکور دسته جات دیگر دره شولیها طرفدار ایلخانی میباشند رؤساء و محمد کریمخان که طرفدار ایلخانی هستند مدتی است در باب ترتیب اصلاحی بین دو برادر مشغول مذاکره بوده اند ظاهراً رؤساء مایل بخونریزی از طرف هیچیك از ایلخانیها نمیباشند و استقلالی که روز بروز پیدا میکنند اهمیت ایلخانی‌گری را کم‌کم از نظر آنها محو میکند

مذاکرات صلح هنوز عملیت پیدا نکرده است ونصرالدوله در فسا میباشد اعراب در آنجا اجتماع مینمایند ایلات همه فعلا مشغول حرکت هستند و بایستی در ظرف دوهفته بدره شیرازوارد شوند قوام الملك که تا کنون شیراز و دور وحوالی آن را خوب منظم نموده مضطرب است و بیشتر علت آن عدم پول است و از چندی باین طرف بمن اظهار میداشت که اگر دولت ایران برای او پول نفرستند نمیتواند دیگر حفظ انتظامات را بنماید خیلی خوب خواهد بود که دولت ایران برای فرمانفرمای فارس فوراً پول بفرستند که حقوق نظمیهٔ شهر و مستحفظین دور و حوالی شیراز را بپردازد مأمورین محلی تصور میکنند که اگر پول داشته باشند میتوانند این موقع باریك حرکت ایلات را سالما گذرانیده از حوادث ممکنه جلوگیری نمایند

کفیل خزانه داری کل وعده داده‌است که از مساعدهٔ

مشترك مبلغ سی هزار تومان برای تأدیهٔ حقوق پلیس ومستحفظین بشیراز بفرستند

نمره ۳۳۵

تلگراف سرجارج بارکلی بسرادوارد گری

طهران ۳۰ مارس ۱۹۱۲ ـ نقشهٔ ژاندارمری ـ رجوع به تلگراف ۲۵ مارس خودتان بنمائید ـ من تقاضاهای شما را در باب راه بین بوشهر و شیراز از برای کلنل سوئدی توضیح نموده ام او خوب درك میکند که خوب است از ابتدا اسباب حفاظت تمام این قسمت راه فراهم آورده شود و او ابتداء قصد داشته است که این مطلب را پیشنهاد نماید او خود را مجبور میدانست که طوری کند که بهیچوجه من‌الوجوه حتی تصوّر این مسئله هم نشود که در صورتیکه قشقائیها به بینند ژاندارمری فقط در قسمت راه آنها بر قرار شده بر خصومت کاری آنها افزوده شود در حالیکه هیچ اقدامی برای جلوگیری غارتگری ایلات بین شیراز و اصفهان بعمل نیامده است ـ قبل از آنکه تصمیم قطعی بشود او میخواهد منتظر وصول راپورتی از مأمورینی بشود که بطرف شیراز حرکت کرده اند من پیشنهاد میکنم که در این موضوع بیش از این باو فشار آورده نشود مگر آنکه شما مرا تعلیم دهید اینکار را بکنم چونکه من ترجیح میدهم تا اندازهٔ که ممکن است او را باختیار خود وا گذاریم

من از بابت تلگراف شما به سربی کاکس مشورت نموده‌ام چون هنوز نقشهٔ کنل را ملاحظه ننموده اونمیتواند از بابت احتمال

پیشرفت آن چیزی بگوید ولی تصور میکند صحیح باشد اشعار نماید که نقشهٔ مزبور مبنی بر تجربیاتی است که او از بابت اوضاع آن جاها حاصل نموده چونکه هیچیك از صاحب منصبان تا کنون از آن خط عبور ننموده اند

و او تصور میکند خیلی خوب خواهد بود که نقشهٔ مزبور حتی از همان اول کار بتمام راه بین شیراز و بوشهر منبسط شود وصلاح نمیداند ما با پیشنهادی موافقت نمائیم که در تحت آن کنترل یك قسمت راه بدست ایرانیها باشد بدون آنکه مفتشی وپول رسانیدن باز از تحت نظارت صاحبمنصبان سوئدی خارج باشد بعقیدهٔ وی هیچ دلیلی بدست نیست برای تصور اینکه بواسطه بهبودی راه بوشهر الی شیراز امنیت راه بندر عباس الی کرمان در مخاطره افتد و یحتمل بواسطه جلوگیری از اغتشاشات حدود شیراز این مسئله بوقوع رسد قشقائیها تا راههای کرمان برای غارت نمیروند وفقط ایلات فارس که این کار را میکنند بعضی از قبایل عرب میباشند که تا آن اندازه که براه اصفهان الی بوشهر مربوط است تا شیراز زیاد تر بطرف جنوب نمی روند بنا بر این از اعتراضی که پیشنهاد شده است بدولت ایران در این موضوع بشود من مخالف این کار هستم چرا که تا زمانیکه دولت ایران قرضه بدست نیاورده من گمان نمیکنم بتوانیم اقدامی جدی برای جلو گیری اغتشاشات در راه بندر عباس الی کرمان بنمائیم ــ آنچه میتوانیم امید وار باشیم این است که اقدامات لازمه برای اجرای پیشنهادات محدود کلنل سوئدی بعمل خواهد آمد

نمره ۳۳۶

مکتوب سر جارج بارگلی بسر ادوارد گری

طهران ۸ مارس ۱۹۱۲ — آقا افتخار دارم سواد مکتوبی
را که بوصول تعلیمات مندرجه در تلگراف ۲۹ شهر گذشتهٔ شما راجع
بتقاضای جبران دو فقره حمله که در ماه دسامبر گذشته بر مستحفظین
قونسولخانه شد بوزیر امور خارجه نوشتم لفا ایفاد دارم

(امضا) جارج بارگلی

ملفوف نمرهٔ ۳۳۶

سواد مکتوب سر جارج بارگلی بدولت ایران

طهران ۴ مارس ۱۹۱۲ — آقای وزیر — افتخار دارم جلب
توجهٔ جنابعالی را بمراسلات ۲۵ و ۲۷ دسامبر خود بنمایم که بموجب
آن دولت ایرانرا از دو فقره حملهٔ سختی که بر مستحفظین اعزامی
از شیراز ببوشهر بعمل آمد مستحضر داشته‌ام در موقعی که برای
همراهی اسمارت کفیل قونسولگری شیراز انگلیس پس ازانقضای
مدت مرخصی بمقام خود مراجعت مینمود رفته بودند

این حملات بزرگ منتج بکشته شدن سه نفر ازمستحفظین
ومفقود شدن یکنفر ومجروح شدن مستر اسمارت و ۱۰ نفر دیگر
و سرقت اموال معادل ۹۴۴ لیرا گردید

الحال از طرف دولت اعلیحضرتی برای من تعلیم رسیده که
برای این حملات مطالبهٔ جبران نمایم و تقاضای مجازات اشخاصیکه
مسئول بوده اند کرده شود

دولت اعلیحضرتی بخوبی ازاوضاع سخت مالی دولت ایران

مستحضر بوده واز آنجائیکه بسیار مایلند حتی المقدور از مزاحمت دولت ایران احتراز نمایند تخمین خسارات را بطور اعتدال زده‌اند و مبلغی که بایستی من ادعا نمایم ۴۷۴۴ لیرا میباشد واینمبلغ از بابت فقرات ذیل مطالبه میشود : —

برای مجروح شدن اسمارت ۱۰۰۰ لیرا

برای ۴ نفر مقتول یا مفقود و ۳ نفری که محتمل است ازمجروح شدن عاجز شوند ازقرار هریك ۳۰۰ لیرا ۲۱۰۰ لیرا

برای ۷ نفری که کمتر مجروح شده اند هریك یکصد لیرا ۷۰۰ لیرا

برای قیمت اموال مسروقه ۹۴۴ لیرا

من امیدوارم که جواب مساعدی زودتر برایم فرستاده شود

(امضاء) جارج بارگلی

نمره ۳۳۷

تلگراف سرادوارد گری بسرجارج بارگلی

وزارت خارجه دوم آوریل ۱۹۱۲ — راجع بتلگراف ۱۲ مارس شما — اوضاع جنوب ایران — دولت اعلیحضرتی با کمال دقت اوضاع جنوب ایران را در تحت نظر آورده در باب حمله به اسمارت توجه مخصوص نموده اند

۱ — لازم بنظر میاید که آنهائیکهٔ از اهل محل میباشند و مقصر آن حمله میباشند برای مجازات بدولت ایران تسلیم شوند اگر این کار بانجام برسد دولت اعلیحضرتی فوراً دستهٔ قشونی که در بوشهر میباشند عودت خواهند داد واگر رؤسای ایلات و سیران آن

ها تا دوماه اقلا ابراز احساسات دوستانه و رویهٔ مسالمت آمیز نمودند و حملهٔ دیگری در راه رخ ننمود عودت قشون سواره از شیراز و اصفهان هم شروع خواهد شد

دولت ایران بایستی بدانند که دوام رویهٔ دوستانهٔ دولت اعلیحضرتی نسبت بانها بایستی بسته بتشکیل ژاندارمری سوئدی مؤثری باشد و بنا بر این بایستی بدانند که قبل از عودت قطعی عساکر باید بهر قسمی که برایشان امکان دارد از صاحب منصبان سوئدی تقویت نمایند

از تلگراف ۲۹ مارس شما ظاهر میگردد که قوام الملك خوب شیراز را منظم نموده و شاید صلاح باشد که در همین وقتی که ایلات نقل مکان میکنند خوددولت متصدی انتظامات آنجا بشوند ولی هر قدر زودتر که امکان دارد بایستی فرمانفرمای جدید برای فارس فرستاده شود و مقام خوبی بقوام داده شود ولی هر که بفرمان فرمائی منصوب گردد لازم است دولت ایران از او تقویت کامل نموده وجه لازم را باو برسانند

۲ ــ نظر به بهبودی اوضاع من متمایل باین مسئله هستم که هر گونه پیشنهاد دیگری بدولت ایران در خصوص بکار وا داشتن رؤسای ایلات بتعویق انداخته شود

۳ ــ وصلاح نیست که بغیر از مستحضر داشتن دولت‌ایران پلتیك خود را زیاد تر اشاعه دهیم

غلط نامه

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح
۱	۴	۳	۳۰	»	۱۲	ــــ	از
۲	۷	جمله	حمله	۲۱	۱۰	نداشقه	نداشته
۳	۲۲	از	در	»	۳۱	بیش	پیش
٤	۱۱	مشائل	مسائل	۲۵	۱۳	فوستاده	فرستاده
»	۲۱	بماند	بماند	۲۶	۱۶	وقت	دقت
۵	۶	ــــ	بیاید	۲۹	۶	بذریعه	بوسیله
۶	۱۲	ــــ	نفر	»	۱۸	وانداشته	واداشته
۸	۱	نمیتل‌اند	نمیتوانند	»	»	اشور	اشرار
»	۲۱	اعضا	اعضای	۳۱	۸	مؤثر	مؤثراً
۹	۱	مقصوین	مقصرین	۳۵	۳	ز	از
»	۴	دستورالعمو	دستورالعمل	»	۱۰	تعین	تعیین
۱۰	۱۵	اتحاد	اتخاذ	۳۸	۲	اتحادی	اتهامی
۱۱	۲	لفتنان	لیوتنان	۳۹	۲۱	وحبط	وخبط
۱۱	۱۷	علیحضرتی	اعلیحضرتی	۵۳	۱۸	شارزدفر	شارژدفر
۱۲	۱۴	آنرا	اورا	۵۹	۲۲	قضیه	امر
»	۲۰	شمر	شهر	۶۹	۱	نفیس	نفس
۱۳	۲۱	حکومت	ایالت	»	۸	انتهائیون	تندروهای
۱۶	۱۹	شد	نمود	۷۹	۲۰	بخف	نفس
۱۹	۸	وادد	وارد	۸۲	۵	ز	از

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۸۶	۱۴	لفتنان	لیوتنان
«	۲۲	ـــــ	ـــــ
۸۸	۸	ـــــ	ـــــ
۹۱	۶	بهـار	بهزار
«	۱۳	بقشمه	بقمشه
۹۲	۳	لفتنان	لیوتنان
«	۱۳	اکفور	اکفورد
«	۱۴	نمود	نبود
۹۳	۳	لفتنان	لیوتنان
۹۴	۱۶	ـــــ	را
۹۷	۶	موفقت	موافقت
«	۱۵	و	(زیادیست)
۹۹	۲۰	ی	برای
۱۰۰	۱۵	نخبای	نجبای
۱۰۱	۱۳	ایرانیرا	ایرانیانرا
«	۱۶	وارد	(زیادیست)
۱۰۶	۱۷	درد	دارد
۱۰۸	۱۳	من	(زیادیست)
۱۱۳	۱	باجدا	ما جداً
۱۱۴	۱۹	نموده	نموده اید

صفحه	سطر	غلط	صحیح
۱۱۵	۱۰	تنبیه	متنبه
۱۱۶	۹	اعتبار نماید	اعتماد داشته باشد
۱۲۹	۵	رجوع	مسترد
۱۳۷	۵	تنیجه	با نتیجه
۱۵۳	۳	نموده	نموده
۱۵۵	۹	دیگر را	دیگر
۱۵۷	۱۹	(ندارد)	تلگراف سر ادوارد گری بسر جارج بارکلی
۱۶۱	۱۳	نموده	نمود
۱۶۴	۶	بودو	بود او
«	۱۰	اسبات	اسباب
«	۱۵	او	(زیادیست)
«	۲۱	باشتد	باشند
۱۶۵	۶	دولت	دولت‌ایران
«	۸	آنها	(زیادیست)
۱۷۸	۱۵	غلامحسن	غلامحسین
۱۸۷	۸	و	او
۱۹۲	۸	ستقرار	استقرار
۱۹۵	۸	میانه	میانج
۲۳۶	۱۸	وزارت خارج	وزارت خارجه
«	۱۹	بابد	باید

صفحه	سطر	غلط	صحیح	صفحه	سطر	غلط	صحیح
۲۳۹	۲۰	وقترا	وقت را	۲۶۸	۷	و اوسه	و او باسه
۲۴۳	۹	فارسی‌میدان	فارسی مدان	۲۷۹	۱۹	گواران	گوزان
۲۵۹	٤	علیحضرتی	اعلیحضرتی	۲۸۹	۱۱	تیقین	تیقن
۲۶۷	۱۵	حوزده	خورده				

در مطبعه «طهران» بطبع رسید